

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ BİLİM DALI**

**ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİNDEKİ
FİĞÜRLÜ ADAK STELLERİ IŞIĞINDA
ADAK VE İNANÇ İLİŞKİSİ**

Emine ARSLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ

Konya – 2014

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	: Emine ARSLAN	
	Numarası	: 114203011003	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	: ARKEOLOJİ / KLASİK ARKEOLOJİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktor ☐
Tezin Adı	: ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİNDEKİ FİĞÜRLÜ ADAK STELLERİ IŞIĞINDA ADAK VE İNANÇ İLİŞKİSİ		

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	: Emine ARSLAN	
	Numarası	: 114203011003	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	: ARKEOLOJİ / KLASİK ARKEOLOJİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktor ☐
	Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ	
Tezin Adı	: ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİNDEKİ FİGÜRLÜ ADAK STELLERİ IŞIĞINDA ADAK VE İNANÇ İLİŞKİSİ		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİNDEKİ FİGÜRLÜ ADAK STELLERİ IŞIĞINDA ADAK VE İNANÇ İLİŞKİSİ başlıklı bu çalışma ...../...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ		
Doç. Dr. Erkin DOKSANALTI		
Prof. Dr. Asuman BALDIRAN		

Alâaddin Keykubat Kampüsü Selçuklu 42079
KONYA Telefon : (0 332) 241 05 21-22 Faks : (0 332) 241 05 24
e-posta : sosbilens@selcuk.edu.tr Elektronik Ağ : www.sosyalbil.selcuk.edu.tr

ÖNSÖZ

Diğer heykeltıraşlık ürünleri gibi adak stelleri de, öğrenciliğimin ilk yıllarından beri ilgimi çekmiştir. Bu adak stellerinin, yaşadığımız coğrafyada yaşamış insanlar tarafından yapılması konuyu benim için daha da çekici hale getirdi.

Anadolu Medeniyetleri Müzesini gezerken görmüş olduğum ortalama 15 – 20 cm boyutlarındaki adak stelleri, farklı özellikler göstermesiyle merakımı uyandırdı. Değerli Hocam, Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ, müzeden bir konu seçmemi istediğinde hiç düşünmeden Phrygia Adak Stellerini çalışmak istedim.

Müze tarafından, bölgeden ele geçen ve Anadolu'nun çeşitli müzelerinde yer alan adak stelleri bir katalogta toplanıp yayınlanmıştı. Bölgeden kaynaklanan, ortalama yüz yıllık bir dönem içerisinde üretilen ve aynı özellikleri gösteren çok sayıda adak steliyle ilgili birçok çalışma yapılmıştı. Ben, bu stellerin yalnızca figürlü olanlarını ele alıp, insanların adak adama ihtiyaçlarını inanç ilişkisi çerçevesinde değerlendirdim.

Tez sürecinde benden yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Adil TIRPAN'a, danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ'a, Klasik Arkeoloji Eğitimimin her aşamasında desteklerini gördüğüm ve bende emekleri olan diğer tüm hocalarıma, Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki çalışmalarında yardımcı olan Nihal TIRPAN'a, bir telefonumla bana yıllar önce hazırladığı tezini gönderen Arkeolog Pınar ASAL'a, dualarıyla her zaman desteklerini hissettiğim annem ve babama ve öğrenciliğimin her aşamasında manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim çok değerli eşim Engin ARSLAN'a katkılarından dolayı çok teşekkür ederim. İyi ki hepinizi tanıdım.

En önemlisi de, küçük oğlum Metehan ve tez aşamasında ailemize katılan küçük kızım Bilge, iyi ki varsınız.

Emine ARSLAN

ANKARA, 2014

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Önsöz / Teşekkür	iv
İçindekiler	v
Özet	vii
Summary	viii
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası	ix
Levhalar Listesi.....	x
1. GİRİŞ	1
2. ADAK İNANCI	2
2.1. Adak	2
2.2. Adak Steli	3
2.3. Adakla İlgili Terimler	4
2.3.1. Aparkhe	4
2.3.2. Dekate	5
2.3.3. Agalma	5
2.3.4. Anathema	5
2.3.5. Eukhe	5
2.4. Adak Adama	7
2.4.1. Çok Tanrılı Dinlerde Adak Adama	8
2.4.2. Tek Tanrılı Dinlerde Adak Adama.....	11
2.4.2.1. İslamiyete Göre Adak Adama	12
2.4.2.2. Hristiyanlığa Göre Adak Adama.....	13
2.4.2.3. Yahudiliğe Göre Adak Adama.....	14
3. ADAK STELLERİNİN BULUNDUĞU BÖLGE	15
3.1. Bölgenin Araştırma Tarihçesi	15
3.2. Coğrafi Özellikler ve İklim	18
3.3. Bölgenin Tarihçesi	19
3.4. Kutsal Alanlar	23
4. STELLERİN YAPILDIKLARI DÖNEM	24
4.1. Yönetim Sistemi.....	24
4.2. Sosyal ve Ekonomik Durum	25
4.3. Siyasi Durum.....	29
4.4. Dil ve Sanat	29
5. ADAK STELLERİ	31
5.1. Malzeme, Stel Tipleri.....	31
5.1.1. Afyon Kurudere Stelleri	32
5.1.2. Kütahya Altıntaş Stelleri	33
5.2. Steller Üzerinde İşlenen Figürler	34
5.2.1. Erkek Figürleri	34
5.2.2. Kadın Figürleri	36
5.2.3. Çocuk Figürleri.....	37
5.2.4. Anatomik Figürler	37
5.2.5. Hayvan Figürleri.....	38
5.2.6. Zeus Büstü Figürleri.....	39

5.2.7. Tek Örneği Olan Figürler	39
5.3. Steller Üzerindeki Yazıtlar.....	40
5.4. Adakların Yöneltildiği Tanrılar.....	40
5.4.1. Zeus	40
5.4.2. Zeus Alsenos	44
5.4.3. Zeus Ampeleites	45
5.4.4. Zeus Ampelikos / Anpelikos	46
5.4.5. Zeus Orochoreites.....	47
5.4.6. Zeus Petarenos.....	48
5.4.7. Zeus Thallos	49
5.4.8. Epithetonu Belirsiz Adaklar	50
5.4.9. Hosios Kai Dikaios Adağı.....	50
5.5. Yazıtsız Adaklar.....	51
6. TARİHLEME.....	51
7. KATALOG	
(Zeus Alsenos Kat. No: 1-70).....	54
(Zeus Ampeleites Kat. No: 71-73).....	96
(Zeus Ampelikos Kat. No: 74-76)	98
(Zeus Orochoreites Kat. No: 77).....	100
(Zeus Petarenos Kat. No: 78 – 90).....	100
(Zeus Thallos Kat. No: 91 – 96)	109
(Zeus'a Adanan ve Epithetonu Belirsiz Adaklar Kat. No: 97 – 147)	113
(Yazıtsız Adaklar Kat. No: 148 – 371)	143
(Hosios Kai Dikaios Adağı Kat. No: 372).....	247
SONUÇ	248
KAYNAKÇA	250
EKLER	
Ek 1: Betim Şeması.....	260
Ek 2: Grafik – Adakların Yöneltildiği Tanrılar	261
Ek 3: Afyon Kurudere Stellerinin Tipleri.....	262
ÖZGEÇMİŞ	263

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	: Emine ARSLAN	
	Numarası	: 114203011003	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	: ARKEOLOJİ / KLASİK ARKEOLOJİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktor ☐
	Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ	
	Tezin Adı	: Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Figürlü Adak Stelleri Işığında Adak ve İnanç İlişkisi	

ÖZET

M.Ö. 8. Yüzyılda Gordion' da kendi medeniyetlerini kurmaya başlayan Frigler, yaşadıkları bölgenin bin yıl sonra bile Frigya olarak anılmasını sağlamışlardır.

Son derece gizemli olmalarıyla dikkat çeken adak levhaları, Roma'nın Frig eyaleti adını verdikleri coğrafyada M.Ö.2. ve 3. yüzyıllarda dikkat çeken eserlerindedir.

Çalışmamda, Roma Dönemi' nde Frigya Bölgesi'nde yapıldıkları bilinen, bu bölgeye özgü olan, Zeus'a farklı epithetlerle ithaf edilen ve şu an Anadolu Medeniyetleri Müzesi' nde bulunan adak stelleri incelenmiştir. Diğer kültür ve inançlarda farklı uygulama alanı bulan adama geleneği üzerinde durularak, stellerin yapıldıkları bölge, bölgenin araştırma tarihçesi, coğrafi özellikleri, tarihi, yönetim biçimi de incelenmiştir.

Yapıldıkları dönemi bütün özellikleriyle yansıtması bakımından çok büyük öneme sahip olan adak stelleri önce buluntu yerlerine göre, sonra adandıkları tanrının epithetlerine göre sınıflandırılmış ve buna göre bir katalog oluşturulmuştur. Yapıldıkları dönemi bütün özellikleriyle yansıtması bakımından çok büyük öneme sahip olan adak stelleri, öncelikle buluntu yerlerine göre, sonra da adandıkları tanrının epithetlerine göre sınıflandırılarak katalog şeklinde hazırlanmıştır. Çalışmanın sonunda, yaşadıkları her dönemde insanoğlunun adak adamaya ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşılmış ve tarihleme yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adak, Adak Steli, İnanç, Phrygia, Zeus, Epithet

Alâaddin Keykubat Kampüsü Selçuklu 42079
KONYA Telefon : (0 332) 241 05 21-22 Faks : (0 332) 241 05 24
e-posta : sosbilens@selcuk.edu.tr Elektronik Ağ : www.sosyalbil.selcuk.edu.tr

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	: Emine ARSLAN	
	Numarası	: 114203011003	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	: ARKEOLOJİ / KLASİK ARKEOLOJİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktor ☐
	Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ	
Tezin İngilizce Adı	: Found in the Museum of Anatolian Civilizations Figured In The Light Votive Stele, Votive and Belief Relations.		

SUMMARY

Phrygian's, where is the began to establish their own civilization in Gordion in the 8. Century B.C., even after a thousand years of their region of Phrygia were referred to as follows.

Draws attention to be extremely mysterious votive plates, they gave the name of the Roman province of Phrygia geography noticeable artifacts in the second and third centuries B.C.

In my study, they are known to do in Phrygia during the Roman Period, which is unique to this region, which was dedicated to Zeus, with different epithets and currently located in the Museum of Anatolian Civilizations votive steles were examined. Other cultures and beliefs in the different application areas with an emphasis on finding the dedicate traditions, they are made of steles region, the region's research history, geographical features, history, polity were also investigated.

Votive steles, which has great significance With all the features of their time, prior to in terms of reflecting findspots, according to the epithet of the god then classified according to their dedicated and accordingly has created a catalog. At the end of the study, they live in each period mankind has reached the conclusion that they need to make amends and dating have been studied.

Keywords: Vow, Votive stele, religion, cult, Frigya, Zeus, Epithet.

KISALTMALAR VE SİMGELER

AGE	: Adı Geçen Eser
AKMED	: Suna - İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Enstitüsü
AKÜ	: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları
AMMAS	:Anadolu Medeniyetleri Müzesinde Bulunan Bir Grup Adak Steli
Çev.	: Çeviren
Env. No	: Envanter Numarası
EA	: Epigraphica Anatolica
Gen	: Genişlik
H.Y	: Harf yüksekliği
JASSS	: The Journal Of Academic Social Science Studies
Kal	: Kalınlık
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
OLBA	: Kilikia Arkeolojisini Araştırma Merkezi Süreli Yayını
Orhan vd.	: ORHAN, Nilüfer, DELİORMAN, ORHAN, Didem, ERGUN, Fatma (2005)
PVS	The Museum Of Anatolian Civilizations Phrygian Votive Steles
Res.	: Resim
TAD	: Türk Arkeoloji Dergisi
TİD	: Tarih İncelemeleri Dergisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu Yayınları
Yük	: Yükseklik
yy	: yüzyıl

LEVHALAR LİSTESİ

- Levha 1** : Res. 1 : Frigya Sınırlarını Gösteren Harita
Res. 2 : Frigya Krallığı'nın Genişleme Sınırları
- Levha 2** : Afyon Kurudere Köyü'nün Yeri
- Levha 3** : Kütahya Pınarcık Köyü'nün Yeri
- Levha 4** : Antik Roma Giysileri
Res. 1: Roma Dönemi Erkek Giysileri
Res. 2: Roma Dönemi Kadın Giysileri
Res. 3: Toga
- Levha 5** : Zeus Alsenos Adakları
- Levha 24** : Zeus Ampeleites Adakları
- Levha 25** : Zeus Ampelikos Adakları
- Levha 27** : Zeus Orochoreites Adağı
- Levha 28** : Zeus Petarenos Adakları
- Levha 32** : Zeus Thallos Adakları
- Levha 35** : Yalnızca Zeus'a Adanan ve Epitheti Belli Olmayan Adaklar
- Levha 49** : Yazıtsız Adaklar
- Levha 103** : Hosios Kai Dikaios Ada

1. GİRİŞ

Anadolu, birçok medeniyet tarafından yurt edinilmiş, inanç ve kültür bakımından çok zengin bir bölgedir. Çok eski dönemlerden günümüze kadar çok sayıda tanrıya tapınılmış, insanlar daha önceki dönemlerde inanılan tanrılara saygı göstermiş, kendi inançlarını yaşamaya da devam etmişlerdir. Büyük İskender'in Anadolu'yu Pers istilasından kurtarmasından sonra Anadolu, Yunan kültürü ile tanışmış, Yunan kültürünü etkilemiş, Yunan kültüründen etkilenmiştir. Roma döneminde ise barış ve huzur ortamında bölge halkı refaha ulaşmış, tanrılarında sundukları adakların sayısında ve çeşidinde artış olmuştur. Bu dönemde, Anadolu'nun her yerinde yerel tanrı kültlerinin olduğu görülmüştür.

İnsanların, ilk çağlardan beri tapındıkları tanrılara adak sunduğu bilinmektedir. Bu adak geleneğinin Frigya Bölgesinde Roma Döneminde adak stelleriyle gerçekleştirildiği görülür.

Tez konusunu oluşturan ve Anadolu Medeniyetleri Müzesine 1964 – 66 yıllarında satın alma yoluyla kazandırılan adak stellerinin büyük çoğunluğu Afyon Emirdağ ilçesi Kurudere Köyü ile Kütahya Altıntaş ilçesi Pınarcık Köyü'nden getirilmiştir. Bu adak stellerinin köylüler tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir.

“Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Figürlü Adak Stelleri Işığında Adak ve İnanç İlişkisi” adlı yüksek lisans tezinde Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde bulunan figürlü adak stelleri incelenecek, insanların varlığından beri her türlü inanç sisteminde yer alan ve bazen de kurbanla karıştırılan adak adama inancı üzerinde durulacaktır.

Tez konusunu oluşturan adak stellerinin Frigya bölgesi içerisinde yer alması nedeniyle Frigya bölgesi, coğrafyası, tarihi ve yönetim sistemi ile insanların kültürel ve sosyal hayatlarına da değinilecektir. Ayrıca çok tanrılı dinlerde görülen adak inancının, tek tanrılı dinlerde nasıl uygulama alanı bulduğu da incelenecektir. Steller, müzede sergilenen figürlü steller ile 1999 yılında yayınlanan ve müzenin deposunda bulunan figürlü adak stellerinden oluşmaktadır.

Çalışma sırasında Anadolu Medeniyetleri Müzesinin yayınlamış olduğu “The Phrygian Votive Steles” isimli katalogdan yararlanılmış, Anadolu Medeniyetleri Müzesinde bulunan ve Afyon Kurudere ile Kütahya Altıntaş civarından çıkarılan adak stellerinin yalnızca figürlü olanları incelenmiş ve bir katalog oluşturulmuştur¹. Eserlerin malzemesi, boyutları, durumları, betime ilişkin tanımları, yazıta dair ve steller üzerinde işlenen figürlere dair ayrıntılı değerlendirmeler yapılmıştır. Adak stellerinin Zeus’un farklı epitetlerine adandığı görülmüş, katalog hazırlanırken, önce steller, alfabetik sırayla Zeus’un epithetlerine göre sınıflandırılmış, sadece Zeus’a adananlar, ya da tanrının hangi epithetine adandığı belli olmayanlar bir grup altında toplanmış, en son yazıtsız olan steller ele alınmıştır.

Resimlerin bir kısmı müze çalışması ile çekilmiş, daha büyük çoğunluğu, yaşanan imkânsızlıklardan dolayı adı geçen katalogdan yararlanılarak oluşturulmuştur.

2. ADAK İNANCI

2.1. Adak

“Adamak” fiilinin çekimli hali olan ve “ad ya da at” kökünden türeyen adak kelimesi, adı ile sorumluluk almak veya adını vermek manasına gelir. Türk coğrafyasında “azah ve adah” gibi farklı şekillerde de kullanılan adak kelimesi, kişinin kendi adı üzerine yemin etmesi manasına da gelir. En basit anlatımla adak; herhangi bir isteğin Tanrı tarafından yerine getirilmesi için kişinin kendini Tanrı’ya karşı yükümlü kılmasıdır. Kişi istediği herhangi bir şeyin gerçekleşmesi halinde Tanrı için bir harekette bulunacağına yemin eder. Bu durum herhangi bir malın verilmesi olabileceği gibi, bir işin yapılması da olabilir. Burada kişinin adayacağı “adak”, tamamen kişinin Tanrı’ya karşı vereceği söze bağlıdır.

Farklı kültürlerde de olsa adak adamanın çok büyük bir sorumluluk olduğu düşünülür ve kişinin dilediğinin yerine gelmesi halinde sözünde durmaması büyük bir olumsuzluk olarak görülür. Adak Heykeli olarak bilinen figürlerin de bulunduğu

¹ Stel sayısındaki fazlalık nedeniyle, yazıtlı steller ve tabula ansataalar ele alınmamıştır.

geçmiş medeniyetlerde de adak adamanın sosyal yaşamın bir parçası olduğu bilinmektedir².

2.2. Adak Steli

Bir mermer ya da taş bloğun dikdörtgen kesilip, tüm yüzeylerinin perdahlanarak düzeltilmesi ile elde edilen, üzerlerinde bulunan betim ve yazıtlarla bir anlamda ölümsüzleşmeyi simgeleyen, adak stelleri ilk kez M.Ö. 7. Yüzyılın sonlarında Paros'ta (mezar stelleriyle birlikte) görülür.

M.Ö. 7. Yüzyıl örneklerinden sonra, Atina ve Attika'da Parthenon Dönemine kadar kesintisiz izlenebilen mezar steli ve adak levhası geleneği, Parthenon'un yapım yılları sırasında (M.Ö. 448 – 432) kesintiye uğrar.

Parthenon'un yapım döneminden sonra, mezar stellerinde üst bitiş olarak alınlığın kullanılması, her ne kadar ilk örneklerine Arkaik Dönemde rastlıyorsak da bir kural olur. Resim alanlarının kenarlarını sınırlayan silmeler, M.Ö. 420 yılından başlayarak, alınlığı taşımak için kullanılırlar. Böylece alınlık stelin üst bölümünü sınırlamak görünümünden kurtularak esere bir naiskos havası kazandırır. Mezar stellerindeki bu zenginliğe karşı, çağdaşı adak levhalarında henüz alınlık kullanılmaz. Ancak resim alanı yükseltelen kenar silmeleri ile bunlarda da sınırlanmıştır.

Adak levhaları üzerinde erken dönemlerde tek olan tapınan kişi sayısı, M.Ö. 4. Yüzyılın ortalarında başlayarak artar ve aile adağı şekline dönüşür. En sık görülen form tüm aile üyelerinin bir sıra şeklinde dizilmesidir. En önde duran şahıs kurban adayandır. M.Ö. 4. Yüzyılın ortalarından itibaren görülen diğer önemli bir özellik ise tanrının artık cepheden verilmesidir. Böylece profilden işlenen ölümlülere karşı, tanrının görünümü daha etkili bir hava kazanmıştır³.

Hellenistik adak kabartması örnekleri biçim ve ikonografik açıdan Klasik Dönemdeki benzerlerinden çok az farklılık gösterirler. Genellikle tapınan küçük figürler, profilden, uzun bir tanrı veya tanrılar grubuna (tanrılar ölümlülerin yaklaşık iki katı büyüklükte olurlar) yaklaşır şekilde gösterilmişlerdir. Genelde önden gösterilen tanrı, onun bir tasviri değil, ta kendisi olarak algılanmıştır. Çoğunlukla

² www.merakname.com/adak-nedir (Gör. Tarihi 17/09/2013)

³ ŞAHİN, 2000, 1-2.

kültle ilgili bir sunak veya kurban, bazen de çevre ile ilgili bir detay konulmuştur. Tanrılara ve tapınanlara ayrılan yer ve önem, değişiklik göstermektedir. Hatta tapınanlar bazen tamamen sahnedan çıkarılmışlardır. Öyküsel anlatım ikonografik açıdan, yüksekliğinden daha fazla uzunluğa sahip olan bir panoya gereksinim doğurmuştur. Kabartmalar da genellikle mimari bir çerçeveye yapılıp veya ayrı bir şekilde yapılan birinin içine sonradan konulurdu. Bunların kendi başlarına birer anıt olduğu düşünülür ve büyük bir olasılıkla göz hizasındaki payeler üzerinde kutsal alanlara yerleştirilirdi.

Hellenistik dönemden sonraki dönemlerde adak steli, mezar stellerinin üretildiği atölyelerde, heykeltıraşlar tarafından kopya olarak üretilmişlerdir.

Çoğunlukla kabartmalar ve adak stelleri orta dereceli adaklardır. Pişmiş toprak ve küçük bronzlardan daha önemli ancak, heykellerden daha önemsiz eserlerdir. Kabartmalar, masraf olarak küçük mermer bir figüre veya küçük bir bronz eşittir. Tanrının veya adakta bulunanın bir tasviri yerine, kültürün öyküsel bir anlatımıdır. Bazı durumlarda gerçek bir kurbanın görsel kayıtları olarak da yapılmışlardır. Bir kurban ve bununla ilgili bir kabartma, bazıları için bir adak heykelinden daha hayırlı görülmüştür.

Kabartmalardaki güçlü devamlılık dördüncü ve üçüncü yüzyıllarda yapılanları ayırt etmekteki büyük güçlükte kendini gösterir. Daha az zenginler için, daha basitçe yapılmış, tek bir tanrıyı gösteren ve içinde tapınan veya kurban olayının sahnelenmediği ve mimari bir çerçevesi olmayan kabartmalar yapılmıştır⁴.

2.3. Adakla İlgili Terimler

2.3.1. Aparkhe (ἀπαρχή / (çoğ.) ἀπαρχαί; başlangıç) : İlk meyve sunusu (first fruit offerings), genel anlamıyla, avcılık, balıkçılık ya da tarım yoluyla elde edilen ilk ürünün bir kısmının tanrıya adanmasıdır. Bu, ürünün tümünden ayrılan ilk kısmının, insanlardan önde olan tanrıya verilmesidir. Bu genellikle tüm ürünü temsil eden sembolik bir orandadır. Dindar bir insan, o dönem elde ettiği ürünlerden küçük bir kısmını, buğday basakları, un, incir, zeytin, üzüm, şarap ya da sütün bir kısmını belki bir kurban töreni eşliğinde tanrılara sunmaktadır.

⁴ SMİTH, 2002, 190.

2.3.2. Dekate (δεκάτη = onda bir): Bir üreticinin ürününün bir kısmını karşılığı olarak sunduğu adak, *dekate* olarak adlandırılırken, bazen de anlık nedenlerle *dekate* sunulduğu görülmektedir. Örneğin bir savaşın ganimetinden (*akrothinion* olarak) ya da şans eseri bulunan bir şeyden dolayı *dekate* sunulmaktadır. “Onda bir” anlamına gelen bu sözcüğün *aparkhe* ile birlikte adak eşyası için birbirinin yerini alarak kullanıldığı görülmektedir. Bu iki terim de dindeki toplumsal ritüelin daha iyi anlaşılmasını sağlayan özel adak sunularıyla doğrudan ilişkilidir ve iki terim de tanrıya verilmiş bir sözün (adağın) yerine getirilmesinin yansımasıdır.

2.3.3. Agalma (ἄγαλμα) : Memnuniyet verici (hoşa giden) olma kalitesine ya da zevk ve keyif sağlama kabiliyetine sahip bir objedir. Kavramsal olarak tüm adak eşyaları *agalmeta* olarak kabul edilmeleri umuduyla tanrılara sunulmuşlardır.

M.Ö. 5. yüzyılda Herodotos, *agalma*'yı özellikle heykeller için kullanır. Heykeller hem *agalmeta* hem de bir *kosmos*, yani *temenos* ve tapınağı dekore eden süs olarak işlev görmektedir.

2.3.4. Anathema (ἀνάθημα): İnsan elinden çıkma adaklara, bunlar tapınaklara ya da kutsal alanlara yerleştirildikleri için (*anathema*) ismi verilmektedir. Her ne kadar bu, tanrılara onlara tapınanlar tarafından sunulan asıl hediye kastetse de, bu terim ve onunla ilişkili olan fiil, gösterme/teşhir etme idealini de ortaya koymaktadır. Bu şekilde yerleştirilmiş bir obje (*anathema*) kalıcı ve görülebilir bir hediyedir. Bu hareket aynı zamanda kişinin tanrıya bağlılığını gösteren en yalın ifade biçimidir ve o karşılığında tanrının da kendisini ödüllendirmesini bekler.

2.3.5. Eukhe (εὐχήν): Antik dönemde, adak sunma yüksek sesli, törensel ve olabildiğince çok şahit huzurunda yapılırdı. Yunanca “kelimesi yüksek sesle ağlayan, dua eden ve adak adayan anlamına gelmektedir. Adağın yerine getirilmesi kadar birçok tanrı ve insan huzurunda gerçekleştirilmesi de önem taşımaktadır. Tapınan kişi tipik olarak tanrıdan herhangi bir menfaat (*kharis*) almayı ümit ederek bir adak sunmaya önceden söz vermektedir. Önce “sunu” tapınan tarafından adanır, eğer tanrı kabul ederse, adak amacına ulaşmış olur. Ya da kişi önce bir istediğinin olması

durumunda tanrıya bir şey adayacağı sözünü (*eukhe*) verir; tanrı karşılık verdiği de bu sözünün gereğini yerine getirir (*kat'eukhen / ex vota*). Bazı durumlarda, tanrıya verilen söz bu kişi tarafından değil onun ölümünden sonra bir yakını tarafından yerine getirilmektedir⁵. Yazıtlardan tanrıya verilen sözle onu yerine getirme arasında ne kadar bir zaman geçtiği öğrenilememektedir. Bu farkın bazı durumlarda bir nesil ömrü kadar olduğu anlaşılmaktadır. Adağı adayacak kişinin tek bir heykel adamak için gerekli parayı aylar, yıllar belki bir ömür boyunca biriktirmesi gerekmiştir. Bronz ya da mermer adaklar adağı adayanın karşılayabileceğinden büyük bir meblağ tuttuğu için, bu kişi tanrıya belirli ya da belirsiz bir zaman için bu adağı yaptıracığı sözünü vermiş olmalıdır.

Hediyelerin türü zaman zaman onların hangi amaçla adandıklarını gösterebilir. En erken adakların en yaygın olanı saç sunusudur⁶. Birçok yerde erkek ve kız çocuklar saçlarını keserek bunu bazı tanrılara, bir nehre ya da bir yerel kahramana atıyorlardı. Sunumun en gösterişli şekli ise Delphoi'a kadar giderek bunu yapmaktı. Saçını adamakla insan kendinin bir kısmını yüksek bir güce verdiği inmektedir. Hiç acı çekmeden bir parçası kaybolmuştur; ancak bu kısım daha sonra yenilenecektir. Bu, pars pro toto "tümü için parça" prensibi olarak adlandırılmaktadır; yani bütünü koruması için bir parçayı feda etme, adama.

Adak adayan her zaman adağından tanrının mutlu olmasını, onu bir *agalma* olarak kabul etmesini ve tabii ki bu mutluluğunu kendisine geri verecekleri ile göstermesini beklemektedir⁷.

Eski Yunan'da bazı doğal afetlerden, fırtınadan, salgın hastalıklardan adak verilmeyle kurtulacağına inanılırdı. Yine bazı anlayışlara göre; insanların tanrıların hoşnutluğunu kazanmaları ve onlardan gelecek gazaplardan korunmak için fedakarlıklarda bulunmaları gerekiyordu. Bu nedenle de hayvan, insan ve hatta öz evlâdın kurban edilmesi bile görülmüştür. Adağın felsefesinde bir dileğin Tanrı

⁵ Ayağından cezalandırılan ve iyileştiği taktirde tanrıya adak levhası dikmek için söz veren Menophila isimli kadın, bu adağı yerine getirmemiş, onun yerine kız kardeşi adağı yerine getirmiştir. Bkz. MALAY – SAYAR, 2004, 183.

⁶ Yunanistan ve Küçük Asya'da uygulanan bu gelenek, bir erkek çocuğun, çocukluktan erkeklığe geçiş süreci olan 17 yaşına basması, bir genç kızın evlenmesi gibi iki önemli durumda gerçekleşirdi. Atina'da Argos'ta evlenecek gençler, saçlarını Hera Teleia'ya, Artemis'e ve Moiralara adarlardı. Phokis bölgesinde, Delphoi'de, Sikyon'da, Arkadia bölgesi kentlerinden Phigalia'da ve daha birçok bölgede saç adağı yapıldığı bilinmektedir. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. SİNA, 2003, 127.)

⁷ AKAR TANRIVER, 2009, 113-121.

tarafından yerine getirilmesini sağlamak veya yerine gelmesinden sonra ona şükran ifadesi göstermek yatar⁸.

2.4. Adak Adama

Adak; herhangi bir isteğin Tanrı tarafından yerine getirilmesi için kişinin kendini Tanrı'ya karşı yükümlü kılmasıdır. Kişi istediği herhangi bir şeyin gerçekleşmesi halinde Tanrı için bir harekette bulunacağına yemin eder. Bu durum herhangi bir malın verilmesi olabileceği gibi, bir işin yapılması da olabilir. Burada kişinin adayacağı “adak”, tamamen kişinin Tanrı'ya karşı vereceği söze bağlıdır⁹.

Adak tavrıyla insanlar, adı ne olursa olsun; kendinden yüce olan bir varlığa sığınma ve onun hoşnutluğunu kazanma gibi bir davranışın gerekliliğini fark etmişlerdir. Aynı zamanda, kendilerinden gelen bir fedakârlığın o yüce kudreti memnun edeceğini de kavramışlardır. Bu haliyle adak, insandaki inancın köklülüğünü göstermektedir¹⁰.

İnsanlar tarih boyunca inançlarında çeşitli sebeplerle adaya başvurmuş ve adak konusu hemen hemen bütün inançlarda yer almıştır. İnsanları adak yapmaya iten sebepler genellikle bir sıkıntıdan kurtulma ümidi veya bir isteğin yerine gelme arzusu, bir nimete kavuştuktan sonra sevincini kutlama ve şükür, bir nimet ve fayda söz konusu olmaksızın sırf kulluk ve dindarlığını gösterme arzusudur.

Adakta bulunmak tüm medeniyetlerde yaygın olduğu gibi onun sorumluluk doğurduğu da kabul edilmekteydi. Adak yapılması ve yapılan adakların bağlayıcı kabul edilmesi dini inanışlardan ve genel bir kural mahiyetindeki sözünde durma prensibinden kaynaklanmaktadır. Adak, insan gücünün üstündeki bir ya da birden çok güç tarafından kontrol edildiği inancının bir sonucudur. Bundan dolayı kurban ve adak, tarihin çok eski dönemlerine kadar giden bir geçmişe sahiptir. Aynı şekilde doğanın kontrolü ile ilişkili olmasından dolayı da hemen her tarihsel toplumda farklı uygulama biçimleriyle yaşanmıştır, yaşanmaktadır.

İnsanların adaklarını ve kurbanlarını tapınaklarda ya da sunaklarda¹¹ tanrıya ulaştırdıkları bilinmektedir. Antik Çağ kültürünün anıtsal binaları arasında olan

⁸ <http://www.enfal.de/sosyalbilimler> (Gör. Tar. 09/02/2014)

⁹ www.merakname.com/adak-nedir/ (Gör. Tar. 17/09/2013)

¹⁰ <http://www.enfal.de/sosyalbilimler> (Gör. Tar. 09/02/2014)

¹¹ Üzerinde kurban kesilen ve tanrıya sunu yapılan masaya benzer, yüksekçe olan, genellikle taştan ve yuvarlak

tapınakların hemen önünde sunaklar yer alırdı. Bazen de tapınaklardan ayrı, bağımsız bir yapı olarak inşa edilen sunaklarda tapınaklara girmesi yasak olan halk kurban ve adak ibadetlerini yapar ve dualar ederdi¹².

2.4.1. Çok Tanrılı Dinlerde Adak Adama

İncelediğimiz dönemde Hıristiyanlık yeni bir din olarak doğmuş, insanlar arasında kabul görmeye başlamış, bu noktada “pagan” terimi ortaya çıkmıştır. Kırsalda yaşayan, köylü, taşralı anlamlarına gelen pagan terimi, erken dönemlerden itibaren Hıristiyan geleneğinde dinsel anlamda (ötekini) ifade etmede kullanılmış, bu yüzden Hıristiyan inancının dışında kalanlar da pagan olarak itham edilmişlerdir.

Din bilimlerinin bilimsel bir disiplin haline gelmesiyle birlikte, Pagan terimi, dünya genelindeki tüm putperest toplumlar için kullanılmaya başlanmıştır. Geleneksel puta tapıcılığı ifade eden pagan terimi, çok tanrıcılık ve atalar kültü ile yakından bağı olan doğa tapıcılığı ve animizm (ruhculuk) ile de ilgilidir. Babil, Asur, Mezopotamya, Eski Mısır ve İran gibi birçok eski Ortadoğu dinsel geleneği ve Eski Avrupa dinleriyle Hinduizm, Tibet Budizmi ve benzeri günümüz inanç sistemleri pagan gelenekleri olarak incelenmektedir¹³.

Eskiçağ’da insanlar afet gibi tabiat olaylarını, tabiattan elde ettikleri ürün, doğum ve ölüm gibi durumları kendilerine izah edemediklerinde, ayrıca dileklerinin gerçekleşmesini istedikleri durumlarda ve buna benzer hallerde çaresiz kalarak insanüstü güçlere inanmaya ihtiyaç duymuşlardır. Böylece “politeizm” yani çok tanrıcılık ortaya çıkmıştır.

Eskiçağ insanının yaşamıyla bütünleşen bu inanç şekli, birçok dünya toplumunda tek tanrılı kutsal dinlerin doğuşuna kadar devam etmiştir. Eskiçağ dünyasının birçok toplumunda inanç sistemi çok tanrılı idi¹⁴.

İlkel toplumlarda elde edilen ilk ürün ya da ilk av, doğaüstü güçlerin hakkıdır. Bu ilk ürün ve ilk avları, doğaüstü güçlerden sonra, toplumun şef ya da rahipleri

---

veya dörtgen şekilde yapılan, kurban kanlarının akmasına mahsus bir deliği olan mimari ögeye sunak denir. Genellikle temenosun içinde, tapınakta ya da yakınında (genelde tapınağın doğusunda), tiyatro yapılarında orkestrada, agorada, evlerde yer alırdı. Altarların üst taraflarında kurbanın kanının akması için tekne gibi bir oyuk ve bir delik bulunur. (Saltuk, 1997, s.20.)

¹² <http://www.manisahabergazetesi.com.tr/v2/koseyazisi-37-TARİHSEL-BİR-GELENEK-OLARAK-KURBAN-VE-ADAK.html> (Gör. Tar. 17.09.2013)

¹³ DURUTÜRK, 2010, 45.

¹⁴ KILIÇ – UNCU, 2011, 184.

tüketirler. Avcılık ve çobanlık yapan ilkel toplumlarda ise, yeni doğan ilk yavru hayvanlar veya bunların bir parçaları ile süt ve süttten yapılmaya yiyecekler, tanrılara ve seflere sunulur. Bu bir değış tokuş olup “ben veriyorum, sen de ver” anlamına gelmektedir.

Eski uygarlıklarda, adak ve kurban kavramlarının iç içe olduğı ve birbirinin yerine kullanıldığı görülmüştür. Örneğın Mezopotamya uygarlıklarından olan Babil’de haftanın yedinci günü olan cumartesi uğursuz sayılır ve bu uğursuzluktan kaçınmak için adaklar adanıp kurbanlar kesilirdi. Asurlularda ise kurbanlık hayvanı kesip tanrılara sunmak gereklidir. Yoksa tanrılar insanın kendisini yiyeceklerdir. Eski Mısır uygarlığında özellikle Nil Nehri’nde insan kurban edilmesi çok yaygındır. Eski Hindistan’da tanrılara sunulan kurbanlar, ölenlerin ruhlarını kurtuluşa eriştirir. Kurban kesilmediğı taktirde, ölenlerin korkunç devlerin arasında ıstırap içinde kalacaklarına inanılır. Bunun dışında, tanrıların öfkelerini yatıştırmak amacıyla sunulan kurbanlar ve özel armağanlar da vardır.

Eski İran Uygarlığının dini olan Zerdüştlük”ün kutsal kitabı olan “Zend-Avesta” ya göre yalvarış, ibadet ve kurban af dilemeye yarar. Hititlerde ise kurban ayinleri, adak, kefarete ödeme, gönül alma, şükran gibi amaçlarla gerçekleştirilmiştir. Eski Çin uygarlığında mevsim döngülerinde tanrılara çeşitli kurbanlar ve adaklar sunulmuştur. Eski Amerika uygarlıkları olan Maya, Aztek ve İnka’larda tanrılara kurban olarak insanların sunulduğı bilinmektedir. Fenike, Yunan ve Roma uygarlıklarında da tanrılara kanlı ya da kansız kurbanlar sunulmuş, tanrıların öfkeleri yatıştırılmış, daha bol ürün vermesi beklenmiştir¹⁵. Bu kurbanlar da bir nevi adaktır.

Eski Mısırdaki adak adama uygulaması, tanrıya bağılılığın basit bir göstergesiydi. Tanrıdan istediklerini belirten insanlar, kendilerini tanrıya karşı ifade ediyorlardı. Tanrı ve adak adayan arasında, kalıcı ve kişisel iletişim kurmak için adak adama uygulanmıştır. Erken Hanedanlık dönemine ait çok sayıda adak eşyası bulunmuştur. Orta Krallık döneminde tapınaklara adak adamak bir adet haline geldi. Yeni Krallık döneminde tapınaklara ya da tapınakların dışına bireysel adaklar adamaya devlet tarafından izin verildi¹⁶. Geç ve Ptolemaioslar döneminde birçok stel, ayin nesnesi,

¹⁵ ARMUTAK, 2004, 169-180.

¹⁶ Mısır’da tapınaklara yalnızca rahipler girebiliyorlardı. Bu nedenle tapınağına ulaşımı kısıtlı olan halk için tapınak dışında halka açık küçük kült merkezleri yapılmıştır. Adaklar, tapınağın dış duvarında ya da kapı girişlerinde bulunmuştur. Buradaki amaç, tanrıyla fiziksel yakınlıktı.

tanrı figürinleri ve hayvan figürleri kutsal alanlardan ele geçmiştir. Adak nesnelерinin çoğu, külte yönelik olarak atölyeler tarafından yapılmıştır. Bu eşyalar, tanrılar için tapınak içinde kullanılan eşyalar, doğurganlıkla ilişkili nesnelер, kadın ve erkeklerin dualarını güçlendirmek için ya da ibadete katılımlarını sürdürmeleri için adanmış nesnelерden oluşur¹⁷. Adaklar arasında iki kulak figürü dikkat çeker¹⁸.

Mezopotamya'da 45 cm x 48 cm boyutlarında, dikdörtgen levhalardan oluşan, bazıları kazıma çizgilerle oluşturulmuş yazıtlı, adak stelleri ele geçmiştir. Geneli kireçtaşından yapılmıştır ve figürlü alan çerçeve içine alınmıştır. Çoğu plaka üzerinde, tanrılar, ziyafet sahnesi, hayvanlar, müzisyenler, dansçılar gibi figürler betimlenmiştir¹⁹.

Sümerler din konusu ve din meselelerine de hayat meseleleri kadar önem vermişlerdir ki, çeşitli kurbanlar sunup, dualar ederek, ayin ve törenler düzenleyerek maddi ve manevi olarak tanrılarını tatmin etmeyi en önemli vazifeleri saymışlardır. Sümerler'in yarattığı bu din anlayışı ve panteon sistemi uzun zaman sürecinde Mezopotamya'da Akkadlılar'dan başlayarak, Babil ve Asurlular ile Suriye'nin eski sakinleri ve Anadolu toplumlari arasında bütünüyle veya kısmen yayılmış ve yerleşmiştir. M.Ö. 3. Binyılda her büyük kentin tapınağında hayvansal ve bitkisel yiyecekler, su, şarap ve bira saçılarında bulunulmuş, tütsüler yakılıp, kurbanlar sunulmuştur.

Doğu dinlerinin etkisiyle biçimlenen Yunan dini, Roma diniyle bütünleşmiş, Yunan tanrıları, Roma tanrılarına Latince adlarla geçmiştir.

Herodotos'a göre; Yunanlılar'ın tanrılar sistemini yaratan Homeros ve Hesiodos'dur. Onlar Yunanlılar için tanrıların soy zincirlerini tertipleyip, tanrıların sıfatlarını, görevlerini, kendilerine özgü niteliklerini ve görünüşlerini anlatmışlardır.

Yunanlılar, tanrıları o çağın aristokratlarını örnek alarak teşkilatlandırmışlar, aristokrat ailelerin krallar etrafında toplanması gibi, tanrıları da baş tanrı Zeus'un etrafında toplamışlardır. Bu suretle tanrılar ilk önce aristokrat çevrede yayılmış, daha

(<http://www.birmingham.ac.uk/research/activity/connections/Essays/GHeffernan.aspx>, Gör. Tar. 11/02/2014)

¹⁷ PİNCH – WARAкса, 2009, 1.

¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. PİNCH-WARAкса, AGE, Fig. 3, Fig. 4.

¹⁹ ROMANO, 2010, 973-981.

sonraları aşağı sınıflar tarafından kabul edilerek bütün Yunan dünyasının tanrıları haline gelmişlerdir²⁰.

Hellenler bütünüyle dünyevi öğelerle biçimlenen tanrılarının, yaşadıkları sürece kendilerine bolluk, bereket, zafer, sağlık, güzellik gibi elle tutulur kazançlar sağladıkları düşüncesindeydiler. Bu bağlamda tanrılarla iletişim kurmanın ve onların yardımına erişmenin adak sunma, kurban kesme ve belli dönemlerde onu çeşitli gösterilerle hatırlama gibi çeşitli yolları vardı. Örneğin salgın hastalıklar gibi tehlikeli durumlardan kurtulmalarının karşılığı olarak tanrılara adak sunmuşlar ya da kurban kesmişlerdir²¹.

Tarihin erken evrelerinde yaşamı, bulunduğu doğal çevreye bağlı olan toplumlarda öncelikle sel, fırtına, kıtlık gibi doğal kaynaklı olumsuzluklara karşı alınan bir önlem olarak uygulanan kurban ve adak ritüeli zamanla kültürel ve sosyal anlamında bazı küçük değişiklikler göstermiştir. İnsanlığın kültürel evriminin bir sonucu olarak doğaya bağlı yaşam koşullarından uzaklaştıkça kurban ve adak “şükür” anlamı ile geleneği sürdürmüştür; yaşam koşullarının bozulmasını istemeyen insanoğlunun, bu koşulları sağladığına inanılan üstün güce “teşekkür” edışı olarak algılanmıştır²².

2.4.2. Tek Tanrılı Dinlerde Adak Adama

Kutsal güçlerin olduğuna ve insan hayatındaki olayların bu kutsal güçler tarafından idare edildiğine inanan toplumlardan tek tanrılı dinlere kadar farklı kültürlerde adak inancı bulunmaktadır. Musevilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık kapsamında adak, kişinin Tanrı’dan bir şey istemesi ve bu dileğinin yerine gelmesi karşılığında Tanrı adına bir eylemde bulunacağına taahhüt vermesidir. Farklı kültürlerde de olsa adak adamanın çok büyük bir sorumluluk olduğu düşünülür ve kişinin dilediğinin yerine gelmesi halinde sözünde durmaması büyük bir olumsuzluk olarak görülür²³.

2.4.2.1. İslamiyete Göre Adak Adama

²⁰ KILIÇ, UNCU 2011, 184.

²¹ SİNA, 2003, 125-134; Burkert, W, 1987, s.44

²² <http://www.manisahabergazetesi.com.tr/v2/koseyazisi-37-TARİHSEL-BIR-GELENEK-OLARAK-KURBAN-VE-ADAK.html> (Gör. Tar. 17/09/2013)

²³ <http://www.merakname.com/adak-nedir/> (Gör. Tar.17/09/2013)

Adak, adakta bulunan kimse ile ilahi güçler arasında münasebet kurar ve bir ahit gerçekleşmiş olur. Türkçe sözlüklerde adak; bir dileğin gerçekleşmesi amacıyla kurban kesip yoksullara dağıtmak veya kutsal bir güce yönelik bir niyette bulunmak, ant niteliğinde söz vermek anlamlarında kullanılır. Türk kültüründe adak; ıduk (mukaddes) kelimesi ile ifade edilir. Kutlu, mübarek olan her nesne, bırakılan her hayvana bu ad verilir. Söz konusu hayvana yük vurulmaz, sütü sağılmaz, yünü kırılmaz.

Türkçe adak kelimesinin Arapça karşılığı “Nezr”dir²⁴. Eski Arap örf ve adetlerinden İslamiyet'e geçmiş olan adak; İbrani-Arami ve kısmen Asuri dillerinden Arapça'ya geçen "n- z- r" kökünden türemiştir. Adamak, takdis ve tahsis etmek anlamlarına gelir²⁵. İnsanın yerine getirmeyi kendisine borç (vâcip) kıldığı, vaâd ettiği şey manasına gelmektedir. Bir fıkıh terimi olan nezr, dinen mükellef olmadığı halde kişinin farz veya vacip türünden bir ibadeti yapacağına dair Allah'a söz vermesi şeklinde tarif edilmiştir.

Adak-nezr Allah'ın rızasının elde edilmesi veya bir isteğin yerine gelmesi veya bir belâ ve musibetin giderilmesi maksadıyla Allah için oruç tutmak, kurban kesmek gibi başlı başına bir ibadet olan şeyi kendisine vâcip kabul etmektir. Nezr yani adak ibadettir. Adak ancak Allah için yapılır. Kul için yapılmaz.

Adak bir şarta bağlanıp bağlanmamasına göre ikiye ayrılır:

Mutlak Adak: Herhangi bir şarta bağlanmadan Allah rızası için yapılan adaktır.

Muallâk (Mukayyed) Adak: Şarta bağlı olan adaktır. Murat edilen şart oluşunca, adağı yerine getirmesi lâzım olur. Bir nimete kavuşmak, bir felâketi savmak, “hastam iyileşirse”, “sınıfı geçersen” gibi şart koşularak yapılan adaktır.

İslamiyete göre, adak bir sözle adanır, bu sözü başkalarının duymasına gerek yoktur. Allah'a verilen sözün sonrasında kişi bu sözü yerine getirerek inancını ve samimiyetini kanıtlar. Karşılığında kişi adak steli gibi kalıcı, insan elinden çıkmış bir eşya değil, ibadet ederek Allah'a teşekkür eder.

²⁴ ERDENK, 2001, 19.

²⁵ OYMAK, 2002, 170.

2.4.2.2. Hristiyanlığa Göre Adak Adama

Yahudilerin "Mesih" dediklerine Grekler "Christ" demişler ve Christ'e inananlara "christiens" veya "chretiens" denmiştir²⁶.

Hıristiyanlık İmparator Augustus'tan sonra Hz. İsa tarafından kurulmuştur. MS 1. ve 2. yüzyıllarda özellikle fakir halk arasında gizlice bütün Roma İmparatorluğu sınırları içerisinde hızla yayılmıştır. Ancak Hıristiyanlar Roma'nın diğer kültlerine ve özellikle tanrılaştırılmış Roma İmparatorlarına inanmadıkları için Roma devletinin düşmanı sayılarak şiddetli bir baskı altına alındılar. Buna rağmen bu dinin popülerliği sonucu M.S. 4. yüzyılda İmp. I. Constantinus zamanında Hıristiyanlık önce serbest bırakıldı. Sonra da Roma İmparatorluğu'nun resmi dini oldu. Hatta M.S. 4. yüzyıl sonu M.S. 5. yüzyıl başında paganlık yasaklanmış, pagan tapınakları ve diğer mülkleri kiliseye devredilmiştir. Bu nedenle pek çok antik tapınak kiliseye dönüştürülmüştür²⁷.

Yahudilik ve Hıristiyanlık'ta adak, normal dinî vazifeler dışında, bir kimsenin ya samimi dindarlığın bir nişanesi olarak veya tanrının yardımını temin maksadıyla belli bir şeyi yapma veya terketme hususunda Allah'a söz vermesi şeklinde görülmektedir. Kilise hukuku, alelade adak ile merasimli adak arasında, ikincisinin değiştirilememe özelliğine sahip olması bakımından fark gözetir. Ortaçağ'da adak, çok defa varlıklı kimselerce kilise veya bir azizin türbesinin yaptırılması, onarılması yahut tezyini şeklinde görülmektedir. Hıristiyan dünyasında rastlanan sayısız adak türleri arasında haccetmek, sadaka vermek, hastalar için azizlerin kabirlerinden toprak almak, kilisede mum yakmak, kilise parmaklıklarına bez bağlamak gibi fiiller en çok görülenleridir. Katoliklik'te adakla ilgili hüküm ve düzenlemelerin varlığına karşılık Protestanlık adağı resmen tanımamıştır; buna rağmen halk arasında adak yaygın şekilde görülmektedir²⁸.

Hıristiyanlıkta Katolik kilisesi tarikat adağı olan fakirlik, İsmet ve itaat da dahil, açık adakla ferdi adağı birbirinden ayırır. Zamana bağlı adak yalnızca papa, piskopos veya manastır başkanı tarafından kaldırılabilir. Protestan kilisesinde ise

²⁶ ERDENK, 2001, 19.

²⁷ TEK, 2012, 187.

²⁸ ÖZEL, 1988, 338.

adak yoktur²⁹.

Hristiyan dinine mensup olan Ermenilerin bir efsanesinde “Atalarımın günahlarından arınmak için ateşsiz yaşamaya adak adayalı üç kere onuncu kış geçti artık” şeklinde bir ibare geçmektedir³⁰. Bu da gösteriyor ki, Hristiyanlıkta da adak adamanın yolu, tanrıyla insan arasındaki sözle ilgilidir. İnsan tanrısına söz verir ve sözünü yerine getirerek tanrıya olan inancını ve samimiyetini kanıtlamış olur.

2.4.2.3. Yahudiliğe Göre Adak Adama

Yahudilik, İslam ve Hristiyanlıktakine benzer bir teolojisi bulunmayan, yazılı (Tanah), sözlü (Talmud) kutsal metinlerde açıklanan ve Yahudilerin dini ve tarihi tecrübelerine dayanarak zaman içinde gelişerek oluşturulan bir dini sistemdir. Yaptırım gücünü Yahudi şeraitinden alır. Diğer dinlerden, hem dini, hem de milli öğeleri bünyesinde barındırmasıyla ayrılır. Yahudiler yaşadığı sürece Yahudilik süregelmiş, Yahudilerin zaman içinde değişen tecrübeleri ve ihtiyaçları doğrultusunda değişime ve bölünmelere uğramıştır.

Yahudilikte Adak’ın çok önemli bir yeri vardır. Tora’da³¹, adak konusunda şöyle denmektedir: “Rab şöyle buyurdu: Eğer bir adam Rabbe adak adar ya da and içerek kendini yükümlülük altına sokarsa, verdiği sözü bozmayacak, ağzından her çıkanı yerine getirecek”. Bu ifadelerle göre, bir yahudi, bir adakta veya yeminde bulunduğu anda verdiği sözü tutacaktır.

Yahudi kutsal kitabında birçok adak türü dikkat çekmektedir. Yahudiliğin ilk dönemlerinde adak’ta en çok yapılan uygulama, kurban kesmedir. Yahudilikte adak değişik maksatlarla yapılabiliyordu: Meselâ Hanna, erkek bir çocuğu olursa, onu tanrının hizmetine sunacağını adanmıştı.

Yahudilikte adak konusunda üç kelime kullanılmaktadır: Neder, Nedava, Şevua, en çok kullanılan Neder’dir: Nedava, gönüllü olarak Allah’a sunulan sunulardır. Şevua, belirli yemin kurallarını düzenleyen bir adak türüdür, Yahudiler nezdinde Bet ha-Mikdaş³²,’ın yıkılışından sonra Neder ve Nedava uygulanmaz

²⁹ <http://pozitifyasam.biz/ansiklopedik-dinler-sozlugu-a.html>, (Gör. Tarihi 13/11/2013)

³⁰ TOSUNOĞLU-MELANLIOĞLU, 2007, 171.

³¹ Tora, dört kutsal kitaptan, Hz. Musa’ya indirilen, Allah’ın emirlerini kapsayan kitaptır.

³² Bu günkü adıyla Mescid-i Aksa, en kutsal sayılan üç mescidden biridir. Asıl adı Aramice Beth Makdeşa,

olmuştur. Bu konuda Mişna'nın Kodaşim bölümünde bilgi verilmektedir. Adaklarının iptali konusu, Nedarim bölümüne girmektedir. Talmud alimleri adak'ın yerine getirilmesindeki zorluğu bildikleri için, adakta bulunmayı pek tavsiye etmezler. Öyleki Samuel bu konuda şöyle demiştir:

“Adağını yerine getiren dahi günahkâr sayılır.

Talmud'un adak tutma konusunda takındığı olumsuz tavır nedeniyle, adak uygulaması halk arasında çok yayılmamıştır. Ancak Şulhan Aruh, bu uygulamayı kişinin kötü alışkanlıklardan kurtulması için caiz görmüştür. Yahudilikte görülen diğer bir uygulama, her yıl Roş Ha Şana arefesinde “Adakların iptali” ile ilgili uygulamadır. Bu merasimde, üç kişilik bir komisyon önünde, yıl boyunca yapılacak olan adakların kasıtlı olarak veya istemiyerek yerine getirilemeyeceğine dair duyulan üzüntü belirtilir, bunun üzerine bu üç kişi adakların iptal edildiğini ilan ederler³³.

Görüldüğü gibi, Yahudilik'te de adak inancı uygulanmış, ancak tanrıyla insan arasındaki sözle ve oruç tutmak, kurban kesmek gibi ibadetlerle yerine getirilmiştir. Kutsal bir kitabı olan tek tanrılı dinlerin kutsal mekanları da vardır. Ancak bu kutsal mekanlar, insanların belli zamanlarda toplanıp bir araya geldikleri, tanrıya dua ettikleri mekanlardır. Kurbanlar ve adaklar bu dinlerin kutsal mekanlarında değil, kutsal mekanların dışında tanrıya sunulmuştur. Çünkü bu dinlerde, tanrı kutsal kitap ile insanlardan ne istediğini ve insanların nasıl yaşamaları gerektiğini açıkça belirtmiştir. Dolayısıyla, adak inancı ibadet olarak devam etmiş; ancak adak steli, adak heykeli gibi objeler sunulmamıştır.

3. ADAK STELLERİNİN BULUNDUĞU BÖLGE

3.1. Bölgenin Araştırma Tarihçesi

Strabon(M.Ö 1 – M.S. 1. yy.) , Geographica³⁴ adlı eserinde Frigya'nın bölgelerinden ayrıntılı olarak söz etmiştir. Ptolemaios, M.S. 2. Yüzyılda yaşamıştır ve o da Geographica adlı eserinde Phrygia'nın bölgelerinden bahsetmiştir³⁵. Romalı

İbranice Beth ha-mikdaş ve Arapça Beytülmakdis olup "mukaddes ev" demektir. İlk kuruluşundan beri taşıdığı bu ad sonradan şehrin tamamını kapsamına almıştır (BOZKURT,2004, 268)

³³ [http : //pozitifyasam.biz/ansiklopedik-dinler-sozlugu-a.html](http://pozitifyasam.biz/ansiklopedik-dinler-sozlugu-a.html) (Gör. Tar. 13/11/2013)

³⁴ STRABON, XII, Çev. A. Pekman. 2000.

³⁵ PTOLEMAİOS, VII, 22-23 (Aktaran İZNİK, 2006, 17-30).

tarihçi Titus Livius (M.Ö. I. – M.S. I.) da “Ab Urbe Condita” adlı eserinde Phrygia’dan bahsetmiş, Phrygia’nın Roma’nın bir eyaleti olduğundan ilk kez bahsetmiştir³⁶. Plinius, (M.S. 1. yy) Frigya’nın tarihsel coğrafyası hakkında bilgi vermiştir ve eserinde Frigya’nın sınırları ve kentleri hakkında bilgi vermiştir³⁷.

M.S. II. Yüzyılın sonlarında yaşamış olan coğrafyacı yazar Pausanias da Phrygia bölgesi hakkında bilgi vermiş, Aezani kentinin kuruluşunu aktarmıştır³⁸.

M.S. II.-III. yüzyıllarda yaşamış olan Porphyrius Tyrius³⁹, Frigya’nın bölgelerini, Hellenistik Dönem’deki yönetim ve siyasi tarihini, III. yüzyılda yaşamış olan Iustinus da, Hellenistik dönemde bölgede yaşanan politik gelişmeleri anlatmıştır.

Bölge araştırmaları XVI. Yüzyılda Avrupalı gezginlerle birlikte başlamış ve XIX. Yüzyılın yarısına kadar devam etmiş, bundan sonra ise ilk ciddi keşifler yapılmıştır.

Özellikle arkeoloji enstitüleri’nin kurulmasıyla birlikte Doğu dünyasında bilimsel çalışmalar da başlamıştır. Bölgede yüzey araştırmalarının ve gözlemlerin artması ile birlikte de, farklı disiplinler ve bilim insanları incelemelerde bulunmaya başlamıştır. Bunlar arasında en önemlileri, Charles William Wilsons, ve özellikle William Mitchell Ramsay’dır. Ramsay, Anadolu’nun tarihsel coğrafyası ile ilgili ilk önemli çalışmaları yapan bilim insanıdır. Buna ilaveten, Ramsay, Frigya bölgesinin tamamını; bölgenin topografyasını ve coğrafyasını yazıtlara dayanarak açıklamaya çalışmış ve ilk olarak bir bütün halinde araştıran kişi olmuştur. Arslan Taş Anıtı, Mal Taş Anıtı, Yılan Taş Anıtı, Ayazın mezar odası gibi birçok eser bizzat Ramsay tarafından bulunmuştur. Aynı zamanda Midas Anıtı’nın bulunduğu alana ilk kez Midas Kent deyişini de o kullanmıştır.

XIX. yüzyılın sonlarına doğru bölgede ortaya çıkan demiryolu inşaatından sonra bölgeye birçok araştırmacı da gelmiş, Anadolu’nun yüksek iç kesimlerine de ulaşılmış ve arkeolojik alanların da incelenme şansı doğmuştur. Demiryolu ile bölgede ciddi bir şekilde envanter çıkarma olayı başlamıştır. Üstelik fotoğraf

³⁶ TITUS LIVIUS, XXXVIII, 14-15-39 (Aktaran İZNIK, 2006, 17-30).

³⁷ PLINIUS V; 28, 102 (Aktaran İZNIK, 2006, 17-30)

³⁸ PAUSANIAS, 2002, 67.

³⁹PORPHYRIUS TYRIUS F.G.H., III; 694,1 (Aktaran İZNIK, 2006, 17-30)

teknolojisinin yaygınlaşmaya başlaması da yine bu dönemde olmuş, böylelikle birçok eserin görüntüsü de tarihsel kayıtlara geçmiştir.

Atina'daki Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün uzantısı Botho Graef ve ardından Alfred Körte kuzey Frigya'da arkeoloji ve epigrafi çalışmalarını başlatmıştır. Demiryolu ile bölgeye gelip, 1893 yılında Frigya bölgesinde araştırmalarda bulunan bir diğer önemli kişi Georges Radet adlı Fransız araştırmacıdır. Radet, gerek epigrafik çalışmaları ve gerekse topografik çalışmaları ile bölge araştırmalarında önemli bir yere sahiptir. Radet ile birlikte bir diğer Fransız G. Fougeres, Frig arkeolojisi ile ilgili kayıtlar tutmuşlardır.

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı sırasında kesintiye uğrayan bölge çalışmaları yeni Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte yeniden hız kazanmıştır. 1930'lerden sonra bölgedeki merkezlerde daha ayrıntılı çalışmalar yapılmıştır. 1936 yılında Fransız ekip, Albert Gabriel yönetimi altında en önemli Frig anıtlarından biri olan Yazılıkaya'da araştırmalara başlamıştır. Ardından Hollandalı arkeolog C. H. Emilie Haspels, bölgenin güneyinde 1946'dan 1958 yılına kadar sistematik araştırmalar yapmıştır. Haspels, bölgede arkeolojik, topografik ve epigrafik araştırmalarda bulunmuştur. Yine bölgedeki önemli araştırmalardan biri Belçikalı araştırmacı Pieter Lambrechts tarafından 1967 yılında Pessinus kalıntıları arasında Ballıhisar'da başlatılan çalışmalardır. Bu bölgedeki çalışmalar bir süre sonra Pierre Lambrecht tarafından devam ettirilmeye başlanmıştır.

Prof. Dr. Thomas Drew-Bear, Afyon, Kütahya, Denizli, Uşak ve Eskişehir illerini kapsayan geniş çaplı araştırmalarda bulunmuş, 1968 yılından itibaren bölgedeki çok sayıda Grekçe ve Latince yazıtın derlenmesini sağlamıştır. Drew-Bear, bölgede yaptığı çalışmalarda, Frig döneminden başlayıp Bizans dönemine kadar birçok epigrafik ve arkeolojik malzeme gruplamıştır.

Drew-Bear özellikle, Roma dönemi yazıtlarının bazılarında Latince kökenli olmayan birçok yer ve köy adlarına işaret ederek, Roma egemenliği öncesinde, halk tarafından kullanılan birçok yer adını ilk kez ortaya çıkarması ile bölgenin tarihsel coğrafyası için en ciddi verileri hazırlamıştır⁴⁰.

Bölgede yapılan çalışmalar MAMA (Monumenta Asiae Minoris Antiqua) adı altında bir katalogta toplanmıştır. C.W.M. Cox'un, 1924 – 1931 yılları arasında

Anadolu’da yaptığı araştırma gezilerinde, Cotiaem, merkez Phrygia, Yukarı Tembris ve Aezani taranmıştır. Cotiaem bölgesinde yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan eserler MAMA X da toplanmıştır.

M.Richl⁴¹ ve N.Eda Akyürek Şahin, bölgeden ele geçen adak stellerini çeşitli yayınlarla tanıtmışlardır⁴². Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar, Ankara kentlerindeki müzelerde bulunan eserlerle ilgili çok sayıda bilimsel araştırma yapılmış, çok sayıda tez hazırlanmıştır.

Bölge, tarihi eser açısından zengin olduğu için, bölgeden çıkan eserlerle ilgili bilimsel çalışmaların devam edeceği açıktır.

3.2. Coğrafi Özellikler ve İklim

“Bölge adını Küçük Asia, Thrakia ve Boğazlar üzerinden girmiş bir Thrak boyu olan Phrygler’den almıştır”⁴³. Phrygia, Phryg kökenli ve Phrygce konuşan hakların yoğun olarak yaşadığı İç Batı Anadolu bölgesi için söylenen coğrafi bir tanımlamadır⁴⁴.

“Frigya bölgesi günümüzde, yaklaşık olarak Ankara, Afyonkarahisar ve Eskişehir illerinin tümünü, Konya, Isparta ve Burdur illerinin kuzey, Kütahya ilinin ise batı bölümünü kapsıyordu”⁴⁵. Anadolu’nun ortası ile batısı arasındaki bu geniş bölgeye, Helenler, M.Ö. 8. Yüzyılda bölgenin egemen devleti olan Phrygler’den dolayı “Phrygia” adını vermişler, bu coğrafi tanımlama, Bizans Dönemi’nin sonuna kadar kullanılmıştır⁴⁶.

Bölge, coğrafi şartları itibariyle, tamamen İç Anadolu karakteri taşır. Arazi yapısı yüksektir. Afyon’da doğan akarsuların büyük bir kısmı, Büyük Menderes Nehri ile Ege’ye, Emir Dağları’nın kuzeyinde kalan sular da Sakarya Nehri aracılığıyla Karadeniz’e dökülür.

Phrygia Bölgesi coğrafi olarak Orta Anadolu Platosu’nda yer almaktadır. Bölgeye genel olarak step bitki örtüsü hakimdir. Bölgenin genelde az yağmur alan, sert kara iklimi vardır. Ancak, yörede ilkbaharda ve yaz başlangıcında çok şiddetli

⁴⁰ İZNIK, 2006, 17-30.

⁴¹ M. Richl, 1991; M. Richl, 2001.

⁴² AKYÜREK ŞAHİN, 2005, AKYÜREK ŞAHİN, 2006, AKYÜREK ŞAHİN, 2007.

⁴³ SEVİN, 2001, 195.

⁴⁴ ÜSKÜDAR, 2008, 1.

⁴⁵ Bkz. Lev. 1, Res. 1

yağmur ve fırtınalar görülmekte, bu sırada şiddetli gök gürültüleri ve şimşekler oluşmaktadır. Trakya üzerinden Kuzeybatı Anadolu'nun içlerine kadar gelen karasal kutup havası çok sık kasırgalara neden olmaktadır. Phrygia Bölgesinin de yer aldığı Orta Anadolu Platosu'nun üzerindeki ısınmış hava ile karşılaşan soğuk kutup havası, hava katmanlarında büyük düzensizlik yaratmakta ve dikey hava akımları özellikle ilkbahar ve yaz başlangıcında aşırı yağışlara neden olmaktadır.

Frigya bölgesi iklimsel olarak geçiş bölgesidir. Özellikle bahar aylarında ve yaz başlangıcında yoğun ve şiddetli hava hareketleriyle sürekli değişkenlik gösteren iklim, bölge halklarını derinden etkilemiş ve bu etki çok eski dönemlerden itibaren iklimden sorumlu bir tanrıya tapınımda ifadesini bulmuştur.

Phrygia Bölgesinde doğa felaketleri antik dönemden bu yana yöre halkının yakasını bırakmamıştır. Bölgede kuraklık ve şiddetli yağmurlar sonrası su baskınları eksik değildir. Dolu da çok sık görülmektedir. Her durumda çiftçinin ekininin yok olması söz konusudur. Antik Dönem'de kuraklık zamanında, yörenin yüksek bir tepesine çıkarılarak dinsel törenler düzenlenip dualar edildiği bilinmektedir. Bunun sebebi, yağmur getiren Zeus'un orada oturduğuna inanılmasıdır. Bu, çok eski çiftçi inancı, bugün Anadolu'nun birçok bölgesinde hala yaşanmaktadır. Anadolu çiftçisinin yağmuru rahmet olarak adlandırması ve yağmadığı zaman yörenin yüksek bir yerinde yağmur duasına çıkması yüzlerce yıllık bir gelenektir. Zor iklim koşulları yöre halkını aşırı dindar yapmış ve bu özellik, hangi dinde olursa olsun, bu güne kadar hiç değişmemiştir⁴⁷.

3.3. Bölgenin Tarihçesi

Frigya bölgesi, konum olarak Anadolu'nun ortasında yer aldığından ve doğu ile batı arasında bir geçiş noktasında olduğundan insanlığın çok eski dönemlerinden beri yerleşim görmüştür. Paleolitik (M.Ö. 400.000 – 12.000) ve Mezolitik (M.Ö. 12.000 – 10.000) dönemlerinde yerleşim gördüğüne dayalı arkeolojik kalıntılar bulunmaktadır. Neolitik Çağ (M.Ö. 10.000 – 5.500) ve onu takip eden Kalkolitik

⁴⁶ ÜSKÜDAR, 2008, 1.

⁴⁷ AKYÜREK ŞAHİN, 2001, 163-182.

Çağ'da (M.Ö. 5.500 – 3.200/3.000) ise, Demircihöyük, Kalkanlıhöyük ve Orman Fidanlığı gibi yerleşim merkezlerinin varlığı tespit edilmiştir⁴⁸.

M.Ö. XII. yüzyılın başlarında yaşanan Ege Göçlerinden sonra Trak kavimleriyle birlikte Frigler, Kaşki ve Muşki'ler Anadolu'ya gelmişler uzun bir zaman sonra aralarında birleşerek Orta Anadolu'da Frig devletini kurmuşlardır⁴⁹.

Frig devleti M.Ö. VII. Yüzyılın başlarında göçebe Kimmer boylarının saldırılarına sahne olmuş, Gordion yakılıp yıkılmıştır. Midas'ın ölümünden sonra Phryg Krallığı çökmüş olmakla birlikte, tarih sahnesinden tümüyle silinmemiştir. Uzun bir zaman geçmeden Gordion yeniden yerleşmelere sahne olmuştur. Kimmerler'den canını kurtarabilen kral ailesinin önde gelen üyeleri Yukarı Sakarya vadisine, kimileriye Kızılırmak'ın doğusundaki Hattuş (Boğazköy) ve Pazarlı gibi merkezlere çekilerek, burada M.Ö. 547 yıllarına değin bağımsız yaşamışlardır. Xenophon bu tarihte Lydia ile İranlılar arasında yapılan savaşta Büyük Phrygia kralı Artakamas'ın Kroisos'un (M.Ö. 547 / 546) yanında yer aldığından söz etmektedir⁵⁰. Bu savaş sonucunda Lidya Krallığı yıkılmış, Frigya toprakları iki yüzyılı aşkın bir süre boyunca Pers İmparatorluğu'na geçmiştir. Topraklar Kappadokia, Paflagonia ve Hellespontes ile birlikte Büyük Frigya satraplığına bağlanmıştır⁵¹.

Phrygia, bundan sonra Perslerin yönetimi altına girmiştir. Yaklaşık iki yüzyıl süren Anadolu'daki Pers egemenliği, Büyük İskender'in M.Ö. 334 yılında Persleri yenerek, Gordion'u ele geçirmesine kadar devam etmiş, bundan sonra bölgede Hellenistik Dönem başlamıştır. Büyük İskender'in ölümünden sonra toprakları komutanları arasında paylaşılmış ve Phrygia topraklarına Antigonos sahip olmuştur. Aynı zamanda Küçük Asia'ya da sahip olan Antigonos'un kendini kral ilan etmesi ve Büyük İskender'in tüm topraklarına tek başına hakim olmak istemesi, diğer komutanların birleşmesine yol açmıştır. Phrygia Bölgesi, bu gelişmelerin sonucunda M.Ö. 301 yılında Lysimachos'un, M.Ö. 281 yılında ise, Seleukos'un eline geçmiştir⁵².

⁴⁸ ÜSKÜDAR, 2008, 1.

⁴⁹ MANSEL, 1999. s. 92

⁵⁰ SEVİN, AGE 194.

⁵¹ DİNARLI, 2011, 4.

⁵² ÜSKÜDAR, 2008, 1.

M.Ö. 277 tarihinde Anadolu, bir Kelt Boyu olan ve Anadolu'ya Balkanlar'dan gelen Galatlar'ın istilalarına sahne olmuştur⁵³. M.Ö. 277-274 yıllarında Ege bölgesi yağmalanmış, M.Ö. 274'te Bergama kralı Eumenes ve Seleukos kralı Antiokhos komutasındaki ordu Galatları ağır bir yenilgiye uğratarak Orta Anadolu'ya sürmüşlerdir⁵⁴. M.Ö. 228 tarihinden sonra Bergama Kralı 1. Attalos'un (M.Ö 241 – 197) denetimine giren bölgenin batı kesimi, M.Ö 190 yılında Manisa yakınlarında yapılan savaştan sonra, Roma ile Seleukos kralı III. Antiokhos (M.Ö. 223 – 187) arasında M.Ö. 188'de imzalanan Apameia Barışı ile, savaşın galibi Romalılar'ca Bergama Krallığının egemenliğine verilmiştir⁵⁵.

M.Ö. 133 yılında ölen Pergamon kralı III. Attalos, çocuğu olmadığı için, ölmeden önce hazırlamış olduğu bir vasiyetname ile krallık topraklarının ve hazinesinin varisi olarak Roma halkını tayin etmişti. Bunun üzerine, M.Ö. 129 yılında, bu yılın consullerinden birisi olan M. Aquilius başkanlığındaki on kişilik bir heyet, Anadolu'ya gelmiş ve Anadolu'nun batısında, Pergamon Krallığı toprakları üzerindeki ilk Roma eyaletini kurma çalışmalarına başlamıştır. Anadolu'daki bu ilk Roma eyaletine, "Asia Eyaleti"⁵⁶ adı verilmiştir⁵⁷.

M.Ö.129 yılı consulü Manius Aquillius'un başında bulunduğu senato komisyonu tarafından takip eden tarihlerde Asia eyaletine dair bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bir kopyası da Apameia'da bulunan bir "Senatum Consultum (senato kararı)" dan anlaşıldığına göre M.Ö. 116 yılında Phrygia eyaleti Asya eyaletinin yönetim bölgesi içinde bulunmaktadır⁵⁸.

Strabon'da, M.S. I. yy'da, Frigya'nın bir kısmı Büyük Frigya, yani (*Phrygia Magna*) olarak geçer⁵⁹; burası erken dönemde Midas'ın hüküm sürdüğü ve daha sonra bir kısmı Galatlar tarafından işgal edilen topraklardır. Hellespontos üzerindeki

⁵³ SEVİN, AGE, 194.

⁵⁴ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Galatlar>, (Gör. Tar. 14/02/2014)

⁵⁵ SEVİN, AGE, 194.

⁵⁶ Asya Eyaleti başlangıçta Misya, Troas, Aiolis, Lidya, İyonya, Karya, ve Pisidya'dan Pamfilya'ya kadar uzanan bir bölgeden oluşuyordu. Frigya'nın bir bölümü MÖ 116 yılında eyalet topraklarına dahil edilmeden önce, 5. Mithridates Euergetes'e verilmişti. Lycaonia M.Ö. 100 civarında, Kibyra ise MÖ 82 yılı civarında eyalet topraklarına dahil edildi. Asya'nın güneydoğu bölgesi daha sonra Kilikya adıyla yeni bir eyalet olarak düzenlendi. İmparatorluk döneminde eyaletin sınırları kuzeyde Bithynia, güneyde Likya ve doğuda Galatya ile çizilmişti (The Oxford Classical Dictionary, s. 189-90).

⁵⁷ KAYA, 2005, 11-30.

⁵⁸ TEKİN, 2008, 19.

⁵⁹ Strabon, Geographika, (çeviren: Adnan Pekman, İstanbul: 1993), XII. VIII. 1

ve Olympos'un etrafındaki kısım ise Küçük Frigya, yani (*Phrygia Epiktetos*) olarak geçer.

Phrygia Epiktetos, "ilaveten kazanılmış, ilaveten fethedilmiş Phrygia" anlamına gelir. Phrygia'nın Pergamon krallarınca kurtarılıp kendi ülkelerine katılan kuzeybatı bölümüne denmiştir. Aezanis, Nakoleia, Kotiaem, Midaesium ve Dorylaem Phrygia Epiktetos'un başlıca kentleridir. Ayrıca, Mysia'ya ait olduğu kabul edilen Kadoi'yi de Strabon bu kentler arasında göstermiştir⁶⁰.

Phrygia Epiktetos içinde yer alan ve Phrygia Paroreia olarak adlandırılan kısımda, Phrygia'nın Pisidia boyunca uzanan parçası ile Amorium dolayındaki kısımları, Eumeneia, Synnada ve Phrygia kentlerinin en büyükleri olan Laodikeia ile Apameia bulunur. Bunlara komşu olarak kasabalar yer alır ve diğer kentler arasında Aphrodisias, Kolossae, Themisonium, Synaos, Metropolis ve Apollonias; bunlardan daha uzakta ise Peltae, Tabai, Eukarpeia ve Lysias kentleri bulunur⁶¹.

Phrygia-Karia Eyaleti, Roma'nın Anadolu'da kurmuş olduğu son eyalettir. M.S. 3. yüzyılda kurulan bu eyalet, Roma'nın Anadolu'da kurmuş olduğu ilk eyaleti'nin sınırlarını küçülttü. Bu eyaletin Phrygia kesimi, büyük Phrygia bölgesiyle sınırlıydı. Eyalet bu haliyle, sınırları daha sonra değiştirilmeden Diocletianus zamanına kadar muhafaza edildi⁶².

M.S. 400 yılından önce, kısa bir süre için, Phrygia Romalılar tarafından ikiye bölünmüş, birine Phrygia Prima (Birinci Phrygia), diğerine Phrygia Secunda (İkinci Phrygia) denmişti. M.S. 400'den sonra birincisine Pacatiana, ikincisine Salutaris denmiştir. Afyon ili güney yarımını, Denizli ili kuzey yarımını içeren bölüme "Phrygia Pacatiana" adı verilmiştir. Geriye kalan bölüme "Phrygia Salutaris" deniyordu. Burası Afyon ilinin kuzey yarısı ile Kütahya ilinin yakın çevresini içeriyordu⁶³.

Phrygia bölgesindeki Roma egemenliği M.S. 395 yılında Roma'nın doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmasına kadar devam etmiştir. Bu tarihten itibaren Phrygia Bölgesinde Doğu Roma = Bizans İmparatorluğu'nun egemenliği başlamıştır. Daha

⁶⁰ Strabon, AGE, XII.VIII. 2.

⁶¹ W.M. Ramsay, 1897, 16.

⁶² KAYA, 2005, 11-30.

⁶³ RAMSAY, AGE, 16.

sonra uzun yıllar Selçuklu ve Osmanlı egemenliği altında kalan bölge, günümüzde Türkiye Cumhuriyeti topraklarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır⁶⁴.

3.4. Kutsal Alanlar

Hellenistik Dönemden itibaren Anadolu'da tanrıların adları değişmiş ve baba tanrı düşüncesi egemen olmuştur. Afyon'da da bu düşüncenin egemen olduğu, Ana Tanrıça Kybele tapınımı devam etmekle birlikte, yerini baba tanrı Zeus'a bıraktığı görülmektedir. Her kentin bir tanrı veya tanrıçası bulunmaktadır. Ya da bir tanrı veya tanrıçanın özelliğini koruduğu bir kült merkezi vardır⁶⁵.

İlkçağda Anadolu'daki önemli tapınaklar özellikle anayollar ve sıcak su kaynaklarına yakın yerlerde kurulmuştur. İnsanlar, bu dinsel merkezlere tapınım, şifa isteme veya kehanete danışma gibi çeşitli nedenlerle geliyorlardı. Bu yörelerde büyük harcamalar yaparak yöreye ekonomik, sosyal ve kültürel yönden katkıda bulunuyorlardı. Bu merkezler, giderek birer emporion haline gelmiş ve refaha ulaşmıştır. Bu büyük tapınakların sahip oldukları kutsal ve dokunulmaz araziler ile buralarda çalıştırılan tapınak köleleri bu kutsal merkezlerin günlük yaşamda ne kadar etkin olduklarını göstermektedir. Yöredeki canlılık, tüccarların ve sanatçıların da bazı mesleki örgütleri kurmalarına yol açmıştı.

Phrygia bölgesi dinsel yapısı incelendiğinde burada iyi tanınan Yunan tanrılarından başka birçok yerli tanrı ve tanrıçaların ortaya çıkmış olduğu görülür. Kimi yörelerde de Apollon ve Zeus gibi Yunan tanrıları yerel sıfatlarla nitelendirilmiş ya da bir yer adı ile birlikte anılmışlardır.

Yerel tanrıların çoğu kez birlikte tapınım görebildiği anlaşılır. Çoğunluğu köylü halkça oluşturulmuş olan bölge halkı için bu tanrılar daha çok bereket ve esenlik anlamına gelmekteydiler.

Phrygia'da yerel tanrıların tapınım gördüğü bazı yerler belirlenmiştir. Kütahya yakınında Zeus Andreas, Zeus Ampeleites, Zeus Bennikos ve Zeus Thallos kutsal alanları yer alır. Zeus Ampeleites ve Zeus Thallos kutsal alanının Yukarı Tembris Ovasında, Akça Altıntaş bölgesindeki Erikli mevkiinde olduğu belirlenmiştir.

⁶⁴ ÜSKÜDAR, 2008, 1.

⁶⁵ İLİASLI, 2004, 58-61.

Yerel tanrılardan Zeus Alsenos, Zeus Petarenos ve Zeus Orokhoreites'in birlikte tapınım gördükleri bir yer de Afyon ili, Emirdağ ilçesi, Kurudere Köyü yakınında Yanal Mevkiinde tespit edilmiştir. Kurudere çevresinde tespit edilen Arkeolojik eserler geniş bir alana yayılmıştır. Kurudere'nin 2.5 km. güneyindeki Çağıllıburun'da ise antik izler vardır⁶⁶.

4. STELLERİN YAPILDIKLARI DÖNEM

4.1. Yönetim Sistemi

Stellerin yapıldıkları dönemde Anadolu Roma'nın egemenliği altındaydı ve eyalet sistemiyle yönetiliyordu. Eyaletin Latince'si "Provincia" dır. Roma'lular provincia ile magistratus (=magistrat) denilen yüksek kamu görevlilerinin görev ve eylem alanını, özellikle praetor⁶⁷ ve consüllerin⁶⁸ savaş ve hareket alanını kastediyorlardı⁶⁹.

Küçük Asia'da kentleşme olgusu, Roma egemenliğinden çok daha köklü bir geçmişe sahipti ve buralarda toplumun Roma yönetimine uyumu, yani "Romalılaştırma" amaçlanmıştır. Roma'nın öncelikli amacı, halkları kent kültürüne kavuşturmak anlamına gelen "Romalılaştırma" dır. Bu iki amaca ulaşmak için, önce eyaletleştirme yoluna gidilmiştir. Yol ağları, Roma vatandaşlık hakkı verilmesi⁷⁰, Latince'nin kullanımı, imparator kültürünün teşviki, kamusal yapıların Roma örneğine göre inşası, imparator portresi ve sikke darbı, bölgede takip edilen diğer yollardır⁷¹.

Provincia, bir görev, bir kişiye emanet edilen mal anlamına geliyordu ve "providentia" sözcüğünün kısaltılmış haliydi. Sözcük eyalet sistemi kurulmadan

⁶⁶ ASAL, 2002, 6-7.

⁶⁷ Bu kelime **prae-itor** =«önden giden kimse» den gelir. Memuriyetin başlangıç noktası askerî komuta olduğundan, general demektir. Roma'da Medenî hukuk alanındaki işlemlerin çok artması, özel bir memurun bulunmasını zorunlu kıldı. Vatandaş olmayanlar (perigrinus) hakkında yargısal ve istişari işlemlerin artması, milâttan önce 242 yılında bir Praetor peregrinus'un (yabancılar praetoru) ortaya çıkmasına sebep oldu. Bu ana kadar mevcut olan praetor artık yalnız vatandaşların işlerine bakıyordu. İsmi de Praetor urabanus (şehir praetörü) olmuştu. Diğer Roma magistrat'ları gibi her sene yeniden seçilen Praetor mahkemenin yüksek mercii ve mahkemeye hâkim olan insan idi. Kural olarak hüküm vermez, buna mukabil yeni hukuk yaratabilirdi (Koschaker – Ayiter, 1977, 13.).

⁶⁸ Antik Roma medeniyetinin cumhuriyet ile yönetildiği dönemdeki en üst düzey yöneticileri. (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Kons%C3%BCI> (Gör. Tar. 14/02/2014)

⁶⁹ KAYA, 2003, 83 – 84.

⁷⁰ Roma Vatandaşlık Hakkı, Severuslar döneminde (M.S. 193-235), Caracalla (MS 211-217) döneminde kaleme alınan bir emirname ile Roma İmparatorluğu içinde yaşayan herkesin Roma vatandaşı yapılmasıdır. Böylece Romalı ve vatandaşlık hakkı olmayan eyaletli arasındaki farklar ortadan kaldırılmıştır. (TEK, 2012, 201)

⁷¹ ÜRETEK, 2012, 272-273.

önce bu anlamında kullanılmıştır. İlk olarak M.Ö. 241’de Sicilia bir Roma eyaleti olarak düzenlenmiş, ardından M.Ö. 235’te Sardunia Roma eyaleti olmuş ve buralara görev süresi bir yıl olan özel eyalet praetörleri gönderilmiştir.

Roma eyalet yönetiminde bir ülke, Senato tarafından onaylanmış bir Roma’lı komutan ve bir komisyon tarafından eyalet olarak organize ediliyordu. Buralarda toprakların 1/3 ü devlet arazisi olarak ayırıyordu. Ancak tüm Roma eyaletlerinde bu model uygulanmamıştır. Anadolu, medeniyet ve kültür bakımından Romalılar’dan üstün olduğu için Anadolu’daki eyaletlerde Roma’lı yöneticiler kendilerinden önce bilinen ve uygulanan siyasi ve hukuki geleneksel yapıyı dikkate almışlardır. Ayrıca Roma, şehirlerin iç işlerine fazla müdahale etmemiştir.

Romalılar eyaletleri Roma halkının çiftlikleri olarak görmüş, öncelikli gelir kaynağı olarak düşünmüşlerdir. İstisnasız bütün eyaletlerden vergi toplanmıştır. Eyaletlerin bir kısmı devlet arazisi yapılarak doğrudan eyalet valilerine bırakılmıştır.

Vergi toplamada iki yöntem kullanılmıştır. Bazı eyaletlerde üründen belli oranda alınan vergi toplama yetkisi, bu işi devletten ihale yoluyla alan publicanilere bırakılmıştır. Çoğunlukla eyaletlerdeki şehirlerin her biri için belirli bir vergi tespit edilmiş ve bu vergilerin toplama işi şehirlerdeki yerel idarelere bırakılmıştır⁷².

Eyaletler senatonun ya da imparatorlarının atadığı valiler tarafından yönetiliyordu. Eyalet valilerinin adli ve askeri olmak üzere iki önemli görevi vardı. Ancak ikincisi, yani askeri görevi daha çok sınır eyaletleri için geçerliydi. Eğer barışı tehdit eden bir isyan yoksa valinin sınırdan uzak eyaletlerdeki askeri görevi işlevsizdi. Bu nedenle Anadolu, Galatya – Kapadokya Eyaleti istisna, daima karargâhı olan lejyonlara sahip olmadı⁷³.

Eyaletin düzgün bir biçimde idare edilmesi, vergilerin toplanması ve Roma’dan gelen emirlerin uygulanmasından vali sorumluydu. Vali, eyaleti içinde mutlak imperium yetkisine sahipti. Ancak Roma Senatosu’nun izni olmadan provincia’sının dışına çıkamazdı. Senatoya karşı sorumluydu. Vali eyalet yönetiminde yetkisini kötüye kullanıyorsa, eyalette yaşayanlar tarafından Roma senatosuna başvurulardı.

⁷² DOĞANCI, 2007, 43-58.

⁷³ [KAYA, 2003, 83 – 94.](#)

Valiler memuriyetleri sırasında yargılanamıyorlar, memuriyetten sonra da ancak haklarında şikayet olduğunda mahkemeye çıkarılabiliyorlardı⁷⁴.

Eyalet yönetimi fetihten çok Roma yurttaşlarının adaletle yönetilmesi ve güven içinde yaşamalarıyla, gelirlerin belli bir mevzuata göre sağlanmasıyla (vergiler ya da gayri menkul gelirleri, madenler, taş ocakları), kurulu düzenin sağlıklı biçimde işlemesiyle ve farklı özerk bölgelerin uyum içinde yaşamlarını sürdürmelerini amaçlıyordu⁷⁵.

4.2. Sosyal ve Ekonomik Durum

Roma dönemi Küçük Asya'sı, Yunan kökenli olsun ya da olmasın tüm şehirlerinde Yunancanın konuşulduğu ve Hellen kültürüne uygun bir yaşamın devam ettiği bir coğrafya olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırsal kesimler ve iç bölgeler ise, çoğunlukla Hellen kültürüyle daha geç ve daha dolaylı olarak karşılaşmış alanlar olarak, halkının, geleneksel yaşam tarzını, dilini, dinini ve kültürünü belli oranlarda koruduğu ve Roma döneminde aslında halen Hellenizasyon sürecini yaşamakta olan bölgelerdi⁷⁶.

Merkezlerde, siyasi gücün temsilcileri bulunmakla birlikte, genelde kentler kurulan yerel yönetimler tarafından yönetilmiştir. Bunun için Boule denilen meclis vardır. Kentler bir plan dahilinde kurulmuş, imarlaşmıştır. Surla çevrelenmiş kent içinde, düzgün sokaklar, pazar yerleri, tapınakları, meclis yapısı, tiyatro, stadyum ve evler bulunmaktadır. Mezarlıklar ise kent dışında yapılmıştır⁷⁷.

Kazı yapılan her yerde, M.S. 2. Yüzyılın ortasında büyük ekonomik gelişmeler yaşandığı görülmüştür. Bu dönemde konutlar değişmiş ve artmış, yeni kentler doğmuş ya da mevcut kentler gelişmiştir. Köyler yoğun yerleşim merkezleri haline gelmiş ve üretim artmıştır. Kıtık tamamen yok edilemese de azalmış, gıdalarda çeşitlenme olmuştur. 3. Yüzyıldan başlayarak Anadolu, Suriye ve Afrika'da ekonomik açıdan bir canlılık görülmüş ve bu canlılık eyalet kentleriyle Roma'nın daha fazla ilgilenmesine neden olmuştur⁷⁸.

⁷⁴ DOĞANCI, 2007, 60.

⁷⁵ LE ROUX, 2006, 57.

⁷⁶ ÖZLEM-AYTAÇLAR, 2009, 295-296.

⁷⁷ İLİASLI, 58-61.

⁷⁸ LE ROUX, 2006, 83-86.

Roma'nın Asia eyaleti, Flaviuslar ve Antoninuslar zamanında zenginleşmiştir. Phrygia bölgesi de bu genel iyileşmeden etkilenmiştir. Nüfus artmış, ilk defa Türkmen Dağları'nın tamamına ve etrafa yayılmıştır. M.S. 2 ve 3. Yüzyıllarda her yönden göç alan bölge insanı dağlık alanda toplanmış, ancak yazıtlarda ve günümüze kalan eserlerde görüldüğü üzere uygarlık açısından birbirleriyle karışmamışlardır.

Bizans Döneminde Phrygia bölgesinde Phryg adı giderek kaybolur. Bölge M.S. 5. yüzyılda Pakatyana ve Saluttaris adlı iki eyalete bölünür. Daha sonra Araplar'ın ve Türkler'in yoğun saldırısına uğrayan bölge 14. yüzyıl sonlarında Osmanlılar'ın eline geçmiştir⁷⁹.

Phrygia bölgesinde eskiden beri en gelişmiş sanayi dalı, yüncülük ve dokumacılıktı. Hierapolis'te yün dokumacılığının yanında, halıcılık ve erguvan rengi boya endüstrisi de bulunmaktaydı.

Bölge, önemli karayolu sistemlerinin üzerinde bir geçit konumuna sahipti. Anadolu'yu doğu-batı doğrultusunda geçen ana yollar ile kuzeybatıdan gelip Kilikia ve Suriye'ye doğru uzanan karayolunun bölge ekonomisine olumlu katkıları bulunduğu kuşkusuzdur⁸⁰.

Ayrıca Roma Döneminde Phrygia bölgesinde çok sayıda adak stelinin ele geçmesi, bu işin ekonomik açıdan önemli bir yeri olduğunu düşündürmüştür. Mezar taşı ve adak levhası yaptırmak pahalı olmalıdır. Birçok kişinin buna gücü yetmezdi. Ancak Frigya'nın merkezi, diğer yerlerden seçkindi. Afyon ili Dokimeion ilçesinde (şimdiki İncehisar) muhteşem mermer ocakları vardı. Dünyada sadece buraya özgü kırmızı damarlı mermer burada üretilmiş ve başkent Roma'ya ihraç edilmiştir. Pantheon gibi binalar da bu mermerlerden yapılmıştır⁸¹. Strabon⁸², Dokimeion mermer ocağından Roma'ya mermer ihraç edildiğini belirterek, Dokimeion mermerlerindeki çeşitliliği övmüştür⁸³. Ocaklardan çıkarılan mermer blokları,

⁷⁹ ASAL, 2002: 5-6.

⁸⁰ SEVİN, 2001, 212.

⁸¹ DREW-BEAR, 1998, 391 – 403.

⁸² STRABON, 1993, 77.

⁸³ Synnada (Şuhut) büyük bir kent değildir; fakat önünde, çevresi hemen hemen altmış ‘stadion’ olan zeytin ağaçları ekili bir ova uzanmaktadır. Bunu ötesinde Dokimia Köyü (İncehisar) ve keza synnadik mermer ocağı, her ne kadar yerliler ona Dokimete veya Dokimaion derlerse de, Romalılar ona bu adı vermişlerdir. Önceleri bu ocaktan küçük çapta taşlar çıkarılırdı; fakat şimdi Romalıların aşırı istekleri üzerine büyük monolit sütunlar çıkarılmaya başlanmıştır. Ve bunlar renklerinin çeşitliliği bakımından hemen hemen su mermerlerine yakındır. Gerçekten bu kadar ağır olan bir yükün denize taşınması gücü, ölçüleri ve güzellikleri dikkat çeken bu sütun ve parçalar Roma'ya gönderilir. (Strabon, AGE, 78.)

işlenmiş, yarı işlenmiş veya işlenmemiş olarak piyasaya sürülmüştür⁸⁴. “Ramsay, Dokimeion mermerlerinin antik kaynaklarda genellikle Synnada mermeri olarak geçtiğini, Oysa Synnada'nın Dokimeion'dan ayrı bir yerleşim olarak kendi memer yataklarına sahip olduğunu söylemiştir. Dokimeion'da çıkarılan mermerler Synnada üzerinden Apamea'ya ulaşıyor, buradan Ephesos Limanına gönderiliyordu. İdare merkezi ve ana depolar Synnada'da bulunuyordu”⁸⁵. Dokimeion kentine ait mermer ocakları özellikle Yukarı Tembris Vadisi olarak adlandırılan bugünkü Altıntaş Ovası kesiminde yer almaktaydı⁸⁶.

Phrygia bölgesi, doğal kaynaklar yönünden zengindi. Apameia'da yetiştirilen üzümünden yapılan şarap oldukça ünlüydü. Sandıklı ovası içindeki Eukarpia (Emirhisar) üzümünün bolluğuyla tanınmaktaydı⁸⁷.

Phrygia bölgesinde yaşayan halkın geçim kaynakları özellikle tahıl tarımı ve hayvancılıktır. Yörenin bu özelliği günümüzde de sürmektedir. Bütün Phrygia bölgesinde gözlenen bu durum, ele geçen sayısız mezar ve adak taşları üzerindeki betimlerden açıkça anlaşılmaktadır. Taşların üzerinde çok sık olarak saban, öküz koşulmuş saban, öküzler, öküz başları, başak, çiftçilik aletleri ve benzer betimler görülmektedir.

Phrygia, antik dönemde aynı zamanda büyük bir bağcılık ve şarapçılık merkeziydi. Amphora, krater, üzüm salkımı, asma yaprağı, asma dalları ve bağcılık aletleri gibi motifler bölgedeki yoğun bağcılık ve şarapçılığın göstergeleridir⁸⁸. Asma, bereket ve bolluğun simgesidir. Üzümünden yapılan şarap, tedavide, günlük hayatta ve kutsal törenlerde sıkça kullanılmıştır. Üzüm, kültürü yapılarak yetiştirilmiştir, Anadolu'da köklü bir geçmişe sahiptir, ekonomide önemli bir yeri vardır⁸⁹.

Yöre çiftçisi, birçok nedenin yanı sıra, ekinin ve ürünün iyi ve bol olması için adak sunuyordu. Tanrıya adanan yazıtların pek çoğunda *ὑπέρ, ὑαρπών, καρπών* veya *περί, καρπών* (ürün, ekin için) ifadelerine rastlanmaktadır. Bu ifadeler, bölgedeki diğer bereket tanrılarının sunularında da karşımıza çıkar. Yazıtlarında aynı şekilde

⁸⁴ İLİASLI, 58-61.

⁸⁵ ALBUSTANLIOĞLU, 2002, 276.

⁸⁶ ALBUSTANLIOĞLU, 2002İ 277.

⁸⁷ SEVİN, 2001, 211.

⁸⁸ AKYÜREK, ŞAHİN, 2001, 163-182.

⁸⁹ ORHAN vd., 2005, 69.

ὕπερ, βοῶν, περί βοῶν (öküzler, sığırlar için) veya ὕπερ βοῶν καί καρπῶν σωτηρίας (öküzlerin ve ekinin esenliği için) ifadeleri görülmektedir. Buradan da, çiftçinin en önemli hayvanı olan öküzünün güvenliği için tanrıdan yardım dilediği sonucu çıkarılabilir⁹⁰.

Frigya bölgesinde mermerin çok olması nedeniyle zenginlerin yanında, fakir halk ve çiftçilerin bile, yerel küçük tapınaklarına mermerden adaklar sundukları görülmektedir. Bu adakların sanatkârane işçilikleri yoktur. Bu nedenle yerel, küçük işliklerde üretilmişlerdir, bu da çok sayıda işliklerin olduğunu göstermektedir⁹¹. Anadolu'da Roma İmparatorluk Çağı'nda pek çok heykel atölyesi kurulmuştur. Özellikle Aphrodisias veya Pamphylia heykeltıraşlık okulları bunlar arasında sayılabilir.

Roma Dönemi'nde paranın düzenli ve kaliteli basılması, vergilerin toplanabilmesi, imparatorluğa gelir getiren sektörlerle yatırımlar yapılması sayesinde, cumhuriyetin zenginleşmesi ile M.Ö. 2. yy.da artan fiyatlar, M.S. 3. yy. ortası krizine kadar hemen hemen sabit kalmıştır. M.S. 3. yy.da yaşanan siyasal kriz ve ekonomik sonuçları, paranın maden ayarlarının düşürülmesi gibi nedenler yüksek bir enflasyona neden olmuştur. Geç Roma Dönemi boyunca bu buhran sürmüştür⁹².

4.3. Siyasi Durum

Stellerin görüldüğü dönem, M.S. 180 / 190 – M.S. 250 – 270 yıllarıdır. Stellerin yapılmaya başlandığı dönem, Severuslar Dönemine (M.S. 190 – 235) denk gelmektedir. İmparator Commodus'un öldürülmesi ve ardından yaşanan iç savaş sonrasında Pannonia Valisi iken kendini imparator ilan eden Septimius Severus'un başa geçmesi ile Severuslar Dönemi başlamıştır. Bu dönemde yapılan en önemli icraat, Caracalla Döneminde (M.S. 211 – 217) bir emirname ile Roma İmparatorluğu içinde yaşayan herkesin Roma Vatandaşı sayılmasıdır. Severus Alexander (M.S. 222 – 235) 'ın öldürülmesi ile Severuslar Dönemi sona ermiş, Asker İmparatorlar Dönemi (M.S. 235 – 284) başlamıştır. Bu dönem, Roma İmparatorluğu'nun karışıklıklar içinde olduğu bir dönemdir. Ülke sürekli iç savaş halindedir.

⁹⁰ AKYÜREK, ŞAHİN, 2001, 163-182.

⁹¹ İLİASLI, 2004, 355.

⁹² TEK, 2012, 191.

M.S. 3. Yüzyılın ortasında Roma İmparatorluğu'ndaki iç karışıklıklar, sınır güvenliğini azaltınca Got kabileleri ve diğer Germen kökenli halklar Roma topraklarını yağmalamaya başladılar. Bu akınlar M.S. 250 – 260 lı yıllarda iç bölgelere kadar ulaşmıştır. İmparator II. Claudius (M.S. 268-270) tarafından yenilgiye uğratılmışlarsa da özellikle tarım arazilerinin savaşla tahrip olduğu bölgelerde Roma topraklarına yerleştirilen bu halk toplulukları ileride Roma İmparatorluğunun yıkılmasında etkili olacaklardır⁹³.

4.4. Dil ve Sanat

Hellenistik Dönemde ve Roma İmparatorluğu zamanında, köylerde yaşayan çiftçilerin çoğu tarafından konuşulan dilin Frigçe olduğu tahmin edilmektedir. Bu dilde yazılmış çok az yazıt bulunmakta ve okunabilmesine rağmen içeriği anlaşılammaktadır. Büyük İskender Anadolu'ya geldiğinde şehirlerdeki üst tabakaya mensup insanlar Grekçe konuşuyordu. Romalı görevliler tarafından Latince'nin kullanılması için hiçbir güç sarf edilmiyordu. Roma İmparatorluğunun yöneticileri bile resmi evrakları yazarken Grekçe kullanıyorlardı. Bu nedenle Grekçe, Roma Döneminde git gide yayıldı. M.S. II. Ve III. yüzyıllara ait pek çok mezar taşında ana metin Grekçe, yalnızca mezarı rahatsız edebilecek soygunculara yönelik sözler ise Frigçe yazılmıştır. Böylelikle Frigçe'nin yerel bir dil olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılabilir⁹⁴.

Phrygia Bölgesi Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Yunan kültürünün en güzel örneklerini vermiş olan Batı Anadolu'daki büyük sanat merkezlerinden etkilenmiştir. Bu sanat merkezleri çok eski devirlerden beri köklü bir geleneği sürdürmüş ve çevredeki bölge ve kentleri derinden etkilemişlerdir. Tanrılara kabartmalarla süslü adak taşı sunulması, ayrıca ölümler için mezar taşı dikilmesi, Phrygia'ya Roma Dönemi'nde, Batı Anadolu'nun Yunanlılaşmış kültüründen geçen bir olgudur. Ancak, yerli halk arasında gelenek olmayan bu tür uygulamaların bölgede yerleşip kökleşmesinde Roma yerleşmelerinin, kurumlarının ve dünya görüşünün büyük etkisi vardır. Ayrıca, söz konusu olgunun gerçekleşmesinde Romalıların bölgeden büyük düzenlemelerle işlettikleri zengin mermer ocaklarının rolü yadsınamaz. Konu

⁹³ TEK, 2012, 182.

⁹⁴ DREW – BEAR 2001, 98; TEKİN, 2008, 19.

ile ilgili başka bir olgu ise, ilkin Roma İmparatorluk Döneminde Pax Romana'nın gelmesiyle birlikte imparatorlukta taşra halkına kadar ulaşan bir gönencin gözlemlenmesidir. Bu dönemde, çiftçiler de tanrılarına adayacakları sunular için maddi güce kavuşmuşlardır⁹⁵.

Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir, Uşak, Denizli illerini kapsayan antik çağdaki Frigya bölgesinin en önemli özelliklerinden bir tanesi de, fakir halk tabakasının ve çiftçilerin bile, köy tapınaklarına adak olarak mermerden yapılmış heykelcikler ve adak stellerini armağan etmesidir⁹⁶.

4.5. Dini Durum

Roma döneminde Anadolu'daki dinsel hayat, Hellenistik dönemdeki gibi devam etmiştir. Romalılar, kendi inançlarıyla çelişkiye düşmediği ve toplumsal sorunlara yol açmadığı sürece ele geçirdikleri yeni bölgelerdeki yerel dinlere karşı toleranslı davranmışlardır. Dolayısıyla eyaletlerdeki mevcut kültürler gelişerek ve başkent Roma veya diğer büyük kentlere de yayılarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. MÖ 2. yüzyıldan başlayarak Romalıların kendi tanrıları ile yabancı tanrılar arasındaki fark ortadan kalkmaya başladı. Özellikle doğu dinleri ve Yunan tanrıları Roma pantheonuna yerleştiler. İmparatorluk döneminde Roma İmparatorlarının bazıları yaşarken, bazıları ise öldükten sonra tanrılaştırılmıştır. Bu amaçla inşa edilen sebasteion yapılarını kullanan bu kültür Tanrıça Roma kültürüyle birleştirilmiş ve özellikle eyaletlerde gelişimi teşvik edilmişti. Anadolu kentlerinde imparator kült tapınağına sahip olmak ve bu kültürün Roma imparatoru tarafından tanınması özel bir saygınlık sebebiydi. Bu nedenle bu hakka sahip olan kentler yazıtlarında ve sikkelerinde kendilerini Neokoros (İmparator tapınağı muhafızı) sıfatıyla övmüşlerdir.

Özellikle MS 2 ve 3. yüzyıllardaki veba salgınları, politik ve ekonomik sorunlar ve savaşlar, halk topluluklarının dünya üzerindeki hayatın niteliklerini aşağı görmelerine yol açtı. İnsanın kendi zeka ve çabasıyla iyi bir hayat sürebileceğini savunan Klasik Dönem düşünce tarzı terk edilmeye; bunun yerine ancak bir ilahın yardımı ile başka bir dünyada daha iyi bir hayatın onları beklediği düşüncesi yayıldı. Doğru dinleri, ölümden sonra başka bir dünyada ikinci bir hayat müjdeledikleri için

⁹⁵ AKYÜREK ŞAHİN, 2001, 166-168.

⁹⁶ Thomas DREW – BEAR, 1993,111-123.

oldukça popüler olmuşlardır. Bu sorunlara cevap veremeyen klasik tanrılar ise yavaş yavaş terk edilmeye başlamışlardır. Bu nedenle klasik pagan kültürleri de değişime giderek, "synkretik" tanrılar oluşturmuşlardır. Böylece bu kültürlerin mistik özellikleri güçlendirilerek diğer kültürlerle rekabet etmeleri amaçlanıyordu. Mısır'dan gelen İsis ve Serapis kültü veya İran ve Doğu Anadolu üzerinden gelen Mithraizm ve tabii ki Hıristiyanlık M.S. 2. ve 3. yüzyıllarda oldukça yayılmıştır⁹⁷.

5. ADAK STELLERİ

5.1. Malzeme, Stel Tipleri

Tanrıya sunulan adakların çok büyük bir kısmı mermerden, az kısmı ise, kireç taşından veya yerel taştan işlenmiştir. Pahalı bir malzeme olan mermerin tercih edilmesinin sebebi ise, kültürün tapınım gördüğü bölgelerde zengin mermer ocaklarının bulunması ve yerli halkın bunlardan ucuza faydalanmasıdır⁹⁸.

Kurudere kaynaklı adak stellerinde kullanılan taş çoğunlukla iki bölgeden getirilmiştir. Yukarı Tembris Ovası, Dokimeion'a ait taş ocakları ve Kurudere yakınlarında Emir Dağları eteklerinde bulunan taş ocağı⁹⁹. Adak stellerinde, genelde beyaz mermer, gri damarlı beyaz mermer kullanılmış. Çok az da olsa kireçtaşı kullanılmıştır.

Anadolu Medeniyetleri Müzesinde Yer Alan Steller, iki bölgeden gelmiştir. Bunlar Afyon ili Emirdağ ilçesi ile Kütahya ili Altıntaş ilçesidir.

5.1.1. Afyon Kurudere Stelleri

Afyon Emirdağ, Kurudere Stellerinin geneli alınlıklıdır ve mezar stellerinin minyatür sürümleridir¹⁰⁰. Altlarında tutturmalıkları vardır. Bunların bir kısmı belirgin mimari öğelere sahipken (Örn. Lev. 5 Res. 1, 2; Ek 3 Fig. 2), bir kısmı şematik mimari öğelere sahiptir (Örn. Lev. 5 Res. 3; Ek 3, Fig. 3). Bu steller üzerindeki figürler, alınlık ve tutturmalık kısımları kazıma çizgilerle işlenmiştir ve çok iyi kaliteye sahip değildir¹⁰¹.

⁹⁷ TEK, 2012, 187.

⁹⁸ AKYÜREK ŞAHİN, 2001, 163-182.

⁹⁹ ASAL, 2001, 10.

¹⁰⁰ Bkz. PVS, 20, Fig. 1; Bkz. Ek 3.

¹⁰¹ Bkz. Ek 3, Fig. 6.

Stellerin bazılarında alınlığın üst kısmı ile akroterler arasındaki bölüm kesilmeden bırakılmıştır¹⁰². Bu tür steller işçilik olarak daha düşük seviyededir. Stellerde göz çarpan başka tipik özellik ise kabartma alanının üst ve alt kısmında çerçeve ve alt pervaz varlığıdır ki bazıları özenle işlenmiş zarif profillidir.

Erken dönemde üst kısmı üçgen olan stellerin belirgin mimari öğeleri, üçgen alınlık ve akroterleri vardır. İlerleyen zamanda mimari işlemleri daha az özenilerek yapılmıştır ve enleri daralmıştır. M.S. 180/210 lara gelindiğinde üçgen alınlık iyice küçülmüş, stelin gövdesi düz olarak değil, içe kavisli şekilde yapılmıştır. Bazı stellere ise hiç şekil verilmemiştir¹⁰³.

Günümüze ulaşan stellerin boyu zıvana hariç genelde 15-20 cm ile 27 cm arasında değişir. Kalınlıkları 2.5 cm ile 5 cm arasında değişir.

Köşeli plaka şeklinde ve kenarları yuvarlatılmış belli bir şekli olmayan steller de vardır (Örn. Lev. 52 Res. 3, Lev. 54, Res. 4). Bazılarında Skoutlosis adı verilen, ince plaka şeklindeki duvar kaplamaları kullanılmıştır¹⁰⁴. Plakaların kalınlığı ortalama 2 cm. dir. Çoğu stel, kazıma çizgilerle işlenmiştir. Tabletler, stellerden genellikle daha küçüktür. İşçilikleri kötüdür. Yazıtları ince kazıma çizgilerle yazılmıştır.

Tabletlerin şekli, büyük ölçüde farklılık gösterir. Bazıları da başlangıçta standart steller gibi yapılmaya başlanmış, ancak kırıldıktan sonra yeniden kullanılmıştır¹⁰⁵. Bir kısmı ovoid biçimlidir.

Kurudere tabletleri, mermer adakların en basitlerini temsil eder. Bu tabletler, pervaz, alınlık, akroter ve cilalı bir yüzeye sahip değildir. Sadece, düz bir kabartma alanı oluşturulur ve buraya figür işlenir. Kalınlıkları 2 ila 5 cm arasında değişir¹⁰⁶.

Tabletler, atölye ürünü değildirler. Dokimeion atölyelerinin atıkları arasından alınan atık parçalar üzerine figürlerin işlenmesiyle yapılmışlardır.

5.1.2. Kütahya Altıntaş Stelleri

Kütahya Altıntaş Stelleri, Üst kısmı üçgen ve Yuvarlak Steller olmak üzere ikiye ayrılır.

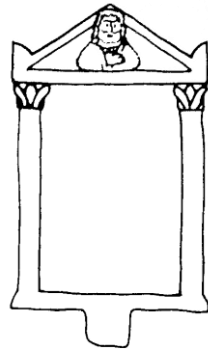
¹⁰² Bkz. Ek 3, Fig 1, 3.

¹⁰³ Bkz. Afyon Kurudere Stellerinin tipolojisi ve gelişim süreci PVS, 29; Ek 3.

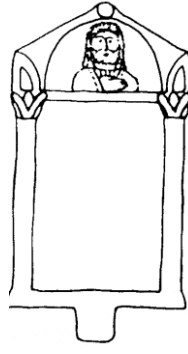
¹⁰⁴ Bkz. PVS,20, Fig. 3.

¹⁰⁵ Bkz. PVS, 20, Fig. 4.

Üçgen alınlıklı, kenarları pilasterli olup, akroterleri yoktur. Erken dönemde daha ince uzun bir forma sahiptir. İlerleyen dönemde daha yayvanlaşarak kabartma alanı daralır. M.S. 220/230 lara gelindiğinde üst kısmı üçgen şeklindedir, alınlık yoktur, dairevi niş içerisinde Zeus büstü yapılmış, figürler bu büstün altına işlenmiştir. İlerleyen dönemde ise stellerin boyu kısalmış, genişlemiştir. Zeus büstü daha küçülmüştür. En geç dönemde ise stelin boyu daha kısadır. Kabartma alanı enine ayrılmamıştır.

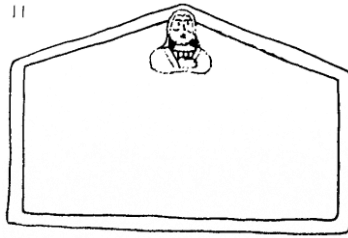
M.S. 180 / 190

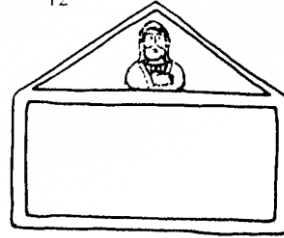
M.S. 200 / 210

M.S. 220 / 230

M.S. 220 / 240

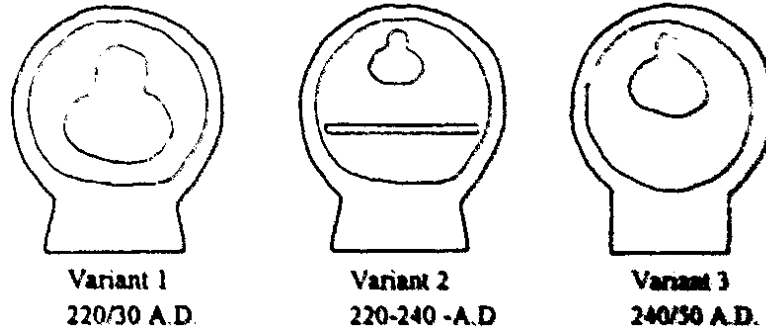

M.S. 230 / 250

Üst kısmı Üçgen Şeklinde Olan Stellerin Gelişim Aşamaları (PVS, 29)

Yuvarlak formlu steller M.S. 220/230 yıllarında yapılmaya başlanmış olup, ilk dönemlerde üst kısmı yuvarlak, alt kısmı A şeklinde açılarak sonlanır. Zeus büstü ortada ve büyükçedir. İlerleyen dönemde Zeus büstü daha da küçülerek üst kısma çıkarılmış, ortada enine bir silmeyle kabartma alanı ikiye ayrılmıştır. Alt kısmı yine A şeklinde açılarak sonlanır. Geç dönemde ise boyut olarak daha küçülen stellerde Zeus büstü yine yukarıda ancak biraz büyütülmüştür. Kabartma alanı üzerinde enine silme işlenmemiştir. Tutturmalık kısmı tam düz iner.

¹⁰⁶ Bkz. PVS, 20, Fig. 5; Ek 3, Fig. 4, 7, 8, 9, 10.

Yuvarlak Formlu Adak Stellerinin Gelişim Aşamaları (PVS, 29)

5.2. Steller Üzerinde İşlenen Figürler

5.2.1. Erkek Figürleri: 141 stelde erkek figürü işlenmiştir. Erkekler, genelde ayakta ve cepheden betimlenmişlerdir. Kurudere stellerinden 12 tanesi büst şeklinde betimlenirken 53 tanesi tek olarak, sivri külah başlıklı ve tüm vücudu kapatan, pelerin benzeri bir giysi giymiştir. Kurudere stelleri üzerinde bu tür kıyafet giymiş, erkek olduğu düşünülen 69 adak steli vardır. Bu türden kıyafetin günümüz çobanları tarafından giyildiği bilindiği için, kıyafet çoban pelerinine benzetilmiştir. Lev. 68 Res. 2, Kat. No: 222 de olduğu gibi, bir erkek figürü toga¹⁰⁷ giymişken, daha arka planda duran iki erkek figürü ise çoban pelerini diye tabir edilen kıyafetten giymiş şekilde betimlenmiştir. Toga, Roma'da yabancılara ve aşağı sınıfa yasaklandığına göre, Steller üzerinde bir erkek figürü togalyken diğerinin sivri külahlı, çoban pelerini şeklinde kaba giysi içinde olması, bu giysinin yalnızca çobanların giydiği bir kıyafet değil, Roma yurttaşı olmayan kişilerin de giydiği bir giysi olduğunu düşündürür. Roma egemenliği altındaki tüm insanlara Roma Yurttaşlığı verilmesi M.S. 212 yılında olmuştur. Tarihlemeye göre, Kurudere'de ele geçen stellerin tümü M.S. 212 tarihinden önce yapılmıştır.

¹⁰⁷ Toga, (Lev. 4, Res. 3) Antik Roma'da vatandaşların giydiği erkek giysisidir. Etrüsklerden alınan bu giysi yabancılara ve aşağı sınıfa yasak edilmişti. Çocuklar ve hakimler toga pretexta denilen, üzeri kırmızı şeritlerle işlenmiş togalar, on altı yaşını bitirmiş olan gençler ise beyaz renkli erkek togasını (toga virilis) giyerlerdi. Esasında toga, basit bir örtü şeklinde yünlü bir kumaştı. Önceleri üçgen biçimli olup sonraları yarım daire şeklinde klesilmeye başlandı ve bu suretle Yunan giysilerinden ayrıldı. Gittikçe bollaştı ve altı metre uzunluğuna kadar çıkarıldı. (SALTUK, 182); Toga, sadece Roma vatandaşları tarafından giyilen ve daha özenle vücuda sarılan dökümlü bir giysidir. (Bkz. Lev. 4 Res. 3)

Αὐτοκρα[τορι] Κομδω
 Καίσαρι Σ[εβ]αστῶ το
 Δ ἀγαθῆ τύχη ἱερεῖς κὲ ἱε-
 ρεῖαι Ὀροχωρεῖτου Ἀφι-
 α Μηνοφιλου κὲ Ἀπολλῶ-
 νιος Νίγερος κὲ Μητρ[...]

Kızılcaören Stel Yazıtı
 (FREĪ, 1981, 77.)

Belki de çoban pelerini benzeri bu giysi,
 rahipler tarafından giyiliyordu.

İznik'in belirttiğine göre,
 "Kızılcaören'de, "Ugurlar olsun! Yüce
 imparator Commodus zamanında,
 Orokoreitos'un rahip ve rahibeleri (bunu)
 Menofilos'un kızı Afia, Apollo Nigeros ve
 Meter için (diktiler)"¹⁰⁸ şeklinde bir stel yazıtı
 vardır. Buradan anlaşıldığına göre, bölgede¹⁰⁹

rahipler görev yapıyorlardı. Ayrıca, rahipliğin babadan oğula geçtiği ya da rahiplerle birlikte onların ailelerinin de toplum içinde statü olarak önemli konumda bulunduğu anlaşılmaktadır. Hatta Alpanos'ta¹¹⁰ ele geçirilen bir stel üzerindeki yazıt rahipliğin kuşaktan kuşağa geçtiğini açıkça göstermektedir.

Yazıt; "Heniochos'un oğlu rahip Apollonios ve Apollonios'un oğlu rahip ... (bu) adayı Zeus Bronton'a adadı" şeklindedir¹¹¹". Steller üzerindeki daha küçük yaşlardaki erkek figürleri de rahiplerin oğullarını betimliyor olabilir.

Ayrıca, 16 stelde aynı türden giysi giymiş erkek figürleri birden fazla olarak yan yana betimlenmişlerdir. 28 stelde aile betimlemeleri yapılmış ve yine bu türden giysi giymiş erkek ya da çocuk figürleri betimlenmiştir. 3 stelde ata binmiş erkek figürü betimlenmiştir.

29 stelde kadın + erkek figürü betimlenmiştir.

Erkekler, sivri külah başlıklı pelerin dışında, toga ve kısa tunikle¹¹² betimlenmişlerdir.

Kütahya Pınarcık stelleri üzerinde işlenen erkek figürleri, kısa kollu, dizlere kadar uzanan kısa tunikler giymişlerdir (Bkz. Lev. 98 Res. 1). Bazı steller üzerinde dikkat çeken başka bir erkek kıyafeti de, yine dizlere kadar uzanan, yuvarlak yakalı, boyuna çizgileri olan kıyafettir (Bkz. Lev. 102, Res. 5, Lev. 103 Res. 1). Ayrıca bu

¹⁰⁸ FREĪ, 1981, 77; Aktaran İznik, 2006, 129

¹⁰⁹ Kızılcaören, Eskişehir'in Mihalıççık ilçesinde yer alır.

¹¹⁰ Kütahya'nın Emet ilçesinde yer alır.

¹¹¹ İZNIK, 2006, 106-107.

¹¹² Erkekler kısa tunik giyiyorlardı. Çünkü erkekler daha hareketliydi. Koşarken ya da çalışırken kısa tunikle daha rahat ediyorlardı. (Bkz. Lev. 4 Res, 1) <http://www.bible-researcher.com/headcoverings3.html> (Gör. Tar. 12/02/2014).

türden giysi, Zeus büstleri üzerinde de açıkça görülür. Bu nedenle bu tür giysinin seçkin kişiler tarafından kullanıldığı açıktır.

5.2.2. Kadın Figürleri: 48 stelde kadın figürü betimlenmiştir. Ayrıca 28 stelde aile betimlemesi içinde kadına da yer verilmiştir. 6 stelde ise kadın + çocuk figürü işlenmiştir. 29 stelde kadın + erkek aynı stelde işlenmiştir. 28 stelde aile içerisinde kadın da işlenmiştir.

Kadınlar genelde altlarında ayaklara kadar uzanan uzun khiton (Latince tunik) ya da peplos benzeri bir giysi, üzerine tüm vücudu saracak şekilde palla¹¹³ giymişlerdir. Genelde başları kapalıdır¹¹⁴. Saçı açık kadın figürleri de işlenmiştir. (Örneğin, Lev. 40 Res. 3, Lev. 80 Res. 1, Lev. 82 Res. 3, Lev. 84 Res. 3)

5.2.3. Çocuk Figürleri: 6 stelde çocuklar tek başlarına, 28 stelde aile içinde steller üzerinde işlenmişlerdir. Giysi olarak genelde erkek çocukları sivri külah başlıklı, tüm vücudu kapatan uzun pelerin, kızlar ise belden kemerli peplos benzeri giysilerle betimlenmişlerdir.

5.2.4. Anatomik Figürler: Bunlar el, ayak, bacak, göz gibi organlara aittir. Steller üzerinde 2 stelde kol, 18 stelde göz, 9 stelde el, 28 stelde bacak ve 2 stelde ayak figürü betimlenmiştir. Bu organ kabartmalarının adanma amaçlarının sağlık sorunları olduğu ve tanrıya bu sağlık sorunlarını gidermesi için adakta bulunduğu düşünülür. Bu tür, üzerinde organ figürü olan adakların genelde Zeus Alsenos'a adandığı görülmüştür.

Antik dönemde bu tür adaklara “Anatomik Adak” denmiştir.

¹¹³ Bkz. Lev. 4, Res. 2.

¹¹⁴ Tarih kaynakları ve arkeolojik bulgulara göre kadının başörtüsüyle birlikte örtünmesi geleneğinin, İslam'dan binlerce yıl önce Sümer, Urartu, Hitit, Eski Yunan ve Hint medeniyetlerinde mevcut olduğu bilinmektedir. Giyim konusunda bilinen en eski hukuki düzenleme, Hammurabî ve Orta Asur kanunlarında yer almıştır. Kanun metnine göre, başörtüsü, sokağa çıkan, başka bir deyişle kamusal alana giren hür kadınların bir sembolü olarak tanımlanmış ve hukuki güvence altına alınmıştır. Bu kanuna göre ayrıca köle kadınlar ve fahişeler kesinlikle başlarını örtmeyeceklerdir. Başları açık olması zorunlu olan kadınlar örtünerek bu kuralı ihlal ettiklerinde onları görüp ihbar etmeyenlerle birlikte cezalandırılmaktadırlar. (YILMAZ, Bedriye (2008), Tarih Boyunca Baş Örtüsü, Anlayış, Elma Basım, Sayı 58, 40 – 46.

Adak olarak Adanmış pişmiş toprak vücut parçaları British Museum

(1. Göz, 2. Rahim, 3. Kulak, 4. Meme, 5. Mide ve bağırsıklar)

(http://www.vroma.org/images/raia_images/bodyvotives.jpg Gör Tar. 12/02/2014)

Antik dönemde anatomik adak olarak bilinen adaklara benzer bir uygulamanın, Meksika ve İtalyan Katolik ve Rum Ortodoks kiliselerinde bugün devam ettiği bilinmektedir. Antik dünyada bu tür adaklar genellikle Asklepios gibi tanrılara adanmış ve şifa istenmiştir¹¹⁵.

Anatomik Adaklar (İtalya Nemi bölgesi)

[http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/\(12/02/2014\)](http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/(12/02/2014))

¹¹⁵ [http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/\(12/02/2014\)](http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/(12/02/2014))

5.2.5. Hayvan Figürleri: Hem Kurudere stelleri üzerinde, hem de Pınarcık stelleri üzerinde, çok sayıda stel üzerinde hayvan figürü işlenmiştir. Bunlar arasında yazıtlı olanlar da vardır. Stellerin köylü halk tarafından adandığı düşünülürse, hayvanların köy insanı için ne derece önemli olduğunu anlamak zor olmayacaktır. İncelenilen stellerin 58 'inin üzerinde hayvan kabartması işlenmiştir. Bunlardan ikisi kartal figürüdür ki kartal tanrı Zeus'un simgesidir. (Lev. 33 Res. 2, Lev. 46, Res. 1) Diğer hayvanların, insanların yaşamlarında faydalandıkları hayvanlar olduğu düşünülür. Çünkü kurban edildiklerine dair bir betim, ya da bir ima göze çarpmaz. Hayvanlardan bir iki tanesinde eşek işlenmiştir. 15 stel üzerinde at işlenmiştir. (Lev. 89 Res.1, Lev. 90 Res. 4 vs) Bunlardan üçü binicili olarak işlenmiştir. (Lev. 89 Res. 2, Lev. 48 Res. 1, Lev. 50 Res. 2) 2 tanesi de yavrusunu emzirirken betimlenmiştir. (Lev. 101 Res. 4, Lev. 24, Res. 1) 1 stel üzerinde ise keçi olduğu düşünülen bir figür işlenmiştir. (Lev. 25 Res. 1) Geri kalan steller üzerinde ise öküz ya da inek figürleri, tekli, gruplu, yavrusunu emzirir şekilde betimlenmişlerdir. (Lev. 22, 26, 32 vs.) Bu hayvanlar steller üzerinde betimlenerek, tanrıdan istenilen istek vurgulanıyor ve hayvanların sağlığı ve esenliği isteniliyordu. Hem Kurudere'den ele geçen steller hem de Pınarcık'tan ele geçen stellerde bol sayıda hayvan figürüne rastlanması, hayvanların tarımla ilgilenen köylüler arasında çok önemli olduğunun bir göstergesidir. Kütahya Pınarcık stelleri üzerinde hayvan figürlerinin üst kısmında sağ eli göğüs üzerinde, uzun dalgalı saçlı ve uzun sakallı Zeus büstü mutlaka işlenmiştir.

5.2.6. Zeus Büstü Figürleri: Kurudere stelleri üzerinde 4 örneği olan Zeus büstü (Lev. 35 Res. 3, 4, Lev. 42 Res. 4, Lev. 50 Res. 1.), genelde Kütahya Pınarcık stelleri üzerinde işlenmiştir. Baş ve omuzların gösterildiği büst, cepheden işlenir. Tanrı Zeus, uzun dalgalı saçlı, sakallı ve bıyıklı olarak işlenmiştir. Altta yuvarlak yakalı bir kıyafet ile üzerine kollarını ve omuzlarını kapatacak şekilde toga ya da pallium giymiş şekilde betimlenen tanrı figürünün sağ eli, elinin ayası içeri bakacak şekilde göğüs üzerindedir. Yuvarlak formlu ya da üst kısmı üçgen olan stellerin en üstünde merkezi noktada bu büst işlenmiştir. 41 stelde Zeus büstü görülür. (Lev. 93,

94, 95, 96, 99, 100, 101...vs) Sadece Zeus Thallos'a adanmış bir stel tüm olarak günümüze ulaşmıştır (Lev. 32 Res. 1, Kat. No: 91). Diğerlerinin ya büyük çoğunluğu ya da az bir kısmı kırıktır.

5.2.7. Tek Örneği Olan Figürler: Bu steller tek örneklidir. Bir stelde Nike (Lev. 50 Res. 3) bir stelde orak (Lev. 23 Res. 1), bir stelde Hosios Kai Dikaios (Lev. 103 Res. 1), bir stelde kartal (Lev. 46 Res. 1) figürleri işlenmiştir.

Bunların dışında bir stelde başı örtülü, kolları açıkta bırakan peplos benzeri elbise giymiş bir kadın figürü iki elleri dirsekten bükülmüş ve el ayaları görünecek şekilde ellerini açmış pozisyonda cepheden betimlenmiştir. (Lev. 78 Res. 2) Diğer bir örnekte ise dizlerini karnına çekerek oturmuş bir erkek çocuk figürü, yanında bulunan yazı tahtası benzeri bir cisme doğru elini uzatmış pozisyonda betimlenmiştir. (Lev. 84 Res. 4) Bir diğer örnekte ise, yan yana iki insan figürü, kolları ve bacakları iki yana açık biçimde (dans ediyor olabilirler) betimlenmiştir (Lev. 86 Res.1). Bir örnekte, yan yana iki kanatlı figür betimlenmiştir. (Lev. 86 Res. 2) Başka bir örnekte, yuvarlak formlu bir stel üzerinde merkeze yakın bir yerde, ayakta duran, kısa kollu khiton benzeri bir giysi üzerine pallium ya da toga sarmış olan bir figür, kolları dirsekten bükülmüş, elleri yukarıya doğru açık duvar pozisyonda betimlenmiştir (Lev. 97 Res. 3). Sadece tek bir örnek üzerinde de Hosios Kai Dikaios betimi vardır (Lev. 103 Res. 1).

5.3. Steller Üzerindeki Yazıtlar: İncelenen toplam 372 stelin 145 i yazıtlıdır. 27 stelin kırıktan ya da aşınmadan dolayı kime adandığı belli değildir, bir kısmı da sadece Zeus'a adanmıştır.

Yazıtlar üzerinde genellikle adayanların isimleri nominativus halde yazılmıştır. Adağın adandığı tanrı ve epitheti dativus olarak yazılmıştır. Bu ifadelerin arkasında Yunanca adak anlamına gelen εὐχή sözcüğü (εὐχῆν adadı, sundu, sundular) yazılmıştır.

Genelde “.... Zeus .....’a sundu/adadı/lar” şeklinde yazılmıştır. Yunanca, Phrygce ve Latince isimler kullanılmıştır.

Adakta bulunanların çoğu erkektir. “... oğlu...., adadı”, “..... eşi ve ailesi için adadı”, “...hayvanları için adadı”. Şeklinde dir.

Steller üzerinde Grekçe olarak Menon, Demetrios, Trophimos ; Latince olarak Maximius, Aurelius; Phrygçe olarak Menas, Papias, Masikos gibi erkek isimleri yer almaktadır. Kadın isimleri arasında da Grekçe Egloge, Frigçe olarak da Babeis gibi isimler öne çıkmaktadır.

5.4. Adakların Yönelildiği Tanrılar

5.4.1. Zeus

İncelenen adak stellerinin iki farklı bölgeden gelmesine rağmen, büyük çoğunluğu Tanrı Zeus'a ve onun farklı epithetlerine adanmıştır. Diğer adak stelleri ise yazıtlı olanlarla aynı özellikleri göstermelerine rağmen, ya büyük kısımları kırıktır, ya da aşınmadan dolayı yazıtları okunamamıştır. Bu durum, Anadolu'da tanrı Zeus'un o dönem için çok büyük ilgi gördüğünü göstermesi bakımından önemlidir.

Tarihin erken dönemlerden itibaren gökyüzünün bir tanrı olarak kabul edilişi, eskiçağın tüm uygarlıkları için geçerlidir. Farklı coğrafyalara ve kültürlere göre adı değişiklik gösteren gök tanrıları her toplumun baş tanrısıdır. Hititlerde Teşup, Roma'da Iuppiter, Antik Yunan'da Zeus, Perslerde Mithra, Orta Doğu'da Baalsamin ya da Tammuz gibi isimlerle anılan bu tanrılar gökyüzünün doğrudan kendisini temsil eder.

Eskiçağ pagan inanışının temelinde ve tanrıların ortaya çıkışında yatan sebeplerin başında insanoğlunun korkuları vardır. İnsanoğlunun korkularının başında karanlık, fırtına, şimşek, yağmur ya da kar gibi sırrını çözemediği doğa olayları ve bunların getirdiği olumsuzluklar vardır. Doğrudan insanı ya da ekip biçtiği toprağı etkileyen bu olaylar karşısında kendilerini güvence altına almanın en iyi yolu, tanrıların yaratılması ya da neredeyse korktukları her şeyin tanrısal bir varlık olarak kabul edilmesi olmuştur. Gökyüzünün böylelikle kutsallaştırılması veya kutsallığının farkına varılması sayesinde insanoğlu hayatını garantiye almıştır.

Tüm eskiçağ toplumlarında gök tanrı ya da hava tanrı, gökyüzünü kontrol ederek aslında toprağın kaderini de belirleyendir. Ekinlerin yetişmesi için yeterli güneş ya da yağmur, tanrının bunları insandan esirgememesine bağlıdır. Bu yönüyle de bir taraftan bereket tanrısı özelliğini kendinde barındırdığı görülen gök tanrılar,

aslında Neolitik Çağ'ın ana tanrıçasını ve anaerkil düzenini hatırlatır. Anaerkil düzenin İÖ 3.bin yılın sonlarından itibaren yerini ataerkil düzene bırakmasıyla, *baş tanrıça* da yerini *baş tanrıya* bırakmış, doğayı kontrol ederek bereketi sağlayan baş tanrı dini ve sosyal hayattaki yerini almıştır.

Ana tanrıçadan ana tanrıya geçiş eskiçağın birçok toplumunda olduğu gibi Antik Yunan için de geçerli bir durumdur. İlk kuşakta yer alan *Toprak Ana Gaia*'dan itibaren anaerkil; üçüncü kuşakta yer alan *Zeus* ile beraber ataerkil düzen, Yunan inancında ağırlığını gösterir. Babası *Kronos*'un hâkimiyetine son vererek tanrıların ve insanların kralı olan *Zeus* ile *Zeus İnanıcı*, Yunanistan dışına çıkarak Anadolu'yu da yoğun bir şekilde etkisi altına almıştır. Çoğu zaman Anadolu'nun yerli kültürleri ile birleşerek sinkretik bir yapı oluşturan *Zeus İnanıcı*, Anadolu'nun kendine has yapısı içerisinde yerli bir görüntü sergilemiştir¹¹⁶.

Zeus, Olympos Dağının ulu tanrısı, dünyanın sahibi, tanrıların ve insanların babası idi¹¹⁷. Göklerde, yerlerde ne varsa hepsi onundu. Gök kubbenin en yüksek yerinde, tahtında oturarak, bulutlar ordusunu çeker, bazen mavi semayı güldürür, bazen ağlatır, bazen insanları sevindirir, bazen korkuturdu. Gökler kara bulutlarla kapandığı zaman *Zeus* rahmet halinde yağar, bazen de kar şeklinde yere düşer ve yerleri beyaz, parlak bir kürkle sarardı. Geceler de gündüzler gibi ondan gelirler ve onun buyruklarına boyun eğerdiler. Gökleri lekesiz ve saf görmek, ufukları genişletmek ve aydınlatmak isteyince bulutları dağıtır, gökkuşağını çekerdi.

Kuvvetini, kudretini göstermek isteyince, fırtınaların, rüzgârların zincirlerini çözer, onları denizlere gönderir, kayalık sahillere köpürerek çarpan, kırılan dalgaları coşturur, gemileri ceviz kabukları gibi suyun üstünde sallar, dururdu. O zaman göklerde kara bulutlar, hiddetli hiddetli kaynaşır, boralar, fırtınalar faaliyete geçer, denizler kudurur, yollar tozar, yıldırımlar düşer, gökler gürlür, vadiler dağlar inlerdi. Bazen, korkutmak istediği fanilerin yüksek evlerine düşürdüğü yıldırımları sadece eziciliğini, mahvediciliğini göstermek için kullanmıyordu. Adaleti doğruluğu da seviyordu. O dilediğini yapardı. İnsanlar kalplerinden adaleti, ruhlarından fazileti

¹¹⁶ ERAYDIN, AGE, s 20.

¹¹⁷ CAN, 1997, 27 – 31.

kovarak fena yollara saptıkları zaman kasırgalar kopar, fırtınalar çıkar, tufanlar olur, tarlaları bağları bahçeleri siler süpürürdü¹¹⁸.

“Zeus’un özellikle yıldırım tanrısı olarak kabul edilmesi şaşırtıcı değildir. Kendisinin büyüklüğü ve yaptırım gücü tanrılar dünyasındaki en üstün yere konmasını sağlamıştır. “şimşek çaktıran”, “yıldırım saçan”, deyimleri Homeros zamanından beri tanrının epiteti olarak adının yanında yer almakta ve bu sanlar değişik şekillerde kullanılmaktadır”¹¹⁹.

Antik Yunan’da ve Anadolu’da özellikle Helenistik Dönem’den başlayarak Erken Hristiyanlık Dönemi’ne kadar varlığını gösteren Yunan panteonu tanrıları arasında tabiat ile en çok bağlantısı olan tanrı, Zeus olmuştur. Tanrının bu bağlantısı, öncelikle adının içerdiği anlamda ve tapınım gördüğü yerleşimlerde kültürünü oluşturan epitetler ile karşımıza çıkar¹²⁰.

Zeus’un atribüleri de tanrının kimliğine uygun şekilde eskiçağın yazınsal kaynaklarında yerini alır. Başlıca atribüleri, göklerin kralı kartal ve yıldırım (demeti) olarak bilinir¹²¹.

Zeus’u Hint Avrupa kökenli bir tanrı olarak düşünebiliriz. Bu sözcüğün kaynağında olan “div-“ kökü aslında “v” ile değil de en eski Grekçe’de bulunup sonraları alfabeden silinen “digamma” harfiyle yazılırdı. Bu nedenle Yunanca’da “zeu-“ di-“ olarak iki biçimde belirmiştir. Pers ve İtalic ulusların dillerinde, sonradan da Latince ve Latince’den gelme dillerde bu kök “zeu-“ , “dyeu-“, “dieu-” “diu” diye kendini göstermiştir. Bu sözcük gün ve gökyüzünü işaret eder. Bu da Zeus’un neden hava olayının ve gökyüzünün tanrısı olarak görüldüğünü açıklamaktadır¹²².

Eskiçağın politeist yapısında insanların ve tanrıların kralı Zeus’un tabiat ile bağlantısı yoğun olarak görülür. Tanrının tabiat ile olan ilk bağlantısı adının anlamında yatar. Yunanca *parlamak* anlamına gelen *div-* kökünden türeyen adı, zamanla *gökyüzü* olarak kişisellemiş, sonraki zamanlarda adının anlamı genişlemiş ve Zeus, kozmosun bir çeşit eş anlamlısı olarak düşünülmüştür.

¹¹⁸ CAN, 1997, 27 – 31.

¹¹⁹ ERAYDIN AGE, Dipn: 110; NİLSSON, 1955, 392.

¹²⁰ ERAYDIN, AGE, s 20.

¹²¹ HAKMAN, 2013, 4-6.

¹²² ERAYDIN, AGE, 16.

Adı gökyüzü ile bir tutulan Zeus'un tabiat ile olan bir diğer bağlantısı, epitetlerinin oluşturduğu kültler sayesinde görülebilir. Zeus'un "ışıldayan gökyüzü", "yıldırım", "yağmurlu", "gürleyen", "uzun süren gün" gibi anlamlara gelen epitetleri onun gök tanrı özelliğini doğrudan yansıtır. Tanrının dolaylı epitetleri ise Zeus'u iklim ve bereket tanrısı ya da ürünlerin koruyucu tanrısı olarak gösterir. Bu kültürlerin ortak noktasını, aslında tanrının gökyüzünün kendisi olması ya da gökyüzünün kontrolünü elinde bulundurmasından dolayı bereket kavramı oluşturur. Epitetlerin tek amacı, toprağı bereketli kılmaktır. Bu nedenle Anadolu'da berekete yönelik epitetleri daha çok rağbet görmüştür. Sonuçta, Yunan panteonunun baş tanrısı olan bir tanrı, Zeus, Anadolu'ya gelmiş ve bu toprakların en eski inancı olan bereket tanrıçasının rolünü üstlenmiştir¹²³. Zeus, bereketin tanrısıdır. Bitki ve bereket tanrısı olarak çiftçiler ona yalvarırlar¹²⁴.

Roma İmparatorluk Dönemi'nde, özellikle imparatorluğun 2. ve 3. yüzyıllarında, Anadolu'nun birçok bölgesinde dinsel tapınımlarda büyük bir çeşitlilik gözlemlenmektedir. İmparatorluğun Asya Eyaleti içerisinde kalan Phrygia Bölgesi de inanç açısından bu dönemde çok zengindir. Phrygia'daki kültür mozayığı içerisinde, Zeus kültleri (tapınımları), bir bütünlük sergiledikleri ve çok yoğun buluntu verdikleri için özellikle dikkat çekicidir. Phrygia'da çeşitli epithetonlarla karşımıza çıkan Zeus, kentlerin yanı sıra, özellikle kırsal kesimde, çiftçiler tarafından tapınım görmüş bir tanrıdır ve kültü hayvancılık ve çiftçilikle ilgilidir. Bu nedenle "Çiftçi Tanrı" olarak adlandırılır¹²⁵.

Bu gruptaki adaklar Lev. 35 ve Lev. 48 arasında toplanmıştır. Yalnızca Tanrı Zeus'a adananlar 23 steldir. (Örn. Lev. 35, Res. 3; Lev. 35, Res. 4 gb.)

Zeus'a adanan adakların yazıtları "Ξευνα Δύ εύχ-ήν = Xeuna Zeus'a adadı", "Καρικος / Δύ εύχ-ήν = "Karikos Zeus'a adadı" şeklindedir.

Epithetonsuz, Yalnızca Zeus'a adanan adaklar üzerinde, yalnızca Zeus Büstü (Lev. 35 Res. 3,4) bir stelde göz, iki stelde bacak, ayakta duran tekli ya da yan yana kadın ve erkek figürleri, Zeus büstü bulunan, yavrularını emziren inek figürleri işlenmiştir. Yazıtlı olup, tanrının hangi epithetonuna adandığı belli olmayan stellerde de aynı çeşitlilik görülmektedir.

¹²³ HAKMAN, 2013, 4-6.

¹²⁴ ERAYDIN AGE, S 20.

5.4.2. Zeus Alsenos

Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki stellerin 66 adeti Zeus Alsenos'a adanmıştır. Levha 5 ve Levha 24 arasındaki steller Zeus Alsenos'a adanmıştır. Yazıtlar, “Κασμεινα Δεί Αλσηώ εύ/χήν = Kasmeina Zeus Alsenos'a sundu”, “Καρικά / Γερμαν / ου Δί Α/λσηνώ / εύχήν = Karika oğlu Germanos Zeus Alsenos'a adadı.” Şeklindedir.

Steller üzerinde; adakta bulunan kişiler (Lev. 5, Res.1 gb), aile grupları(Lev. 16 Res. 2 gb), adakta bulunanlara ait hayvanlar (Lev. 5 Res. 2 gb.), şifa bekleyenlerin el, ayak gibi organları (Lev. 5 Res. 3,4 gb.) betimlenmiştir. Yalnızca bir örnekte, üzerinde sadece orak figürü işlenmiştir (Lev. 23 Res. 1)

Steller üzerinde en çok görünen figür, insan figürleridir. Bir veya birden fazla olarak, genelde cepheden, bazıları kabartma olarak, bazıları ise kazıma şeklinde işlenmişlerdir. Figürler genelde giysi olarak başları sivri külah şeklinde kapalı, tüm vücudu saran bir pelerin giymişlerdir. Kadınlar, altta kıvrımlı bir elbise üzerine palla sarmışlardır.

Alsenos'a adanan adaklar arasında 10 stelde gözler, cepheden betimlenmiştir. 10 stelde bacak figürü işlenmiştir. Bacaklar genelde dizden bükülmüş, sağa ya da sola yönelmiş şekilde profilden betimlenmiştir. 2 stelde el betimlenmiştir. Bu stellerden birinde ayakta duran bir kadın figürünün yanında dirsekten itibaren bir el betimlenmiştir. (Lev. 9 Res. 3). Bir stelde ise yan yana iki el, birinin içi, birinin dışı gösterilecek şekilde betimlenmiştir. (Lev. 9 Res. 2). 18 stelde ise çoban pelerini benzeri, sivri külahlı tüm vücudu saran bir giysi giymiş insan figürü betimlenmiştir. 5 stelde hayvan, geri kalan stellerde de kadın ve erkeklerden oluşan figürler, kimisi alçak kabartma olarak, kimisi kazıma olarak işlenmiştir.

Bir Phrygia tanrısı olan Zeus Alsenos'un kültü, Apollenoi halkının oturduğu Emirdağ'ın kuzey platosu içinde yer alan Polybotos (Bolvadin) ve Amorion (Hisarköy) arasındaki bölgede görülür.

Zeus Alsenos'un köylüler için çok önemli olan sürülerin ve tarımın koruyucu tanrısı işlevine sahip olduğu anlaşılmaktadır¹²⁶. Afyon Kurudere'de adak stelleri üzerinde tanrının bu işlevlerini gösteren, at, tay gibi hayvanlarla tarımda kullanılan

¹²⁵ AKYÜREK ŞAHİN 2001, 163.

orak gibi eşyalar betimlenmiştir. Ayrıca adak stelleri üzerinde çocuklar ve aileler de betimlenmiştir. Bu durum da tanrının koruyucu özelliğini göstermektedir. Bunların dışında tanrıya sağlık sorunları nedeniyle sunulmuş olan adak stelleri de bulunmaktadır. Zeus Alsenos'a adandığı yazılı olan bu adak stelleri üzerindeki el, kol, ayak ve göz betimlerinin yer alışı, bu uzuvlarla ilişkili sağlık sorunlarının tanrı tarafından çözümüne duyulan minnettarlığın bir ifadesi olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca tanrının, ağaçların ve kutsal koruluğun, aynı zamanda da tarımın koruyucusu kimliğine büründüğü anlaşılmaktadır¹²⁷.

Sonuç olarak Zeus Alsenos kültü Phrygia'nın yerel bir kültüdür. Yunanca koruluk kelimesinden türemiş olan Alsenos'un Assenos ve Alisenos varyantları da vardır¹²⁸.

5.4.3. Zeus Ampeleites / Anpeleites

Stellerin 3 adeti Zeus Ampeleites'e adanmıştır. (Lev. 24)

Yazıtlar, “οκωμ(ή)της Διεί / Α<v>πελει [τη εύχήν] = Köyünden Zeus Ampeleites'e sundu” şeklindedir.

Stellerin birinde yavrusunu emziren bir at, birinde yan yana, kollarını göğüs üzerinde bağlamış iki kadın, iki erkek toplam dört insan figürü, bir diğerinde ise ortada bir Zeus büstü ve altındaki frizde öküz betimleri işlenmiştir. (Lev. 24 Res. 1, 2, 3)

Zeus Ampeleites, bir Phrygia tanrısıdır. Bu epiteti taşıyan yazıtların büyük çoğunluğu Yukarı Tembris vadisinde Appia sınırları içinde yer alan ve kütle ilişkili kutsal alandan gelmiştir. Genelde iki friz içeren kabartmalarda eyerli atlar, boyunduruklu öküzler, hayvan sürüleri betimleri ve üstte merkezde tanrının sakallı büstü, sağ eli göğüs üzerine konmuş olarak betimlenmiştir. Hayvan sürüleri bu yoğunlukta, bu yöre dışında hiçbir yerde işlenmemiştir. Ayrıca bu kabartmalarda çok sık olarak süt emen tay ve buzağılar işlenmiştir¹²⁹.

5.4.4. Zeus Ampelikos / Anpelikos

¹²⁶ ŞAHİN, 2001, 14.

¹²⁷ ERAYDIN, 2002, 32.

¹²⁸ ASAL, 2002, 19.

¹²⁹ ŞAHİN, 2001, 17-18; ERAYDIN, 2002, 37-38.

Stellerin 3 tanesi Zeus Ampelikos'a adanmıştır. (Lev. 25, Lev. 26)

Yazıtlar, : “.... Zeus Anpelikos'a adadı” şeklindedir.

Adakların birinde bir keçi, diğerinde bir ayak, bir diğerinde de öküzler betimlenmiştir.

Phrygia bölgesinde yukarı Tembris vadisinde bulunmuş olan beyaz mermerden bir büst tanrı Zeus Ampelikos'a adanmıştır. Kütahya'nın Pınarcık (Abia) Köyü'nde bulunmuş olan Zeus Ampelikos büstü uzun saç ve sakallı olup, başında defne dalından bir taç taşımaktadır. Tüm Zeus büstlerinde olduğu gibi sağ el göğüs üzerindedir. Tanrının bu epithetinin Phrygia'daki Ampelos ile ilişkili olduğu ve bu bölgedeki hayvancılık ve bağcılıkla olan ilişkisini kanıtladığı belirtilmektedir. Bu epithet altında özellikle “Üzüm Bağlarını Koruyan Tanrı” işlevinin olduğu ileri sürülmüştür¹³⁰.

Teze konu, Zeus Ampelikos'a adanmış üç stelin üzerinde üzüm ve üzüm bağlarıyla ilgili bir betim görülmediğinden, elimizdeki örnekler tanrının hayvancılıkla olan bağını kanıtlar durumdadır.

5.4.5. Zeus Orokhoireites

Steller arasında yalnızca bir tanesi Zeus Orokhoireites'e adanmıştır. (Lev. 27 Res. 1)

Stel üzerinde bir erkeğe ait göğüs ve üst kısmı işlenmiştir. Ancak boyundan üst kısmı kırıktır. Kolları da göğüs hizasına kadar işlenmiş, alt kısmı işlenmemiştir. Figür çıplaktır. Ancak göğüs altında ve sol omzunda vücudun alt kısmına sarılmış bir kumaş izlenimi yaratılmıştır.

Stel üzerindeki yazıt “- Δύ Ορ]/οχ-ω/ρείτη εύχή/v Zeus = Orochoreites'e adadı” şeklindedir.

Tanrının bu kültü ile ilgili yazıtların çoğu Appola'daki Yanal Mevkii kutsal alanından gelmektedir. İlginç olan, bu kutsal alanda, Zeus Alsenos ve Zeus Petarenos'da tapım görüyordu. Zeus Orokhoireites'in Orokhorion (Emirdağ) adlı bir dağ köyünün koruyucu tanrısı olduğu ileri sürülmüştür. Zeus Orokhoroites'e adanmış

¹³⁰ ŞAHİN, 2001, 17; ERAYDIN, 2002, 39.

olan steller üzerinde bazen bir kol, bazen bir ayak betimi yer alır ki, bunlar tanrının iyileştirici sağlık tanrısı işlevini de simgelemektedir¹³¹.

Bir görüşe göre de Orokhoreites, “Dağda Oturan” anlamına gelir ve bu dağ Emirdağ’dır¹³². Diğer bir görüş ise tanrıyı Orokhorion kentinin hem yerlisi, hem de koruyucusu sayar¹³³.

Epithet, etimolojik açıdan Grekçe “Οροϋ = Dağ” sözcüğüyle “Χωριον = özel bir yer, tahkimli bir garnizon ya da kasaba, müstakil bir kale” sözcüklerinin birleşmesinden türemiş olmalıdır. İsmi bu yörenin kültü olduğu anlaşılmaktadır. Üzerindeki betimlere göre, tanrıya iyileştirici özelliğinden dolayı adak sunulduğu düşünülmüştür¹³⁴.

İstanbul Arkeoloji Müzesindeki Orokhoreites adakları iki tanedir. Her ikisinin üzerinde dirstekten bükülmüş birer kol betimi işlenmiştir. Ayrıca arka fonda yazıt vardır¹³⁵. Kütahya Müzesinde bir stel Zeus Orokhoreites’e adanmıştır. Bu stel üzerinde de dirsekten itibaren işlenmiş iki el betimlenmiştir¹³⁶. Bu örneklere göre, elimizdeki örnek diğerlerinden farklıdır. Stel, bir sporcunun sunduğu bir adak olabilir ya da göğsünde sağlık sorunu olan bir kişinin sunduğu bir adak olabilir.

5.4.6. Zeus Petarenos

13 stel, Zeus Petarenos’a adanmıştır. (Lev. 28 – 31) 6 stelde ayakta duran tek figürler (Örn. Lev. 30, Res. 2, Res. 3), 2 stelde ayakta yan yana duran iki insan figürü (Lev. 30 Res. 4, Lev. 31 Res. 1), 1 stelde üçlü grup, iki stelde ise birer çift göz işlenmiştir. (Lev. 28 Res. 4, Lev. 29 Res. 19) Stellerden ikisi kazıma çizgilerle işlenmiş, (Lev. 29 Res. 1, Lev. 28 Res. 3) diğerleri kabartma olarak işlenmiştir. Altı örnekte üçgen alınlık ve üç akroter işlenmiştir (Lev. 28 Res. 1, 2, 3, Lev. 30 Res. 3 vs.) Diğer stellerin üst kısımları kırıktır.

Yazıtlar, “.... Zeus Petarenos’a sundu” şeklindedir.

Tanrının bu epiteti Orkistos, Amorion ve civarında bulunan yazıtlarda saptanmıştır. Tanrının bu epitetinin Petar(a) yer adı ile ilişkili olduğu ve Amorion

¹³¹ ŞAHİN, 2001, 136.

¹³² TUĞRUL, 1967, 42; ASAL, 2002, 21.

¹³³ ASAL, 2002, 21.

¹³⁴ ERAYDIN, 2000, 69.

¹³⁵ ASAL, 2002, Kat. No: 23, 24.

¹³⁶ PVS, Res. 494, 311.

sınırları içinde “Appola (Appoleno) Halkının” yaşadığı Kurudere yakınındaki Yanal Mevkii olduğu bilinmektedir.

Bu epitle anılan tanrının bölge dışında pek yaygınlık kazanmadığı anlaşılmalı birlikte Batı Anadolu kökenli olduğu ileri sürülen ve bugün Mainz Müzesinde korunan bir adak steli (Eraydın 2002, Res. 34) kültün Lydia bölgesinde de tanındığına işaret etmektedir¹³⁷.

Zeus Petarenos’a sunulan adaklar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, tanrının işlevleri arasında özellikle hayvan ve insan sağlığının öne çıktığı gözlemlenmektedir. İnsanlar hasta beden veya uzuvları ya da hayvanlarının sağlığı ve iyiliği için Zeus Petarenos’a adakta bulunmuşlardır. Çok sayıda stel üzerinde kol, bacak, göz vb. uzuvların ve yük ve kesim hayvanlarının betimlerine rastlanmaktadır. bu adaklardan hareketle Zeus Petarenos’un “Koruyucu ve Gözeten Tanrı” işlevinin ağırlıklı olduğu söylenebilir¹³⁸.

Kütahya Müzesinde bulunan bir örnekte ayakta, başı örtülü, sağ eli göğüs üzerinde bir kadın betimi¹³⁹, sağa dönük koşumlu bir at¹⁴⁰, İstanbul Müzesinde bulunan bir örnekte yalnızca yazıt ve başka bir stel üzerinde sağa dönük, dirsekten itibaren betimlenmiş bir el işlenmiştir¹⁴¹. Elimizdeki Zeus Petarenos’a sunulan adaklar değerlendirildiğinde tanrının net işlevi anlaşılammamaktadır. Ancak genel anlamda tanrıdan esenlik dilendiği kanısına varılmıştır.

5.4.7. Zeus Thallos

6 stel, Zeus Thallos’a adanmıştır. (Lev. 32 – 34)

Yazıtlar, “..... Zeus Thallos’a sundu” şeklindedir.

Steller üzerinde, ortada, uzun dalgalı saçlı, sakallı ve bıyıklı, sağ eli göğüs üzerinde olan bir Zeus büstü işlenmiştir. Büstün altında öküzler, atlar işlenmiştir. Bir örnekte, büstün sol alt tarafında ayakta duran bir erkek figürü, bir elinde çelenk, bir elinde üzüm salkımı ile betimlenmiştir. (Lev. 32 Res.1) Bir örnekte ise hiç hayvan betimi görünmez, Zeus büstünün solunda ve sağında ayakta duran erkek figürleri betimlenmiştir. (Lev. 32 Res. 2) Sağdaki figürün, diz kapaklarından alt kısmı

¹³⁷ ERAYDIN, 2000

¹³⁸ ASAL, 2002; 21, ŞAHİN, 2001:192.

¹³⁹ PVS, Res. 500, 314.

¹⁴⁰ PVS, Res. 504, 316.

çıplaktır. Alt planda ise, Zeus büstü ile aynı duruş pozisyonunda, sağ elleri göğüste olan iki büst işlenmiştir. Yazıt, büyük çoğunluğu kırık olduğu için okunamaz. Üst kısmı üçgen olan başka bir örnekte ise yuvarlak formlu niş içinde bir Zeus büstü, alt kısımda ise bir erkek figürü işlenmiştir. (Lev. 33 Res. 2)

Etimolojik açıdan anlamı taze “filiz”, “ince dal”, “sürgün” anlamına gelen bu epitetin geçtiği yazıtlara daha çok Kütahya çevresinde rastlanmaktadır. Tanrının bu epitetinin kökeni Hellas’a kadar uzanmaktadır. Attika bölgesinde tanrıça Athena onuruna Hekatombaion ayında (Temmuz) yapılan Panathenaia festivallerinde tanrıçaya sunuda bulunan kişilere “Ἰκτηρ Θαλλος”, ellerinde zeytin dalı taşıyanlara da “Θαλλοφορος” dendiği bilinmektedir. Bu epitetin geçtiği adak stellerinde yer alan Zeus, sakallı ve bir büst şeklinde betimlenen tanrının sağ eli hymationundan çıkmış ve göğsüne konmuş olarak tasvir edilmiştir. Abartılı yapılmış olan el tanrının sağılıcı (iyileştirici, şifa verici) özelliğini sembolize eder.

Bölgede ele geçen ve Zeus Thallos kabartmaları bulunan stellerin Tembris ya da Altıntaş vadisinde bulunan bir atölye tarafından yapıldığı ileri sürülmektedir. Thallos sağılıcı işlevinin dışında tomurcuk ve filizlerin gelişmesini sağlayan “genç fidanların koruyucu Zeus’u” işlevinde de görülür¹⁴².

5.4.8. Epithetonu Belirsiz Adaklar

Epithetonu belli olmayan adakların yazıtları, “Ἑρμῆς ὑπὲρ τῶν ἰδί / [ων - - - = Kendi yakınları adına Hermes - - -“, “Καρμος το / Δί πε / ρί παι / δίου / σωτη / ρίας / ευχ / ήν = Karmos, tanrıya küçük çocuğu hakkındaki sözü için adadı” ; “Μανῆς Διονυοῖ<ου>/ευχη = Dionysios’un oğlu Manes sundu” şeklindedir.

Bazı steller üzerinde ise kırıkta ya da aşınmadan dolayı, tanrının epitheti okunamaz. (Örn. Lev. 42 Res.)

Bu grubun içinde bir stelde ata binmiş bir insan figürü işlendiği görülmüştür. (Lev. 48 Res. 1)

5.4.9. Hosios Kai Dikaio Adağı

¹⁴¹ ASAL, 2002, Lev. 13 Res. 21, 22.

¹⁴² ERAYDIN, 2002, 80.

Steller içerisinde bir tanesinde Hosios Dikaios adağı görülür. (Lev. 103 Res. 1) Üzerinde yazıt yoktur. Stelin bir kısmı kırık olmasına rağmen, aynı tarzda yapılmış yan yana betimlenmiş iki figürün ayakta durması ve sağdakinin sol elinde üzerinde simge bulunan uzun bir değnek tutması gibi ikonografik özelliklere göre bu tanrıya adandığı anlaşılmıştır.

Anadolu'da inanılan pagan kültürlerden birisi de Roma İmparatorluk Döneminde, kuzeybatı Phrygia ile Kuzeydoğu Lydia bölgelerinde belgelenen Hosios kai Dikaios (Kutsal ve Adil Tanrı) kültürüdür. Bu tanrı sadece yazıtlarda karşımıza çıkar ve antik edebi kaynaklarda görülmez. Tanrı çoğunlukla kırsal kesimde tapınım görmüştür. Bugüne kadar üzerinde bu tanrının adının yazılı olduğu 100 kadar Yunanca yazıt ele geçmiştir, bunları büyük kısmı adaklardan oluşmuştur.

Hosios ve Dikaios'a sunulan adaklar üzerindeki betimlerden tanrının ikonografisi hakkında bilgi edinilebilir. Kuzeydoğu Lydia'da tek olarak ve genelde ata biner şekilde, atlı haberci şeklinde betimlenmiştir. Yazıtlardan atlı tanrının Hosios Dikaios olduğu anlaşılmaktadır. Kuzeybatı Phrygia'da ise tanrının genellikle çift figürle betimlendiği görülmektedir. Yan yana ayakta duran iki erkek figür, el ele tutuşmaktadır. Sol tarafta duranı, sağ elinde sembol olarak bir terazi taşımakta, sağdaki ise sol eliyle sembolü olan uzun bir değnek tutmaktadır. Dikaios, elindeki teraziyle adaleti, Hosios ise sopayla cezayı simgelemektedir. Genelde ikisi de omuzlarına kadar uzun saçlarıyla, khiton üstüne pallium giymiş şekilde betimlenmişlerdir¹⁴³.

5.5. Yazıtsız Adaklar

En çok stelin toplandığı bu gruba giren steller Levha 49 ile Levha 103 arasında toplanmıştır. Bu grup adak stelleri üzerindeki figürler de diğer adaklar gibi çok çeşitlidir. Adak stelleri üzerinde, tekli ya da çoklu insan organlarına ait figürler, sivri külahlı, çoban pelerini benzeri kıyafetli, tekli, ikili, üçlü, insan figürleri; hayvanlar, Zeus büstleri gibi figürler işlenmiştir.

Stellerin bir kısmı tüm halde ele geçmişken (Lev. 53 Res.2, Lev. 56 Res. 1,2 gb.) bir kısmının çoğu tarafı kırık haldedir (Lev. 93 Res. 1,2,3 gb.)

Steller üzerinde işlenen bu figürler, dönem insanının giyim kuşamını, fiziksel

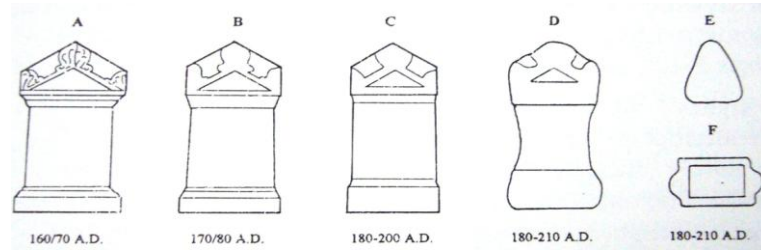
özelliklerini, neyle geçindiklerini, önem verdikleri şeyleri, hayvanlarına bakış açılarını, göstermesi açısından oldukça önemlidir.

6. TARİHLEME

Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki adak stelleri için, kesin tarihlemeye yarayacak içerik, yazıtlı bildirilen tarih gibi ipuçları yoktur.

Kurudere stellerinde kadınların saçları ortadan ikiye ayrılmıştır. (Lev. 17 Res. 1, 2, Lev. 18 Res. 1 vs.) Bu saç modasına bakılarak bir tarihlemeye gidilebilir¹⁴⁴.

Kurudere stelleri genel olarak M.S. 2. yüzyılın ikinci yarısı ile M.S. 3. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenir. Kütahya Pınarcık stelleri ise, M.S. 2. yüzyılın son çeyreğinden, M.S. 3. yüzyılın son çeyreğine tarihlenir.

Kurudere Kaynaklı Adak Stellerinin Tipolojisi ve Gelişimi (PVS, 1999, 29)

¹⁴³ AKYÜREK ŞAHİN, 2004, 1-5.

¹⁴⁴ Genellikle genç kızlar saçlarını enseleri üzerine sarkıtır, evli kadınlar toplardı. Flaviuslar (M.S. 69- 139) döneminde saçlar bollaşmış ancak kabarık değildir. İlk kez Hadrianus döneminde (117 – 138) sakal modası başlar ve M.S. 300 yılına kadar sürer. II. yy. kadın saçları ise alın üzerinde bir diadem gibi yükseltilmiş ve arkada toplanarak topuz yapılmıştır. Traianus döneminde (98 – 117) görkemli ve yüksek saçlar görülür. Antoninler döneminde (M.S. 138- 192) saç ve sakal işlenişinde barok üslup görülür. Derinlik vardır. Marcus Aurelius Dönemi (161 – 180) portrelerinde saçlar dalgalıdır ve arkada enseye kadar iner. Sakallar lüleler halinde, uzun ve sivri biten birkaç bölüme ayrılmıştır. Kadın saçları genellikle tepede simit biçiminde arkaya indirilip orada topuz yapılmıştır. Bazen de ikiye ayrılarak dalgalı biçimde sarkıtılmışlardır. III. yy.ın ikinci yarısında saçlar enseden itibaren geniş biçimde, bir kumaş gibi örülerek tekrar baş üzerine döndürülür orada tokalanırdı. III. yy.da erkek saç ve sakalları dalgalı ve parçalıdır. Saç, peruk veya takke gibi gösterilmiştir. (Türkoğlu, Sebhattin, Tarih Boyunca Anadolu'da Giyim Kuşam, İstanbul 2002.)

Kurudere kaynaklı adak stelleri, genel olarak üçgen alınlıklı, üç akrotre sahip, mezar stellerinin küçük kopyası şeklindeki stellerdir. Dokimeion atölyelerinden gelen İlk örnekleri, daha özenle işlenmiş, muhtemelen daha pahalı örneklerdir. Bundan sonraki Kurudere stelleri, bu örneklere sadık kalmayıp, daha özensizce yapılmış adak stelleriyle yerel bir tarz oluşturmuştur. İnsanların ihtiyaçlarına göre figürler değişmiştir. Örneğin vücut parçaları, çocuklar vs. gibi. Giderek daha çok stel işlenmiş, ancak kalite daha çok düşmüştür. 3. Yüzyılın başlarında olasılıkla ekonomik dengelerin bozulmasıyla heykeltıraşlar yer değiştirmişler ve adak steli üretimi Yukarı Tembris Ovası'na kaymıştır.

Kütahya Pınarcık Stellerinin yapılmaya başlandığı dönemlerde Anadolu'da tek tanrılı bir din olan Hristiyanlık yayılmaya başlamıştı. İlk örneklerde Üçgen alınlık ve Pilasterler yer almıştır ki bu örnekler M.S. 180 – 190 a tarihlenir ve A tipi olarak anılır. Daha sonra üst kısmın üçgenliği kalmış, ancak alınlık yerine üst kısmı yuvarlak olan niş içerisinde Zeus büstü işlenmiştir. Bu form B tipi olarak anılır, bir geçiş formudur ve M.S. 200-210 lara tarihlenir. M.S. 220 lerden sonra C tipi olarak anılan formda üçgen alınlık yoktur. Üst kısmı yuvarlak şekilli niş içerisinde Zeus büstü yapılmış ve arada kesme silme olmadan figürler hemen altına işlenmiştir. M.S. 220 – 240 lara tarihlenen tip D olarak anılan formda, üst kısım üçgen şeklinde olup bu kısma daha ufakça işlenen Zeus büstünün altında yatay silmelerle ayrılan frizlere figürler işlenmiştir. M.S. 230 – 250 lere tarihlenen tip D 2 formunda üst aynen devam etmiş, altta yatay silmeler işlenmemiş ve form ilerleyen tarihlerde daha sıkıştırılmıştır.

Yarım daire veya yuvarlak stel olarak adlandırılan stellerin erken örnekleri İ.S 220 lerden itibaren görülmeye başlanmıştır ve Zeus büstünün işlenmesi için uygun formdadırlar. İlerleyen zamanda kompozisyonlar kalabalıklaştı ve Zeus büstü giderek küçüldü. Yatay olarak silmeler işlenmeye başlandı¹⁴⁵.

---

¹⁴⁵ Bkz. Yukarı Tembris Ovası Adak Steli Tipolojisi ve Tarihleme (PVS, 1999, 29.)

KATALOG

ZEUS ALSENOS ADAKLARI

1- Adak Steli (Zeus Alsenos) Lev. 5 Res. 1

Env. No : 17-5-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 28.9 cm

Gen : 15.2 cm

Kal : 4.9 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Genel olarak tüm ve sağlamdır.

Tanım : Stel üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlık altında düz fon üzerinde yüksek kabartma tekniği ile yapılmış, biri uzun boylu, biri kısa boylu iki figür ayakta durmaktadır. Soldaki figür başı örtülü bir bayan figürüdür ve vücudunu sardığı palkanın içinde bulunan elinde bir cisim tutar. Sağdaki kısa boylu figürün, çoban giysisi giymiş olan bir çocuk olduğu düşünülmektedir. Stelin alt silmesinde iki, tutturmalığında bir satır olmak üzere toplam üç sıra yazıt yer almaktadır.

Yazıt : Κασμεινα Δεί Αλσηώ εύ/χίην

Kasmeina Zeus Alsenos'a sundu.

2- Adak Steli (Zeus Alsenos) Lev. 5 Res. 2

Env. No : 17-4-64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Emirdağ
 Boyutlar :
 Yük : 27.4 cm
 Gen : 17.3 cm
 Kal : 5.2 cm
 Harf. Yük : 1.3 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Stelin tutturmalığı sonradan tamamlanmıştır.

Tanım : Stel üç akroterli ve üçgen alınlıklı, alınlık ortasında yuvarlak kalkan figürüne sahiptir. Kabartmalı ve yazıtlı alanda altta ve üstte birer sıra yazıt, arasında bir kaide üzerinde solda bir tay, sağda bir at kabartması birbirlerine bakar şekilde betimlenmişlerdir.

Yazıt : Βαβεις Δί Αλ/σηνωευχην
 Babeis Zeus Alsenos'a sundu.

3- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 5 Res. 3

Env. No : 15-19-64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük : 26.3 cm
 Gen : 9.1 cm
 Kal : 3.6 cm
 H.Y : 0.9 cm

Durum : Stel sağlamdır. Sağ akroterde bir kırık vardır.

Tanım : Stel üç akroterli ve yivle belirtilmiş şekilde üçgen alınlıklıdır. Kabartmalı alanda cepheden işlenmiş bir çift göz figürü bulunmaktadır. Alt silmede ise üç sıra yazıt bulunmaktadır.

Yazıt : Εκλόγη Βα(θ)ύλλου / Δί Ασηνώ εύχήν
 Bathyllos'un kızı Egloge Zeus Alsenos'a sundu.

4- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 1 Res. 4**

Env. No : 26-140-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 19.9 cm

Gen : 13.5 cm

Kal : 3.4 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : üç akroterli üçgen alınlıklı steiln kabartmalı alanında bilekten itibaren açık pozisyonda bir çift el figürü betimlenmiştir. Kabartma alanının arka fonunda dört sıra yazıt vardır.

Yazıt : Τρ-ό-φίμ/ος-Δύ / (Αλ)-ση/ (η)ν-ώ εύχ/ήν
Trophimos Zeus Alsenos'a sundu.

5- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 6 Res. 1**

Env. No : 17-6-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 39.5 cm

Gen : 21.4 cm

Kal : 7.4 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve asimetrik olarak yapılmış üçgen alınlığı vardır. Alınlığın tepe akroteri alınlığın içine taşmış bir vaziyettedir. Alınlıktan sonra iç bükey olarak kabartma alanına geçilir. Burada uzun saçlı, sakalsız bir erkek büstü betimlenmiştir. Erkek figürünün alt kısmında üç sıra yazıt yer alır.

Yazıt : Ιπρόστρο<φο>ς Δι/οφάνιου Δί Α/λσηνώ εύχήν

Diophantos oğlu Hippostrophos Zeus Alsenos'a sundu.

6- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 6 Res. 2

Env. No : 15.17.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18.3 cm

Gen : 9.1 cm

Kal : 3.6 cm

H.Y : 0.9 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tepe akroterinde aşınma ve küçük bir kırık vardır.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidaldir. Küçük üçgen alınlık ve asimetrik olarak yapılmış üç akrotere sahiptir. Alınlığın hemen altında alçak kabartma tekniği ile bir çift göz figürü işlenmiştir. Gözler birbirine bitişik, alt ve üst göz kapağı kalın olarak işlenmiştir. Göz ve iris kazıma ile belirtilmiştir. Kabartma alanının hemen altında beş satır yazıt vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Μασικο/ς Δί Αλ/σηνώ/εύχήν/ν

Masikos Zeus Alsenos' a adadı.

7- Adak Steli (Zeus Asenos)

Lev. 6 Res. 3

Env. No : 15.42.6

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 17.2 cm

Gen : 17.5 cm

Kal : 5.9 cm

H.Y : 1.1

Durum : Stelin sol akroteri ile alt kısmı tamamen kırıktır.

Tanım : Üç akroterli üçgen alınlıklı stelin alınlığının ortasında yuvarlak bir kalkan kabartması işlenmiştir. Alınlığın alt silmesinde bir sıra yazıt vardır. Kabartmalı alanda her iki yanda köşeli sütun işlenmiştir. Ortadaki Zeus başı uzun saçlı, uzun sakallı ve bıyıklıdır.

Yazıt : Ηγεμ[ο]νίς Δί Ασ[[ασ]]η/[νώ εύχήν]
Hegemonis Zeus Asenos'a sundu.

8- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 6 Res. 4

Env. No : 27.25.64
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
Boyutlar :

Yük : 23 cm
Gen : 12.7 cm
Kal : 4.1 cm
H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin alınlık kısmı, tepe ve sol akroteri ile tutturmalığı dahil sol köşe diagonal olarak kırılmıştır.

Tanım : Sağlam kalan sağ akroetinden anlaşıldığına göre üç akroterli olduğu anlaşılan stelin tympanon kısmında ve alınlığının alt silmesi üzerinde uzun saçlı bir erkek büstü vardır. Başı alçak kabartma tekniği ile yapılmıştır. Gövde kısmı ve yüz hatları çizgilerle özensizce belirlenmiştir. Bu figürün alt kısmında birbirine bitişik bir çift göz motifi işlenmiştir. Göz kapakları kalın yapılmış, göz irisi işlenmemiştir. Stelin kabartma alanı keski ile düzleştirilmiş, alta doğru hafif genişleyen bir forma sahiptir. Göz motifinin altında ise üç sıra yazıt yer alır. Stelin alt silmesinden sonra iç bükey bir silme daha ve daha da altında çizgiyle belirlenmiş bir silme daha işlenmiştir.

Yazıt : Αρχέλαο/[ς] Δί Αλση/[v]ώ εύχήν
Archelaos Zeus Alsenos'a sundu.

9- Adak steli (Zeus Alsenos)

Lev.7 Res.1

Env. No : 26.105.64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 13 cm
 Gen : 9.1 cm
 Kal : 2.7 cm
 H.Y : 0.8 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Kenarlarında ve tutturmalığında yer yer aşınmalar görülür.

Tanım : Üst tarafı yuvarlatılmış stel yukarıdan aşağıya doğru genişleyerek iner. Şematik olarak işlenmiş küçük bir alınlığı ve yine şematik olarak işlenmiş üç akroteri vardır. Alınlık silmesinden sonra iç bükey olarak kabartma alanı başlar. Kabartma alanında birbirine bitişik bir göz motifi işlenmiştir. Göz kapakları iri yapılmış, iris işlenmemiştir. Altında üç sıra yazıt yer alır. Stelin geneli özensiz yapılmış, stel yüzeyi perdahlanmamıştır.

Yazıt : Βαβεις (Δ)ί / Αλσηνώ / εύχην

Babeis Zeus Alsenos'a sundu

10- Adak steli (Zeus Alsenos)

Lev.7 Res.2

Env. No : 15.15.64

Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 16.3 cm
 Gen : 15.4 cm
 Kal : 4.2 cm
 H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır

Tanım : Stel, üstten alta genişleyen bir formdadır. Kabartma alanında alçak kabartma tekniği ile birbirine bitişik, kalın göz kapaklı bir çift göz motifi

işlenmiştir. Göz bebeği ayrıntısı verilmemiştir. Figürün altında dört sıra yazıt vardır. Yazıtın altında kalınca bir silme vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Ατείμη/τος Δί / Αλ/σηνώ / εύχην

: Atimetos Zeus Alsenos'a sundu.

11- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev.7 Res. 3

Env. No : 26.102.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 26.1 cm

Gen : 13.5 cm

Ka l: 2.2 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Alınlık ve gövdesi sağlam olan stelin tutturmalığı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst tarafı piramidal olarak yapılan stelin, üçgen alınlığı ve asimetric olarak düzenlenmiş üç akroteri vardır. Alınlığın ortasında yuvarlak bir kalkan figürü işlenmiştir. Stelin alınlığın altında düzgünce işlenmiş iç bükey bir silme vardır. Bundan sonra kabartma alanına geçilir. Stelin ortasında birbirine bitişik, iri göz kapaklı bir çift göz figürü işlenmiştir. Göz bebekleri işlenmemiştir. Figürün üstünde iki sıra, altında bir sıra olmak üzere toplam üç sıra yazıt vardır.

Yazıt : Τατεις Δ/ι Αλσηνώ / εύχην

: Tateis Zeus Alsenos'a sundu.

12- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 7 Res. 4

Env. No : 26.107.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14.9 cm

Gen : 10.4 cm

Kal : 2.7 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stelin üst tarafı korunmuş, alt tarafı kırıktır.

Tanım : Stel, üç akroterli, üçgen alınlıklıdır. Pediment merkezinde ortasında delik oluşturulmuş yuvarlak kalkan motifi işlenmiştir. Ayrıca alınlıkta yan geisonların üzerinde ve tepe akroterinde çizgiler görülmektedir. Alınlıktan sonra iç bükey olarak kabartma alanına geçilir. Çizgilerle ve asimetrik olarak birbirinden ayrık bir çift göz motifi işlenmiştir. Göz bebekleri de çizgilerle şematik olarak verilmiştir. Altında iki satır yazı vardır.

Yazıt : Ασκληπιάδη/ς Δί Αλσην/[ώ εύχην]

: Asklepiades Zeus Alsenos için sundu.

13- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 8 Res. 1

Env. No : 27-24-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 16.1 cm

Gen : 9.6 cm

Kal : 3.3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım :Üst kısmı yuvarlatılmış olan stel plaka şeklindedir. Üst kısımda üç satır yazıt, ortada birbirine bitişik bir çift göz motifi, bunun da altında bir satır daha yazıt vardır. Göz figüründe göz bebeği işlenmemiştir. Stelin alt kısmı düzdür. Stelin tüm kenarları kabaca düzeltilmiştir.

Yazıt : Βαβεις / Δί Αλσ/ηνώ εύ/χην

: Babeis Zeus Alsenos'a sundu.

14- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev 8 Res.2

Env. No : 26.110.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.2 cm

Gen : 13 cm

Kal : 4.7 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sağ üst köşesinde küçük bir kırık vardır.

Tanım : Dikdörtgen plaka şeklindeki stelin kenarları kabaca düzeltilmiş, çizgiyle kabartma alanı belirlenmiştir. En üstte birbirine bitişik bir çift göz işlenmiş, göz kapakları ve göz bebekleri çizgiyle ayrıntılandırılmıştır. Figürün altında beş satır yazıt vardır.

Yazıt : Καρικὰ / Γερμαν / ου Δί Α/λσηνώ / εύχήν

: Karika oğlu Germanos Zeus Alsenos'a adadı.

15- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev: 8 Res. 3

Env. No : 15.20.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.8 cm

Gen : 14.6 cm

Kal : 4 cm

H.Y : 1. 6 cm

Durum : Stelin sol üst köşesinde çok küçük bir kırık dışında stel tam ve sağlamdır. Tutturmalığında aşınma görülür.

Tanım : Stel dikdörtgen formlu bir plaka şeklindedir. Üst kısmı hafif yuvarlatılmıştır. Ortada bir çift göz figürü yapılmıştır. Alt ve üst göz kapakları ile göz bebeği çizgi ile yapılmıştır. Sol göz sağdakinden daha iri yapılmıştır. Figürlü alanın altında dört satır yazıt vardır. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir.

Yazıt : Κλευπάτ/ρα Δί Αλσ/ηνώ εύχ/ήν

: Kleupatra Zeus Alsenos'a adadı.

16- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 9 Res. 1

Env. No : 26.108.64

Malzeme : Beyaz mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 11.3 cm

Gen : 17.8 cm

Kal : 3.1 cm

Durum : Stelin sağ üst köşesi kırıktır.

Tanım : Dikdörtgen formlu stel yatay olarak düzenlenmiştir. Stel yüzeyi kabaca düzleştirilmiştir. Tam merkezde bir çift göz figürü işlenmiştir. Gözler birbirine bitişik yapılmış, göz kapakları ince, göz bebekleri yapılmamıştır. : Tateis Zeus Alsenos'a sundu.

17- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 9 Res. 2

Env. No : 27.22.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14.3 cm

Gen : 11 cm

Kal : 2.7 cm

H.Y : 0.8 cm

Durum :Stelin sol akroteri ile tutturmalığında kırık vardır.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin pediment merkezinde yuvarlak kalkan motifi işlenmiştir. Alınlıktan sonra iç bükey olarak kabarma alanına geçildiği görülür. Kabartma alanının zeminin tamamında altı satır, tutturmalığında bir satır olmak üzere toplam yedi satır yazıt vardır. Figürlü alanda alçak kabartma tekniği ile, bileklerinden itibaren iki el figürü işlenmiştir. Sağdaki sol elin ayası, soldaki da sağ elin ayasıdır. El iç oyuntuları çizgi ile verilmiştir.

Yazıt : Π – ολ – υ / δ – ε – ú / κ – ης – ú / π – έρ {ε-ρ}
Έ – αυ – τ / ού Δί Άλσηνώ εú / χήν

Polydeukes kendi adına Zeus Alsenos'a sundu.

18- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 9 Res. 3

Env. No : 15.80.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 17.7 cm

Gen : 9.3 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 0.7 cm:

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. San alt köşesinde kırık benzeri bir oluşum gözlenir.

Tanım : Üst kısmı yuvarlatılmış, tablet şeklindeki stelin en üst kısmında yazıtlar vardır. Bu yazıtlar çizgi şeklinde yüzeysel olara yazılmıştır. Figürlü alanda uzun saçlı, altta drapeli elbise giymiş, üste bütün vücudunu saracak şekilde hymation giymiş bir kadın figürü, onun da sağında yine çizgilerle oluşturulmuş dirsekten itibaren betimlenmiş açık bir el figürü işlenmiştir.

Yazıt : ύπέρ σωτηρίας Δί Άλσηνώ εύχήν.

Kurtuluş için Zeus Alsenos'a sundu.

19- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 10 Res. 1

Env. No : 15.34.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 32 cm

Gen : 17.2 cm

Kal : 4.5 cm

H.Y : 2 cm

Durum :Stel tüm ve sağlamdır. Yer yer aşınmalar vardır.

Tanım :Üst kısmı piramidal, üçgen alınlıklı ve üç akroterli stelin özensizce düzeltildiği, zeminin pürüzlü olduğu görülür. Üçgen alınlıktan sonra iç bikey bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Stelin ortasında dizden bükülmüş, sağa doğru bir bacak figürü vardır. Stel gövdesinin zemini altı satır yazıtla donatılmıştır. Stelin altında bir düz, bir içbükey, bir düz bir iç bükey silmeden sonra tutturmalık bölümüne geçilir.

Yazıt : Ἑρμᾶς ὑ / πέ-ρ γυναι – κός ἰ /
δίας – Βαβει / δος Δί Ἄλ / σηνώ εύχίην.

Hermas, kendi karısı Babeis adına Zeus Alsenos'a sundu.

20- Adak Steli (Zeus Asenos)

Lev. 10, Res. 2

Env. No : 68.6.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.4 cm

Gen : 10 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum :Stelin sol akroter kısmında küçük bir kırık vardır. Stel Tümdür.

Tanım : Üst kısmı piramidal, aşağı doğru hafif genişleyen stel üç akroterli, küçük alınlıklıdır. Stelde kabartma alanında dizden bükülmüş, sağa doğru dönük bir bacak kabartması vardır. Stelin sol tarafı boş kalmıştır. Ayrıca bir çizgiyle geçilen tutturmalık kısmında aşınmış olsa da iki satır yazıt görülür.

Yazıt : Δί Ἄση<νώ> = Zeus Asenos

21- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev 10, Res. 3

Env. No : 26.112.64

Malzeme : Çekirdeksiz Beyaz Kireçtaşı

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 19.6 cm

Gen : 14.3 cm

Kal : 4.4 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Sol akroterin bir kısmı ile tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Stel, alınlık ve tutturmalık kısmı daha geniş, gövde kısmı daha dar olan bir formdadır. Üç akroterli üçgen alınlıklı stelin alınlığından sonra düz bir silme ile stel gövdesine geçilir. Hemen burada kazıma harflerle iki satır yazı yazılmıştır. Stel gövdesinin en sağında sola dönük bir bacak kabartması işlenmiş, parmak ayrıntısı da verilmiştir. En altta düz bir silmeyle tutturmalık kısmına geçilir.

Yazıt : Δί Ἀλση (v) / ὦ εὐχή – v

Zeus Alsenos'a sundu.

22- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 10 Res. 4

Env. No : 15.30.64.

Malzeme : Damarlı Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 20.4 cm

Gen : 14.3 cm

Kal : 3.7 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Tutturmalık kısmında çentik şeklinde bir kırık vardır, tutturmalığı tamamen kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin alınlık kısmı geniş, stel gövdesine doğru daralan, tutturmalık kısmına tekrar genişleyen, insan belini andıran bir formu vardır. Stel, yuvarlak formlu üç akroterlidir. Son derece muntazam üçgen alınlığa sahip stelin alınlığına, bir düz bir iç bükey silmeyle derinlik kazandırılmıştır. Alınlığın ortasında yuvarlak kalkan ya da rozet motifi işlenmiş, ortasına yuvarlak bir çıkıntı ile süsleme yapılmıştır. Alınlığın alt kornişinde bir sıra yazıt vardır. Kornişten sonra stel gövdesine geçilir. Burada sağa dönük, baldır ve kas ayrıntıları verilmiş bir

bacak figürü bulunmaktadır. Figürün sağında kornişte yer alan harflerden daha küçük olarak dört satır yazıt vardır. Altta hafif dış bükey bir silme ile tutturmalık kısmına geçilir.

Yazıt : Ἀνδράγαθος / Δί Ἄ / λσην / ὠ εύχ / ἦν

Andragathos Zeus Alsenos'a sundu.

23- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 11, Res. 1

Env. No : 68.7.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 16.3 cm

Gen : 11.5 cm

Kal : 4.4 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin tüm köşeleri ve üst kısmı kırıktır.

Tanım : Kırık olan stel üzerinde sola dönük ve dizden bükülmüş bir bacak kabartması, etrafında iki satır yazıt vardır. Tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : - - - Δί] / Ἄλ-σηνώ / εύχήν

: - - - Zeus Alsenos'a sundu.

24- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 11, Res. 2

Env. No : 27.30.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.3 cm

Gen : 16 cm

Kal : 4.1 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Stelin genelinde aşınma gözlenir.

Tanım : Günümüze kalan alanda sola dönük, bir ayak kabartması

işlenmiş, Ayak parmakları ve ayak kemiği çizgi ile gösterilmiştir. Figürün sol tarafında ve stelin tutturmalık kısmında yazıt vardır.

Yazıt : - - - Μεν]άν / δρο / υ / Δί Άλσηνώ / εύχήν

: - - - Menander'in oğlu Zeus Alsenos'a sundu.

25- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 11, Res. 3

Env. No : 68.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 13.7 cm

Gen : 13.7 cm

Kal : 3.8 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin sağ tarafı ve üst tarafı diagonal şekilde kırıktır. Tuturmalığın sağ alt kenarı kırıktır.

Tanım : Stelin üzerinde sola dönük bir bacak ve ayak motifi işlenmiştir. Kabartma yüzeyi pençeli şekildedir. Bir çizgiyle stelin alt kalıbına geçilir. Burada üç satır yazıt vardır.

Yazıt : Παπιας Δεί / Άλσηνώ εύ/χήν

: Papias Zeus Alsenos'a sundu.

26- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 11, Res. 4

Env. No : 26.115.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 20.8 cm

Gen : 23.2 cm

Kal : 4.4 cm

H.Y : 2 cm

Durum : Stelin üst yarısı kırıktır.

Tanım : Stelin kabartma alanında sağa dönük bir bacak ve ayak kabartması, etrafında yazıt vardır. Alt kalıba düz bir silme, üç bükey, daha kalınca bir silme, bir düz silme ile geçilir. Stelin alt kalıbı ile tutturulduğunda keski ile yapılmış pençe izleri görülür.

Yazıt : - - - Δί] / Άλ[σ]η-νώ / εύχή – ν

: - - - Zeus Alsenos'a sundu.

27- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 12, Res. 1

Env. No : 27.29.64

Malzeme : Beyaz mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 13.2 cm

Gen : 12.2 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin figürlü alanının üst kısmı kırıktır.

Tanım : Kabartma alanı üzerinde birbirine paralel, sağa dönük, dizlerinden bükülmüş iki bacak kabartması yapılmıştır. Alt kalıba geçişte ince düz bir silme ve kazıma bir çizgi kullanılmıştır. Alt kalıp üzerinde bir satır yazıt vardır.

Yazıt : - - - Δί Άλ]/σηνώεύχην

: - - - Zeus Alsenos'a sundu.

28- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 12, Res. 2

Env. No : 15.24.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 10.4 cm

Gen : 11.5 cm

Kal : 2.5 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı diagonal şekilde kırıktır ve sağ alt köşede küçük bir kırık vardır.

Tanım : Günümüze kalan stel parçasının formu düz olarak aşağı iner ve stelin alt kalıbına geçilirken her iki kenardan genişler. Stelin kabartma alanında sağda dizden bükülmüş sağa dönük ince bir bacak figürü ve solda sola dönük ince bir bacağa ait ayak parçası görülür. Ayakların altında iki satır yazıt vardır. Yazıt stelin alt kalıbında da devam eder. Altta tutturmalık bulunur.

Yazıt : - -] Μάρκου Δι / ι Ἀλσηνώ / εύχην

: - - - oğlu veya kızı Markos Zeus Alsenos'a sundu.

29- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 12, Res. 3

Env. No : 68.22.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 28.7 cm

Gen : 17.7 cm

Kal : 5.2 cm

H.Y : 1.4 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlık kirişinden iç bükey bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Kabartma alanında ortada tüm vücudunu örtecek şekilde çoban giysisi giymiş olan bir erkek figürü görülür. Ayakları dışarıda kalmıştır ve ayakları düz bir zemine basar. Yüzündeki ayrıntıları çizgi ile verilmiştir. Bu figürün etrafını dört satır yazıt kaplar. İçbükey bir silmeyle stelin alt kalıbına geçilir. Tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Γαιτεας Πα / πα Δ-ύ Ἄλ / σην -ώ / ε / ύχ - ήν

: Papas oğlu Gaiteas Zeus Alsenos'a sundu.

30- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 12, Res. 4

Env. No : 27.16.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük : 18.5 cm
 Gen : 9.5 cm
 Kal : 4 cm
 H.Y : 1 cm:

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, üç akrotere ve üçgen bir alınlığa sahiptir. Alınlık kornişinden stel gövdesine düz, belli belirsiz bir çizgiyle geçilir. Ortada çoban giysisi giymiş bir erkek figürü vardır. Sadece ayakları ve yüzü dışarıdadır. Etrafında dört satır, stel alt kalıbında bir satır olmak üzere toplam beş satır yazıt vardır. Tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Μα-κεδ / ών / Δί Άλ – ση / ν -ώ / εύχήν

: Makedon, Zeus Alsenos'a sundu.

31- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 13. Res. 1

Env. No : 15.35.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük : 23 cm
 Gen : 14.9 cm
 Kal : 4.3 cm
 H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin tutturmalığı kırıktır, genelinde aşınma görülür.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin alınlık ve akroterleri oldukça iri yapılmıştır. Kalın kazıma bir çizgiyle stel gövdesine geçilir. Burada tüm vücudunu saran çoban giysisi giymiş bir erkek figürü vardır. Etrafında dört satır yazıt vardır. Figür bir kaideye basıyormuş gibi görünür. Kazıma bir çizgiyle stelin alt kalıbına geçilir. Stel yüzeyi pürüzlüdür.

Yazıt : Ἑρμᾶς Δ / τί Α - λση / νό – εὐχ / ἦν
: Hermas Zeus Alsenos'a adadı.

32- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 13, Res. 2

Env. No : 26.11.64
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
Boyutlar :

Yük : 17.8 cm
Gen : 11.4 cm
Kal : 3.3 cm
H.Y : 1 cm

Durum : Stelin tepe akroteri ve sağ akroteri kısmen kırıktır. Stelin tümünde yoğun bir aşınma gözlenir.

Tanım : Üst kısmı piramidal, üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin kenarları düzleştirilmiş şekilde dümdüz iner. Alınlığın alt pervazında bir sıra yazıt gözlenir. Kazıma bir çizgi ile stel gövdesine geçildiğinde tam ortada çok ilkelce işlenmiş, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü yer alır. Yüz ayrıntısı da kazıma çizgilerle verilmiştir. Figürün etrafında üç satır yazıt yer alır. Yine kazıma bir çizgiyle stelin alt pervazına geçilir. Tutturmalık sağlamdır. Ancak çok aşınmıştır.

Yazıt : Μανης Ἀλ / ση - νό / εὐ - χή / ν
: Manes Zeus Alsenos'a adadı.

33- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 13, Res. 3

Env. No : 15.37.64.
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
Boyutlar :

Yük : 19.9 cm
Gen : 11.2 cm
Kal : 4.3 cm
H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin alt kısmı alt pervazın sol tarafı diagonal olarak kırıktır.
 Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel form olarak aşağı doğru sağdan çok hafif önce daralır, sonra genişler. Üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlığın alt pervazının hemen altında düz bir silme oluşturulmuş ve burada bir satır yazıt vardır. Yazıt, stel gövdesinde (figürün çevresinde) ve stelin alt pervazında da devam eder. Figürlü alanda solda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiş, sağında önde bir kalkan, arkasında çapraz olarak birleştirilmiş iki kalkan işlenmiştir. Yazıtlar kazıma çizgilerle, figürler kabartma tekniği ile işlenmiştir.

Yazıt : Νανα υπέρ / τέκν / ο-υ / Δί Άλση / [νώ εύ] χήν

: Nana, çocuğu adına Zeus Alsenos'a adadı.

34- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 13, Res. 4

Env. No : 15.56.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 16.5 cm

Gen : 12.2 cm

Kal : 3.3 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin tutturmalığı ile sol alt köşesi diagonal olarak kırılmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, düz formludur. Üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlığın merkezinde yuvarlak bir kalkan figürü işlenmiştir. Ayrıca tepe akroterinde birbirine yakın üç delik oluşturulmuştur. Alınlığın alt pervazından stel gövdesine düz bir silmeyle geçilir. Stel gövdesinde, ortada yüz ayrıntıları verilmiş çoban pelerini giymiş bir erkek figürü büst şeklinde verilmiştir. Giysisinin birbirine paralel kıvrımları vardır. Bu figürün etrafında dört satır yazıt vardır.

Yazıt : Νεική - ας / [Δ]τί - Άλσ / [ην] / ώ - εύχ/ ήν

Neikias Zeus Alsenos'a adadı.

35- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 14, Res. 1**

Env. No : -

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 17.9 cm

Gen : 3.4 cm

Kal : 4.7 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzlenmiş olan stel, üç akrotere ve üçgen alınlığa sahiptir. Tepe akroteri, lotus çiçeğinin taçı gibi ortada bir tomurcuk ve her iki yanında açılmış yaprak motifi ile süslenmiştir. Alınlığın alt pervazı üzerinde yazıt vardır. İnce iç bükey bir silmeyle geçilen stel gövdesi üzerinde çoban pelerinli bir erkek figürü işlendiği görülür. Alındaki saç bukleleri birbirine paralel oluklar şeklinde işlenmiştir. Gözleri kapalı şekilde işlenmiştir ya da göz bebeği işlenmemiştir. Figürün sağ ve solunda ikişer satır yazıt vardır. Stel yüzeyi gözeneklidir.

Yazıt : Σοκράτης Δί / Άλ-σηνώ / (ε)ύ – χήν
: Sokrates Zeus Alsenos'a adadı.

36- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 14, Res. 2**

Env. No : 26.18.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 24.5 cm

Gen : 13.1 cm

Kal : 4.5 cm

H.Y : 0.9 cm

Durum : Tepe akroterinde ve sağ akroterde parça parça kırıklar olan

stelin al kısmı alınlığın altından sonraki sol taraf, tutturmalığı da içine alacak şekilde diyagonal olarak kırıktır.

Tanım : Ü ç akroterli, üçgen alınlıklı olan stelin gövdesinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiş, etrafında dört satır yazıt vardır.

Yazıt : Ἀσκ – ληπ / [ιάδη]-ς ὑπ/[έρ] – έα/[υτού] – σ/[ωτηρίας Δί]
 Ἄλσ / [ηνώ / εύχήν]
 : Asklepiades, kendi refahı için Zeus Alsenos'a adadı.

37- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 14, Res. 3

Env. No : 26.40.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14.9 cm

Gen : 12.5 cm

Kal : 3.3 cm

H.Y : 0.9 cm

Durum : Stelin sağ akroteri ile stelin alt kısmı diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidal olup, üç akroterli üçgen alınlıklıdır. Stel gövdesinde sağ tarafta çoban pelerinli bir erkek figürü işlenmiştir. Bu figürün her iki tarafında yazıt vardır.

Yazıt : Ἀμια – Δί/ι Ἄλση-[νώ] / εύχήν
 : Amia Zeus Alsenos'a adadı.

38- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 14, Res. 4

Env. No : 26.53.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 13 cm

Gen : 10 cm

Kal : 3.1 cm

H.Y	: 1 cm
Durum	: Stelin üst tarafı kırıktır. Genelinde aşınma vardır.
Tanım	: Stel gövdesi üzerinde çoban giysisi giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Figürün etrafında yazıtlar vardır. Stelin genelinde aşınma vardır.
Yazıt	: ['Απ-ολ]/λ-ω/νι-ος / Δί – Άλ/(δ)-ση/ν-ώ / εύχήν Apollonios Zeus Alsenos'a adadı.

39- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 15, Res 1

Env. No	: 15.48.64.
Malzeme	: Beyaz Mermer
Buluntu Yeri	: Afyon Kurudere
Boyutlar :	
Yük	: 16.3 cm
Gen	: 11.5 cm
Kal	: 2.4 cm
H.Y	: 1 cm
Durum	:Stelin sol üst kenarı, sağ üst kenarı, sağ alt kenarı kırıktır.
Tanım	: Üst kısmı piramidal olan stelin tepe akroteri aşınmış, kenar akroterleri kırıktır. Üçgen alınlığı vardır. Stel, form olarak alınlık ve alt profilde daha geniş, stel gövdesinde daha dardır. Stel üzerindeki tüm ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Ortada piramidal yapıda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, etrafında altı satır yazıt vardır.
Yazıt	: Άσκ – ληπ [ι] / άδ-ης / Δι-ί] Άλ / ση - νώ / εύχή / ν : Asklepiades, Zeus Alsenos'a adadı.

40- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 15 Res. 2

Env. No	: 27.10.64.
Malzeme	: Beyaz Mermer
Buluntu Yeri	: Afyon Kurudere
Boyutlar :	
Yük	: 11.5 cm

Gen : 8.9 cm

Kal : 3.5 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin üst ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü alçak kabartma olarak betimlenmiş, etrafında kazıma çizgilerle yazılmış yazıt vardır.

Yazıt : - -] / Δ-ύ Ά / λ-ση ν / ώ εó / χ(ή) / ν

: - - Zeus Alsenos'a sundu.

41- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 15 Res. 3

Env. No : 26.42.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.3 cm

Gen : 16.8 cm

Kal : 5.3 cm.

Durum : Stelin üst kısmında, alınlığın sol tarafı ile sol akroter kısmı ve tutturmalık kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Stel diğer stellere göre daha enlidir ve alınlık kısmı çok farklıdır. Alınlık küçük bırakılmış, merkezinde yuvarlak kalkan figürü betimlenmiştir. Akroterlerinde kırıklar vardır. Düz bir silmeyle kabartma alanına geçilir. Kabaca işlenen stel üzerinde, çoban pelerini giymiş üç erkek figür ayakta dururlar. Figürler ve ayrıntıları kazıma çizgilerle yapılmıştır. Ortadaki figürün ayakları kaideye değer. Ancak ortadaki figürün ayakları anatomiye uygun olarak yapılmamıştır. Diğerlerinin ayakları yere değmez. Düz bir silmeyle stelin alt profiline geçilir. Bu kısım da kabaca düzeltilmiştir. Keski izleri rahatça görülebilir. Burada iki sıra yazıt vardır.

Yazıt : Πρώτος Δύ Άλση / νό εύχην

: Protos Zeus Alsenos'a adadı.

42- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 15 Res. 4

Env. No : 15.90.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 25.1 cm

Gen : 15.6 cm

Kal : 4.4 cm.

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Pedimentte ve yatay sima üzerinde birer satır yazıt vardır. Düz bir silmeye geçilen kabartma alanında solda, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, sağında altında drapeli bir elbise ve üstünde, başı örtülü, tüm vücudunu saracak şekilde hymation giymiş bir kadın figürü işlenmiştir. Kadın sol eliyle hymationun sol tarafını tutar. Stelin alt profili üzerinde bir satır yazıt vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Σατεΐρα ύ/πέρ έαυτής Δ(τί) / Άλ(σ)ηνώ εύχήν
: Sateira kendisi için Zeus Alsenos'a adadı.

43- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 16 Res.1

Env. No : 15.36.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 26 cm

Gen : 14.9 cm

Kal : 3 cm.

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sol akroteri ile stelin sağ alt köşesinde kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin şematik olarak kazıma çizgilerle oluşturulmuş üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın yatay simasından sonra düz bir silme, iç bükey bir silme ve düz bir silmeden sonra

kabartma alanına geçilir. Solda başı örtülü, altta kıvrımlı bir giysi, üste tüm vücudunu saran bir hymation giymiş bir kadın figürü ile sağında çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Arka fonda, yani figürlerin etrafına dağıtılmış halde beş satır yazıt vardır. Stelin alt platformunda enine iki kazıma çizgiyle oluşturulmuş hat vardır. Stelin tutturmalığı aşınmıştır.

Yazıt : Άλ-έξαν-δρ<ο>ς / κα-ί Τα-ταις / Δί – Άλ/ση-νώ / εύ-χ-ήν
Alexander ve Tateis Zeus Alsenos'a adadı.

44- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 16 Res. 2

Env. No : 15.99.64.

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 32.2 cm

Gen : 27.8 cm

Kal : 5.9 cm.

H.Y : 1.6 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tepe akroteri ve tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Stel kareye yakın bir formdadır. Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanında solda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, yanında palliatus tarzında betimlenmiş bir erkek figürü, onun da yanında başı örtülü, vücudu ve kolları hymationa sarılmış tarzda giyinmiş bir kadın figürü yapılmıştır. Stelin sağ üst köşesinde bir kaide üzerinde küçük iki çocuk figürü işlenmiştir. Kaidenin altına gelecek yerde stelin sağ alt köşesinde bir eşek veya köpek figürü işlenmiştir. Eşek ve üç insan figürü düz bir kaide üzerinde, insan figürlerinin ayakları bu kaideye gömülü şekilde kazıma çizgilerle belirtilerek betimlenmiştir. Stelin alt platformu üzerinde iki satır yazıt vardır.

Yazıt : Αμια Δεί – Άλσηνώ / εύχην
: Amia Zeus Alsenos'a adadı.

45- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 16 Res. 3

Env. No : 26.82.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 11.7 cm

Gen : 14.5 cm

Kal : 3.6 cm.

Durum : Stelin üst kısmı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Dört figürün işlendiği görülen stelde en soldaki iki figür çoban pelerini benzeri tüm vücudu kapalı giysiler giymiş çocuk figürleridir. Yanlarında, başı kırık olmasına rağmen, başının örtülü olduğu anlaşılan, altına uzun kıvrımlı elbise, üzerine tüm vücudu saran bir palla giymiş bir bayan figürü, en sağdaki da palliatus tarzında giyinmiş bir erkek figürüdür. En altta yazıt görülür.

Yazıt : - - Δύ Ά]λσην[ώ ευχήν

: - - Zeus Alsenos'a adadı.

46- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 16 Res. 4

Env. No : 15.86.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12 cm

Gen : 16.6 cm

Kal : 4 cm.

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin tepe akroteri ve alınlığın üst kısmı kırıktır. Ayrıca kabartma alanının alt kısmı, yarısından fazlası kırıktır.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin alınlık merkezinde ortası çıkıntılı yuvarlak kalkan figürü işlenmiştir. Alınlığın yatay simasında bir sıra yazıt vardır. İç bükey bir silmeyle kabartma alanına geçilir. Kabartma alanında başı örtülü bir kadın figürü işlenmiştir. Başörtüsündeki işlemler kazıma çizgilerle itinayla yapılmıştır. Başının her iki yanında dört yapraklı rozet motifi işlenmiştir. Stelin her

yeri özenilerek düzlenmiştir.

Yazıt : Σουσος Δί Άλσ/[ηνώ ευχήν]

: Sousos Zeus Alsenos'a adadı.

47- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 17 Res. 1

Env. No : 26.100.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 10.6 cm

Gen : 11.9 cm

Kal : 3.2 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin tepe akroteri yatay olarak kırıktır. Alt kısmı sağa doğru diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Alınlıktan aşağı doğru daralarak inen bir form gösteren stel, üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlığın yatay simasında bir sıra yazıt vardır. Figür alanında kabartma olarak, başı örtülü bir bayan figürü işlenmiştir. Boyundan alt kısmı kırıktır. Figürün etrafında kazıma çizgilerle yazılmış yazıt vardır.

Yazıt : Τατεις Με/νε-λά/ου – Δί / Άλ-[ση / νό – εύ / χήν]

: Tateis Menelaos Zeus Alsenos'a adadı.

48- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 17 Res. 2

Env. No : 26.81.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 11.3 cm

Gen : 12.9 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin üst kısmı sağdan sola doğru diagonal olarak kırıktır.

Kabartma alanının yarından üst kısmı sağlam olup, alt kısım yatay olarak kırıktır.

Tanım : Düzeltilmiş yüzeyi olan stelde, kabartma alanı üzerinde başı örtülü, saçlarının ön kısmı ortadan ikiye ayrılmış, sağ kolu palla içinde, eli göğüs üzerinden görünür şekilde giyinmiş bir kadın kabartma olarak betimlenmiş, sol omuz üzerinden kumaş parçası aşağı sarkıtılmıştır. Yüz, elbise ve saç ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Figürün etrafında, arka fonda yazıt vardır. Alınlık kısmında sağ akroterinin bir kısmı günümüze kalabilmiştir.

Yazıt : Αφί-α Δί/ι Άλ-ση/νώ – ενχ/ή : Aphia Zeus Alsenos'a adadı.

49- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 17 Res. 3

Env. No : 26.8.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.2 cm

Gen : 12.9 cm

Kal : 5.5 cm

H.Y : 0.7 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Uzunca, kenarları kabaca yuvarlatılmış bir plaka formundaki adak levhası üzerinde, Altta birbirine paralel kıvrımlı bir uzun elbise üzerine, vücudunun tamamını palla ile saracak şekilde giyinmiş, başı örtülü bir kadın figürü işlenmiştir. Kadın figürü bir kaide üzerinde durur pozisyonda, sağ kolu dirsekten bükülerek yakasından çıkarılmış, sol kolu dirsekten bükülerek göbek önünde, elbisesinin tutar pozisyonda betimlenmiştir. Yüz, saç ve birbirine paralel elbise kıvrım ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Levhanın üst kısmı gözeneklidir. Figürden itibaren alt kısım keski ile düzeltilmiştir. Figürün etrafında yazıt vardır.

Yazıt : - - ερα / [Δί Ά]-ση/νώ – εύ/χή-ν

: - - era Zeus Alsenos'a adadı.

50- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev: 17 Res. 4

Env. No : 17.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 28.9 cm

Gen : 15.2 cm

Kal : 4.9 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üç akroterli ve üçgen alınlıklı olan stel, alınlıktan sonra aşağı doğru genişleyerek inen bir forma sahiptir. Alınlığın altında, iç bükey olarak yapılmış iki silmeden sonra stel gövdesine geçilir. Stel gövdesinin sol tarafı patinalı, sağ tarafı ise düzgünce perdahlanmıştır. Solda başı örtülü, altta birbirine paralel kıvrımları olan uzun bir elbise üzerine, kollarını ve vücudunun üst kısmını saracak şekilde palla giymiş bir kadın figürü, yanında ise, sivri külahlı vücudunu örten, pelerin giymiş bir çocuk figürü işlenmiştir. İki figür de cepheden işlenmiş, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir.

Yazıt : Stelin alt profili üzerinde tutturmalık kısmında, toplam üç satırdır.

: Κασμείνα Δ / εἰ Ἄλσηνώ εὐ / χήν

: Kasméina Zeus Alsenos'a adadı.

51- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 18 Res. 1

Env. No : 68.23.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 21.8 cm

Gen : 20.8 cm

Kal : 4.1 cm

H.Y : 1.4 cm

Durum : Stelin alınlık kısmından üst tarafı kırıktır.

Tanım : Kabaca düzeltilmiş kabartma alanı üzerinde yan yana ayakta duran ve cepheden, iki kadın figürü betimlenmiştir. İkisinin de başı sanki ayrı bir

kumaş parçasıyla örtülüdür. Altlarında kıvrımlı bir elbise, üstlerine ise vücutlarını ve sağ kollarını saran bir şal vardır. Sol kolları vücutlarının yanında, elbiselerini tutar şekilde betimlenmişlerdir. Saçları ortadan ikiye ayrılarak taranmıştır. Figürler kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin alt silmesi üzerinde iki satır yazıt vardır, tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Βαβεις Δί Άλσην / ώ εύχήν
: Babeis Zeus Alsenos'a adadı.

52- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 18 Res. 2

Env. No : 15.103.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12.1 cm

Gen : 14.3 cm

Kal : 2.7 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı tamamen kırıktır, günümüze kalan alt parçanın sağ alt köşesinde küçük bir kırık vardır.

Tanım : Yüzeyi özenli bir şekilde düzeltildiği görülen stel üzerinde, birbiri üzerine çapraz şekilde bindirilen iki ayak, yanında ise palliatus tarzında giyinen erkeklerin yan taraftan aşağıya bıraktıkları kumaş parçası olduğu düşünülen üçgen bir cisim görünür. Stelin alt silmesi, bu üçgen figürün altında eğilerek stel kenarında son bulmuştur. Figürler, kabartma şeklinde yapılmıştır. Stelin alt silmesi üzerinde iki satır yazıt vardır.

Yazıt : - - Δί] / Άλσηνώ / εύχή[v]
: Zeus Alsenos'a sundu.

53- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 18 Res. 3

Env. No : 15.85.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 17 cm
Gen : 11.7 cm
Kal : 4.5 cm
H.Y : 1.2 – 3.2 cm

Durum : Stelin alt köşesi ve stel gövdesinin üs kısmı diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Oldukça özenli bir şekilde perdahlanarak düzeltilen stelin kabartma alanı üzerinde, bir kaide üzerinde duran, belden kemerli, kıvrımsız bir elbise giyen, kollarını vücuda paralel olarak yanlarda bırakan bir kız çocuğu betimlenmiştir. Boğazdan üst kısmı kırıktır. Stelin alt silmesine, üç bükey kalın bir silmeden sonra kazıma düz bir çizgiyle geçilir. Figürün sol tarafından devamla, iç bükey silmeye ve stelin alt silmesine taşan toplam beş satır yazıt vardır.

Yazıt : - - -] / η Δύ Ά / λση / νό / εύχην = - - - Zeus Alsenos'a adadı.

54- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 18 Res. 4

Env. No : 26.15.64.
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.1 cm
Gen : 13.1 cm
Kal : 3.3 cm
H.Y : 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır. Tepe akroterinde iki adet küçük kırık izi görülür.

Tanım : Üç Akroterli, üçgen alınlıklı stelin yüzeyinin perdahlandığı görülür. Kabartma alanı üzerinde tüm vücudu hymationa sarılmış bir erkek figürü işlenmiştir. Dizlerinden aşağısı kırıktır. Alınlığın alt silmesinde bir satır ve figürün etrafında iki satır olmak üzere toplam üç sıra yazıt vardır.

Yazıt : Ωραία Δεί Άλση / νό – εύχ / ή
: Horaia Zeus Alsenos'a adadı.

55- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 19 Res. 1**

Env. No : 26.89.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 37 cm

Gen : 23 cm

Kal : 6 cm

H.Y : 1.6 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tepe akroterinde çok küçük bir kırık vardır. Stel yüzeyinde hafif aşınma görülür.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilmiş olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve oldukça küçük bir alınlığı vardır. Alınlık merkezinde dairevi formlu kalkan ya da rozet motifi işlenmiştir. Alınlığın alt silmesi, kenar akroterlerinin altında işlenmiştir. Stelin yukarıdan aşağıya düz inen bir formu vardır. Kabartma alanında alçak kabartma tekniği ile büst şeklinde bir erkek figürü işlenmiştir. Saçları kısa, üstünde yakasında dökümlendirilen bir giysi vardır. Yüzündeki gülümseme ve badem gözler dikkat çeker. Tüm ayrıntılar ve yazıt kazıma çizgilerle verilmiştir. Figürün omuz hizasından başlanarak alt tarafta ve devamlı stelin alt silmesi üzerinde toplam dört satır yazıt vardır. Tutturmalık kısmı sağlamdır.

Yazıt : Κοσ-μοσ / ὑπέρ ἑαυτοῦ / Δί Ἄλσινω / εὐχίην

: Kosmos kendi adına Zeus Alsenos'a adadı.

56- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 19 Res. 2**

Env. No : 26.86.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18.8 cm

Gen : 11.7 cm

Kal : 3.7 cm

H.Y : 0.8 cm

Durum : Stelin sağ alt köşesi ile tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilmiş olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stel yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahiptir. Kabartma alanı üzerinde perdahlama izleri görülür. Ortada, kısa saçlı, boğazı açık ve kollarını saran bir elbise giymiş bir erkek figürü cepheden betimlenmiştir. Elbise kıvrımları “V” şeklinde iner. Figür kabartma ile, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Alınlığın alt silmesinde ve kabartma alanının üst kısmında birer satır yazıt vardır.

Yazıt : Τάτα Δεί Ἄλ / σηνώ – εύχην

: Tata Zeus Alsenos’a adadı.

57- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 19 Res. 3

Env. No : 15.84.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 20.5 cm

Gen : 20.7 cm

Kal : 5.9 cm

H.Y : 1.8 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahip, düzgünce perdahlanmış stel gövdesi üzerinde bir kaide üzerinde duran, palliatus tarzında giyinmiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Sağ kolu dirsekten bükülmüş halde, vücudunun ön tarafına getirilerek, sol taraftan gelen elbise kıvrımını kavramış şekildedir. Sol kol hareketi çok net değildir. Figürün ayakları görünmez, ya da işlenmemiştir. Elbise kıvrımları “U” şeklinde kazıma çizgilerle işlenmiştir. Figürün etrafında kazıma çizgilerle yazıt yazılmıştır. Dış bükey bir silmeyle çok dar bırakılan, stelin alt silmesine geçilir. Tutturmalık sağlamdır.

Yazıt : - - -] / Z[- -] / Δεί - Ἄλση / νό – εύχή

: - - - Zeus Alsenos'a adadı.

58- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 19 Res. 4

Env. No : 15.44.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 21.8 cm

Gen : 13 cm

Kal : 3.2 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin tepe akroterinin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal, aşağı doğru düz inen bir forma sahip olan stelin kazıma çizgilerle şematik olarak oluşturulmuş üç dairevi akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stelin alınlığı ve alt silmesinin yüzeyi pürüzsüzce düzeltilmiş, kabartma alanı ve tutturmalığı kabaca düzeltilmiştir. Stel gövdesinde yan yana iki figür ayakta durur şekilde kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Solda $\frac{3}{4}$ pozisyonda gösterilmiş, palliatus tarzında giyinmiş, iki kolu da giysi içindedir. Sağdaki cepheden betimlenmiş, başı örtülü ve palliatus tarzında giyinmiş, kolları giysi içindedir. Stelin alt silmesi geniş bırakılmış ve düzeltilen bu kısma üç satır yazıt yazılmıştır. Stelin tutturmalığı üçgen şeklinde ve kabaca düzeltilmiştir.

Yazıt : Νουνας Δεί Α/λσηνώ εύχη / ν

: Nounas Zeus Alsenos'a adadı.

59- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 20 Res. 1

Env. No : 15.65.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 9.3 cm

Gen : 13.8 cm

Kal : 2.4 cm

H.Y : 0.9 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Stel yüzeyi gözenekli bir görünümde dir. Stel üzerinde kıvrımlı bir elbise giymiş olan, ayakta duran, sola dönük bir insan figürü işlenmiştir. Belden yukarısı kırıktır. Bir zemin üzerine basar ve hemen altında içbükey bir silmeden sonraki enine kazıma çizgiyle stelin alt silmesine geçilir. Figürün sağ tarafında kazıma çizgilerle yazılmış bir yazıt vardır.

Yazıt : - -] Δί / Άλση / νό : - - Zeus Alsenos

60- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 20 Res. 2

Env. No : 15.91.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 28.2 cm

Gen : 15.2 cm

Kal : 4.1 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin tutturmalık kısmındaki kırık dışında önemli bir kırığı yoktur. Kabartma alanında figürlerin baş hizalarında enine bir çatlak vardır.

Tanım : Üst kısmı yuvarlatılmış, kenarları kabaca düzeltilmiş olan stelin üst kısmında, kazıma çizgilerle oluşturulmuş üç sıra yazıt vardır. Yazıtın altındaki kabartma alanında yan yana iki figür betimlenmiştir. Soldaki, altta kıvrımlı bir elbise giymiş, üstüne kıvrımlı kumaştan oluşan, tüm vücudunu örtecek şekilde bir şal, ya da manto giymiştir. Başı açık ve saçları kulak altına kadar inen uzunlukta bir erkek figürüdür. Sağında ise, başı örtülü, saçları ortadan ikiye taranmış, altta kıvrımlı, ayaklarına kadar uzanan bir elbise, üzerine tüm vücudunu ve kollarını saracak kıvrımlı kumaştan oluşan bir şal ya da manto giymiştir. Ayakta duran bu iki figür, stelin alt silmesi üzerine basmaktadırlar. Figürler kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir.

Yazıt : Σίμαλος (?) Γλα / ύκου Δί Άλ(σ)ιυ / ώ εύχ(ή)υ

: Simalos, Glaukos oğlu Zeus Alsenos'a adadı.

61- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 20 Res. 3**

Env. No : - 11
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 24.2 cm
 Gen : 19.9 cm
 Kal : 5.5 cm
 H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahip olan stel üzerinde her biri ayrı kaide üzerinde duran yan yana iki figür işlenmiştir. Soldaki bir kadına, sağdaki bir erkeğe aittir. Kadın figürü altta kıvrımlı bir elbise, üzerine sağ omuzdan sol koltuk altına doğru çapraz bağlanmış bir şal giymiştir. Sağındaki erkek figürü sol omuzdan sağ koltuk altına doğru uzanan, dizlerine kadar bir elbise giymiştir. Sanki sağ eli, solundaki kadına doğru uzatmış pozisyonundadır. Stelin en sağında kazıma çizgilerle oluşturulan yazıt vardır. Stel yüzeyinde pürüzlü çalışılmıştır. Stelde bir asimetrik kompozisyon vardır. Steli kabartma alanından ayıran kontur çizgisi asimetriktir. Buna paralel olarak stelin alt silmesi de asimetriktir. Tutturmalık da tam ortada değil, hafif sola kaymıştır.

Yazıt : - -] Άλση/νώ / ερχ/ήν
 : - - Zeus Alsenos'a adadı.

62- Adak Steli (Zeus Alsenos)**Lev. 21 Res. 1**

Env. No : 15.58.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 14 cm
 Gen : 16.4 cm
 Kal : 3.9 cm
 H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Kenarları düz inen stelin kabartma alanı üzerinde yan yana ayakta duran iki figür işlenmiştir. Soldaki dizleri üstünde kollarını ve vücudunu saran bir pelerin giymiş bir erkek, sağdaki ise kıvrımlı bir elbise üzerine vücudunu saran bir pelerin giymiş kadın figürüdür. Sağ kolları dirsekten bükülmüş ve sağ erli göğüs kısmında dışarı çıkmış haldedir. Sol elleriyle giysilerinin kıvrımlarını tutmuşlardır. İkisi de birer platform üzerinde dururlar ve platformların üzerinde yazıt vardır. Ayrıca stelin alt silmesi üzerinde de yazıt vardır. Tutturmalık aşınmış durumdadır.

Yazıt : Ηλαρος - Δί Άλ / σηνώ εύχην
: Hilaros Zeus Alsenos'a adadı.

63- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 21 Res. 2

Env. No : 27.14.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18.5 cm

Gen : 19.7 cm

Kal : 3.4 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Tutturmalığında da diagonal olarak kırık vardır.

Tanım : Stel üzerinde yüksek kabartma tekniği ile yan yana ayakta duran üç figür işlenmiştir. En soldaki figür, ayaklarına kadar uzanan diagonal kıvrımlara sahip uzun elbise giymiştir. Ortadaki kıvrımlı elbise üzerine diagonal kıvrımlı şal giymiş bir kadın figürüdür. En sağdaki ayaklarına kadar uzanan diagonal kıvrımlara sahip elbise giymiş bir erkek figürüdür. Figürler sol kolları vücuda paralel uzatılmış sağ kolları dirsekten bükülmüş ve elleri göğüs hizasındadır. Figürler yüksek kabartma tekniği ile, ayrıntılar eşit derinlikte yapılmış kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel alt silmesi geniş bırakılmış, üzerinde tutturmaliğe da taşmış toplam dört satır yazıt vardır.

Yazıt : Τιβέριος Κλ(α)ύδιος Β/άθυλος Δί Άλση-ν / ώ εύ / χήν

: Tiberius Claudius Bathylos Zeus Alsenos'a adadı.

64- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 21 Res. 3

Env. No : 53.3.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 19.1 cm

Gen : 16.6 cm

Kal : 4.9 cm

H.Y : 1.7 – 1.2 – 3.1 cm

Durum : Stelin sağ üst kısmı diagonal olarak kırıktır. Sağ alt köşede de küçük bir kırık vardır.

Tanım : Stelin üst kısmında iki sıra yazıt vardır. Yazıtın altında bir at sağa bakar şekilde betimlenmiştir. Öne çıkarılmış düz bir zemin üzerinde betimlenmiştir. Böylece derinlik kazandırılmıştır. Figür kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin alt silmesi üzerinde bir satır yazıt vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Φιλόκαλ[ος Δί] / Άλσηνώ / εύχήν

: Philokalos Zeus Alsenos'a sundu.

65- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 22 Res. 1

Env. No : 15.11.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 24.9 cm

Gen : 30.4 cm

Kal : 5.5 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stelin kabartma alanının üst kısmı, stelin yarından fazlası kırıktır.

Tanım : Günümüze kalan kabartma alanı üzerinde en solda, elinde bir cisim tutan, çıplak bacaklı bir erkek figürü, ortada sağa bakan bir inek figürü ve en sağda sağa dönük bir buzağı figürü işlenmiştir. Her biri alçak kabartma tekniği ile yapılmış ve her biri ayrı bir kaide üzerinde durmaktadır. Kabartma alanı ve stel alt silmesi özenle düzeltilmiş, tutturmalık kısmı üzerinde ise ince çizgiler halinde kazıma izler bırakılmıştır.

Yazıt : Stelin alt silmesi üzerinde üç satır yazıt vardır.

: Τειμόθεος Ἀριστογένου / ὑπέρ αίπολίου Δί (Α)λσηνώ / εύχήν

: Aristogenes oğlu Timotheos, keçi sürüsü için Zeus Alsenos'a adadı.

66- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 22 Res. 2

Env. No : 15.8.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.3 cm

Gen : 17.2 cm

Kal : 4.1 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Ayrıca alt köşesi ve tutturmalığın bir kısmı kırıktır.

Tanım : Özenle düzeltilmiş stel üzerinde sağa dönük, vücutları profilden, başları cepheden sağda bir öküz, solda bir buzağı figürü yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Buzağı figürünün başında aşınma vardır. Öküz figürünün gözleri ve yüzündeki tüy ayrıntıları kazıma çizgilerle işlenmiştir. Hayvanların hemen altında bir satır, stel alt silmesi üzerinde bir satır olmak üzere iki satır yazıt vardır.

Yazıt : Μηνόδορος / Δεί Ἄλσηνώ εύχήν

: Menodoros Zeus Alsenos'a adadı.

67- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 22 Res. 3

Env. No : 15.14.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 25.9 cm

Gen : 13.4 cm

Kal : 4.5 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Alt kısmı dikdörtgen formlu, üst kısmı yuvarlatılmış, yüzeyi kabaca perdahlanmış tablet üzerinde sağa dönük, vücudu profilden, başı cepheden bir öküz figürü alçak kabartma olarak işlenmiştir. Figürün sırtı düz olarak işlenmiştir, gözleri kazıma çizgilerle belirtilmiştir ve bir kaide üzerinde durur.

Yazıt : Figürün üst kısmında üç sıra yazıt vardır.

: Ἀθήναιος / Δεί Ἀλσηνώ / εὐχὴν = Athenaios Zeus Alsenos'a adadı.

68- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 22 Res. 4

Env. No : 22.4.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 19.5 cm

Gen : 12.2 cm

Kal : 2.6 cm

H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin sağ alt köşesi, sol alt köşesi tutturmalık ile birlikte kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu üç akroterli, asimetrik üçgen alınlıklı stel, yukarıdan aşağıya düz olarak iner. Alınlığın alt silmesi üzerinde, kabartma alanının en üstünde ve stelin alt silmesi üzerinde birer satır yazıt vardır. Kabartma alanına çift profilli bir silmeyle geçilir. Kabartma alanı üzerinde cepheden betimlenmiş dört adet inek ya da öküz başı işlenmiştir. Stelin en solunda dizden bükülmüş ve sağa dönük bir bacak figürü işlenmiştir. Ancak ayak kısmı kırıktır. Stelin alt silmesine yine çift

profilli bir silmeyle geçilir. Tutturmalık kırıktır.

Yazıt : Ἰόλλας Δεῖ Ἄλ / [σηνώ εὐ] χήν
: Iollas Zeus Alsenos'a adadı.

69- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 23 Res. 1

Env. No : 26.137.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.9 cm

Gen : 12 cm

Kal : 3.7 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanı üzerinde bir orak figürü işlenmiş, arka fonda dört satır yazıt vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Δα-μά / ς Ἄ-ντ-ιφί / λου Δί Ἄλσ / ηνώ – εὐχ / ήν
: Antiphilos oğlu Damas Zeus Alsenos'a adadı.

70- Adak Steli (Zeus Alsenos)

Lev. 23 Res. 2

Env. No : 17.2.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 56 cm

Gen : 31 cm

Kal : 8.1 cm

H.Y : 1.6 cm

Durum : Stelin tutturmalığındaki kırık dışında tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, yukarıdan aşağıya düz iner. Stelin yüzeyi ve kenarları özenlice düzeltilmiştir. Dairevi formlu üç akroteri ve

üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın ortasında yuvarlak kalkan figürü işlenmiştir. Alınlığın alt silmesinden kabartma alanına çift profilli bir silmeyle geçilir. Kabartma alanı üzerinde yan yana iki figür ayakta durmaktadır. Figürlerin yüzleri ve kolları kırıktır. Figürler yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Soldaki, kıvrımlı, kısa kollu, ayak bileklerine kadar uzun bir elbise üzerine toga giymiş bir erkek figürüdür. Vücudu cepheden işlenmiştir. Başının hafif sola çevirmiştir. Sağ kolu vücuduna paralel ancak vücuttan biraz uzakta, togasının kıvrımını tutarı sol kolun dirsekten alt tarafı kırıktır. Kolun altında, elbisenin kıvrımı ayak bileğine kadar devam eder. Sağdaki, uzun kıvrımlı elbise üzerine, başını örten ve vücudunu saran şal sarmış bir kadın figürüdür. Sağ kolu şal içerisinde, dirsekten bükülmüş ve eli göğüs hizasına getirilerek buradan dışarı çıkarılmış, sol kolu ise şalının bir kısmı sarılmış halde, vücuda paralel olarak aşağı bırakılmıştır. Vücut ağırlığı sol bacak üzerindedir. Sağ bacağı dizden kıvrılmış ve hareket verilmiştir. Sağ ayağının parmakları elbise kıvrımları altından görünür. Elbiseleri oldukça gösterişli ve süslüdür. Bu iki figür, raf gibi çıkıntı şeklinde betimlenen kaide üzerinde dururlar. Bu kaidenin altında yazıt vardır. Çift profilli bir silmeyle geçilen alt silmede de bir satır yazıt vardır. Tutturmalık kırıktır.

Yazıt : Ζηλίας Δημητρίου Δί λση / νό / εύχην
: Zelas Demetrios, Zeus Alsenos'a adadı.

ZEUS AMPELEİTES / ANPELEİTES ADAKLARI

71- Adak Steli (Zeus Ampeleites)

Lev. 24 Res. 1

Env. No : 42-39-67

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 27 cm

Gen: 24.4 cm

Kal: 4 cm

H.Y: 1.3 cm

Durum : Üst ve sol kısmı ile alt silmenin sol kısmı kırıktır

Tanım : Stel, yukarıdan aşağıya doğru genişleyen formdadır. İki katlı olarak düzenlenmiştir. Üst bölümde bir hayvan figürünün sadece bacakları korunabilmiştir. Alt bölümde yavrusunu emziren bir at figürü betimlenmiştir. Figür alanının altındaki silme iki sıra yazıt için düzenlenmiş, ancak tek sıra yazıt yazılmıştır.

Yazıt : - - -] οκωμ(ή)της Διεΐ / Α<v>πελει [τη ερχήν]

Köyünden Zeus Ampeleites'e sundu.

72- Adak Steli (Zeus Ampeleites)

Lev. 24 Res. 2

Env. No : 27.52.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 18 cm

Gen : 13 cm

Kal : 6.3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde dört figür işlenmiştir. Soldaki iki figür, yüksek bir platform üzerinde duran, başları örtülü, ayak bileklerine kadar uzun, kıvrımlı elbise giymiş iki kadın figürü işlenmiştir. Yanlarında dizlerine kadar, kıvrımlı elbise giymiş, bacakları çıplak iki erkek figürü işlenmiştir. Figürler kabartma olarak yapılmıştır. Ancak aşınmış görünümlüdür. Erkek figürlerinin altında yazıt vardır.

Yazıt : Τειμ - - - - - πελ

: Teim [etheos Zeus Am] pel [eites'e adadı]

73- Adak Steli (Zeus Ampeleites)

Lev. 24 Res. 3

Env. No : 46.4.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 31.6 cm

Gen : 27.3 cm

Kal : 4 cm

H.Y : 1.4 cm

Durum : Stelin sağ kısmı dışında, her kenarı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak stelin kabartma alanı iki katlı olarak düzenlenmiş, üstte ortada sağ eli göğüs üzerinde, bir Zeus büstü işlenmiş, sağında, stelin sol üstünde yan yana iki öküz bir zemin üzerinde betimlenmiş, ancak bu kısmı çok aşınmıştır. Altta, bir friz boyunca dört öküz veya inek, ikili grup olarak, önlü arkalı betimlenmiştir. Soldakilerin arka ayakları kırık içinde kalmıştır. Figürler kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Altta ince kazıma çizgilerle beş satır yazıt vardır.

Yazıt : - - κός·β·Ἄρα / - - μήτης / - - - τών ὑπαρ / - - -ων Διε - - λίτη
εό / [χή] ν = - - - - Zeus Ampelites'e adadı.

ZEUS AMPELİKOS / ANPELİKOS ADAKLARI

74- Adak Steli (Zeus Ampelikos)

Lev. 25 Res. 1

Env. No : 27.16.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 17.7 cm

Gen : 30.5 cm

Kal : 3.9 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak forma sahip stelin kenarı tek profil olarak düzenlenmiştir. Günümüze kalan parça üzerinde iki kat görülmektedir. Üst kat

üzerinde sağ ve solda birer tane olmak üzere dört bacaklı hayvana ait ayaklar görülmektedir. Bu ayakların arkasında da hayvan ayakları vardır. Ancak sayısı ve hangi hayvana ait olduğu anlaşılamaz. Alt katta sağa dönük, gövdesi profilden, başı cepheden kıvrık boynuzlu bir keçi betimlenmiştir. Arkasında stelin yuvarlak formuna uygun olarak dört sıra yazıt vardır. Ayrıntılar ve yazıt kazıma çizgilerle işlenmiştir. Yuvarlak stelin düz olan alt silmesi üzerinde çentik şeklinde keski izleri görülmektedir.

Yazıt : Είλαρος Ἀπολά / Σαγαρηνός Δί Ἄνπε / λικώ εύχήν
: Hilaros oğlu Apolas Sagarenoi Köyünden, Zeus Anpelikos'a adadı.

75- Adak Steli (Zeus Anpelikos)

Lev. 25 Res. 2

Env. No : 27.29.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 16 cm

Gen : 20.2 cm

Kal : 3.7 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde, sola doğru bir ayak, dış kısmından gösterilmek istenmiş, ancak topuk kısmı profilden, parmak kısımları üstten görünüm olarak işlenmiştir. Ayak üzerinde baş parmağından ayak bileğine kadar olan bir bantla kapatan, diğer kısımlara iplerle bağlanan bir sandalet vardır. Ayak parmakları özenle işlenmiştir. Ayak figürünün üzerinde üst kısmı kırık üç satırlık yazıt vardır. Ayak figürünün altında ise stelin alt silmesi vardır.

Yazıt : - - Ἄνπ - - κώ εύ/ χήν = Zeus Anpelikos'a sundu.

76- Adak Steli (Zeus Anpelikos / Ampelikos)

Lev. 26 Res. 1

Env. No : 46.7.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 20.9 cm

Gen : 20.8 cm

Kal : 3.6 cm

H.Y : 1 – 1.5 – 2 - 3 cm

Durum : Stelin üst kısmı diagonal, alt tarafı yatay olarak kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üst kısmında üçgen bir alınlık vardır. Alınlığın alt silmesi üzerinde bir sıra yazıt vardır. Oyulmuş kabartma alanı üzerinde sağa dönük, vücutları profilden, başları cepheden işlenmiş iki öküz figürü yüksek kabartma olarak betimlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Bu kabartma alanı üzerinde iki satır yazıt vardır. Alt taraf kırıktır. Ancak keski izleri ile kabaca bırakıldığı bellidir.

Yazıt : - - -] v Ἀραγοκῶ / Δεὶ Ἀνπελικῶ χήν

: . . . Aragos (belki Aragokome) Zeus Anpelikos'a adadı.

ZEUS OROKHOREİTES ADAKLARI

77- Adak Steli (Zeus Orochoreites)

Lev. 27 Res. 1

Env. No : - 3

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 13.6 cm

Gen : 10.8 cm

Kal : 4.2 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı sağlam, üst kısmı kırıktır.

Tanım :Stelin üst kısmı kırıktır. Stel aşağı doğru hafif genişleyen bir forma sahiptir. Kabartma alanında göğüs kısmı açıkta kalacak şekilde omuza hymation atmış bir erkek figürü betimlenmiştir. Figürün sağ kolu omuzdan aşağısı

kırıktır. Sol kolu hiç betimlenmemiştir.

Yazıt : - - -Δί Ορ]/οχ-ω/ρείτη εύχή/ν = Zeus Orochoreites'e adadı.

ZEUS PETARENOS ADAKLARI

78- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 28, Res. 1

Env. No : 15-40-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18.3 cm

Gen : 14.6 cm

Kal : 4.6 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Genel olarak tüm ve sağlamdır. Stelin sol üst köşesinde, akroterin hemen üzerinde ufak bir kırılma görülmektedir.

Tanım : Stel, üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Stelin tam ortasında uzun saçlı, tunik giymiş, bir çocuk figürü, arkasında ve stelin kaide kısmında (tutturmalık üzerinde) yazıt yer alır. Figürün ayakları stelin alt kısmına oturtulmuştur. Figür, anatomiye uygun olmayan bir şekilde betimlenmiş, kolları muhtemelen tunik altında kaldığı için betimlenmemiştir. Figürün yüzünde ise bir gülümseme vardır.

Yazıt : Καλλ-ίνει/κος – Μη/νά – Δί /Πετα – ρην/ώ εύχήν

: Menas'ın oğlu Kallinikos Zeus Petarenos'a sundu.

79- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 28 Res. 2

Env. No : 15-89-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 30.4 cm (Tutturmalıkla birlikte)

Gen : 18.1 cm

Kal : 4.3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır

Tanım : Stel üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlığın tam ortasında daire formu bir rozet yer alır. Alınlığın hemen altında, fonda beş sıra yazıt bulunmaktadır. Stelin tam ortasında bir figür ayakta durmaktadır. Sağ kolu dirsekten bükülmüş ve tamamen hymationa sarılmış, eli dışarıda, sol kolu hymation dışında ve vücuda paralel olarak aşağıdadır. Bu kolu sarkan hymation parçasına dolanmış, ya da bir desteğe dayanmış pozisyonundadır. Ancak vücut ağırlığı iki baca üzerindedir.

Yazıt : Ολυν-πικ/οσ Βρ-ιαν/ηνός – Δί / Πετα-ρην/ώ εύ-χήν

: Brianenoi Köyünden Olympikos Zeus Petarenos'a sundu.

80- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 28 Res. 3

Env. No : 15-43-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 27 cm

Gen : 12.7 cm

Kal : 3.9 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidal şekilde, üç akroterli üçgen alınlıklı, alınlık ortasında yuvarlak bir kalkan kabartması vardır. Kabartmalı figür alanın fonunda silinmiş beş sıra yazıt vardır. Stel üzerine işlenen figür kapuonlu kalın bir giysi, olasılıkla çoban giysisi giymiştir. Giysi bütün vücudunu kaplamış sadece ayakları görülmektedir. Alt silmede ve tutturmalığında birer sıra yazıt bulunur.

Yazıt : |.-.HC/Δί- Πε/τα-ρην/ώ εύ-χήν| Zeus Petarenos'a sundu

: |Δουλίων Δί- Πεταρηνώ εύ-χήν| Doulion Zeus Petarenos'a sundu.

81- Adak steli (Zeus Petarenos)

Lev.28 Res. 4

Env. No : 26.103.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 11.6 cm

Gen : 10.1 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 0.9 cm

Durum :Stelin üst kısmı ile tutturulmuş sağ köşesi ve stelin sağ alt silmesinin kenarında kırıklar vardır.

Tanım : Stel, üstten alta genişleyen bir formdadır. Kabartma alanında alçak kabartma tekniği ile birbirinden ayrık, kalın göz kapaklı bir çift göz işlenmiştir. Göz motifinin üstünde ve altında birer sıra yazıt vardır. Ancak üst satırdaki yazıt tam değil, yarısı kırıktır. Yazıtın altında iç bükey şekilde kalınca bir silmeye geçilir. En altta çizgisel olarak gösterilmiş bir silme daha yer alır.

Yazıt : - - - Δί Π] εταρην/ω/ εύχήν

: - - Zeus Petarenos'a sundu.

82- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev 29 Res. 1

Env. No : 68.3.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 13 cm

Gen : 9.2 cm

Kal : 1.6 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin sal tarafı dikey olarak kırıktır. Sağ üst kenar altında da küçük bir kırık vardır.

Tanım : Dört köşe plaka şeklinde olduğu anlaşılan stelde kanal şeklinde çerçeve yapılmış, figürlü alan bu çerçevenin içine yerleştirilmiştir. Stelin merkezinde, çizgiyle oluşturulmuş, birbirine bitişik bir çift göz motifi yapılmış, kaşlar da göz çevresine paralel olarak yine çizgiyle belirtilmiş, ayrıca göz bebekleri

ve nokta şeklinde göz irisi ayrıntısı da verilmiştir. Figürlü alanın hemen altında iki satır yazıt vardır. Yazıtın bir harfi (N) çerçeve dışına taşmıştır.

Yazıt : -]μήδη / ς Δί - - -]ηνώ εύχίην
: ...medes Zeus Alsenos'a / Zeus Petarenos'a sundu.

83- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 29 Res. 2

Env. No : 15.21.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 36 cm

Gen : 18.4 cm

Kal : 5.9 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum :Stelin tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Oldukça simetrik olarak düzenlenmiş stelin üst kısmı piramidaldir, stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlık yüzeyi kabaca düzleştirilmiştir. Üzeri gözeneklidir. Bir iç bükey bir düz silme ile stel gövdesine geçilir. Stel gövdesinde merkezde dizden bükülmüş bir bacak kabartması vardır. Arka fon ise özentisizce düzleştirilmiş ve beş satır yazıtla çevrilmiştir. Stelin alt kenarında bir iç bükey bir düz silme, altında ortada tutturmalık vardır.

Yazıt : Δημήτριος / Παπ - ιου / Δί - Πε - τα (ρ - η) νό / εύ - χ(ή)ν
: Demetrios oğlu Papias Zeus Petarenos'a sundu.

84- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 29 Res. 3

Env. No : 26.99.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 13.8 cm

Gen : 13.5 cm

Kal : 3.2 cm.

Durum : Stelin alt kısmı diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin kazıma çizgilerle, şematik olarak oluşturulmuş üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın ortasında iki satırlık bir yazıt vardır. Ancak aşınmıştır. Kabartma alanında üç figür ilenmiştir. En soldakin sadece çeneden üst kısmı günümüze kalmıştır ve bu bir erkek figürüne aittir. Ortadaki ve en sağdaki figür, çoban pelerini giymiş erkek figürleridir.

Yazıt : ΠΙΟΤ[- - / ΠΙΕΤΑΝΟΕΥΗ

: - - Zeus Petarenos'a adadı.

85- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 29 Res. 4

Env. No : 26.55.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14 cm

Gen : 12.2 cm

Kal : 3.9 cm.

Durum : Stelin kabartma alanından üst kısmı kırıktır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya düz inen, alt profile doğru genişleyerek tutturmalıklıkla sonlanan stel yüzeyi titizlikle düzlenmiştir. Stel üzerinde başı ve tüm vücudu örtülü, ağırlığını sol bacak üzerine vermiş, sağ bacağı hareketli olan, başı kırılmadan dolayı görünmeyen bir kadın figürü işlenmiştir. Sol kolundan vücuduna sarınmış olduğu kumaş parçası sarkmıştır. Figürün arka fonunda dört sıra yazıt vardır. Stelin alt profili kalın bırakılmış, tutturmalığı ise sağlamdır.

Yazıt : - - Δί] / ΠΕ-ΤΑ / ΡΗ – ΝΩ / ΕΥ-ΧΗ / Ν

: - - Zeus Petarenos'a adadı.

86- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 30 Res. 1

Env. No : 26.62.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12.3 cm

Gen : 14 cm

Kal : 3.9 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve sağ kenarda küçük bir parça kırıktır.

Tanım : Stel yüzeyi düzeltilmiş, alt profil gözenekli bırakılmıştır. Kabartma alanı üzerinde bir çocuk figürü vardır. Ancak üst kısmı kırık olduğu için figür çok iyi anlaşılmaz. Figür etrafında yazıt vardır.

Yazıt : - - - Δί / Πε-τα] / ρη – νό / εύχ-ήν

: - - - Zeus Petarenos'a adadı.

87- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 30 Res. 2

Env. No : 15.97.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14.9 cm

Gen : 12.1 cm

Kal : 3.5 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin kabartma alanının üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel gövdesinde, palliatus tarzında, bol kıvrımlı bir elbise giyen, ayakta duran bir erkek figürü, yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Baş tarafı kırıktır. Sağ kolu, dirsekten bükülmüş ve kumaşın içinde olduğu halde, sağ elini yakasından çıkarmış, sol kolu vücuduna paralel olarak aşağı bırakılmış, ancak sağ elinde ya kumaş parçası, ya da bir baston tutar halde betimlenmiştir. Vücut ağırlığını sağ bacağına vermesi, sol bacağının hareketli olması, baston tutuyor izlenimini güçlendirir. Ancak dönem giysileri ile karşılaştırıldığında sol taraftan, vücuda sarılan

kumaşın sarktığı birçok örnek de görüldüğünden bu sol elin altındaki düz cismin kumaş parçası olduğu da muhtemeldir. Figürün etrafında yazılan yazıt, stelin alt silmesine de taşmıştır. Tutturmalık sağlamdır.

Yazıt : - -] ύ/[π]έρ – Ά/πό-λ/λω – νο/ς Δί Πε/ταρ – ην / ώ εύχην
: - -] Apollo, adına Zeus Petarenos'a adadı.

88- Adak Steli (Zeus Petarenos)

Lev. 30 Res. 3

Env. No : 26.85.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18 cm

Gen : 13 cm

Kal : 3.6 cm

H.Y : 0.8 cm

Durum : Alınlığın sağ köşesi ve üst kısmı ile, stelin sağ alt kenarı ve tutturmalığın sol köşesi kırıktır.

Tanım : Günümüze kalan parçaya göre üçgen bir alınlığı olduğu görülen stelde, alınlığın alt silmesinden sonra kazıma bir çizgiyle stel gövdesinin üst kısmında oluşturulan silmeye geçilir. Bu silmenin üzerine figürün başı işlenmiştir. Kabartma alanında ayakta duran ve bol kıvrımlı bir elbise giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Sol eli kumaştan çıkarılarak gösterilmiş, ancak sağ kolunun hareketi belli değildir. Figürün sağında ve solunda üç satır yazıt vardır. Figür, bir silme şeklinde oluşturulmuş zemine basar. Ancak bastığı yerin hemen üstünde derinlik kazandırılmak için bir silme daha işlenmiştir. Bastığı zeminin hemen altında, kazıma çizgi ile oluşturulan silmeyle stelin alt silmesine geçilir. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : Διογέν-ης ύπέρ / άύ(τ)ού Δί – Πετα / ρηνώ – εύχή[v]
: Kendi adına Diogenes, Zeus Petarenos'a adadı.

89- Adak Steli (Zeus Petarenos)**Lev. 30 Res. 4**

Env. No : 15.88.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 17.8 cm

Gen : 14.8 cm

Kal : 4.8 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Kenarları düz inen, stel gövdesinde genişleyen bir forma sahip stel üzerinde yüksek kabartma olarak, iki tane, yan yana ayakta duran erkek figürü işlenmiştir. İki figür de Palliatus tarzında tüm vücudu saracak şekilde hymationa sarılmış şekilde giyinmişlerdir. Sağ kolları kumaşın içinde, dirsekten bükülmüş ve sağ elleri göğüs kısmında dışarı çıkarılmış, sol kolları vücuda paralel aşağı bırakılmıştır. Soldaki figürün, sol elinde baston figürü işlenmiştir. Stel, Lev. 66 Res. 3 teki figürle stil olarak hemen hemen aynı olduğu için muhtemelen aynı heykeltıraş elinden ya da atölyeden çıkmıştır. İki adak da Zeus Petarenos'a adanmıştır.

Yazıt : - - -] / Δί Πεταρην[ώ] / εὐχίην

: ... Zeus Petarenos'a adadı.

90- Adak Steli (Zeus Petarenos)**Lev. 31 Res. 1**

Env. No : 26.71.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12.2 cm

Gen : 10.8 cm

Kal : 3.6 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahiptir. Stel üzerinde kabaca çalışılmıştır. Solda başı örtülü ve tüm vücudu saran bir elbise giymiş kadın figürü, sağında yine tüm vücudu saran bir elbise giymiş erkek figürü işlenmiştir. Arka fonda yazıt vardır. Yazıt, stel gövdesine de taşmıştır. Tutturmalık aşınmıştır.

Yazıt : - - - / Δ]-ύ / Π-ε / τ-α / ρ-η / ν-ώ / εύχην

: - - Zeus Petarenos'a adadı.

ZEUS THALLOS ADAKLARI

91- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev. 32 Res. 1

Env. No : 27-127-70

Malzeme : Gri Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 29.2 cm

Gen : 37 cm.

Kal : 5.2 cm

H.Y : 1.3 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Stelin üst kısmı üçgen formlu, alt kısmı ise dikdörtgen formludur. Stelin sol tarafında sonradan tamamlama vardır. Stelin merkezinde ortada bir Zeus büstü, sağında başı kırık, ayakta duran, sağ elinde bir çelenk, sol elinde bir üzüm salkımı tutan tunikli bir erkek figürü betimlenmiştir. Stelin sağ alt kısmına, Zeus büstünün altına gelen kısımda vücutları profilden, başları cepheden betimlenmiş bir çift öküz betimlenmiştir. Zeus büstünün saçları dalgalı ve arkaya atılmış şekildedir. Sağ kolu dirsekten bükülmüş ve hymation içine sarılmıştır. Sol kolu yanda vücuda paralel şekilde betimlenmiştir. Hymation içinde boğaz kısmı işlemeli bir bluz giymiş şekilde betimlenmiştir. Stelin alt silmesinde iki sıra yazıt vardır.

Yazıt : Αυρ (ηλος) Δυκωτης Ζηνωνος/Δι Θαλω ευχην
: Zenon'un oğlu Aur(elios) Lykotes Zeus Thallos'a sundu

92- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev 32 Res.2

Env. No : 27.9.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 28 cm

Gen : 18 cm

Kal : 3 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stelin sağ üst köşesi köşeli şekilde, sol ve alt kısmı diagonal şekilde kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profilli olarak düzenlenmiş, yüzeyi pürüzsüzce düzeltilmiştir. Stelin üst kısmında yüzü aşınmış ve baş tarafı kırık olan, sağ eli göğüs üzerinde uzun ve dalgalı saçlı bir Zeus büstü işlenmiştir. Solda, büstün sağ tarafında biraz aşağı seviyede kısa saçlı bir erkek figürü yine sağ eli göğüs hizasında gösterilmiştir. Sağda, kırığın içinde başı olan, kıvrımlı, dizlere kadar bir elbise giymiş, diz kapaklarından alt kısmı çıplak, ayakta duran sol eli elbisesinin kıvrımını tutan bir figür işlenmiştir. Zeus büstünün altında yan yana iki figür yine büst olarak işlenmiş, soldakinin başından alt kısmı kırık, yanındakinin yine sağ eli göğüs hizasında giysinin dışına çıkarılmış şekilde betimlenmiştir. Altta büyük bir kısmı kırık içerisinde olan yazıt vardır. Figürler alçak kabartma olarak, ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir.

Yazıt : - - - EOAΩ/ - - - XHC - - / - - Θα -

: - - EOLO- - XHC- - Zeus Thallos'a adadı.

93- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev. 32 Res. 3

Env. No : 46.3.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 27.5 cm

Gen : 23.9 cm

Kal : 4.6 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin sol kenarı dışındaki, üstü, sağ tarafı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarı tek profil olarak düzenlenmiştir. Üstte, sağ eli göğsü üzerinde açık bir şekilde gösterilen uzun, dalgalı saçlı ve sakallı Zeus büstü, altında sağa yönelmiş, başları cepheden, vücutları profilden ikili gruplar halinde dört inek figürü betimlenmiştir. Sağdakilerin kafaları kırıktır. En öndeki ineğin meme bölgesinde kırmızı boya izi vardır. Figürler düz zemin üzerinde, kabartma şeklinde, ayrıntıları kazıma çizgilerle gösterilmişlerdir. Stelin alt kısmında yazıt vardır.

Yazıt : Μένανδρος Π[ρό] / κλου υπέρ των υ[π] / αρχόντων Δί Θα / λλ[ώ εύ]χήν

: Menandros oğlu Proklos kendi malları için Zeus Thallos'a adadı.

94- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev. 33 Res. 1

Env. No : 27.20.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 16.9 cm

Gen : 23 cm

Kal : 4.1 cm

H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve sol alt kenarı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde tek sıra, sağa yönelmiş, profilden betimlenmiş, eyerli üç at figürü, alçak kabartma olarak işlenmiştir. Atların eğerlerinin tutacak

yerleri yüksektir ve oturma yerinden aşağı kıvrımlı kumaş sarkar. Gözleri badem şeklinde işlenmiştir. Alt kısımda üç sıradan oluşan yazıt vardır.

Yazıt : - β- ὑπέρ τών / - - - όντων **Θαλ-** - - χήν
: - - - - Zeus Thallos'a adadı.

95- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev. 33 Res. 2

Env. No : 27.8.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 21.7 cm

Gen : 26.6 cm

Kal : 5.2 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin sağ alt köşesi, sol alt köşesi ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stel oldukça aşınmış görünümündedir. Ortada, üst kısmı dairevi, alt kısmı düz, kenarları iki profilli, iç profil elmas işlemesi ile kaplı, bir niş içinde, ortadan ikiye ayrılmış uzun saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde olan bir Zeus büstü işlenmiştir. Bu nişin solunda sağa dönmüş ve profilden betimlenmiş bir kartal figürü, üstünde dairevi bir kalıp içerisinde stilize bir akroter, sağında ise bir thymiatherion işlenmiştir. Bunun altında kalınca bir silme üzerinde iki satır yazıt vardır. Yazıtın altında ise büyükçe ve fazla derin olmayan bir niş içinde cepheden, bir erkek başı işlenmiştir. Ancak gözlerinden alt kısmı kırıktır. Stel aşınmış görünümündedir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle işlenmiştir.

Yazıt : Τρόφιμος Μαλην[ός] / Δί Θαλλώ εύχή[v]
: Trophimos Melonoi (ya da Melonoi köyünden Trophimos)
Zeus Thallos'a adadı.

96- Adak Steli (Zeus Thallos)

Lev. 34 Res. 1

Env. No : 46.1.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük : 28.1 cm

Gen : 28 cm

Kal : 5.7 cm

H.Y : 1.3 cm – 1 cm – 2 cm - 3 cm

Durum : Stelin üst kısmı, sağ alt köşesi ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Stel üzerindeki niş gibi oyulmuş bir gömme alanı içerisinde sağa dönük, vücutları profilden, başları cepheden betimlenmiş, boyunduruğa koşulmuş bir çift öküz figürü yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Her iki öküz figürü de stelin sağ kenar parvazına doğru yükselen bir altlığa ön ayakları ile basarlar. Sağ ve sol pervazlar üzerinde yatay çizgilerle ayrılmış “Y” harfi şeklinde süsleme yapılmıştır. Stelin alt pervazı üzerinde üç satır yazıt vardır.

Yazıt : Τελέσφορος Ἴσκομής [τη]ς ὑπέρ ὑπαρχόντων Δεί / Θαλλώ
εὐχίην

: Iskome'den Telesphoros, malları için Zeus Thallos'a adadı.

ZEUS'A ADANAN VE EPİTHETONU BELİRSİZ ADAKLAR

97- Adak Steli

Lev.35, Res. 1

Env. No : 15-93-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22 cm

Gen : 12.9 cm

Kal : 4.8 cm

H.Y : 0.7 cm

Durum : Genel olarak tüm ve sağlamdır.

Tanım : Stel, üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlığın alt silmesinde bir sıra yazıt yer almaktadır. Alınlığın altında iki sütun arasında giyimli

bir erkek betimlemesi vardır. Sağ kolu dirsekten bükülmüş bir şekilde hymation içinde, sol kolu, omuzdan sarkan hymation parçasına dolanmış ya da bir cisme sarılmış bir şekilde betimlenmiştir. Figür iki ayağı üzerinde durmaktadır. Alt silmede bir sıra yazıt vardır ve tutturmalık sağlamdır.

Yazıt : Μανης Διονυσι<ου>/ευχη
: Dionysios'un oğlu Manes sundu.

98- Adak Steli

Lev. 35 Res. 2

Env. No : 26-54-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 22.4 cm

Gen : 14.8 cm

Kal : 5.5 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Sol akroterin bir kısmı ile alınlık altındaki silmenin bir kısmı kırıktır. Alt silmenin sol kısmı ve tutturmalığı sonradan tamamlanmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal bir yapıya sahip olan stel, üçgen bir alınlığa ve üç akrotere sahiptir. Alınlığın ortasında yuvarlak bir kalkan motifi betimlenmiştir. Üst silme ve hemen altında yer alan iki sıra yazıt sonrasında figürlü alana geçilmiştir. Stelde beş figür işlenmiştir. Birinci, üçüncü ve en sağdaki başları örtülü, kolları saran hymationa sarılmış figürler bayan, diğerleri erkektir. Erkek figürler de hymationa sarılmış pozisyonda betimlenmişlerdir. Bu figürlerin hepsi bir kaide üzerindedir. Alt silmede de iki sıra yazıt yer alır.

Yazıt : [A]βασκαντος / υπερ εαυτου / και γυναικοςκαι / ι|--|ιος/|--|
: Abaskantos eşinin ve kendi adına ve

99- Adak Steli (Zeus)

Lev. 35 Res. 3

Env. No : 53-2-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 25 cm

Gen : 13 cm

Kal : 5.7 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlıktan sonra iç bükey kabartma alanında uzun saçlı ve uzun sakallı bir Zeus büstü betimlenmiştir. Kabartma alanının arka fonunda 3 sıra yazıt vardır. Stelin tutturmalılığı sağlamdır.

Yazıt : Καρι-κό/ς Δεί – ευχην

: Karikos Zeus'a adadı

100- Adak Steli (Zeus)

Lev. 35 Res. 4

Env. No : 26-88-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 21.7 cm

Gen : 16.9 cm

Kal : 2.9 cm

H.Y : 1.1 cm

Durum : Stelin üst kısmı sağlam, figürlü alandan sonraki kısım ve köşeler kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlığın alt silmesinde bir sıra, kabartma alanında, figürün iki yanında bir sıra olmak üzere toplam iki sıra yazıt vardır. Kabartma alanında uzun saçlı ve sakallı bir Zeus büstü betimlenmiştir.

Yazıt : Ξευνα Δί εύχ-ήν = Xeuna Zeus'a adadı.

101- Adak Steli

Lev. 36 Res 1

Env. No : 15.18.64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 30.1 cm
 Gen : 15.1 cm
 Kal : 5.5 cm
 H.Y : 1.1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Kenarlarında yer yer aşınmalar görülür.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlık ortasında yuvarlak bir kalkan motifi işlenmiştir. Alınlıktan sonra iç bükey olarak kabartma alanına geçilir. Önce bir çift göz figürü işlenmiş, altında ise kafası, kolları ve belden aşağısı olmayan bir erkek gövdesi betimlenmiştir. Stelin alt silmesinde iki sıra yazıt vardır. Kabartma figürleri hariç stel, kabaca işlenmiştir.

Yazıt : Μέ{νε}νων θεώ/ευχήν
 : Menon tanrıya adadı

102- Adak Steli (Zeus)

Lev. 36 Res. 2

Env. No : 26.109.64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük : 19 cm
 Gen : 11.9 cm
 Kal : 4.6 cm
 H.Y : 1.4 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Yer yer aşınma izleri görülür.

Tanım : Üst kısmı yuvarlatılmış, şematik olarak alınlıklı, üç akroterli stel, oldukça kabaca işlenmiştir. Kabartma alanında çizgi ile bir çift göz motifi işlenmiştir. Göz bebekleri yine çizgi ile belirtilmiş, sadece üst göz kapak ayrıntısı verilmiştir. Göz figüründen sonra hemen iki satır yazıt yazılmıştır. Asimetrik olarak

verilen alt silmeden sonra yine asimetrik ve şekilsiz olarak tutturmalık yapılmıştır.

Yazıt : Καρικός / Δί εύχήν
: Karikos Zeus'a sundu.

103- Adak Steli (Zeus) Lev. 36 Res. 3

Env. No : 26.60.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 25.4 cm

Gen : 14.8 cm

Kal : 6.2 cm

Durum : Stelin alınlığın üst kısmı ve tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Stelin üst kısmı yuvarlatılmıştır. Tüm yüzeyi oldukça pürüzlü bir görünüme sahiptir. Stelin üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın altında hemen stel gövdesine geçilir. Stel gövdesinde sağa yakın bir kısımda dizlere kadar çoban pelerini giymiş bir erkek işlenmiştir. Bu figür ya arkasını dönmüş şekilde yapılmıştır. Ya da önden betimlenmek istenmiş ve yüz ayrıntıları henüz bitirilmemiştir. Figürün başının üzerinde bir satır olmak üzere tüm sol tarafı toplam sekiz satır yazı ile kaplıdır.

Yazıt : Καρμος το / Δί πε / ρί παι / δίου / σωτη / ρίας / ευχ / ήν
: Karmos, tanrıya küçük çocuğu hakkındaki sözü için adadı.

104- Adak Steli Lev. 36 Res. 4

Env. No : - 2

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12.1 cm

Gen : 15.7 cm

Kal : 3 cm.

Durum : Stelin kabartma alanının neredeyse tamamı kırıktır. Ayrıca

sağ akroteri tamamen kırık olup diğer akroterlerinde de kırıklar vardır.

Tanım : Üç akroter ve üçgen bir alınlığa sahip olan stelin pedimentinde yuvarlak bir kalkan figürü yapılmış, ortasında yuvarlak bir çıkıntı ve bir delik vardır. Üçgen alınlığın alt profilinde bir sıra yazıt vardır. Profilden sonra bir düz silme ile içbükey alt silmeye geçilir. Burada iki figürün başları görülür. Figürler çok açık değildir.

Yazıt : Ἑρμῆς ὑπὲρ τῶν ἰδί / [ων - - -
: Kendi yakınları adına Hermes - - -

105- Adak Steli

Lev: 37 Res. 1

Env. No : 26.106.64
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
Boyutlar :

Yük : 14.2 cm
Gen : 10.5 cm
Kal : 3.4 cm
H.Y : 1 cm

Durum : Stelin alt tarafı yatay bir şekilde kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal, üç akroterli, simetrik olarak yapılmış üçgen alınlıklı stelde alınlıktan sonra iç bükey olarak bir silme, hemen altında kabartma alanına geçilir. Burada çizgi şeklinde yazılmış bir satır yazıt vardır. Onun altında tek bir göz figürü yapılmıştır. Göz kapakları ince bir şekilde çizgiyle yapılmış, göz bebekleri işlenmemiştir.

Yazıt : Ἀμάραν/[τος - - - = Amaranos

106- Adak Steli

Lev. 37 Res. 2

Env. No : 26.76.64.
Malzeme : Beyaz Mermer
Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
Boyutlar :

Yük : 19.9 cm

Gen : 9.5 cm

Kal : 2.5 cm

H.Y : 2.5 cm

Durum : Stelin geneli sağlamdır. Altta tutturmalığın sol kemsi diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlıktan sonra bir çizgi ile stel gövdesine geçilir. Stel, gövdenin orta kısmına doğru önce daralarak, ortadan sonra genişleyerek iner. Stelin ortasında sağa dönmüş bir bacak figürü yapılmıştır. Ancak çizgi ile yapılmıştır ve biraz aşınmıştır. Figürün etrafına dağılmış dört satır yazıt vardır. Stel yüzeyi pürüzlüdür.

Yazıt : Ἀπ – ο / λλω / νία / εὔ – χ / ή = Apollonia sundu.

107- Adak Steli (Zeus)

Lev. 37 Res. 3

Env. No : 15.32.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18.9 cm

Gen : 12.3 cm

Kal : 2.3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Sağ akroteri tamamen kırıktır.

Tanım : Üç akroterli üçgen alınlıklı stelin oldukça küçük bir alınlığı vardır. Düz olan geison kısmında bir sıra yazıt vardır. Geisondan sonra iç bükey olarak stel gövdesine geçilir. Stel gövdesinde yüksek kabartma tekniği ile ortada sağa dönük, hafif dizden bükülmüş bir bacak figürü işlenmiştir. Stelin alt kenarında düz bir silme vardır. Üzerinde bir satır yazıt vardır. Altta tutturmalık kısmı vardır.

Yazıt : Ηδόνη Δί / εὐχίη

: Hedone Zeus'a sundu.

108- Adak Steli (Zeus)

Lev. 37 Res. 4

Env. No : 138.64.69

Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük : 8.8 cm
 Gen : 7 cm
 Kal : 2.4 cm
 H.Y : 0.8 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Genelinde aşınma görülür.

Tanım : Diğer stellere bakıldığında alınlığın alt kornişi olduğu anlaşılan bölümde bir sıra yazıt görülür. Stel gövdesinde dizden bükülmüş, sağa dönük bir bacak figürü işlenmiş, etrafında ve stel kalıbında yazıt vardır. Stelin tutturmalığı ve genelinde aşınmışlık görülür.

Yazıt : Ἀβά<σ>κα / ντο / ς Δ / εἰ ε / ὑχίην
 : Abaskantos Zeus'a sundu.

109- Adak Steli

Lev. 38 Res. 1

Env. No : 26.121.64.

Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 13.5 cm
 Gen: 10.2 cm
 Kal: 3.9 cm
 H.Y 1.1 cm

Durum : Stelin figürlü alanının üst kısmı kırıktır.

Tanım : Kenarları ve stel yüzeyi özenlice düzeltilmiş olan stelin kabartma alanında dizlerden hafif bükülmüş ve sağa dönük birbirine paralel iki bacak figürü yapılmış, etrafına yazıt yazılmıştır. Tutturmalık kısmına geçişte tam düzeltilmemiş düz bir silme, düzgün bir silme üzerinde oldukça simetrik kazıma bir çizgi kullanılmıştır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : - - -] / εὑ-χίην = - - - sundu

110- Adak Steli**Lev. 38 Res. 2**

Env. No : 68.37.64 + 68.32.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.3 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 2.4 cm

H.Y 1.1 cm

Durum : Stelin ortasında bir kırık vardır. Stel sonradan birleştirilmiş iki parçadan oluşur. Stelin genelinde aşınma görülür.

Tanım : Üst kısmı piramidal, yanları düzleştirilmiş, aşağı doğru hafifçe genişleyerek iner. Üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Stel gövdesinde solda tüm vücudunu örtecek şekilde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü yer alır. Sadece ayakları ve yüzü görülür. Yüzüne çizgiyle ayrıntı verilmiştir. Figürün sağ tarafında anlamsız altı satırdan oluşan bir yazıt vardır. Stelin genelinde görülen aşınma yüzünde de görülür. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

111- Adak Steli**Lev. 38 Res. 3**

Env. No : 26.97.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.2 cm

Gen : 14.7 cm

Kal : 3.8 cm

H. Yük: 1.1 cm

Durum : Stelin belden alt kısmı diagonal şekilde kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan, aşağı doğru düz inen stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlık pervazından stel gövdesine iç bükey bir silmeyle geçilir. Stel gövdesinde ortada çoban pelerini giymiş bir figür betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel üzerinde akroterler

ve figür yüzeyi hariç tüm yüzeyde keski izleri görülür.

Yazıt : Ἀσκληπιάδης - - - : Asklepiades

112- Adak Steli

Lev. 38 Res. 4

Env. No : 15.39.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 21.7 cm

Gen : 18.5 cm

Kal : 4.9 cm

H. Yük: 1 cm

Durum : Stel gövdesinin alt kısmı, gövdenin yarısından fazlası kırık

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilen stelin yuvarlak formlu üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlığın yatay pervazlarında simetrik olarak spiral figürü işlenmiştir. Alınlığın merkezinde altı yapraklı bir rozet figürü işlenmiştir. Alınlık pervazının altında bir kazıma çizgiden sonra iç bükey bir silme ile stel gövdesine geçilir. Ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiş, yüz ayrıntıları belirtilmiştir. Sağında ve solunda yazıtlar vardır.

Yazıt : Ναν-νας / ὕπέ / [ρ - -
: Nannas kendi adına - - -

113- Adak Steli (Zeus)

Lev. 39 Res. 1

Env. No : 68.27.64 + 68.43.64.

Malzeme : Beyaz mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 18 cm

Gen : 14.7 cm

Kal : 4.7 cm

H. Yük: 1 cm

Durum : İki ayrı parçanın tamamlanmasıyla oluşan stelin üst kısmı ve

sol alt köşesi ile tutturmalığının sol köşesi kırıktır.

Tanım : Düzeltilmiş stel yüzeyi üzerinde vücudunu saran bir çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Pelerini üzerinde kıvrımlar vardır. Yüz ayrıntıları çizgiyle belirlenmiştir. Stelin alt profiline geçişte dışbükey bir pervaz yapılmıştır. Figürün ayakları silmenin önünde gösterilmiştir. Alt pervazda yazıt vardır.

Yazıt : Βαβεις Δεί εύχην
Babeis Zeus Alsenos'a adadı.

114- Adak Steli (Zeus)

Lev. 39 Res. 2

Env. No : 26.22.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.1 cm

Gen: 16.2 cm

Kal: 4.1 cm.

H.Y: 1.5 cm

Durum : Tabletın üst kısmı ile alt kısmı ve sağ alt köşesi kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde iki figür işlenmiştir. Solda palliatus tarzında giyinmiş bir erkek figürü, sağında tüm vücudu kapalı olacak tarzda giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Stelin üst kısmında yazıt vardır.

Yazıt : - - ΟΙΑ υπέρ / υίου Δί εύχ / ήν
: - - oğlunun adına Zeus'a adadı.

115- Adak Steli (Zeus)

Lev. 39 Res. 3

Env. No : 15.71.64

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 23.6 cm

Gen : 13.3 cm

Kal : 4 cm.

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Stelin kabartma alanında oldukça aşınmış olmakla birlikte, alta uzun ve kıvrımlı bir elbise, üzerinde tüm vücudu saracak bir palla giymiş tarzda başı örtülü bir kadın figürü işlenmiştir. Arka fonda dört sıra yazıt vardır. Tutturmalık kısmı sağlamdır.

Yazıt : Χρή-στη / τώ-Δεί / (ε)ύ-χή / ν
: Chreste Zeus'a adadı.

116- Adak Steli (Zeus)

Lev 39 Res. 4

Env. No : 15.94.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.7 cm

Gen: 13 cm

Kal: 5.4 cm.

Durum : Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Sol üst köşesi kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde oldukça kaba çalışılmıştır. Alınlıkta ve stelin alt platformunda keski izleri ve granüllü görünüm göze çarpar. Üç akroterli ve asimetrik bir alınlığı vardır. Alınlığın yatay simasında ve kabartma alanında, figürün sol kısmında yazıt vardır. Kabartma alanında altına uzun bir elbise, üzerine tüm vücudunu saran bir elbise giymiş, bir kadın figürü alçak kabartma tarzında betimlenmiştir.

Yazıt : Δ ΙΚΑϸΥΝΗ / Δί / εύ / χή / ν
: - - - Zeus'a adadı

117- Adak Steli (Zeus)

Lev. 40 Res. 1

Env. No : 68.36.64.
 Bul. Yeri : Afyon Kurudere
 Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 14.1 cm
 Gen : 10.1 cm
 Kal : 3.8 cm
 H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır. Tepe akroterinin sol tarafında da küçük bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stel form olarak yukarıdan aşağıda düz inen bir formdadır. Alınlığın altında içbükey bir silme vardır. Kabartma alanında başı kapalı bir bayan, sağ elini yüzüne koymuş şekilde betimlenmiştir. Arka fonda yazıt vardır. Stel yüzeyi gözeneklidir.

Yazıt : $\Delta\alpha\text{-}\delta\alpha / \Delta\text{-}\acute{\iota} / [\epsilon]\text{-}\acute{\upsilon}/\chi\text{-}\acute{\eta}\nu$
 : Dada Zeus'a adadı.

118- Adak Steli

Lev. 40 Res. 2

Env. No : 26.13.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 9.9 cm
 Gen : 12 cm
 Kal : 2.5 cm.

Durum : Stelin kabartma alanının alt tarafı, yarısı kadar kısmı kırıktır. Stel oldukça aşınmış görünümündedir.

Tanım : Düz bir formda olan stelin üç akroteri ve küçük, asimetrik bir üçgen alınlığı vardır. Kabaca çalışılmış olduğu görülen stelin kabartma alanında başı örtülü, bir kadın figürü işlenmiştir. Sağ kolu dirsekten bükülmüş ve bu koluna ait eli, çenesinin altında, yüzünü tutar şekilde betimlenmiştir. Figürün arka fonunda yazıt

vardır.

Yazıt : $\Sigma\omega - \tau / \eta - \rho / \acute{\iota}\alpha - [-] / - - - =$: Soteria - -

119- Adak Steli (Zeus) Lev. 40 Res. 3

Env. No : 15.87.64

Bul Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 38 cm

Gen : 21.5 cm

Kal : 5.6 cm

H.Y : 1.5 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stel üstten alta çok hafif genişleyen bir form izler. Alınlığın alt silmesinin altında düze bir silmeden sonra stel gövdesine geçilir. Solda, kıvrımlara sahip bir elbise giymiş saçları taranmış bir kız figürü, sağında altta kıvrımlı elbise, üzerine vücudu saran bir şal giymiş, saçları açık bir kadın figürü işlenmiştir. Kız çocuk figürünün sağ kolu vücuduna paralel aşağıya bırakılmışken, sol kolu dirsekten bükülmüş elbisesini tutar, kadın figüründe ise sol kolu dirsekten bükülmüş ve elbise içinde bırakılmışken, sol kolu ile elbisesini tutar şekilde betimlenmiştir. İki figür de bir zemin üzerinde durur. Figürler kabartma yöntemi ile ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel yüzeyi gözeneklidir. Alınlık ve stelin alt silmesi kabaca düzeltilmiştir.

Yazıt : Figürlerin arka fonunda beş satır ve stelin alt silmesinde bir satır olmak üzere toplam altı satır yazıt vardır.

: Παπια-ς / Μενά-ν / δ-ρ-ου / Δι-ί ε / ύ-χ / ήν

: Menander'in oğlu Papias Zeus'a adadı.

120- Adak Steli (Zeus) Lev. 40 Res. 4

Env. No : 68.34.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 7.7 cm

Gen : 9.5 cm

Kal : 3.4 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Plaka şeklindeki adak levhasının sağ, sol ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Günümüze kalan plaka parçası üzerinde, üst kısımda hafifçe kazıma çizgilerle yazılmış iki satırlık yazıt vardır. Altta yan yana iki figür işlenmiştir. Soldaki başı örtülü, saçları ortadan ayrılarak ikiye taranmış bir kadın figürü, yanında ise sivri külah başlıklı bir erkek çocuğu olduğu düşünülen bir figür işlenmiştir. Kadın figürünün boğazından alt kısmı kırıktır. Çocuk figürünün de burnundan alt kısmı kırıktır.

Yazıt : [Λο]ύκιος Γε[- - ύπέρ των / ίδ]ίων σωτ<η>ρία[ς Δί - -
: Loukios ailesinin refahı adına Zeus'a adadı.

121- Adak Steli

Lev. 41 Res. 1

Env. No : 26.87.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.5 cm

Gen : 19.3 cm

Kal : 4.3 cm

H.Y : 0.9 – 1.3 cm

Durum : Stelin tepe akroterinde küçük bir kırık vardır, stel gövdesinin alt tarafı, neredeyse tamamına yakın kısmı kırıktır.

Tanım : Stel, üç akroterli, üçgen alınlıklı, kenarları özenilerek düzeltilmiş bir görünüme sahiptir. Alınlığın alt silmesinde, altındaki iç bükey silmede ve stel gövdesi üzerinde toplam dört satır yazıt vardır. Figürlü alanda, dalgalı saçlı bir erkek başı betimlenmiştir. Figür tam cepheden değil, hafif sağa bakar şekilde işlenmiştir. Figürün yüzü ve alınlığın sağ kısmında aşınma vardır.

Yazıt : Μανης Πασικρα[του] και / Καρικά – σύμβι / ος αυ-του /
MON[- -

: Manes, Pasikrates ve Karika onlar yaşamak..

: Pasikrates, oğlu Manes ve eşi Karika

122- Adak Steli (Zeus)

Lev. 41 Res. 2

Env. No : 22.3.64.

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük : 19 cm

Gen : 11.3 cm

Kal : 3.9 cm

H.Y : 1.3 cm

Durum : Stelin sadece tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin dairesel formlu üç akroteri ve küçük, üçgen bir alınlığı vardır. Stel alınlık ve stel alt silmesinde geniş, stel gövdesinde daralan bir formdadır. Yüzeyi oldukça incelikle perdahlanmıştır. Kabartma alanında ayakta duran, cepheden, vücudunun omuz ve sağ göğüs kısmını açıkta bırakacak şekilde hymationa sarılmış olarak betimlenmiş bir erkek figürü işlenmiştir. Tüm ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Saçları ortadan ikiye taranmış, yüzünde yaşlı bir görünüm verilmiştir. Etrafında, kabartma alanının zemininde toplam beş satır yazıt vardır.

Yazıt : Λα-υδ / ικ-η / Δ-τεί / ε-ύχ / ή-ν = Laudike Zeus'a adadı.

123- Adak Steli (Zeus)

Lev. 41 Res. 3

Env. No : 15.95.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 25.3 cm

Gen : 16.1 cm

Kal : 5.7 cm

H.Y : 1.5 – 2.2 cm

Durum : Stel sağ alt köşedeki küçük kırık dışında, tüm ve sağlamdır.

Tanım : Sadece tepe akroteri olan stelin üçgen bir alınlığı vardır.

Alınlıktan itibaren aşağı doğru düz inen bir forma sahiptir. Stel gövdesi, alınlığa göre biraz dar bırakılmıştır. Kabartma alanı üzerinde şematik olarak oluşturulmuş bir erkek büstü işlenmiştir. Kazıma bir çizgi ile sonlanan düz bir silmeyle stelin alt profiline geçilir. Alınlık alt silmesi ile stelin alt silmesi üzerinde birer sıra yazıt vardır. Stelin geneli kabaca işlenmiştir.

Yazıt : Δεί <εύ>χή / Ἀρτεμεις
: Zeus'a adadı Artemeis.

124- Adak Steli

Lev. 42 Res. 1

Env. No : 15.98.64.

Malzeme : Kireçtaşı

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 19.2 cm

Gen : 12.6 cm

Kal : 6.3 cm

H.Y : 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üç akroterli ve küçük bir üçgen alınlığa sahip stelde, iç bükey bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Burada, uzun saçlı ve sakallı, omuzlarında toga benzeri dökümlü bir şal bulunan, sağ kolunu yukarı kaldırmış ve eli açık olan bir erkek figürü işlenmiştir. Kafası, boynu, kolu ve eli, anatomiye uygun değildir. Figürü kabartma olarak, ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel yüzeyi gözeneklidir. Eli ve başı arasında yazıt vardır.

Yazıt : Απ / πας / [- - - = Appas....

125- Adak Steli (Zeus)

Lev. 42 Res. 2

Env. No : 26.59.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 14.1 cm

Gen : 16.8 cm

Kal : 4.4 cm

H.Y : 0.8 cm

Durum : Stelin üst kısmı, tutturmalığı kırıktır. Sağ alt köşesi ve sol köşesinde de küçük kırıklar vardır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya doğru hafif genişleyerek inen stelin gövdesi, kabartmanın arka fonu pürüzlü bir görünüme sahiptir. Burada palliatus tarzında giyinmiş, başı örtülü, ancak kırık olduğu için net olmayan, ayakta duran, muhtemelen bir erkek figürü işlenmiştir. Figürün kolları kumaş içinde kalmış, sol kolunun dirsekten bükülmüş olduğu bellidir. Sol kol hizasından kumaş parçası sarkar. Figürün ayakları, pürüzsüzce işlenen stel alt silmesinin sınırına basar. Stel alt silmesinde bir satır yazıt, hafif kazıma çizgilerle işlenmiştir.

Yazıt : - - - ὑπέρ τῶν ἰδίων (?) Δί εὐχῆν

: - - - ailesi için Zeus'a adadı.

126- Adak Steli

Lev. 42 Res. 3

Env. No : - 10

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 15.6 cm

Gen : 14.9 cm

Kal l: 4 cm

H.Y : 1.2 cm

Durum : Stelin kabartma alanının alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı düz olarak traşlanmış stelin üç büyük dairevi akroteri, üçgen bir alınlığı ve alınlık merkezinde büyük bir dairevi motif vardır. Alınlığın alt silmesinde bir satır yazıt yazılmıştır. Stel gövdesinde profilden

betimlenmiş bir erkek başı, sağ eli havadadır. Ancak elinden ve kafasından alt tarafı kırıktır. Başının arkasında bir çelenk motifi işlenmiştir. Stel yukarıdan aşağıya düz inen, dikdörtgen formludur ve yüzeyi gözeneklidir.

Yazıt : Ἀπολλώνιος Δί / [- - ηνώ εύχην] = Apollonios Zeus - - enos'a adadı.

127- Adak Steli

Lev. 42 Res.4

Env. No : - 6

Malzeme : Kireçtaşı

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 12.6 cm

Gen : 15.6 cm

Kal : 4.6 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Düzeltilen zemin üzerinde bir erkek büstü betimlenmiştir. Sağ eli, kumaş içerisinden çıkarılarak göğsünden görünür şekildedir. Elbise kıvrımları ince kazıma çizgilerle yapılmıştır. Figürün etrafında yazıt vardır, alt kısımda geniş bir alan boş bırakılmıştır. Dış bükey bir silmeyle stelin alt silmesine geçilir. Tutturmalık kırıktır.

Yazıt : - - -Δί - -] / ην-ώ ε / ύχ-ήν = - - - Zeus - - - enos'a adadı.

128- Adak Steli

Lev. 43 Res. 1

Env. No : 15.59.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.3 cm

Gen: 14.6 cm

Kal: 3.8 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Figürün kabartma alanında figürlerin başlarından alt kısmı kırıktır

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın ortasında, üzerinde kazıma çizgilerle işlenmiş çizgiler bulunan yuvarlak rozet motifi işlenmiştir. Alınlığın alt silmesinde bir sıra yazıt vardır. Kabartma alanında yan yana iki baş vardır. İkisi de kabarık saçlı, ortadan ikiye ayrılmıştır. Alınlık ve kabartma figürler aşınmıştır.

Yazıt : Κρίσπος Ἰούτου / - - - = Krispus oğlu Iustus .....

129- Adak Steli

Lev. 43 Res. 2

Env. No : 68.24.64.

Malzeme : Kireçtaşı

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.3 cm

Gen: 23 cm

Kal: 6.1 cm

H.Y: 2.7 cm

Durum : Tabletın üst ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Kabaca işlendiği görülen tablet üzerinde ayakta ve yan yana dört figür betimlenmiştir. En soldaki ikisinin boyutlarından dolayı çocuk olması muhtemeldir. Diğer ikisi de yetişkin olmalıdır. Figürlerin kolları yapılmamıştır. Omuzları daha geniş yapılmış, üzerlerinde tek parçadan ibaret dizlerinde biten basit elbiseler yapılmıştır. En sağdakinin başı kırıktır. Diğerlerinin de başlarının üst kısımları kırıktır. Ancak yüz ayrıntıları çok aşınmıştır. Yetişkin figürlerinin elbise kıvrımları kazıma çizgilerle şematik olarak işlenmiştir. Figürlerin altında yazıt vardır.

Yazıt : - - -] κα(ι τ)ών τέκνων

: - - ve çocukları için....

130- Adak Steli

Lev. 43 Res. 3

Env. No : 53.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.6 cm

Gen: 20.8 cm

Kal: 4.5 cm

H.Y: 1.5 - 4 cm

Durum : Kabartma alanının üst kısmı kırıktır. Sağ alt köşede küçük bir kırık vardır. Tutturmalık aşınmıştır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahip olan stel üzerinde solda palliatus tarzında, dizlerine kadar elbise üzerine vücudunu saran toga giymiş bir erkek ile sağında uzun kıvrımlı elbise üzerine tüm vücudu saran şal giyen, başı örtülü bir kadın figürü işlenmiştir. Figürler alçak kabartma şeklinde, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Figürlerin başlarının üzerinde yazıt vardır.

Yazıt : - - εύ] χή [v] = : - - Adadı.

131- Adak Steli

Lev. 44 Res. 1

Env. No : 26.134.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.4 cm

Gen: 10.5 cm

Kal: 2.2 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı, kırıktır.

Tanım : Kabartma alanı üzerinde sağa dönük bir eşek figürü, kabartma olarak işlenmiştir. Bacakları çok kalındır. Stelin alt silmesi üzerinde bir satır yazıt vardır. Tutturmalık sağlamdır.

Yazıt : - - -] / εύχήν = : . . . Adadı.

132- Adak Steli

Lev. 44 Res. 2

Env. No : 27.26.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.5 cm

Gen: 10.4 cm

Kal: 2.7 cm

H.Y: 1.5 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde sağa doğru, profilden bir öküz kabartması işlenmiştir. Başı cephedendir. Enine kazıma bir çizgiyle kabartma alanından stelin alt silmesine geçilir. Burada bir satır yazıt vardır. Stelin tutturmalığı sağlamdır.

Yazıt : - - - / εύχην = - - - adadı.

133- Adak Steli

Lev. 44 Res. 3

Env. No : 68.12.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.8 cm

Gen: 12.6 cm

Kal: 3.6 cm

H.Y: 1.3 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak traşlanmış stelin üst kısmı düzeltilmeden bırakılmış, kabartma alanı düzeltilmiştir. Burada sağa bakan, tüm vücudu profilden gösterilen kabartma tekniği ile bir eşek figürü işlenmiştir. Figürün üzerinde beş harften oluşan bir yazıt vardır.

Yazıt : ΔΟΓΑΣ = : Dogas (Diogas olabilir)

134- Adak Steli

Lev. 44 Res. 4

Env. No : 26.135.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.4 cm

Gen: 13.9 cm

Kal: 3.8 cm

H.Y: 0.8 cm

Durum : Stelin tepe akroteri ile alt kısmı kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu üç akroteri, üçgen bir alınlı olan stelin kenarları ve yüzeyi özenlice düzeltilmiştir. Kabartma alanı üzerinde sağa yönelmiş, vücudu profilden, başı cepheden betimlenmiş bir inek veya öküz figürü işlenmiştir. Alınlığın yatay silmesinin altında bir sıra yazıt vardır.

Yazıt : - - χ] αρις Δί =: - - arıs Zeus'a - -

135- Adak Steli

Lev. 45 Res. 1

Env. No : 26.124.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.3 cm

Gen: 10 cm

Kal: 2.6 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve küçük, üçgen bir alınlığı vardır. Stel yüzeyi ve kenarları oldukça özenlice düzeltilmiştir. Kabartma alanında hemen alınlığın altında iki satır yazıt vardır. Yazıtın altında yan yana iki öküz başı işlenmiştir. Ancak gözlerinden alt kısmı kırıktır.

Yazıt : Γάϊος Πο / πλείου /- = Gaios oğlu Poplias ....

136- Adak Steli

Lev. 45 Res. 2

Env. No : 26.127.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.2 cm

Gen: 15.9 cm

Kal: 4.4 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı ile tutturmalık kırıktır.

Tanım : Stel yüzeyi ve kenarları özenle düzeltilmiştir. Kabartma alanı üzerinde yan yana iki öküz başı cepheden işlenmiştir. Figürlerin etrafında kazıma çizgilerle yazıt vardır. Stel alt silmesine düz bir silmeyle geçilir. Alt silmenin kenarları yuvarlatılmıştır. Ortasında enine kazıma çizgiyle bir silme daha yapılmıştır.

Yazıt : - - - Δί - - η] / ν-ώ / εύχην

: - - - Zeus - - nos'a adadı.

137- Adak Steli

Lev. 45 Res. 3

Env. No : 15.7.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.3 cm

Gen: 13.3 cm

Kal: 3 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin üst kısmı, sağ alt köşesi ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Yüzeyinin özenlice perdahlandığı görülen stelin kabartma alanı üzerinde, alan oyularak, yan yana iki öküz başı kabartma olarak cepheden işlenmiştir. Enine kazıma bir çizgiyle stelin alt silmesine geçilir. Burada yazıt vardır.

Yazıt : - - -] εύχή = - - - adadı

138- Adak Steli (Zeus)

Lev. 45 Res. 4

Env. No : 15.2.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.6 cm

Gen: 14.3 cm

Kal: 2.8 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı ile kalan parçanın sağ alt köşesi diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin, dairevi formlu üç akroteri ve küçük bir alınlığı vardır. Oldukça aşınmış olduğu görülen stel üzerinde yan yana iki kartal betimlenmiştir. Kartalları başları sağ dönüktür. Gövdeleri ise cepheden betimlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça gözenekli bir görünüme sahiptir.

Yazıt : Alınlığın alt silmesi üzerinde bir satır yazıt vardır. Kabartma alanı üzerinde sol üst köşeye de taşmıştır.

: Φιλούσα Δί εύχ[ή] / v

: Philousa Zeus'a adadı.

139- Adak Steli

Lev. 45 Res. 5

Env. No : 27.10.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 33.5 cm

Gen: 34 cm

Kal: 5.4 cm

H.Y: 1.3cm

Durum : Stelin sol alt köşesi ve sağ üst köşesi kırıktır. Ayrıca sağ üst köşeden, sol alt köşeye doğru bir çatlak vardır.

Tanım : Üst kısmı üçgen şeklinde olan stel tam olarak simetrik değildir. Yatay silmelerle üç frize ayrılan stelin en üst frizinde ortada, cepheden betimlenmiş, dalgalı, uzun saçlı bir erkek büstü işlenmiştir. En sol köşede de bir büst

işlenmiştir, ancak yüzü kırıktır. Alt frizde sağa yönelmiş dört inek figürü yan yana olmak üzere, önlü arkalı ikili grup halinde kabartma olarak işlenmişlerdir. Sağda bulunan ineklerden öndekinin altında bir buzağı annesini emer pozisyonda betimlenmiştir. En alt frizde ise sağda yan yana iki inek figürü, arkalarında yine yan yana iki inek figürü betimlenmiştir. Ancak arkadakilerin başlarından alt kısımları kırıktır. Öndeki iki ineğin altında da birer buzağı vardır. Bir tanesi annesini emer, diğeri annesiyle aynı pozisyonda, sağa yönelmiş, vücudu profilden, başı cepheden olacak şekilde betimlenmiştir. Annesini emen buzağılar sola yönelmiş, tamamen profilden işlenmişlerdir. Figürler kabartma olarak, ayrıntılar kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stelin en alt silmesi üzerinde bir sıra yazıt vardır.

Yazıt : - - ίτης Δεί εύχην =: Zeus - - ites'e adadı.

140- Adak Steli

Lev. 46 Res. 1

Env. No : 26.125.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.5 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 4 cm

H.Y: 1.3 cm

Durum : Stelin üst ve sol tarafı kırıktır.

Tanım : Gözenekli bir görünüme sahip stel üzerinde profilden, sağa dönük bir kartal figürü işlenmiştir. Üzerinde ne olduğu belli olmayan bir kabartma kalıntısı vardır. Figür kabartma olarak, tüy ve kanat ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Kartal figürünün altında yazıt vardır.

Yazıt : - - -] ίδη-ς / εύχή =: - - -ides adadı.

141- Adak Steli (Zeus)

Lev. 46 Res. 2

Env. No : 46.2.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 33.8 cm

Gen: 25.8 cm

Kal: 3.7 cm

H.Y: 1.2 cm

Durum : Yuvarlak formlu stelin kenarına yakın üst kısmı, sol kısmı, ve diğer kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profilli olarak düzenlenmiştir. Üst kısmı yuvarlak, alt kısmı düzdür. Stelde kırıklar dışında yer yer aşınmalar da vardır. Yukarıda üzüm salkımları arasında ön planda sağ eli göğüs üzerinde olan bir Zeus büstü betimlenmiş, bunun altında dört inek figürü işlenmiştir. Yan yana duran, fakat bir inde biri daha geri planda gösterilerek derinlik oluşturulan iki öküz solda, onların önüne gelecek hizada ikisi stelin sağ tarafında işlenmiştir. İneklerin vücutları sağa dönük, başları cepheden işlenmişlerdir. Ön planda olan ineklerin altlarında birer buzağı sola doğru yönelmiş ve annelerini emer şekilde betimlenmiştir. Arkadaki inek fügürlerinin ayakları da betimlenmiştir. Tüm figürler düz bir zemin üzerinde, kabartma olarak, yüz, tüy boynuz ve göz ayrıntıları kazıma çizgilerle betimlenmiştir.

Yazıt : Stelin yuvarlak olmayan alt kısmındadır.

: Ἀσκληπᾶς Ἀβασκ[ά] / ντου Πασιτην[ός] / [ὑπέρ] ὑπαρχόντων / [Δί] εὐχίην

: Asklepas oğlu Abaskantos, Pasitenoî Köyünden kendi için Zeus'a adadı.

142- Adak Steli (Zeus)

Lev. 46 Res. 3

Env. No : 27.2.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 16 cm

Gen: 33 cm

Kal: 4.4 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin alt kısmı yatay olarak, üst kısmı ise diagonal olarak

kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profilli olarak düzenlenmiştir. Ortada, sağ eli göğüs üzerinde, sakalları görülen bir Zeus büstü, çelenk ile çevrili halde betimlenmiştir. Çelengin dışında, sol tarafta ince kazıma çizgilerle altı satırlık bir yazıt vardır. Alt tarafta saçları hacimli iki insan figürü yan yana işlenmiştir. Ancak çenelerinden alt kısmı kırıktır.

Yazıt : Είλαρος κέ Παπιας Μαθου μετα γυναικός κέ τέκνων Δεί Ι
: Hilaros ve Matias oğlu Papias eşi ve çocukları ile Zeus'a .....

143- Adak Steli

Lev. 47 Res. 1

Env. No : 53.11.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 21.9 cm

Gen: 32.7 cm

Kal: 3.9 cm

H.Y: 1.1 cm

Durum : Üst kısmı üçgen biçiminde olan stelin üst kısmı, sol alt köşesi, sağ alt köşesi ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stelin üst kısmı alınlık gibi işlenerek, içinde Zeus büstü betimlenmiştir. Ancak bu kısmı kırıktır. Altında bir silme ve üzerinde iki satır yazıt vardır. Silmenin altında, düz bir zemin üzerinde sağ ve solda, sağa yönelmiş, profilden betimlenmiş iki at ile biri annesiyle aynı pozisyonda, biri diğerlerinin tersi yönünde annesini emen iki tay betimlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir.

Yazıt : Αππολλος Αραγώτης εύχή
: Appollos Aragotes adadı. (Veya Appolo'dan Aragotes)

144- Adak Steli

Lev. 47 Res. 2

Env. No : 53.2.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 24.6 cm

Gen: 35.6 cm

Kal: 3.8 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin sağ tarafı diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Dikdörtgen bir levha şeklindeki adak stelinin sol ve üst kenarı zikzak süslemesi ile çevrilmiştir. Kompozisyon olarak stel, ortasından yatay bir silme ile ikiye ayrılmıştır. Üstte sağa yönelmiş, profilden bir at ya da eşek figürü sağında ise bir büste ait olduğu düşünülen omuz kalmış, sağ taraf kırıktır. Altta en solda sağa yönelmiş, vücutları profilden, başları cepheden, iki öküz figürü işlenmiş, Hemen önlerinde, başı kırık içinde olan bir inek figürü ve altında sola yönelmiş ve annesini emer pozisyonda betimlenmiş bir buzağı kabartma olarak işlenmiştir.

Yazıt : Stelin alt silmesi üzerinde bir sıra yazıt vardır.

: Τρόφιμοις Τρικωμείτης εύχ - -

: Trophimos Trikomeites adadı.

145- Adak Steli

Lev. 48 Res. 1

Env. No : 27.17.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 22.6 cm

Gen: 19.9 cm

Kal: 4.7 cm

H.Y: 1.1 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde sağa dönük bir at ya da eşek üzerinde düz, kıvrımsız, dizlere kadar ve tamamen cepheden betimlenmiş bir elbise giymiş, bacakları profilden, vücudu ve başı cepheden betimlenmiş bir erkek binici kabartma

olarak işlenmiştir. Saçları kısadır. Sol kolu dirsekten hafif bükük, eli ile eyeri tutmaktadır. Sağ eli dirsekten bükülmüş ve atın eyer ipini tutmaktadır. Stelin alt silmesi üzerinde bir satır yazıt vardır.

Yazıt : - - -] κια [- -
: .... Ίkia...

146- Adak Steli

Lev. 48 Res. 2

Env. No : 27.44.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.7 cm

Gen: 9.2 cm

Kal: 3 cm

H.Y: 1 cm

Durum : Stelin sağ ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı yuvarlak olan stel üzerinde cepheden, uzun saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Saç kıvrımları, elbise kıvrımları sakal ayrıntıları düz bir keski ile düz kazıma çizgi şeklinde yapılmıştır. Gözler badem şeklinde işlenmiştir. Büstün altında yazıt vardır.

Yazıt : - - δώ – σσιτην - - / - ήν

147- Adak Steli

Lev. 48 Res. 3

Env. No : 27.14.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 13.9 cm

Gen: 19 cm

Kal: 4.7 cm

H.Y: 1.5 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Stel parçası üzerinde sağa dönük, vücudu profilden, başı cepheden işlenmiş bir öküz figürü kabartma olarak işlenmiştir. Arkasında bir ikincisi daha vardır. Ancan onun başı kırıktır. Üstlerinde birkaç harften oluşan yazıt vardır. Ancak anlamsızdır.

YAZITSIZ ADAKLAR

148- Adak Steli

Lev. 49 Res. 1

Env. No : 15-26-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 26 cm

Gen: 12.5 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidaldır. Üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Kabartma alanında dirsekten bükülmüş bir insan kolu figürü betimlenmiştir. Elin ayası görünecek biçimde açık pozisyonundadır. Yazıtı yoktur.

149- Adak Steli

Lev. 49 Res. 2

Env. No : 15-22-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 27.4 cm

Gen: 15.5 cm

Kal: 5.5 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tutturmalığının sağ alt köşesinde ufak

bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal, üç akroterli üçgen alınlıklı, sol tarafta göğüs ve göbeğin işlendiği bir erkek torzosu sağda dizden hafif bükülmüş bir bacak figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

150- Adak Steli

Lev. 49 Res. 3

Env. No : 27-6-66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 26.5 cm

Gen: 21.6 cm

Kal: 6.2 cm

Durum : Stelin sağ tarafı tamamen kırıktır.

Tanım : Kırık olmayan kısma bakıldığında yuvarlak formlu olduğu anlaşılan stelde çift profilli bir kenar vardır. Figürlü kısım iki katlı dizayn edilmiştir. Stelin tam merkezinde uzun saçlı, uzun sakallı bir Zeus büstü kabartması, altta solda ve sağda iki çift öküz kabartması olup, öküzler boyundurukları oldukları halde, başları cepheden, vücutları profilden olacak şekilde betimlenmişlerdir. Sağdaki öküzlerin baş kısımları kırıktır. Sanki bir kaide üzerinde duran bu figürlerden sonra alt katta, iki çift öküzden, soldakilerin başları, sağdakilerin kuyruk kısımları korunabilmiştir. Yazıt yoktur.

151- Adak Steli

Lev. 50 Res. 1

Env. No : 26-36-64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.8 cm

Gen: 13.7 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlıktan sonra iç bükey kabartma alanında uzun dalgalı saçlı ve sakallı bir Zeus büstü betimlenmiştir. Saçında kırmızı boya izleri bulunur. Yazıt yoktur.

152 – Adak Steli

Lev.50 Res. 2

Env. No : 26.79.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.7 cm

Gen: 8.7 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stelin sol tarafında, üst tarafında, sağ üst ve sağ alt kısmında kırıklar vardır.

Tanım : Stelin üzerinde kırıkla olmasından dolayı şekli belirsizdir. Figürlü alan üzerinde bir at üzerinde bir binici betimlenmiştir. Binicinin yüz ve gövdesi cepheden betimlenmiştir. At profilden betimlenmiştir. Binicinin at üzerindeki bacağı kazıma şeklinde yapılmıştır. Binicinin başında kapuşonlu, yüzünü çevreleyen kısmında kürk olan bir başlık vardır. Stelde anatomik ayrıntılar şematik olarak belirlenmiş, atın eğer ipi, atın gözleri gibi ayrıntılar çizgiyle işlenmiştir. Yazıt yoktur.

153- Adak Steli

Lev. 50 Res. 3

Env. No : 15.66.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.2 cm

Gen: 14.6 cm

Kal: 3.7 cm

Durum : Stelin üst ve alt kısımlarında kırıklar vardır.

Tanım : Stel üzerinde sola doğru hareket eden bir Nike figürü işlenmiştir. Figürün sağ bacağı elbisesindeki yırtmaç açıldığı için görülür. Elbise üzerinde, hareketi gösteren kıvrımlar işlenmiştir. Ayrıca figürün göğüs bölümü işlenerek belirginleştirilmiştir. Yazıt yoktur.

154- Adak Steli

Lev. 50 Res. 4

Env. No : 26.63.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.7 cm

Gen: 15.8 cm

Kal: 5.6 cm

Durum : Stelin üst tarafı kırılmıştır.

Tanım : Stel üzerinde merkezde, bir erkek figürü işlenmiştir. Göbekten alt tarafı olan figür, göbeğini açıkta bırakacak şekilde bir giysi giymiştir. Vücut ağırlığı sağ bacağı üzerinde olan figür, sol bacağı diz kapağından bükerek hareketlendirilmiştir. Vücutundan aşağı kıvrımlarla dökülen elbise, sağ bacak üzerinden sol eli üzerine atılan kumaş parçası, vücudunun sol tarafından aşağı doğru sarkıtılmıştır. Sol eliyle de buradaki kumaşı kavrar gibi betimlenmiştir. Stelin tutturmalık kısmı sağlamdır. Yazıt yoktur.

155- Adak Steli

Lev. 51 Res. 1

Env. No : 26.35.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.4 cm

Gen: 13.9 cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Stelin üst tarafı kırıktır.

Tanım : Üst tarafı kırılmış olan stel üzerinde pilasterler arasında bir erkek figürü (çocuk da olabilir) işlenmiştir. Sadece bacakları görülür. Stelin alt silmesi geniş olarak bırakılmış ve burası kabaca bırakılmıştır. Tutturmalığı aşınmıştır. Yazıt yoktur.

156- Adak Steli

Lev. 51 Res. 2

Env. No : 15.16.64

Malzeme : Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.7 cm

Gen: 11.9 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım :Dikdörtgen bir plaka üzerinde şematik olarak üç akroter ve üç alınlık işlenmiştir. Alınlık, çizgiyle belirtilmiştir. Daha sonra düzeltilmiş olan kabartma alanına geçilir. Burada alçak kabartma olarak birbirine bitişik bir çift göz figürü işlenmiş, göz çizgiyle belirlenmiş, gözbebeği yapılmamıştır. Stelin alt silmesi ve tutturmalığı da kabartma şeklinde belirlenmiştir. Stelde yazıt yoktur.

157- Adak Steli

Lev. 51 Res. 3

Env. No : 26.104.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 8.8 cm

Gen: 12.3 cm

Kal: 2.4 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Stelin belli bir şekli yoktur. Üzerinde birbirine bitişik bir çift göz figürü vardır. Göz kapakları kalınca yapılmış, göz bebeği ayrıntısı yapılmamıştır. Yazıt yoktur.

158- Adak Steli

Lev. 52 Res. 1

Env. No : 15.33.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.2 cm

Gen: 10.7 cm

Kal: 3 cm

Durum :Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kabaca işlenmiş olduğu görülen stel üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Küçük bir alınlıktan sonra yatay bir çizgi ile alınlık bitiş ayrıntısı verilmiş ve daha sonra iç bükey olarak kabartma alanına geçilmiştir. Figürlü alanda dıştan görünen, yan yana duran, bilekten itibaren iki el figürü işlenmiştir. Eller anatomiye uygun değildir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

159- Adak Steli

Lev. 52 Res. 2

Env. No : 26.138.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük : 20.9 cm

Gen : 14.1 cm

Kal : 2.1 cm

Durum : Stelin alt kısmı ile sol köşesi kırıktır.

Tanım :Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı

vardır. Alınlık ve akroterler simetrik olarak yapılmıştır. Alınlığın merkezinde yuvarlak bir kalkan kabartması vardır. Figürlü alanda yüksek kabartma tekniği ile, solda bir insana ait sağ elin ayası işlenmiştir. Parmaklar ve el anatomiye uygun olarak yapılmış, el ayası içindeki ayrıntılar çizgiyle verilmiştir. Hemen yanında sol ele ait başparmaktan bir parça günümüze kalmış, diğer kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

160- Adak Steli

Lev. 52 Res. 3

Env. No : 27.23.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.5 cm

Gen: 9.5 cm

Kal: 2.8 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Dörtgen tablet biçimli stel üzerinde dirsekten bükülmüş açık bir el figürü işlenmiştir. Stelin figür dışındaki yüzeyinin kabaca düzlenmiş olduğu, tırnaklı bir görünüm göze çarpmaktadır. Yazıt yoktur.

161- Adak Steli

Lev. 52, Res. 4

Env. No : 68.4.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.3 cm

Gen: 12.3 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stel, şekilsiz bir tablet parçasından oluşmuştur. Kırık yoktur.

Tanım : Şekilsiz bir mermer parçası olduğu anlaşılan tablet biçimli stel üzerinde çizgilerle şematik olarak bilekten itibaren betimlenen açık bir insan eli figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

162- Adak Steli**Lev. 53 Res. 1**

Env. No : 26.139.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11 cm

Gen: 7.2 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stel üst parçası ile tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmının piramidal olduğu anlaşılan stel üzerinde alçak kabartma tekniği ile şematik olarak bilekten itibaren betimlenen açık bir insan eli figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

163- Adak Steli**Lev. 53 Res. 2**

Env. No : 26.120.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 26.1 cm

Gen: 13.5 cm

Kal: 3.7 cm

Durum :Stel tüm ve sağlamdır. Ancak tutturmalık kısmında diagonal bir kırık görülür.

Tanım : Üç akroterli üçgen alınlı stelde düz bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Stel gövdesi pürüzlüdür. Tam ortada kenarları ve kasları çizgilerle belirlenmiş, sağa dönük şekilde bir bacak figürü vardır. Ayağın ucu yukarı kıvrık şekildedir. Daha sonra düz bir şekilde tutturmalık kısmına geçilir. Yazıt yoktur.

164- Adak Steli**Lev. 53 Res. 3**

Env. No : 15.27.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.7 cm

Gen: 20.7 cm

Kal: 3.4 cm

Durum : Oval biçimli olan tabletin kenarları yuvarlatılmaya çalışılmıştır. Kırık yoktur.

Tanım : Oval tablet üzerinde tam ortada sağa dönük dizden bükülmüş bir bacak ve çevresinde bilekle birlikte betimlenmiş dört tane açık el figürü işlenmiştir. Bacak figürünün solundaki ellerin başparmakları dışa doğru, sağındaki ellerin başparmakları içe doğru dönüktür. Bu figürler kabartma tekniği ile yapılmışlar ve düz olmayan bir kaide üzerinde durmaktadırlar. Yazıt yoktur.

165- Adak Steli

Lev. 54 Res. 1

Env. No : 26.114.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 22.5 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sağ alt köşede küçük bir kırık, onun biraz üzerinde çentik şeklinde ufak bir kırık daha vardır. Stelin genelinde aşınma göze çarpar.

Tanım : Şematik olarak üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Stel gövdesine geçiş belli belirsizdir. Stel yüzeyi oldukça pürüzlüdür. Ortada ayakkabı ya da bot giymiş şekilde çizgi ile bir ayak figürü işlenmiştir. Parmak ayrıntıları yoktur. Stelde tutturmalık kısmına bir çizgi ile geçilir. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

166- Adak Steli

Lev. 54 Res. 2

Env. No : 26.111.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.1 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal, üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin alınlığının ortasında yuvarlak kalkan motifi vardır. Alınlık kornişinden sonra stel form olarak her iki yanlardan içeriye doğru daralır. Stel gövdesinde sağa dönün, dizden bükük bir ayak figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi düzeltilmiştir. Yazıt yoktur.

167- Adak Steli

Lev. 54 Res. 3

Env. No : 26.123.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.5 cm

Gen: 11.2 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Stelin üst kısmında kırık vardır.

Tanım : Stelin kabartma alanında sağa dönük, dizden bükülmüş bir bacak figürü vardır. Stel yüzeyi pürüzlüdür. En alt kalıba geçiş, kazıma bir çizgi ile verilmiştir. Altta tutturmalık vardır. Yazıt yoktur.

168- Adak Steli

Lev. 54 Res. 4

Env. No : 26.113.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.9 cm

Gen: 14.5 cm

Kal: 1.6 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde sola dönük bir ayak figürü kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stelin alt kalıbına geçiş, kazıma bir çizgiyle verilmiştir. Tutturmalığın sağ tarafı, sol tarafından daha yukarıdadır. Yazıt yoktur.

169- Adak Steli

Lev. 55 Res. 1

Env. No : 15.23.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.4 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stelin kenarlarında ve genelinde aşınma görülür.

Tanım : Stel, körelmiş üç akroterli, şematik olarak gösterilmiş ve asimetric olarak kazıma çizgilerle yapılmış küçük bir alınlığa sahiptir. Alınlığın alt kirişinden stel gövdesine yine kazıma bir çizgiyle geçilir. Stel gövdesinde dizden hafif bükülmüş, sağa doğru dönük bir bacak figürü işlenmiştir. Stelin alt kalıbına yine kazıma bir çizgiyle geçilir. Stelin tutturmalığı ve sağ kenarında da yine aşınma izleri görülür. Yazıt yoktur.

170- Adak Steli

Lev. 55 Res. 2

Env. No : 26.117.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.4 cm

Gen: 11.2 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin sağ akroteri ve alt kısmı kırıktır. Tepe akroterinde aşınma görülür.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, üç akroter ve bir alınlığa

sahiptir. Alınlık kornişinden stel gövdesine derin bir kazıma çizgiyle geçilir. Bu bölüm sanki steli iki parçaya ayırmış gibi göstermektedir. Kabartma alanında sola doğru, düzden bükülmüş bir bacak figürü yapılmış, ancak ayak kısmı ve aşağısı kırılmıştır. Yazıt yoktur.

171- Adak Steli

Lev. 55 Res. 3

Env. No : 26.116.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.6 cm

Gen: 8.5 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Üst kısmı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : İnce uzun bir plaka olan stel üzerinde sağa dönük, dizden hafif kırılmış bir bacak figürü kazıma çizgilerle işlenmiştir. Yazıt yoktur.

172- Adak Steli

Lev. 55 Res. 4

Env. No : 26.122.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12 cm

Gen: 6.6 cm

Kal: 4.2 cm

Durum : Stel ince uzun bir plaka şeklindedir ve aşınmış görünümlüdür.

Tanım : İnce uzun bir plaka şeklindedir. Stel görünümü kabadır. Sola dönük dizden hafif bükülmüş bir bacak kabartması işlenmiştir. Yüzey gözeneklidir. Yazıt yoktur.

173- Adak Steli

Lev. 56 Res. 1

Env. No : 15.25.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 17.6 cm
 Gen: 11.4 cm
 Kal: 3.3 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Akroterleri aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin körelmiş şekilde üç akroteri ve asimetrik küçük bir alınlığı vardır. Alınlık kornişinden stel gövdesine belli belirsiz bir silmeyle geçilir. Burada birbirine paralel, dizlerinden hafif bükülmüş, sağa dönük iki bacak figürü kabartma şeklinde işlenmiştir. Stelin alt kalıbına yine belli belirsiz bir silmeyle geçilir. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

174- Adak Steli

Lev. 56 Res. 2

Env. No : 26.119.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 26.6 cm
 Gen: 15.5 cm
 Kal: 6.1 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sol alt köşede küçük bir kırık vardır. Tutturmalık kırıktır.

Tanım : Stel üç akrotere, küçük bir üçgen alınlığa sahiptir. Kabartma alanı dışındaki tüm yüzey keski darbeleri ile kaplıdır. Kabartma alanı da gözeneklidir. Alınlık kornişinden, belli belirsiz iç bükey bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Burada birbirine paralel, sağa dönük, iki ince bacak figürü işlenmiştir. Soldaki bacak dizden hafif bükülmüş, sağdaki bacak biraz daha düz bir şekilde betimlenmiştir. Altta yine belli belirsiz bir silmeyle stel alt kalıbına geçilir. Yazıt yoktur.

175- Adak Steli

Lev. 56 Res. 3

Env. No : 15.31.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 20.4 cm
 Gen: 9.6 cm
 Kal: 3.7 cm

Durum : Stelin figürlü alanından üstü kırıktır.

Tanım : Stelin yukarıdan aşağıya doğru hafif düz inip stel kalıbında genişleyen bir formu vardır. Kabartma alanında birbirine paralel şekilde yerleştirilmiş, sağa dönük, dizlerden hafif bükülmüş iki bacak kabartması işlenmiştir. Stelin alt kalıbına geçişte silme yapılmamıştır. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

176- Adak Steli

Lev. 56 Res. 4

Env. No : 27.9.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 17.3 cm
 Gen: 9.5 cm
 Kal: 2.5 cm

Durum : Stelin tümü sağlamdır ve aşınma gözlenir.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidaldir, Gövdesi “S” formu olan stelin kenarları da “S” harfine paralel olacak şekilde düzenlenmiştir. Stel üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlık pervazının altında bir çizgi ile belirlenen stel gövdesi üzerinde, tüm gövdeyi kaplayan bir çoban pelerini giymiş, bir erkek figürü alçak kabartma tekniği ile oluşturulmuştur. Stelin alt pervazı da yine kazıma çizgiyle oluşturulmuştur. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

177- Adak Steli

Lev. 57 Res. 1

Env. No : 26.38.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 18.6 cm

Gen: 12.2 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Stelin tamamı sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, form olarak yukarıdan aşağıya doğru genişleyerek iner. Üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Düz bir silmeyle geçilen stel gövdesinin düzleştirildiği, ancak işlenen çoban pelerinli erkek figürü olduğu anlaşılan figürün henüz bitmediği anlaşılır. Siluet şeklindedir. Yine düz bir silmeyle stelin alt pervazına geçilir. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

178- Adak Steli

Lev. 57 Res. 2

Env. No : 26.7.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.3 cm

Gen: 8.3 cm

Kal: 2.2 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Yer yer aşınma ve stel yüzeyinin kabaca işlendiği görülür.

Tanım : Kabaca çalışılmış olduğu görülen stelin tam ortasında çoban pelerini giymiş, ayakları görülen bir erkek figürü işlenmiştir. Yüz ayrıntısı çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

179- Adak Steli

Lev. 57 Res. 3

Env. No : 15.49.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.4 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Alınlık kısmı henüz bitmemiş olduğu anlaşılan stelin gövdesinin sol tarafında küçük bir kırık vardır.

Tanım : Stelin alınlık kısmında alınlığın pervazları ile stelin alt pervazının şablonu çizilmiş, ancak tamamlanamamıştır. Sadece Stelin figürlü alanı tamamlanmış ve çoban pelerimli bir erkek figürü işlenmiştir. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

180- Adak Steli

Lev. 57 Res. 4

Env. No : 26.94.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.2 cm

Gen: 9.8 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Stelin sol akroteri ile sağ köşesi diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Form olarak alınlıktan sonra stel gövdesinde hafif bir daralma vardır. Stelin alt pervazına doğru tekrar genişleme izlenir. Alınlığın alt pervazından sonra kazıma çizgiyle oluşturulmuş bir silme ve sonrasında iç bükey bir silmeyle stel gövdesine geçilir. Alçak kabartma tekniği ile yapılmış, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Ayakları ve yüzü görülür. Yüz ayrıntısı çizgilerle gösterilmiştir. Ayakları kazıma çizgiyle oluşturulmuş bir zemine basar. Bu zemin aynı zamanda stelin alt pervazına geçiş noktasıdır. Tutturmalığın bir kısmı da sol köşedeki kırığa bağlı olarak kırıktır. Yazıt yoktur.

181- Adak Steli

Lev. 58 Res. 1

Env. No : 15.47.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.8 cm

Gen: 18.2 cm

Kal: 4.5 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel yukarıdan aşağıya düz iner. Üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Alınlık kornişinin altında kazıma çizgilerle oluşturulan bir çizgiden sonra düz bir silme ve onun da altında kazıma bir çizgi ile stel gövdesine geçilir. Ortada çoban giysisi giymiş bir erkek figürü gülümser şekilde betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Figürün içinde bulunduğu fon özenlice düzlenmiş, ve figür yüksek kabartma olarak ortaya çıkarılmıştır. Stelin kenarlarında üzerinde balıksırtı motifi bulunan pilasterler kullanılmıştır. Stel bu yönüyle diğer stellerden farklılık gösterir. Yazıt yoktur.

182- Adak Steli

Lev. 58 Res. 2

Env. No : -

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.3 cm

Gen: 6.7 cm

Kal: 2.4 cm

Durum : Stelin tepe akroterinden sonraki sağ tarafı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin sol ve tepe akroteri günümüze kalmıştır. Buna göre üç akroterli ve üçgen alınlıklı olduğu anlaşılır. Alınlığın ortasında yuvarlak kalkan figürü işlenmiştir. Alınlık pervazından sonra bir kazıma çizgiyle stel gövdesine geçilir. Burada piramidal başlıklı, kıvrıkcık saçlı, çoban giysisi giymiş olan bir erkek figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

183- Adak Steli

Lev. 58 Res. 3

Env. No : 26.6.64.

Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük: 12.1 cm
 Gen: 9.4 cm
 Kal: 3.8 cm

Durum : Stelin alt profilinden itibaren kırıktır. Tepe akroterinden itibaren sağ akroter ve gövdenin sağ üst kısmında kırık vardır.

Tanım : Üç akroteri olduğu anlaşılan stelin küçük bir alınlığı vardır. Alınlık alt pervazından stel gövdesine iki kademeli bir silmeyle geçilir. Stel gövdesinde çoban pelerinli bir erkek figürü işlenmiştir. Ayaklarından itibaren stelin alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

184- Adak Steli

Lev. 58 Res. 4

Env. No : 26.92.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük: 13 cm
 Gen: 9.4 cm
 Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve alt sağ köşesi kırıktır.

Tanım : Stel gövdesinin sağ tarafı düzleştirilmiş, ancak sol tarafı tam düzgün değildir. Ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Ayakları ve yüzü görünür. Yüz detaylar kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

185- Adak Steli

Lev.59 Res. 1

Env. No : 26.12.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük: 13 cm

Gen: 10.4 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Düzleştirilmiş stel gövdesi üzerinde dizlerinden altı görünecek şekilde çoban pelerini giymiş, bir erkek figürü betimlenmiştir. Stelin alt profili kabaca işlenmiştir. Yazıt yoktur.

186- Adak Steli

Lev. 59 Res. 2

Env. No : 26.84.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.8 cm

Gen: 8.5 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stelin gövdesi her iki taraftan stelin alt kalıbına doğru önce düz, sonra alt profiline yaklaştıkça genişlemektedir. Ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları işlenmiştir. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

187- Adak Steli

Lev. 59 Res. 3

Env. No : 27.8.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.5 cm

Gen: 10.3 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stel henüz tamamlanmamış bir steldir. Tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzlenmiş stelin alınlık kısmında 3 akroterin ve alınlık pervazlarının konturları belirlenmiş, ancak kabartma tamamlanamamıştır. Küçük üçgen bir alınlığı vardır. Stel gövdesinde çoban pelerini giymiş, bir erkek figürü işlenmiştir. Figürün sağ tarafı boştur. Muhtemelen yazıt yazılacaktı. Yazıt yoktur.

188- Adak Steli

Lev. 59 Res. 4

Env. No : 26.39.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.5 cm

Gen: 11.1 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Kabaca işlenmiş olduğu görülen stelin asimetric olarak yapılmış üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Stel gövdesinde ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü vardır. Tuturmalığı aşınmış olmasına rağmen sağlamdır. Yazıt yoktur.

189- Adak Steli

Lev. 60 Res. 1

Env. No : 26.74.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.7 cm

Gen: 9 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Sol üst köşesi kırıktır.

Tanım : Tablet şeklinde olan stel üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü alçak kabartma şeklinde işlenmiştir. Yüz ayrıntıları çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

190- Adak Steli**Lev. 60 Res. 2**

Env. No : 68.35.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 11.7 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Stelin alt köşesi kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzleştirilmiş olan stelin yüzeyi düzleştirilerek ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Kazıma çizgilerle oluşturulan figürün yüz ayrıntısı da işlenmiştir. Yazıt yoktur.

191- Adak Steli**Lev. 60 Res. 3**

Env. No : 68.38.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 9.6 cm

Gen: 9 cm

Kal: 2.2 cm

Durum : Stelin sağ üst köşesi ile sol tarafı kırıktır.

Tanım : Kabaca çalışılmış olduğu görülen stel üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Stel üzerinde kırmızı boya kalıntısı vardır. Yazıt yoktur.

192- Adak Steli**Lev. 60 Res. 4**

Env. No : 26.73.64.

Malzeme : Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.2 cm

Gen: 9.7 cm

Kal: 3.4 cm

Durum : Stelin sol alt köşesinde kırık vardır.

Tanım : Kabaca işlendiği görülen stel üzerinde kazıma çizgilerle bir çoban pelerini giymiş erkek figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

193- Adak Steli

Lev. 61 Res. 1

Env. No : 26.93.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.9 cm

Gen: 9.1 cm

Kal: 2.8 cm

Durum : Üst kısmı piramidal olan stelin sol tarafı ile sağ tarafı dikey olarak kırıktır.

Tanım : Keski izleri görülen stel üzerinde saçının bir kısmı görünen çoban giysisi giymiş, bir erkek figürü işlenmiştir. Yüz ayrıntıları da özenle verilmiştir. Yazıt yoktur.

194- Adak Steli

Lev.61 Res. 2

Env. No : 26.44.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14 cm

Gen: 9.9 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Kenarları yuvarlatılmış olan stelin dikdörtgen bir formu vardır.

Tanım : Tablet üzerinde çoban pelerini benzeri tüm vücudunu örten bir giysi giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

195- Adak Steli**Lev. 61 Res. 3**

Env. No : 15.75.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.2 cm

Gen: 9.7 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stel tablet şeklindedir, sağlamdır ve kabaca işlenmiştir.

Tanım : Dikdörtgen formlu stel üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiş, yüz ayrıntıları işlenmemiştir. Yazıt yoktur.

196- Adak Steli**Lev. 61 Res. 4**

Env. No : 15.78.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11 cm

Gen: 6.7 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Kenarları düzleştirilmiş olan stelin belli bir şekli yoktur. Tablet şeklindedir.

Tanım : Piramidal şekilde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kabaca işlenmiştir. Yazıt yoktur.

197- Adak Steli**Lev. 62 Res. 1**

Env. No : 15.73.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.5 cm

Gen: 12.3 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Tablet şeklindedir. Piramidal formudur. Sağ alt köşesinde bir kırık vardır.

Tanım : Tablet üzerinde, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

198- Adak Steli

Lev.62 Res. 2

Env. No : 68.41.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.3 cm

Gen: 9 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Sağ alt köşesi kırıktır. Stel genelinde aşınma görülür.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stel oldukça kaba çalışılmıştır. Alınlık merkezinde tüm alınlığı kaplayan daire biçimli kalkan ya da rozet motifi işlenmiştir. Alınlığın alt profilinde figür alanında olması gereken, çoban pelerini giymiş erkek figürünün başı vardır. Kazıma çizgilerle alınlık alt profilinden stel gövdesine geçilir. Erkek figürünün gövdesi bu kısmı tamamen doldurmuştur. Figürün ayakları ise tutturmalık kısmına işlenmiştir. Stel yüzeyi düz değildir. Kabartma figür üzerinde kırmızı boya kalıntısı vardır. Yazıt yoktur.

199- Adak Steli

Lev. 62 Res. 3

Env. No : 15.74.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.6 cm

Gen: 10 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Üst kısmı piramidal olan stelin sağ akroteri kırıktır. Üst kısmı da aşınmıştır.

Tanım : Stel üzerinde kabaca çalışılmıştır. Şematik olarak üç akroter yapılmıştır. Alınlık yoktur. Stel gövdesi ile üst kısım arasında kazıma bir çizgi vardır, ancak bu çizgi stel gövdesinden üst kısma taşan figürün başlığının sağ tarafında daha alçakta, sol tarafında ise daha yüksektedir. Stel gövdesinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü vardır. Yüz ayrıntısı işlenmiştir. Ayakları görülür. Yazıt yoktur.

200- Adak Steli

Lev. 62 Res. 4

Env. No : 26.46.64.

Malzeme : Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 8.8 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin sağ alt köşesi kırıktır.

Tanım : Stelin tüm kenarları yuvarlatılmıştır. En üstte tepede tek akroter vardır. Kabartma alanı etrafında kazıma çizgilerle oluşturulan dairevi bir kontur yapılmıştır. Ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü vardır. Sağ tarafında ondan daha kısa boylu bir figür daha yapılmak istenmiş, ancak yarım kalmıştır. Yazıt yoktur.

201- Adak Steli

Lev. 63 Res. 1

Env. No : - 15

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.7 cm

Gen: 9.3 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Stel, üst tarafı yuvarlatılmış piramidal bir tablettir.

Tanım : Kabaca işlenmiş tablet üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

202- Adak Steli

Lev. 63 Res. 2

Env. No : 27.17.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.6 cm

Gen: 9.4 cm

Kal: 2.3 cm

Durum : Şekil olarak kenarları yuvarlatılmış dikdörtgen formunda olan stelin yüzeyi kabaca düzeltilmiştir.

Tanım : Ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

203- Adak Steli

Lev. 63 Res. 3

Env. No : 22.2.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 3 cm

Durum : Köşeli formda olan tabletin sağ alt köşesinde küçük bir kırık vardır.

Tanım : Tablet üzerinde piramidal yapıda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

204- Adak Steli

Lev. 63 Res. 4

Env. No : 15.77.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.1 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Şekilsiz bir formda olan tablette önemli bir kırık yoktur.

Tanım : Tablet üzerinde piramidal yapıda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

205- Adak Steli

Lev. 64 Res. 1

Env. No : 26.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.3 cm

Gen: 7.1 cm

Kal: 3 cm

Durum : Belli bir şekli ve önemli bir kırığı yoktur.

Tanım : Tablet üzerinde piramidal yapıda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

206- Adak Steli

Lev. 64 Res. 2

Env. No : 26.96.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.8 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Stel tablet şeklindedir ve etrafı kabaca düzeltilmiştir.

Tanım : Dikdörtgen bir tablet şeklinde olan stel üzerinde, bir kaide üzerinde ayakta duran, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Stel yüzeyi ve kenarları kabaca düzeltilmiştir. Yazıt yoktur.

207- Adak Steli

Lev. 64 Res. 3

Env. No : 15.57.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11 cm

Gen: 5.4 cm

Kal: 2.4 cm.

Durum : Dikdörtgen formlu tablet üzerindeki figürün tam ortasında enine bir çatlak vardır.

Tanım : Tablet üzerinde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle şematik olarak betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

208- Adak Steli

Lev. 64 Res. 4

Env. No : 26.66.64.

Malzeme : Damarlı Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.3 cm

Gen: 8.3 cm

Kal: 2.7 cm.

Durum : Dikdörtgen formlu olan tabletin sağ kenarında küçük bir kırık vardır.

Tanım : Dikdörtgen formlu tabletin kenarları tam düzeltilmemiştir. Yüzey üzerinde piramidal yapıda, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü daha yuvarlakça olarak kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Ayakları da yuvarlak hatlara sahiptir ancak iki ayağı da ya düz bir kaide üzerinde durur vaziyette betimlenmiştir ya da ayakkabı yapılmak istenmiştir. Yazıt yoktur.

209- Adak Steli**Lev. 65 Res. 1**

Env. No : 68.40.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 7.9 cm

Gen: 10 cm

Kal: 1.4 cm.

Durum : Dikdörtgen formlu stel, ortasından kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde, kabaca, derin kazıma çizgilerle çoban pelerini ve başlığı giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

210- Adak Steli**Lev. 65 Res. 2**

Env. No : 26.9.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.4 cm

Gen: 10.6 cm

Kal: 3.3 cm.

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Üzerinde önemli bir kırık yoktur.

Tanım : Stel, kazıma çizgilerle dekore edilmiş üç akrotere sahiptir. Üçgen bir alınlığı, alınlığın ortasında da, merkezinde delik figürü bulunan yuvarlak kalkan betimlemesi yapılmıştır. Alınlığın yatay geisonlarının üzeri de kazıma çizgilerle dekore edilmiştir. Alınlığın hemen altında figürlü kabartma alanına geçilmiştir. Yan yana üç figür ayakta durmaktadır. Ortadaki figürün ayrıntıları kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Ancak her iki yanında duran figürlerin yalnızca kenarları siluet olarak verilmiş, bitirilmemiştir. Stelin alt profili ve tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

211- Adak Steli**Lev. 65 Res. 3**

Env. No : 26.70.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.4 cm

Gen: 11.9 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Alınlıktan sonra hemen altta stelin kabartma alanına geçilir. Burada yan yana iki erkek figürü betimlenmiştir. Bu figürler başlarını örtecek şekilde olan ve kolları da bulunan mont şeklinde giyecekler giymişlerdir. Boyunlarında da atkı benzeri bir parça yapılmıştır. Figürler kabartma şeklinde, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

212- Adak Steli**Lev. 65 Res. 4**

Env. No : 15.52.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.7 cm

Gen: 12.6 cm

Kal: 2.6 cm.

Durum : Stelin sağ alt kenarında küçük bir kırık vardır. Diğer yerleri sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak yuvarlatılmış stelin sadece ortada kalan kabartma alanı işlenebilmiştir. Alınlık ve stelin tutturmalık kısmı ile alt platformu düzleştirilip bırakılmıştır. Figürlü alanda yan yana iki erkek figürü, çoban pelerini benzeri bir kıyafet giymiş halde betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

213- Adak Steli**Lev. 66 Res 1**

Env. No : 26.27.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.2 cm

Gen: 10 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin sol alt köşesinde bir kırık ve alınlığın merkezinde bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Stel form olarak üst kısmı daha geniş, alt profile doğru daralan bir form gösterir. Kabartma alanında ayakta duran, çoban pelerini giymiş iki erkek figürü, kabaca betimlenmiştir. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

214- Adak Steli**Lev. 66 Res. 2**

Env. No : 68.28.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 20.2 cm

Gen: 12.8 cm

Kal: 3.1 cm.

Durum : Stelin tepe akroteri yatay olarak kırıktır. Ayrıca sağ alt köşede ve tutturmalığın sol köşesinde birer kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın alt profilinden kazıma bir çizgi ve iç bükey bir silmeden sonra kabartma alanına geçilir. Burada yan yana iki erkek figürü, çoban pelerini giymiş şekilde betimlenmişlerdir. Figürler kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Ayakları, stelin alt silmesinin üzerine basmaktadır. Tutturmalığının da sol köşesi kırıktır. Yazıt yoktur.

215- Adak Steli**Lev. 66 Res. 3**

Env. No : 26.26.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.2 cm

Gen: 10.7 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanında yan yana iki erkek figürü, stelin alt profili üzerinde durur şekilde betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları verilmiştir. Stel genel olarak oldukça kaba işlenmiştir ve yer yer aşınma gözlenmektedir. Tutturmalığı da aşınmış ve sağlamdır. Yazıt yoktur.

216- Adak Steli**Lev. 66 Res. 4**

Env. No : 26.95.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13 cm

Gen: 11.3 cm

Kal: 2.6 cm.

Durum : Stelin üst kısmı ile tutturmalığın sağ köşesi kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde çoban pelerini giymiş, yan yana duran iki erkek figürü işlenmiştir. Yüz ayrıntıları işlenmemiştir. Giysi ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

217- Adak Steli**Lev. 67 Res. 1**

Env. No : 27.15.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.1 cm

Gen: 9 cm

Kal: 4.4 cm.

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Sol kenarda, kırık izleri görülür.

Tanım : Stel üzerinde yan yana duran, çoban pelerini giymiş iki erkek figürü, yüksek kabartma şeklinde betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları da verilmiştir. Yazıt yoktur.

218- Adak Steli

Lev. 67 Res. 2

Env. No : 68.19.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.5 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin üst kısmı tamamen kırıktır. Tutturmalığın sağ köşesinde küçük bir kırık vardır.

Tanım : Stel üzerinde dizlerinden alt kısmı görünen iki insan figürü betimlenmiştir. Yan yana, bir kaide üzerinde dururlar. Dış bükey bir silme ile stelin alt profiline geçilir. Kalınca olan bu profilden sonra tutturmalık kısmı gelir. Yazıt yoktur.

219- Adak Steli

Lev. 67 Res. 3

Env. No : - 18

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.9 cm

Gen: 16.7 cm

Kal: 4.7 cm.

Durum : Stelin üst kısmı ile sol kenarı alt köşeye kadar kırıktır. Tutturmalığı aşınmıştır.

Tanım : Stel üzerinde üç tane çoban pelerini giymiş erkek figürü vardır. En soldakinin sadece ayak kısmı, diğerlerinin tüm vücutları görünür. Boyları oldukça kısadır. Stelin alt kısmında oldukça büyük bir alan boş bırakılmış, yüzeyde ince keski izleri görülmektedir. Yazıt yoktur.

220- Adak Steli

Lev. 67 Res. 4

Env. No : 138.59.69

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük:14.4 cm

Gen: 10.9 cm

Kal: 2.7 cm.

Durum : Tablet şeklinde olan stelde kırık yoktur.

Tanım : Oldukça kaba işlenen tablet üzerinde yan yana iki erkek figürü çoban pelerini giymiş şekilde betimlenmişlerdir. Yüz ayrıntıları da verilmiştir. Ayaklar L tarzında işlenmiştir. Yazıt yoktur.

221- Adak Steli

Lev. 68 Res. 1

Env. No : 15.82.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 20.7 cm

Gen: 13.5 cm

Kal: 4 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen, küçük

bir alınlığı vardır. Stelin kabartma alanında ortada sivri külah başlıklı bir figür ile her iki yanında saçları uzun, başları açıkta, tüm vücutlarını saran hymation giymiş iki erkek figürü işlenmiştir. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

222- Adak Steli

Lev. 68 Res 2

Env. No : 15.83.64.

Malzeme : Damarlı Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 30.5 cm

Gen: 14.2 cm

Kal: 3.9 cm.

Durum : Stelin alt köşesi kırıktır.

Tanım : Üst kısmı asimetrik olarak düzeltilmiş olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Asimetrik olan alınlığın ortasında yuvarlak bir kalkan motifi işlenmiştir. Kabartma alanında en solda altta uzun ve kıvrımlı bir elbise üzerine, tüm vücudunu ve kollarını saracak şekilde giyinmiş bir kadın figürü ile yanında palliatus tarzında giyinmiş bir erkek figürü , sağda daha arka fonda çoban pelerini benzeri kıyafet giymiş iki erkek figürü betimlenmiştir. Tüm figürler bir kaide üzerinde ayakta dururlar. Bir düz silme, bir enine düz kazıma çizgiden sonra yazı yazılacak alan bırakılmış, ancak yazı yazılmamıştır. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

223- Adak Steli

Lev. 68 Res. 3

Env. No : 15.92.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 26.6 cm

Gen: 13.8 cm

Kal: 3.7 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Alınlık ve tutturalık kısımları

aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin kazıma çizgilerle ve şematik olarak oluşturulmuş üç akroteri ve üçgen alınlığı vardır. Kabartma alanında dört figür işlenmiştir. Yüz ve elbise ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Ortadaki iki figür daha yüksekte, diğerleri daha alçakta durur. En sağdaki figür diğerlerinden daha uzun olarak betimlenmek istenmiş ancak figürün ayrıntıları işlenmemiştir. Stelin alt profili ve tutturmalık kısmı kazıma çizgilerle şematik olarak yapılmıştır. Yazıt yoktur.

224- Adak Steli

Lev. 68 Res. 4

Env. No : 15.68.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 18.8 cm

Gen: 11.6 cm

Kal: 2.5 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin pedimentinde iri bir yuvarlak kalkan figürü işlenmiştir. Kabartma alanında solda, drapeli elbise giymiş, bir kadın figürü, hemen sağında önünde küçük bir çocuk figürü işlenmiş, sağda kürklü, kolları da bulunan bir elbise giymiş erkek figürü işlenmiştir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

225- Adak Steli

Lev. 69 Res. 1

Env. No : 15.53.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 18.8 cm

Gen: 13.3 cm

Kal: 4.1 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sağ akroter aşınmıştır. Stelin sağ alt

köşesinde küçük bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri, üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanında solda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü ile sağında başı örtülü, altta drapeli uzun bir giysi üzerine tüm vücudunu saran bir hymation giymiş bir kadın figürü işlenmiştir. Kadının dirsekten bükülmüş sağ eli boğazının alt kısmından dışarı sarkmıştır. Giysi kıvrımları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

226- Adak Steli

Lev. 69 Res. 2

Env. No : 26.75.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 19.7 cm

Gen: 11.5 cm

Kal: 3.1 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sağ akroterin bir kısmı ile tutturmalık kısmı aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen, küçük bir alınlığı vardır. Kabartma alanında üç figür işlenmiştir. En soldaki ve en sağdaki figürler çoban pelerini giymiş erkek figürleri, ortadaki ise başı ve tüm vücudu hymation içinde kalmış, altta kıvrımlı bir elbise giymiş olan bir kadın figürüdür. Yazıt yoktur.

227- Adak Steli

Lev. 69 Res. 3

Env. No : 26.67.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 16.5 cm

Gen: 10.8 cm

Kal: 2.5 cm.

Durum : Stel tam ve sağlamdır. Tutturmalık aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin alınlık ve alt platformu düzeltilmiş ve konturları belirlenmiş ancak yontulmamıştır. Kabartma alanında iki erkek figürü işlenmiş, soldaki çoban pelerini giymiş şekilde, sağdaki palliatus şeklinde betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

228- Adak Steli

Lev 69 Res. 4

Env. No : 26.52.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 15.6 cm

Gen: 10.2 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Tutturmalıkta bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak yuvarlatılmış olan stelin üç akroteri, üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanında kıvrımlı, tüm vücudu saran bir giysi giyen ve başı örtülü bir kadın figürü ile sağında bitmemiş bir figür daha vardır. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir. Tutturmılığı kırıktır. Yazıt yoktur.

229- Adak Steli

Lev. 70 Res. 1

Env. No : 26.56.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 22.8 cm

Gen: 13.6 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin ortasında diagonal şekilde bir kırık vardır. Stelin geneli aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal şekilde olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanı üzerinde üç figür işlenmiştir. En sol ve en sağdaki

figür, çoban pelerini giymiş, ortadaki palliatus tarzında giyinmiştir. Stelin alt profili ve tutturmalığının sınırları şematik olarak kazıma çizgilerle belirlenmiştir. Yazıt yoktur.

230- Adak Steli

Lev. 70 Res. 2

Env. No : 26.72.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 19.2 cm

Gen: 12.8 cm

Kal: 2.8 cm.

Durum : Stel üzerinde büyük bir kırık yoktur. Ancak stel oldukça aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin kazıma çizgilerle şematik olarak oluşturulmuş üç akroter ve üçgen alınlığı vardır. Kabartma alanında yan yana iki figür işlenmiştir. Soldaki çoban pelerini giymiş bir erkek, yanında ise kıvrımlı elbise üzerine başını ve tüm vücudunu saran hymation giymiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stel üzerindeki tüm ayrıntılar kazıma çizgilerle yapılmıştır. Yazıt yoktur.

231- Adak Steli

Lev. 70 Res. 3

Env. No : 27.13.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 14.8 cm

Gen: 9.5 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Sol alt köşede bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanı ortadan dikey olarak ikiye ayrılmıştır. Solda piramidal

şekilde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü benzeri bir figür kazıma çizgilerle işlenmiş, sağdaki bölümde, yine kazıma çizgilerle piramidal olmayan belki palliatus tarzında bir figür işlenmek istenmiş, ancak yarım kalmıştır. Tutturmalık kısmı sağlamdır. Yazıt yoktur.

232- Adak Steli

Lev. 70 Res. 4

Env. No : 26.49.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 16.2 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2.4 cm.

Durum : Stel sağ akroteri ile sol alt köşesi kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak yuvarlatılmış stel oldukça aşınmış görünümündedir. Kazıma çizgilerle oluşturulmuş üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Kazıma alanı üzerinde bir çoban pelerini giymiş erkek figürü ile başı ve tüm vücudunu saracak şekilde giyinmiş bir bayan figürü işlenmiştir. Stelin alt platformu ve tutturalık kısmı şematik olarak kazıma çizgilerle yapılmıştır. Yazıt yoktur.

233- Adak Steli

Lev. 71 Res. 1

Env. No : 26.78.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.5 cm

Gen: 12.7 cm

Kal: 3.2 cm.

Durum : Stelin orta kısmında her iki kenarda diagonal iki kırık vardır.

Tanım : Üç akroterli üçgen alınlıklı stelin kabartma alanında beş figür işlenmiştir. En soldaki çoban pelerini giymiş bir erkek figürü omuzu çapraz şekilde kırıktır, yanında başı örtülü olacak şekilde giyinmiş bir kadın figürünün dizlerinden alt kısmı kırıktır, ortada çoban pelerini benzeri bir kıyafet giymiş bir erkek figürünün

belden aşağısı çapraz bir şekilde kırıktır. Sağındaki başı örtülü olan kadın figürünün sağ omuzu görünür, sol omzundan aşağısı kırıktır. Onun da sağında bir erkek figürünün başı, yıpranmış bir şekilde işlenmiştir. Yazıt yoktur.

234- Adak Steli

Lev. 71 Res. 2

Env. No : 27.7.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.7 cm

Gen: 12.1 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin sol kenarında ortasından sağ üst köşesine doğru diagonal bir kırık ve sol alt köşede yine diagonal, küçük bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı kırık olan stel üzerinde üç figür işlenmiştir. En soldaki palliatus tarzında bir erkek figürü, ortada çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, en sağdaki ise altta kıvrımlı bir elbise, üzerine başını ve kollarını saracak şekilde hymation giymiş bir kadın figürü işlenmiştir. Figürlerin elleri olması gerekenden büyük işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin alt platformu oldukça yüksek bırakılmıştır. Tutturmalık kısmının sağ köşesi hafif kırıktır. Yazıt yoktur.

235- Adak Steli

Lev. 71 Res. 3

Env. No : 27.12.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 22 cm

Gen: 13.8 cm

Kal: 3.5 cm.

Durum : Sol alt köşesi ve sağ alt köşesi diagonal olarak kırıktır. Alınlık kısmı aşınmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın yatay siması üzerinde küçük keski izleri görülür. Kabartma alanında yan yana iki figür işlenmiştir. Soldaki çoban pelerini benzeri bir kıyafet giymiş bir erkek figürü, sağdaki başı örtülü, tüm vücudunu şala sarmış şekilde giyinmiş bir kadın figürüdür. Yazıt yoktur.

236- Adak Steli

Lev. 71 Res. 4

Env. No : 26.25.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.5 cm

Gen: 17.9 cm

Kal: 5.3 cm.

Durum : Stelin üst kısmı ile alt köşesi ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde bir kaide üzerinde ayakta duran üç figür işlenmiştir. En solda dizlerinden altı açıkta bırakacak şekilde kıvrımlı elbise giymiş bir erkek figürü, ortada altta kıvrımlı elbise giymiş, üzerine hymation giymiş bir kadın figürü, en sağda da bacaklarını örten bir giysi giymiş, erkek figürü işlenmiştir. Her üç figürün de sağ bacakları sabit, sol bacakları hareketlidir. Figürler yüksek kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

237- Adak Steli

Lev. 72 Res. 1

Env. No : 15.54.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 8.9 cm

Gen: 13.4 cm

Kal: 3.4 cm.

Durum : Tablet şeklinde olan adak steli üstten alta genişleyen formdadır.

Tanım : Kabaca çalışılmış tablet üzerinde yan yana iki figür işlenmiştir. Solda çoban pelerini giymiş bir erkek figürü ile sağında kıvrımlı elbise ve üzerine hymation giymiş bir bayan figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

238- Adak Steli

Lev 72 Res. 2

Env. No : 26.50.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.1 cm

Gen: 13 cm

Kal: 4.4 cm.

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde solda, baştan aşağı çoban pelerini giymiş bir erkek figürü ile, ortada kıvrımlı bir giysi, üstüne vücudunu kaplayan bir şal giymiş olan bir bayan, dirsekten kolu bükülmüş şekilde, sol kolu vücuduna paralel şekilde bırakılmış bir bayan figürü işlenmiş, baş kısmı kırıktır. En sağda bir figür daha işlenmiştir. Ancak tamamlanmamıştır. Yazıt yoktur.

239- Adak Steli

Lev. 72 Res. 3

Env. No : 68.31.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 8.9 cm

Gen: 14.5 cm

Kal: 3.2 cm.

Durum : Stelin ortasından alt kısmı kırıktır.

Tanım : Stelin üst kısmı piramidaldir. Şematik olarak üç akroter işlenmiştir. Alınlık yapılmamıştır. Solda piramidal şekilde çoban pelerini giymiş bir erkek figürü ile sağında kıvrımlı elbise giymiş, başı örtülü bir bayan figürü, kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir. Yazıt yoktur.

240- Adak Steli**Lev. 72 Res. 4**

Env. No : 26.37.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.3 cm

Gen: 13.1 cm

Kal: 5.3 cm.

Durum : Stel tablet şeklindedir. Alt kısmında oyuklar vardır. Tam bir şekli yoktur.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak yuvarlatılmış olan tablet şeklindeki adak steli üzerinde dört figür işlenmiştir. Boyları birbirinden farklıdır. Ortadaki figür en uzundur. Kenarlara gidildikçe boyları kısalmır. Soldan üç figür, baştan aşağı çoban pelerini giymiş erkek figürleridir. En sağdaki küçük bir kız çocuğudur. Kıvrımlı elbise giymiş, başı örtülüdür. Elinde bir cisim kavıyor gibi betimlenmiştir. Figürler kabaca çalışılmıştır. Yazıt yoktur.

241- Adak Steli**Lev. 72 Res. 5**

Env. No : 26.4.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.2 cm

Gen: 17.4 cm

Kal: 3.3 cm.

Durum : Stelin sol tarafı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu olan stel üzerinde kazıma çizgilerle iki figür işlenmiştir. Solda bir bayan figürü, sağında bir erkek figürü işlenmiştir. Ancak çok kabaca işlenmiştir. Figürlerin sağ tarafında yazıt vardır. Aşınma çok olduğundan tam okunamamaktadır. Yazıt yoktur.

242- Adak Steli**Lev. 72 Res. 6**

Env. No : 26.41.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.2 cm

Gen: 15.2 cm

Kal: 2.1 cm.

Durum : Stel yuvarlak formlu bir tablettir. Alt kısmında küçük çentikler vardır.

Tanım : Yuvarlak formlu stel üzerinde solda, çoban pelerini benzeri bir kıyafet giymiş bir figür, sağında başı örtülü, sağ kolu hariç tüm vücudu saracak şekilde şal ile örtülmüş şekilde giyinmiş, boyu daha uzun olan bir bayan figürü işlenmiştir. Figürler kabaca ve kazıma çizgilerle yapılmıştır. Yazıt yoktur.

243- Adak Steli**Lev. 73 Res. 1**

Env. No : 26.101.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.4 cm

Gen: 24 cm

Kal: 2.8 cm.

Durum : Tablet şeklindeki stelin sağ kenarı ile sol üst köşesi kırıktır.

Tanım : Oldukça kaba çalışılan tablet üzerinde beş figür işlenmiştir. En solda pudicita tarzında bir kadın figürü, yanında daha kısa olan, çoban pelerini giymiş bir erkek figürü, sağında bir erkek çocuk figürü ile en sağda, dört ayaklı birbirinin üstünde iki hayvan figürü işlenmiştir. Hayvan figürleri sağa dönük olup, kafaları kırıktır. Tüm figürler alçak kabartma olarak işlenmişlerdir. Stelin tümü aşınmış görünümündedir. Yazıt yoktur.

244- Adak Steli**Lev. 73 Res. 2**

Env. No : 27.3.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 8.5 cm
 Gen: 15.4 cm
 Kal: 3.2 cm.

Durum : Yuvarlak hatlara sahip olan tablette önemli bir kırık yoktur.

Tanım : Kabaca çalışılmış tablet üzerinde üç figür işlenmiştir. En soldaki ve en sağdaki çoban pelerini giymiş bir erkek figürüdür. Ortadaki altta kıvrımlı ve uzun bir elbise üzerine, tüm vücudunu saracak şekilde palla giymiş bir bayan figürüdür. Yazıt yoktur.

245- Adak Steli

Lev. 73 Res. 3

Env. No : 26.19.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 9.1 cm
 Gen: 11.9 cm
 Kal: 3 cm.

Durum : Stelin üst ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde iki figür, kazıma çizgilerle işlenmiştir. Soldaki pudicita tarzında giyinmiş bir bayan figürü, sağdaki çoban pelerini şeklinde giyinmiş bir erkek figürüdür. Yüz ayrıntıları ince kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

246- Adak Steli

Lev. 73 Res. 4

Env. No : 26.43.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 11.8 cm

Gen: 12.5 cm

Kal: 3.1 cm.

Durum : Tabletın her tarafı kırılmıştır.

Tanım : Kabaca işlenen tablet üzerinde üç figür işlenmiştir. Soldaki iki figür çoban pelerini giymiş erkek figürleridir. En sağdaki ise alta uzun ve kıvrımlı bir elbise üzerine tüm vücudu palla ile sarılmış ve başı örtülü şekilde giyinmiş bir bayan figürüdür. Yazıt yoktur.

247- Adak Steli

Lev. 73 Res. 5

Env. No : 26.91.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 8.8 cm

Gen: 11.1 cm

Kal: 2 cm.

Durum : Tabletın sol kısmı dışında kalan her yeri kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde sivri külahlı, uzun pelerinli bir erkek figürü ile kıvrımlı bir elbise giyen ve başı örtülü bir kadın figürü işlenmiştir. Kadının sağ kolu dirsekten bükülmüş ve şal içinde bırakılmıştır. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

248- Adak Steli

Lev. 74 Res. 1

Env. No : 26.98.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.9 cm

Gen: 14.5 cm

Kal: 3.7 cm.

Durum : Oval şekilde olan tabletin sağ tarafı kırıktır.

Tanım : Kabaca çalışılan tablet üzerinde tüm vücudu ve başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü ile sivri külahlı, tüm vücudu örten bir kıyafet giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Tablet oldukça aşınmiştir. Yazıt yoktur.

249- Adak Steli

Lev. 74 Res. 2

Env. No : 27.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.7 cm

Gen: 12.1 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin sağ alt köşesi kırıkır.

Tanım : Kabaca hatları düzeltilen ve kabaca çalışılan stel üzerinde iki figür işlenmiştir.

Yazıt : Dikdörtgen formlu stelin yüzeyi kabaca düzlenmiştir. İnce keski izleri krlr. Kabartma alanında alçak kabartma tekniği ile iki figür işlenmiştir. Soldaki kıvrımlı elbise giyen bir kadın figürü, sağdaki ise oban pelerini giymiş bir erkek figürüdür. Ayrıntılar ince kazıma çizgilerle verilmiştir. Stelin st kısmı ya yarım kalmıştır. Ya da işlenmeden bırakılmıştır. Yazıt yoktur.

250- Adak Steli

Lev. 74 Res. 3

Env. No : 26.31.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.6 cm

Gen: 11.3 cm

Kal: 3 cm.

Durum : Stelin sağ alt köşesi kırıkır.

Tanım : Üst kısmı yuvarlatılmış olan tablet üzerinde solda altta

kıvrımlı bir elbise, üzerine başını da örtecek şekilde şal örtmüş bir kadın figürü, yanında ise ayaklara kadar uzun, başını da örten bir giysi giyen bir erkek figürü işlenmiştir. Yüz ayrıntıları da kabartma şeklinde yapılmıştır. Yazıt yoktur.

251- Adak Steli

Lev. 74 Res. 4

Env. No : 15.55.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 9.5 cm

Gen: 10 cm

Kal: 2 cm.

Durum : Tabletın sol kısmı kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde solda tüm vücudu ve başı örten, sivri külah başlıklı bir erkek figürü, sağında ise yine aynı tarzda, ancak enine kıvrımları olan bir elbise giymiş bir bayan figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

252- Adak Steli

Lev. 75 Res. 1

Env. No : 26.69.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.4 cm

Gen: 11.2 cm

Kal: 2.2 cm.

Durum : Tabletın sağ alt köşesi kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde solda sivri külah başlıklı, tüm vücudu örtecek şekilde giyinmiş, uzun boylu bir erkek figürü ile, sağında başı örtülü, sol kolu dışında tüm vücudu saracak şekilde şal ile sarılmış bir bayan figürü işlenmiştir. Figürler kabartma olarak, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

253- Adak Steli

Lev. 75 Res. 2

Env. No : 15.64.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 13.8 cm
 Gen: 12.4 cm
 Kal: 2.5 cm.

Durum : Tablet üzerinde önemli bir kırık yoktur.

Tanım : Tablet üzerinde başı örtülü, sol kolu dışında tüm vücudu saracak şekilde şal ile sarılmış bir bayan figürü, yanında sivri külah başlıklı, tüm vücudu örten kaba bir giysi giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Figürler, kabartmadan çok kazıma çizgilerle yapılmış izlenimi vermektedir. Yazıt yoktur.

254- Adak Steli

Lev. 75 Res. 3

Env. No : 26.14.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 16.2 cm
 Gen: 14.3 cm
 Kal: 3.2 cm.

Durum : Tablet in tüm çevresi kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde  figür işlenmiştir. En sağdaki ve en soldaki tüm vücudu örten, sivri külah başlıklı bir giysi giymiş erkek figürleridir. Ortadaki figür $\frac{3}{4}$ görüntü ile gösterilmek istenen başı örtülü, tüm vücudu şal ile sarılmış tarzda giyinmiş bir bayan figürüdür. Stel kabaca işlenmiştir. Tüm ayrıntılar ve figürler kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

255- Adak Steli

Lev. 75 Res. 4

Env. No : 15.76.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 6.3cm

Gen: 9.7 cm

Kal: 3.1 cm.

Durum : Stelin sol kısmı dışında tüm kenarları kırılmıştır.

Tanım : Figürlü alanda iki figür işlenmiştir. Solda kabarık saçlı, bol yakalı bir giysi giymiş figür ile yanında çoban pelerini giymiş bir erkek figürü işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

256- Adak Steli

Lev. 76 Res. 1

Env. No : 26.1.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.2 cm

Gen: 8.6 cm

Kal: 2.4 cm.

Durum : Tablet oldukça aşınmıştır.

Tanım : Küçük bir mermer parçası üzerine işlenerek oluşturulan tablette tam bitmemiş küçük bir figür ile yanında çoban pelerini giymiş şekilde betimlenmiş bir erkek figürü yer almaktadır. Tablet oldukça kabaca işlenmiştir. Yazıt yoktur.

257- Adak Steli

Lev. 76 Res. 2

Env. No : 15.67.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 20.1 cm

Gen: 12.1 cm

Kal: 4.1 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Sol akroterin üst kısmı ve stelin sol

tarafında alınlığın hemen altında küçük bir kırık vardır..

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilmiş olan stelin üç akroteri ve küçük bir alınlığı vardır. Stel form olarak aşağıdan yukarıya doğru daralır. Alınlığın hemen altındaki kabartma alanında, uzun, ince kıvrımlı elbise üzerine tüm vücudu ve kolları saran, başı da örten tarzda elbise giymiş bir kadın figürü betimlenmiştir. Yüz ayrıntıları ve kıvrımlar kazıma çizgilerle yapılmıştır. Sağ kolu dirsekten bükülmüş bir halde ve hymationun altında, sol kolu vücuda paralel olarak sol tarafta dururken eliyle de ön kısımdaki kıvrımlı hymationu tutar. Ayakları da işlenen figür, stelin alt profili üzerine basar şekilde betimlenmiştir. Stelin alt profili ve tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

258- Adak Steli

Lev. 76 Res. 3

Env. No : 26.80.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 22.2 cm

Gen: 12.1 cm

Kal: 5.6 cm.

Durum : Stel tüm ve sağlamdır. Ancak sağ alt köşede küçük bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stelin kabartma alanı kabaca düzleştirilmiş, burada uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stelin tutturmalık kısmında keski izleri göze çarpar. Yazıt yoktur.

259- Adak Steli

Lev. 76 Res. 4

Env. No : 15.70.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 18.8 cm

Gen: 10.5 cm

Kal: 3.1 cm.

Durum : Stelin sol alt köşesi kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel, üç akroterli ve üçgen alınlıklıdır. Üst kısmı aşınmıştır. Ayrıntıları kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Akroterler ve stelinalt profili üzerinde keski izleri göze çarpar. Tutturmalık kısmı sağlamdır. Yazıt yoktur.

260- Adak Steli

Lev. 77 Res. 1

Env. No : 15.51.64.

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 19 cm

Gen: 12.2 cm

Kal: 3.5 cm.

Durum : Stelin tutturmalık kısmı kırıktır. Stel genelinde bir aşınma gözlenir.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stel bel kısmı daralan bir forma sahiptir. Kabartma alanında uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel yüzeyi oldukça pürüzlü bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

261- Adak Steli

Lev. 77 Res. 2

Env. No : 53.4.64.

T.Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 20.4 cm

Gen: 13.2 cm

Kal: 4 cm.

Durum : Stelin tutturmalık kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Bel kısmı daralan bir formu vardır. Kabartma alanı üzerinde saçları açık olan uzun saçlı bir kadın figürü işlenmiştir. Bol kıvrımlı bir elbise üzerine hymation giymiştir. Cepheden betimlenmiştir. Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Yazıt yoktur.

262- Adak Steli

Lev. 77 Res. 3

Env. No : 26.77.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.9 cm

Gen: 10.2 cm

Kal: 3.3 cm.

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır.

Tanım : Oldukça kabaca çalışılan stel üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir.. Tutturmalık sağlamdır. Yazıt yoktur.

263- Adak Steli

Lev. 77 Res. 4

Env. No : 68.25.64.

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 21.5 cm

Gen: 11.9 cm

Kal: 2.5 cm.

Durum : Stelin sağ alt köşesi ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel üstten alta doğru genişleyerek inen bir formdadır. Üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanında uzun

elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü alçak kabartma tarzında işlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça gözenekli bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

264- Adak Steli

Lev. 78 Res. 1

Env. No : 26.3.64.

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 22.8 cm

Gen: 10.6 cm

Kal: 4.5 cm.

Durum : Stelin üst kısmında sol ve tepe akroeti ile sol alt köşesi ve sağ kenarı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Yatay simada bir sıra yazıt vardır. Kabartma alanı üzerinde saçları açık olan, hareketli ve bol kıvrımlı bir elbise giymiş olan sol eliyle elbisesini tutan bir kadın figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça gözenekli bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

265- Adak Steli

Lev. 78 Res. 2

Env. No : 15.96.64.

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 24.4 cm

Gen: 21.2 cm

Kal: 6.9 cm.

Durum : Stelin kabartma alanının yarısından alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin üç akroteri ve asimetric üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın yatay simasının altında düz bir silme yapılmıştır. Kabartma alanı üzerinde başı örtülü, peplos giymiş bir bayan, başı üst silmeye

değecek şekilde, ellerinin ayası görünecek bir biçimde açık, dirsekleri kollarından bükülmüş şekilde cepheden betimlenmiştir. Yüz, saç, el, elbise kıvrımı gibi ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel yüzeyi itinayla düzleştirilmiştir. Yazıt yoktur.

266- Adak Steli

Lev. 78 Res. 3

Env. No : 26.17.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 2.3 cm.

Durum : Stelin üst kısmı piramidal şekilde kırıktır. Ayrıca sağ köşeden, stelin tutturmalık kısmının sol kenarına doğru, kıvrımlı bir çatlak vardır.

Tanım : Üzeri düzeltilmiş olan stelin üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

267- Adak Steli

Lev. 79 Res. 1

Env. No : 26.33.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10 cm

Gen: 7.3 cm

Kal: 1.9 cm

Durum : Tabletın alt kısmı soldan sağa doğru diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Dikdörtgen tablet şeklindeki adak levhası üzerinde kazıma çizgilerle uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

268- Adak Steli**Lev. 79 Res. 2**

Env. No : - (20)

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13 cm

Gen: 7.2 cm

Kal: 3.9 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kabaca çalışılmış olduğu görülen stel üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü, kabartma şeklinde ancak daha çok kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Stel yüzeyinde keski izleri görülür. Yazıt yoktur.

269- Adak Steli**Lev. 79 Res. 3**

Env. No : 26.20.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük:17.9 cm

Gen: 9.9 cm

Kal: 4.3 cm

Durum : Stel yüzeyi oldukça aşınmış görünümündedir. Sol ve sağ alt köşelerde küçük birer kırık vardır.

Tanım : Kenarları yuvarlatılmış dikdörtgen plaka şeklindeki tablet üzerinde kıvrımlı elbise giymiş, başı örtülü bir kadın figürü çok kabaca işlenmiştir. Yazıt yoktur.

270- Adak Steli**Lev. 79 Res. 4**

Env. No : 26.28.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 18.4 cm

Gen: 10.4 cm

Kal: 4.6 cm

Durum : Stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kenarları kabaca düzeltilmiş dikdörtgen formlu tablet üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Tablet aşınmış görünümlüdür. Yazıt yoktur.

271- Adak Steli

Lev. 80 Res. 1

Env. No : 15.46.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.3 cm

Gen: 7.4 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kabaca işlenmiş tablet üzerinde başı açık, cepheden, alçak kabartma olarak bir kadın betimlenmiştir. Altta kıvrımlı bir elbise, üste bir şal giymiş olan kadın, Saçını ortadan iki yana taramış, sol elini sol göğsü üzerine koymuştur. Stelin yüzeyi kabaca düzeltilmiş, alt form üzerinde keski izleri görülmektedir. Yazıt yoktur.

272- Adak Steli

Lev. 80 Res. 2

Env. No : 68.20.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.5 cm

Gen: 7.2 cm

Kal: 4 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kenarları kabaca düzeltilen levha üzerinde kazıma çizgilerle uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça gözeneklidir. Yazıt yoktur.

273- Adak Steli

Lev. 80 Res. 3

Env. No : 15.50.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 7.6 cm

Kal: 3 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kenarları kabaca düzeltilmiş olan tablet üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Figürün sol kolu ya elbise içinde kalmış, ya da işlenmemiştir. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir, keski izleri görünür. Yazıt yoktur.

274- Adak Steli

Lev. 80 Res. 4

Env. No : 27.21.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.2 cm

Gen: 9.2 cm

Kal: 3.9 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kenarları kabaca düzeltilmiş dört köşeli tablet üzerinde başı örtülü ve tüm vücudu giyindiği giysiye sarılmış bir figür betimlenmiştir. Tablet oldukça aşınmış görünümlüdür. Yazıt yoktur.

275- Adak Steli**Lev. 81 Res. 1**

Env. No : 15.61.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17 cm

Gen: 9 cm

Kal: 3.8 cm

H.Y: cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Kenarları yuvarlatılmış, yüzeyi kabaca perdahlanmış, uzunca tablet üzerinde kazıma çizgilerle uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Yazıt yoktur.

276- Adak Steli**Lev. 81 Res. 2**

Env. No : 53.5.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 9.6 cm

Kal: 2 cm

Durum : Kenarları kabaca düzeltilmiş, sağ alt kenarda bir kırık vardır.

Tanım : Yuvarlak formlu tablet üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

277- Adak Steli**Lev. 81 Res. 3**

Env. No : 27.1.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.5 cm

Gen: 6.7 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Tabletın sol alt köşesinde aşınma ya da kırık vardır.

Tanım : Kenarları kabaca düzeltilmiş tablet üzerinde alçak kabartma olarak uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Tablet aşınmış görünümlüdür. Yazıt yoktur.

278- Adak Steli

Lev. 81 Res. 4

Env. No : 68.29.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.2 cm

Gen: 11.8 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Tabletın sağ alt köşesi, sol üst köşesi ve sağ üst köşesinde kırık vardır.

Tanım : Oldukça aşınmış görünümlü tablet üzerinde uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi gözenekli bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

279- Adak Steli

Lev. 82 Res. 1

Env. No : 26.83.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 18.4 cm

Gen: 13.2 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır.

Tanım : Yuvarlak formlu tablet üzerinde başı örtülü, uzun ve kıvrımlı bir elbise giymiş bir kadın figürü kazıma çizgilerle işlenmiştir. Kadın sağ elinde çukur tas şeklinde bir madde tutmaktadır. Sol kolu vücuduna paralel olarak aşağı uzatılmıştır. Ancak, tam dirsek altına denk gelen yerde, kolunun yanında “L” formlu bir cisim yapılmıştır. Elbise kıvrımları birbirine paralel şekilde kazıma çizgilerle yapılmıştır. Tablet yüzeyi oldukça gözenekli bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

280- Adak Steli

Lev. 82 Res. 2

Env. No : 26.30.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.9 cm

Gen: 8 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır. Kenarlarında küçük çentik şeklinde eksikler vardır.

Tanım : Dikdörtgen formlu tablet üzerinde kazıma çizgilerle uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça iyi perdahlanmıştır. Yazıt yoktur.

281- Adak Steli

Lev. 82 Res. 3

Env. No : 15.45.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.6 cm

Gen: 702 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Levha tam ve sağlamdır.

Tanım : Dikdörtgen plaka şeklindeki adak levhası üzerinde saçlı, açık,

altta kıvrımlı bir elbise, üstte vücudu saran bir şal giymiş bir bayan figürü alçak kabartma tekniği ile işlenmiştir. Figür kazıma çizgiyle yapılmış bir zemin üzerinde ayakta durur. Oldukça aşınmış bir görünüme sahiptir. Yazıtı yoktur.

282- Adak Steli

Lev. 82 Res. 4

Env. No : 26.51.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.4 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 1.7 cm

Durum : Plaka şeklindeki adak levhasının sol kısmı ve alt kısmı kırıktır. Sol üst köşede ufak bir çatlak vardır.

Tanım : Günümüze kalan sağ üst kenarı yuvarlatılmış olan adak levhası üzerinde, kazıma çizgilerle, uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Yazıtı yoktur.

283- Adak Steli

Lev. 83 Res. 1

Env. No : 26.47.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.6 cm

Gen: 9.4 cm

Kal: 1.8 cm

Durum : Plaka şeklindeki adak levhasının sol kısmı kırıktır. Sağ üst köşede küçük bir kırık vardır.

Tanım : Adak levhası üzerinde, kazıma çizgilerle, uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Yazıtı yoktur.

284- Adak Steli**Lev. 83 Res. 2**

Env. No : - 24
 Malzeme : Damarlı Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük: 11.1 cm

Gen: 8.2 cm

Kal: 2.4 cm

Durum : Plaka şeklindeki adak levhasının alt kısmı kırıktır. Sağ kenarında yontma izleri görülür.

Tanım : Dikdörtgen formlu adak levhasının üzerinde kazıma çizgilerle, uzun elbise üzerine, tüm vücudu ve kolları saran, başı örtülü şekilde giyinmiş bir kadın figürü işlenmiştir. Başörtüsünün süslü olduğu göze çarpar. Yazıtı yoktur.

285- Adak Steli**Lev. 83 Res. 3**

Env. No : 15.62.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :

Yük: 10.4 cm

Gen: 10.4 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve sol üst köşesi kırıktır.

Tanım : Kabaca çalışılmış olduğu görülen stel üzerinde alçak kabartma olarak başı örtülü, kıvrımlı elbise ve üzerine vücudunu saran şal giymiş olan bir kadın figürü işlenmiştir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıtı yoktur.

286- Adak Steli**Lev. 83 Res. 4**

Env. No : - 23
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.2 cm

Gen: 11 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Tablet sağlamdır.

Tanım : Düzensiz şekilli tablet üzerinde $\frac{3}{4}$ lük görüntü ile başı örtülü, alta kıvrımlı bir elbise, üste şal giymiş, bir kadın figürü işlenmiştir. Figürün sol kolu vücuduna paralel olarak uzatılmıştır. Stel yüzeyi oldukça aşınmış görünümlüdür. Elbise kıvrımları birbirine paralel, eşit derinlikte işlenmiştir. Yüz ayrıntıları belli değildir. Yazıt yoktur.

287- Adak Steli

Lev. 84 Res. 1

Env. No : 26.32.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.8 cm

Gen: 7.9 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve sol kısmı kırıktır.

Tanım : Oldukça kaba çalışıldığı görülen stel üzerinde başı örtülü, kıvrımlı bir elbise giymiş olan bir kadın figürü işlenmiştir. Stel çok aşınmıştır. Ayrıntıları çok seçilmez. Stelin tutturmalık kısmı sağlamdır. Yazıt yoktur

288- Adak Steli

Lev. 84 Res. 2

Env. No : 15.69.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.6 cm

Gen: 8.1 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Kenarları yuvarlatılmış tablet şeklinde adak levhasının kırığı yoktur.

Tanım : Uzunca, kenarları yuvarlatılmış olan tablet üzerinde saçları açık, alta kıvrımlı bir elbise, üzerine hymation giymiş bir kadın figürü, cepheden betimlenmiştir. Sağ kolunu dirsekten bükerek yaka kısmında tutarken, sol kolunu vücuduna paralel olarak uzatmış, önde göbek kısmında giysisini kavramış halde betimlenmiştir. Ayakları ile bir zemine basar. Elbise kıvrımları birbirine paralel ve eşit derinlikte işlenmiştir. Yazıt yoktur.

289- Adak Steli

Lev. 84 Res. 3

Env. No : - 16

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.6 cm

Gen: 10.7 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Tabletın sol kısmı diagonal olara kırıktır.

Tanım : Yüzeyi perdahlanarak düzeltilmiş olan tablet üzerinde ortadan ikiye ayrılmış dalgalı saçlı, alta kıvrımlı bir elbise, üzerine kollarını saran bir şal giymiş olan bir kadın figürü kabartma olarak işlenmiştir. Sağ kolu giysi altından dirsekten bükülmüş halde belli olur. Sol kolu çok net olmamakla birlikte giysisini tutmaktadır. Elbise kıvrımları birbirine paralel ve eşit derinlikte kazıma çizgi şeklinde işlenmiştir. Yazıtı yoktur.

290- Adak Steli

Lev. 84 Res. 4

Env. No : 26.23.64.

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Malzeme : Beyaz Mermer

Boyutlar :

Yük: 16.1 cm

Gen: 12 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Stelin alt tarafı kırıktır. Alınlık kısmı yarım bırakılmıştır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzleştirilmiş olan stelin alınlık kısmı yapılmamış, Figür alanında dizlerini kendine çekerek oturmuş, sağa bakan ve yanında duran ve bir ayak – destek üzerinde duran cisme doğru sol kolunu uzatmış şekilde betimlenen bir erkek çocuk figürü betimlenmiştir. Elinde bir cisim tutuyor olabilir. Betimleme ya stelin aşınmasından dolayı ya da yarım kalmış olmasından dolayı çok net anlaşılmaz. Yazıt yoktur.

291- Adak Steli

Lev. 85 Res. 1

Env. No : 15.81.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.6 cm

Gen: 7.7 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Stelin sağ alt köşesinde bir kırık vardır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stelin asimetric olarak yapılmış üç dairevi akroteri ve küçük bir üçgen alınlığı vardır. Stel, alınlık ve stelin alt silmesinde daha geniş, stel gövdesinde daha dar bir formdadır. Kabartma alanı üzerinde şematik olarak bir kadın figürü işlenmiştir. Giysi derin kazıma çizgilerle üç bölüme ayrılmıştır. Sol kolu vücuduna paralel, sağ kolu ise hafifçe yukarıda betimlenmiştir. Stelin alt silmesi ve tutturmalık kısmında keski izleri göze çarpar. Yazıt yoktur.

292- Adak Steli

Lev 85 Res. 2

Env. No : - 21

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.4 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2 cm

Durum : Adak levhası tamdır.

Tanım : Düzensiz bir şekilde sahip tablet üzerinde yan yana ayakta duran iki figür işlenmiştir. Çok kabaca işlenen figürler kazıma çizgilerle betimlenmiştir. Soldaki tüm vücudu saran bir elbise giymiş olan kız çocuğunu andırırken, sağdakinin de yine ayaklara kadar uzun elbise üzerine hymation giymiş bir kadın figürü olduğu düşünülür. Tablet aşınmıştır. Yazıt yoktur.

293- Adak Steli

Lev. 85 Res. 3

Env. No : 26.65.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 39 cm

Gen: 16.4 cm

Kal: 4 cm

Durum : Sağ alt köşe ve tepe akroterinde çok küçük birer kırık, stel gövdesinde figürün boyun hizasında enine bir çatlak.

Tanım : Yukarıdan aşağıya düz inen bir forma sahip stel, üç akroterli ve kazıma çizgilerle şematik olarak işlenen üçgen alınlığa sahiptir. Akroterlerin üzerinde kazıma çizgilerle floral desenler oluşturulmuştur. Kabartma alanında tam ortada, cepheden, kısa kabarık saçlı bol kıvrımlı bir elbise giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Elbise kıvrımları kazıma çizgilerle ve eşit derinlikte işlenmiştir. Sağ kolu kumaş içinde, dirsekten bükülerek, sağ eli göğüs kısmından dışarı çıkarılmış, sol eliyle de giysi kıvrımlarını tutar pozisyonda gösterilmiştir. Ayakları bir kaide üzerine basar. Yazıt yoktur.

294- Adak Steli

Lev. 85 Res. 4

Env. No : 26.2.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.8 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stel aşınmış olmakla birlikte sol akroter kısmı diagonal olarak kırıktır.

Tanım : Dikdörtgen formlu, kabaca işlenmiş stel üzerinde şematik olarak üç akroter ve küçük bir alınlık işlenmiştir. Stel gövdesinde, göğüsten alt kısmına dökümlü bir kıyafet giyen, cepheden betimlenmiş bir erkek figürü işlenmiştir. Sol kolu üzerinden kumaş parçası sarkar. Figür, stel gövdesinden kazıma bir çizgiyle ayrılan stel alt silmesi üzerine basar. Tutturmalık kısmı aşınmıştır. Yazıt yoktur.

295- Adak Steli

Lev. 86 Res. 1

Env. No : 15.6.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 19.3 cm

Gen: 9.8 cm

Kal: 3.9 cm

Durum : Sağ alt köşedeki küçük bir kırık dışında stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilmiş olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Alınlığın altında, enine kazıma bir çizgiden sonra stel gövdesine geçilir. Burada, elleri havada, bacakları iki yana açık biçimde, belki de dans eder pozda, cepheden, kabaca iki insan figürü betimlenmiştir. Soldakinin erkek, sağdakinin kadın olduğu düşünülür. Figürlerin araları ve yakın çevreleri oyulmuş, kabartma alanının sağ köşesi ve alt tarafının bir kısmı oyulmadan, düz bırakılmıştır. Stelin kabartma alanından, alt silmesine enine kazıma bir çizgiyle geçilir. Tutturmalık A formludur. Yazıt yoktur.

296- Adak Steli

Lev. 86 Res. 2

Env. No : 22.1.64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Bul. Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 8.1 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Tepe akroteri ile tutturmalığın bir kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olarak düzeltilmiş olan stelin dairevi formlu üç akroteri ve küçük, üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanı üzerinde yan yana, dökümlü elbise giymiş, başları yuvarlakça olan iki erkek figürü betimlenmiştir. Stel yüzeyi aşınmış görünümlüdür. Yazıt yoktur.

297- Adak Steli

Lev. 86 Res. 3

Env. No : 15.79.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.8 cm

Gen: 8.3 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Tepe akroterinin bir kısmında küçük bir kırık vardır.

Tanım : Üç akroterli üçgen küçük bir alınlığı olan stelin kabartma alanında, saçları kazıma çizgilerle eşit aralıklarla işlenmiş, burnu büyükçe yapılmış, kıvrımlı boğaza kadar kapalı bir elbise giymiş, bir erkek figürü, kabaca betimlenmiştir. Stel yüzeyi oldukça kabaca düzeltilmiştir. Stel gibi tutturmalık da aşınmıştır. Yazıt yoktur.

298- Adak Steli

Lev. 86 Res. 4

Env. No : 26.61.64.
 Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.5 cm

Gen: 13.4 cm

Kal: 4.2 cm

Durum : Stelin üst tarafı ve sağ üst köşesi ile sağ alt köşesi ve tutturmalığın sağ alt köşesi kırıktır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya doğru hafif genişleyerek inen stelin yüzeyi özenlice düzeltilmeye çalışılmıştır. Kabartma alanında, yuvarlak formlu bir kaide üzerinde ayakta duran, sol bacağı önde, sağ bacağı arkada, bol kıvrımlı ve dökümlü bir elbise giymiş olan bir erkek figürü cepheden işlenmiştir. Sak kolu kumaşın içinde ve dirsekten bükülerek göğüs hizasında tutulmuştur. Sol kolu kumaşın dışında ve sarkan kumaş parçasını tutar pozisyonundadır. Saçları kısadır. Figürün sağ omuz hizasında kazıma çizgilerle bir strigilis ya da orak benzeri bir cisim işlenmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

299- Adak Steli

Lev. 87 Res. 1

Env. No : 68.39.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 7.7 cm

Gen: 10.4 cm

Kal: 3.4 cm

Durum : Stelin kenarları kırıktır.

Tanım : Küçük adak steli parçası üzerinde kabarık saçlı bir erkek figürüne ait olduğu düşünülen bir baş görünür. Yüz hatları aşınmıştır. Başın üst kısmında kazıma çizgilerle kıvrık dal figürü işlenmiştir. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir. Yazıt yoktur.

300- Adak Steli

Lev. 87 Res. 2

Env. No : 27.6.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 16.7 cm

Gen: 14.4 cm

Kal: 3.8 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Kabaca düzeltilen stelin kabartma alanında kıvrıcık Salı, ayakta duran, bol kıvrımlı bir elbise giymiş bir erkek figürü cepheden, kabartma olarak işlenmiştir. Figürün ayakları kazıma çizgiyle oluşturulmuş olan stelin alt silmesi üzerine basar. Tutturmalık kısmı da kazıma çizgilerle oluşturulmuştur. Yazıt yoktur.

301- Adak Steli

Lev. 87 Res. 3

Env. No : 15.63.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 10.2 cm

Gen: 9 cm

Kal: 2.8 cm

Durum : Kabaca şekillendirilmiş stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Oldukça kabaca düzeltildiği ve şekillendirildiği görülen tablet üzerinde kısa saçlı, kaslı bir görünüme sahip, iki kolu yanlarda dirsekten bükülmüş ve bel hizasında tutulmuş halde, belinin bir kısmı görünen, bir kısmına dökümlü bir giysi giymiş bir erkek figürü kazıma çizgilerle işlenmiştir. Üzerinde yazıt yoktur.

302- Adak Steli

Lev 87 Res. 4

Env. No : 138.63.69.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.7 cm

Gen: 12.7 cm

Kal: 2.5 cm

Durum : Stelin tepe akroteri de dahil olmak üzere üst kısmı ile tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Yukarıdan aşağıya doğru düz inen bir forma sahip olan stelin üç akroteri ve üçgen bir alınlığı vardır. Stel gövdesinde yan yana, ayakta duran iki figür, kazıma çizgilerle işlenmiştir. Soldaki başı örtülü, chiton ve hymation giyinmiş bir kadın fügürüdür. Sağdaki ise kısa saçlı, altta kıvrımlı bir elbise üste toga benzeri bir kıyafet giymiş bir erkek figürüdür. Stel oldukça aşınmış görünümündedir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

303- Adak Steli

Lev. 88 Res. 1

Env. No : 26.24.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.2 cm

Gen: 17.2 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stelin üst kısmı kırıktır. Sol alt köşesinde küçük bir kırık vardır. Tutturmalıkta aşınma gözlenir.

Tanım : Kabartma alanı üzerinde yan yana ayakta duran iki figür işlenmiştir. Solda tüm vücudunu örten kıvrımlı uzun bir elbise giymiş erkek figürü, sağında uzun, kıvrımlı tüm vücudu saran bir elbise giymiş kadın figürü vardır. Stel oldukça kabaca işlenmiştir. Stel alt silmesi üzerinde keski izleri vardır. Yazıt yoktur.

304- Adak Steli

Lev. 88 Res. 2

Env. No : 26.90.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.2 cm

Gen: 13.3 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Alınlığın üst kısmı, diagonal olarak kırık olan stelin kabartma alanının alt tarafı da kırıktır.

Tanım : Üçgen alınlıklı olduğu görülen stelin kabartma alanına kazıma bir çizgiyle geçilir. Kabartma alanı özenlice düzeltilmiş, solda başı örtülü bir kadın figürü, sağında başı açık bir erkek figürü işlenmiştir. Figürlerin üzerinde dökümlü birer elbiseleri vardır. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

305- Adak Steli

Lev. 88 Res. 3

Env. No : 15.60.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 7.2 cm

Gen: 11.2 cm

Kal: 3.8 cm

Durum : Tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Çok küçük bir kısmı günümüze ulaşan adak levhası üzerinde solda kıvrımlı saçlı, palliatus tarzında giyinmiş belden aşağısı kırık erkek figürü ile sağında saçları ortadan ikiye ayrık sadece başı görünen bir figür yüksek kabartma tekniği ile işlenmiştir. Yazıt yoktur.

306- Adak Steli

Lev. 89 Res. 1

Env. No : 15.10.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 14.3 cm

Gen: 8.9 cm

Kal: 2.1 cm

Durum : Tabletın sol kısmı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Tablet üzerinde, yüksek kabartma tekniği ile sağa dönük, eyerli bir at betimlenmiştir. Yüksekten aşağı iner şekilde gösterilmiştir. Atın vücudu, bacakları anatomiye uygun değildir. Yazıt yoktur.

307- Adak Steli

Lev. 89 Res. 2

Env. No : 15.9.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 22.3 cm

Gen: 14 cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Stelin sağ köşe akroterini de içine alan sağ üst köşesi kırıktır.

Tanım : Üç akroterli, üçgen alınlıklı stelin kabartma alanı üzerinde sağa dönük ve ön bacağını öne uzatmış hareket halindeki bir at üzerinde sakallı, çıplak bir erkek betimlenmiştir. Erkek figürünün başı cepheden, vücudu profilden, atın vücudu sağa dönük ve profilden betimlenmiştir. Stel yüzeyi kabaca düzeltilmiştir. Tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

308- Adak Steli

Lev. 89 Res. 3

Env. No : 27.4.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15 cm

Gen: 14.1 cm

Kal: 4 cm

Durum : Stelin üst kısmı ile, tutturmalığı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde, yüksek bir zemin üzerinde duran dört bacaklı

eyerli bir at veya eşek ile daha alçak bir zeminde duran, sivri külah ve pelerin giymiş bir erkek figürü betimlenmiştir. Erkek figürü cepheden, hayvan figürü sağa dönük olarak profilden betimlenmiştir. Stelin alt platformu kabaca düzeltilmiştir. Keski izleri görünmektedir. Yazıt yoktur.

309- Adak Steli

Lev. 89 Res. 4

Env. No : 26.131.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 25.7 cm

Gen: 14.7 cm

Kal: 3.9 cm

Durum : Stelin tepe akroteri ve sağ alt köşesi, tutturmalığını da içine alacak şekilde kırıktır.

Tanım : Kabaca işlenmiş olduğu görülen stelin üç akroteri (tepe akroteri kırık) ve üçgen bir alınlığı vardır. Kabartma alanı üzerinde vücudu sağa dönük, ancak başı arkaya döndürülmüş, ön bacakları kırık bir öküz figürü kabartma olarak betimlenmiştir. Stelin alt silmesi ve alınlığı kabaca bırakılmıştır. Yazıt yoktur.

310- Adak Steli

Lev. 90 Res. 1

Env. No : - 17

Malzeme : Damarlı Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 7.9 cm

Gen: 14 cm

Kal: 2.1 cm

Durum : Plaka şeklindeki adak levhasının sol üst köşesi, sağ üst köşesi, sağ tarafı ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Plaka üzerinde ince kazıma çizgilerle konturlar belirlenmiştir. Ancak yontulmamıştır. Kabartma alanı üzerinde alçak kabartma

olarak, cepheden, sivri külahlı pelerin giymiş bir erkek figürü ile sağa dönük bir at, eşek ya da öküz figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

311- Adak Steli

Lev. 90 Res. 2

Env. No : 15.5.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 21.1 cm

Gen: 12.8 cm

Kal: 5.2 cm

Durum : Stel tam ve sağlamdır.

Tanım : Uzunca, kenarları yuvarlatılmış bir forma sahip olan tablet oldukça kabaca işlenmiştir. Anatomisi bozuk olarak, kazıma çizgilerle üst üste iki eşek ya da at figürü işlenmiştir. Kazıma çizgilerle, köşeli ve sağa dönük olarak işlenmişlerdir. Yazıt yoktur.

312- Adak Steli

Lev. 90 Res. 3

Env. No : 26.129.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 7.6 cm

Gen: 10.2 cm

Kal: 4.2 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Kabartma alanı üzerinde sağa dönük, tüm vücudu profilden bir inek figürü işlenmiştir. Önünde, başka bir hayvana ait olduğu düşünülen bir ön bacak daha vardır. Stel üzerinde yazıt yoktur.

313- Adak Steli

Lev. 90 Res. 4

Env. No : 53.8.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 15.5 cm

Gen: 14.9 cm

Kal: 4.2 cm

Durum : Stelin üst kısmı, sağ kısmı ve tutturmalığın sağ alt kısmı kırıktır.

Tanım : Günümüze kalan adak steline ait küçük bir parça üzerinde sola doğru hareket halinde, vücudunun tümü profilden betimlenmiş bir eşek figürü, kabartma olarak işlenmiştir. Figürün üstünde yine aynı yöne doğru olduğu belli olan bir hayvana ait ön iki ayak görünür. Yine eşek figürünün sağında bir hayvana ait iki ayak daha işlenmiştir. Ancak stelin bu kısımları kırıktır. Stelin alt silmesine, çift profilli bir silmeyle geçilir. Yazıt yoktur.

314- Adak Steli

Lev. 91 Res. 1

Env. No : 68.11.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.4 cm

Gen: 11.7 cm

Kal: 3.4 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve alt köşesinde küçük bir kırık daha vardır.

Tanım : Stel üzerinde üstte, dört bacaklı bir hayvana ait olan arka bacaklar görülür. Bunun altında ise sağa doğru, vücudu profilden, başı cepheden (başın bir kısmı kırıktır) bir öküz kabartması işlenmiştir. Stel yüzeyi, alt silmesi ve tutturmalık kısmı gözenekli bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

315- Adak Steli

Lev. 91 Res.2

Env. No : 26.132.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 17.1 cm

Gen: 11.3 cm

Kal: 4.2 cm

Durum : Sağ üst kısımda küçük bir kırık dışında stel tüm ve sağlamdır.

Tanım : Biçim olarak anahtar deliği formunda olan stelin üst kısmı yuvarlatılmıştır. Stel üzerinde iki boğa, bir diğèrinin önünde gösterilmek istenmiş ise de üst üste işlenmiştir. Hayvanlar tamamen cepheden, ayakta duru pozisyonda işlenmişlerdir. Boynuzları, göz ve yüz ayrıntıları kazıma çizgilerle belirtilmiştir. Stelin tutturmalığı sağlamdır. Yazıt yoktur.

316- Adak Steli

Lev. 91 Res. 3

Env. No : 26.130.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 12.7 cm

Gen: 11.5 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlamdır. Aşınmış görünümündür.

Tanım : Oldukça kabaca çalışılmış olduğu görülen tablet üzerinde kazıma çizgilerle üst üste, sağa bakan, tamamen profilden iki eşek ya da at figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

317- Adak Steli

Lev. 91 Res. 4

Env. No : 26.12.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 11.5 cm

Gen: 12.4 cm

Kal: 3.7 cm

Durum : Tablet tüm ve sağlam görünümlüdür.

Tanım : Kabaca düzeltilen tablet üzerinde vücudu sol dönük ve profilden, başı cepheden, kazıma çizgilerle işlenmiş bir inek ya da öküz figürü betimlenmiştir. Yazıt yoktur.

318- Adak Steli

Lev. 92 Res. 1

Env. No : 27.27.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 9.7 cm

Gen: 11.4 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stel tüm ve sağlam görünümlüdür.

Tanım : Kenarları ve yüzeyi kabaca düzeltilen tablet üzerinde kazıma çizgilerle, şişman hatlara sahip öküz ya da inek figürü işlenmiştir. Figür çok aşınmış bir görünüme sahiptir. Yazıt yoktur.

319- Adak Steli

Lev. 92 Res. 2

Env. No : 68.9.64

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 9.2 cm

Gen: 11.3 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Dikdörtgen formlu tabletin sağ üst köşesi kırıktır.

Tanım : Kenarları ve yüzeyi düzeltilen tablet üzerinde sağa dönük, vücudu profilden, başı cepheden bir inek figürü, alçak kabartma olarak işlenmiştir.

Tablet üzerinde yazıt yoktur.

320- Adak Steli

Lev. 92 Res. 3

Env. No : 68.8.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 8.9 cm

Gen: 14.7 cm

Kal: 2 cm

Durum : Kenarları düzeltilmiş, ince bir plaka şeklinde olan adak levhasının üst kısmı ve sağ kısmı kırıktır.

Tanım : Plaka üzerinde vücudu sağa yönelmiş, profilden, başı cepheden, kazıma çizgilerle yapılmış bir inek figürü siluet olarak işlenmiştir. Hiçbir ayrıntısı işlenmemiştir. Plaka üzerinde yazıt yoktur.

321- Adak Steli

Lev. 92 Res. 4

Env. No : 15.1.64.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Afyon Kurudere

Boyutlar :

Yük: 9.2 cm

Gen: 9.2 cm

Kal: 1.4 cm

Durum : Plakanın sol üst köşesi, sol alt köşesi ve sağ tarafı kırıktır.

Tanım : Plaka şeklindeki adak levhasının yüzeyi özenlice düzeltilmiş, üzerinde sağa yönelmiş vücutları profilden, başları cepheden iki öküz figürü işlenmiştir. Onların tam önlerine denk gelen hizalarında iki yarım öküz figürü daha vardır. Ancak, ön bacakları ve başları kırıktır. Figürler kazıma çizgilerle siluet olarak işlenmiştir. Yazıt yoktur.

322- Adak Steli

Lev. 92 Res. 5

Env. No : 26.133.64
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Afyon Kurudere
 Boyutlar :
 Yük: 11.5 cm
 Gen: 10.9 cm
 Kal: 5 cm

Durum : Stelin üst, sol ve alt kısımları kırıktır.

Tanım : Steli parçası üzerinde bir öküz başı, alçak kabartma olarak işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

323- Adak Steli

Lev. 93 Res. 1

Env. No : 27.32.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :
 Yük: 9.7 cm
 Gen: 13.2 cm
 Kal: 4.2 cm

Durum : Dairevi formlu olduğu anlaşılan stel parçasının üst kısmının küçük bir parçası dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu stel parçasının kenarları düzeltilmiş, çift profilli silmeyle kabartma alanına geçilmiştir. Burada uzun, dalgalı saçlı, sakallı, cepheden betimlenmiş Zeus büstü işlenmiştir.

324- Adak Steli

Lev. 93 Res. 2

Env. No : 27.25.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :
 Yük: 13.9 cm
 Gen: 22.1 cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Dairevi formlu olduğu anlaşılan stel parçasının üst kısmının küçük bir parçası dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu stel parçasının kenarları düzeltilmiş, çift profilli silmeyle kabartma alanına geçilmiştir. Burada uzun, dalgalı saçlı, sakallı, cepheden betimlenmiş Zeus büstü işlenmiştir. Baş kısmı kırıktır. Sağında buğday başağının üst kısmının işlendiği görülür.

325- Adak Steli

Lev. 93 Res. 3

Env. No : 27.15.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.2 cm

Gen: 22.7 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Dairevi formlu stelin sağ üst parçası günümüze kalmış, diğer kısımları kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu stelin etrafında çift profilli silme yapılmıştır. Solda, üstte, alçak kabartma olarak uzun ve dalgalı saçlı, sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Baş kenar konturunu geçer. Sağında iki üzüm salkımı dalıyla birlikte işlenmiştir. Yazıt yoktur.

326- Adak Steli

Lev. 93 Res. 4

Env. No : 27.13.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 12.8 cm

Gen: 12.9 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Dairevi formlu stelin sol üst kısmı dışındaki diğer parçaları

kırıktır.

Tanım : Dairevi formlu stelin kenarında çift profilli silme yapılmıştır. Ortada, uzun dalgalı saçlı, sakallı, cepheden, alçak kabartma olarak Zeus büstü işlenmiştir. Solunda bir buğday başağı işlenmiştir. Zeus büstünün üzerinde kıvrımlı bir giysi vardır. Yazıt yoktur.

327- Adak Steli

Lev. 93 Res. 5

Env. No : 27.125.70.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 22.4 cm

Gen: 20.5 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Stelin sol kısmı ve alt kısmı kırık.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profillidir. Kabartma alanı yüzeyi özenle düzeltilmiş, üzerinde ortada sağ eli göğüs üzerinde, dalgalı ve uzun saçlı Zeus büstü, hemen solunda, sağa yönelmiş, başı cepheden gösterilmiş bir inek veya öküz figürü işlenmiştir. Zeus büstünün altında ise sağa yönelmiş, başları görülen, iki inek veya öküz figürü işlenmiştir. Figürler kabartma olarak işlenmiş, ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

328- Adak Steli

Lev. 94 Res. 1

Env. No : 27.24.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 19.3 cm

Gen: 11.6 cm

Kal: 4.9 cm

Durum : Stelin sol, sağ ve alt kısmı kırık.

Tanım : Yuvarlak formlu bir stel olduğu belli olan stelin üst kenar

kısmı kırıktır. Cepheden, uzun dalgalı saçlı, sakallı ve bıyıklı Zeus büstü kabartma olarak betimlenmiştir. Sağ eli göğüs hizasından giysi dışına çıkarılmıştır. Figürün altında dört bacaklı bir hayvanın kuyruk ve kalça kısmı günümüze kalmıştır. Stelin diğer kısımları kırıktır. Yazıt yoktur.

329- Adak Steli

Lev. 94 Res. 2

Env. No : 27.49.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 16 cm

Gen: 18.1 cm

Kal: 5 cm

Durum : Stelin sağ kısmı günümüze kalmıştır. Sol ve alt kısmı dikey olarak kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarı düz bir kabartma konturla çevrilmiştir. Kabartma alanı üzerinde ortada sol tarafı burundan itibaren kırık olan uzun saçlı, sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Hemen altında sağa yönelmiş iki inek veya öküz figürünün başları ve bir tanesinin ön bacakları işlenmiştir. Bu figürlerin altında bir kat daha vardır. Ancak kırık olduğu için ne olduğu tam anlaşılamamaktadır. Figürler kabartma olarak, ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

330- Adak Steli

Lev. 94 Res. 3

Env. No : 27.7.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 19.5 cm

Gen: 18.4 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profilli olarak düzenlenmiştir. Ortada sağ eli göğüs üzerinde, dalgalı ve uzun saçlı, sakallı Zeus

büstü işlenmiştir. Altında iki öküz ya da ineğe ait boynuz ve kulaklar ile gözler görünür. Alt tarafı kırıktır. Yazıt yoktur.

331- Adak Steli

Lev. 95 Res. 1

Env. No : 27.37.66
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :

Yük: 10.8 cm
 Gen: 12.3 cm
 Kal: 3.5 cm

Durum : Stelin baklava dilimi şeklinde küçük bir parçası dışındaki tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak stelin kenarları çift profilli düzenlenmiş, Zeus büstünün başının olduğu yerde bir silme kullanılmış, profil kısmı yapılmamıştır. Cepheden betimlenen, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, badem gözlü Zeus büstü işlenmiştir. Sol yanağından alt tarafı diagonal olarak kırıktır. Yazıt yoktur.

332- Adak Steli

Lev. 95 Res. 2

Env. No : 27.67.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :

Yük: 6.3 cm
 Gen: 7.7 cm
 Kal: 2.9 cm

Durum : Stelin çok küçük bir kısmı dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu olduğu düşünülen stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Ancak bıyıklarından alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

333- Adak Steli**Lev. 95 Res. 3**

Env. No : 27.39.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 17.7 cm

Gen: 16.1 cm

Kal: 3.6 cm

Durum : Stelin üst kısmından “V” şeklinde bir parça dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formulu olduğu düşünülen stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ elini göğüs üzerinde tutan Zeus büstü işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

334- Adak Steli**Lev. 95 Res. 4**

Env. No : 27.59.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 17.5 cm

Gen: 12.6 cm

Kal: 4.4 cm

Durum : Stelin üst kısmında “V” şeklinde bir parça dışındaki tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü ve yuvarlak formulu stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ancak boğazından alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

335- Adak Steli**Lev. 95 Res. 5**

Env. No : 27.71.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 6.4 cm

Gen: 7.8 cm

Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin üst kısmındaki küçük bir parça dışında tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü ve yuvarlak formu stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ancak burnundan alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

336- Adak Steli

Lev. 96 Res. 1

Env. No : 27.65.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.7 cm

Gen:17.5 cm

Kal: 4.3 cm

Durum : Stelin üçgen şeklinde bir parçası dışındaki tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Ancak çenesinden alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

337- Adak Steli

Lev. 96 Res. 2

Env. No : 27.129.70

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 6 cm

Gen: 9 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Stelin çok küçük bir kısmı dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu olduğu düşünülen stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Ancak çenesinden alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

338- Adak Steli

Lev. 96 Res. 3

Env. No : 27.55.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.5 cm

Gen: 7.2 cm

Kal: 7.7 cm

Durum : Stelin üst kısmında küçük bir parça dışındaki tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü ve yuvarlak formlu stelin kenarları kırıktır. Stel üzerinde yukarıda, ortada, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ancak çenesinin sağ kısmı ve alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

339- Adak Steli

Lev. 96 Res. 4

Env. No : 27.27.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 10.3 cm

Gen: 10.2 cm

Kal: 3.7 cm

Durum : Stelin üst kısmında küçük bir parça dışındaki tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü ve yuvarlak formlu stelin kenarları çift

profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ancak çenesinin sol kısmı ve alt kısmı kırıktır. Hemen başının sağ tarafında üzüm salkımına ait bir parça görülür. Yazıt yoktur.

340- Adak Steli

Lev. 96 Res. 5

Env. No : 27.42.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 10.6 cm

Gen: 12.5 cm

Kal: 2 cm

Durum : Stelin üst kısmında küçük bir parça dışındaki tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarı geniş bırakılmıştır ve çift profillidir. Stel üzerinde yukarıda, ortada, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ancak çenesinden alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

341- Adak Steli

Lev. 96 Res. 6

Env. No : 27.43.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 9.5 cm

Gen: 12.6 cm

Kal: 3.8 cm

Durum : Stelin sol üst kısmı günümüze kalmış, diğer tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Aşınmış görünümlü ve yuvarlak formlu stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde kısa saçlı, cepheden bir figür işlenmiştir. Olasılıkla erkek figürüdür. Çenesinden alt kısmı kırıktır. Figür kabartma olarak, yüz ve saç ayrıntıları kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

342- Adak Steli**Lev. 97 Res. 1**

Env. No : 27.5.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 21.6 cm

Gen: 27.7 cm

Kal: 5.9 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve alt kısmı diagonal şekilde kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen şeklinde ve kırık olan stelin kenarları düz bir biçimde aşağı iner. Stelin üst kısmında dalgalı uzun saçlı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde olan Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Enine bir silmeyle alttaki kata geçilir. Burada sağa yönelmiş iki adet öküz figürü bir önde diğer arkada olacak şekilde kabartma olarak işlenmiştir. Öküzlerin başları cepheden işlenmişlerdir ve yatay bir zemine basarlar. Bu zeminin alt katında inci payet benzeri bir süsleme izi görülür. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

343- Adak Steli**Lev. 97 Res. 2**

Env. No : 27.33.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.7 cm

Gen: 17.7 cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Stel parçasının tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak stel özellikleri gösteren adak steli üzerinde iki kat görülmektedir. Üst katın çok parçası kırık olduğu için figür anlaşılamamaktadır. Alt katta ise sağa yönelmiş biri önde bir arkada iki öküz figürü kabartma olarak betimlenmiştir. Öndeki öküz figürünün arka tarafında bir öküz figürü daha planlanmış, bu öküzün başı işlenmiş ancak burası aşınmış ve kırıklıdır. Bacakları da

kazıma çizgilerle kabaca belirlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle belirlenmiştir. Yazıt yoktur.

344- Adak Steli

Lev. 97 Res. 3

Env. No : 27.4.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 31.3 cm

Gen: cm

Kal: cm

H.Y: cm

Durum : Yuvarlak formlu stelin sol tarafı, üst tarafı ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stel, ortadan bir silmeyle ikiye ayrılmıştır. Üstte, ayakta duran, ayak bileklerine kadar uzanan ve kısa kollu elbise üzerine hymation sarmış bir erkek figürü işlenmiştir. Sol kolu dirsekten bükülmüş ve bu eli açık olarak yukarı çevrilmiştir. Sağ kolunu uzattığı görünür, ancak bu kısmı kırıktır. Ayakları çıplaktır, parmakları görünür. Sol kolunun altında bir asa, vücuduna paralel olarak durmaktadır. Alt katta ise sağa yönelmiş, vücutları profilden, başları cepheden iki inek figürü işlenmiştir. Öndeki inek figürünün altında küçük bir buzağı annesini emer pozisyonda betimlenmiştir. İneklerin kuyruk tarafı kırıktır. Figürler kabartma olarak, ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

345- Adak Steli

Lev. 98 Res. 1

Env. No : 53.6.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 14.8 cm

Gen: 10.2 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stelin sol üst kısmı dışındaki tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formulu olduğu düşünülen stelin kenarları da kırıktır. Stel üzerinde cepheden betimlenmiş, ayakta duran, kısa saçlı, dizlere kadar düz elbise giymiş, sağ kolu dirsek kısmından kırık olan, sol kolu dirsekten bükülerek elini göğüs hizasında açık biçimde tutan bir erkek figürü kabartma olarak işlenmiştir. Elbisesinin yaka kısmında ve etek kısmında kazıma çizgilerle zikzak motifi işlenmiştir. Yazıt yoktur.

346- Adak Steli

Lev. 98 Res. 2

Env. No : 46.6.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 26.8 cm

Gen: 22.6 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stelin sol tarafı dışındaki kenarları kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formulu stelin kenarı tek profil olarak düzenlenmiş ve stel enine iki silmeyle üç bölüme ayrılmıştır. En üst bölümde ortada bir büst olduğu düşünülen, ancak kırık olan bir figür ile solunda dairesel formulu bir figür kazıma çizgiyle yapılmıştır. Alt katta sağa bakan, vücutları profilden, başları cepheden iki öküz figürü, önlerinde bir öküz figürünün kuyruk kısmı işlenmiştir. En alt bölümde ise bir inek ya da öküz figürünün arka sırt kısmı işlenmiştir. Yazıt yoktur.

347- Adak Steli

Lev. 98 Res. 3

Env. No : 27.30.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.5 cm

Gen: 14.1 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Stel parçasının tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Üzerinde bir silme, altında da bir zemin olduğu görülen stel frizinde iki öküz figürü kabartma olarak işlenmiştir. Biri geri planda, biri ön plandadır. Ayrıntılar kazıma çizgilerle, gözleri patetik olarak işlenmiştir. Yazıt yoktur.

348- Adak Steli

Lev. 98 Res. 4

Env. No : 27.41.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 9.3 cm

Gen: 13.7 cm

Kal: 2.9 cm

Durum : Yuvarlak formlu olduğu görülen stelin sol alt kısmı dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Günümüze kalan parça üzerinde biri önde, diğeri arkada olmak üzere iki inek işlenmiş, öndekinin altında bir buzağı, annesini emer pozisyonda betimlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Bu kompozisyonun üstünde bir silme olduğu görülür. Ancak kırıktır. Yazıt yoktur.

349- Adak Steli

Lev. 98 Res. 5

Env. No : 53.4.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 11.6 cm

Gen: 15 cm

Kal: 3 cm

Durum : Stelin sağ kenarından küçük bir parça dışındaki tüm kenarları

kırıktır.

Tanım : Yuvarlak stel üzerinde iki inek ya da öküz figürü kabartma olarak işlenmiştir. Biri daha geri planda, biri ön plandadır. Ayrıntılar kazıma çizgilerle verilmiştir. Yazıt yoktur.

350- Adak Steli

Lev. 98 Res. 6

Env. No : 27.22.66

Malzeme : Gri Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 16 cm

Gen: 18.2 cm

Kal: 3.1 cm

Durum : Stelin sağ kenarı ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen şeklinde olan stelin kenarları düzeltilmiş ve ince kazıma çizgilerle stelin kabartma alanı belirlenmiştir. Stel üzerinde en üstte, baş kısmı aşınmış, dalgalı, uzun saçlı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde olan Zeus büstü işlenmiştir. Altında sağa yönelmiş, vücudu profilden, başı cepheden betimlenmiş bir inek ya da öküz figürü kabartma olarak işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle yapılmıştır. Yazıt yoktur.

351- Adak Steli

Lev. 99 Res. 1

Env. No : 27.12.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: cm

Gen: cm

Kal: cm

H.Y: cm

Durum : Stel parçasının tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen şeklinde olan stelin en üst kısmında tepe akroteri vardır. Kıvrık dalga ya da bitki motifi ile süslenmiştir. Stelin üzerinde ortada

dalgalı uzun saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ elini göğüs üzerinde tutan cepheden betimlenmiş bir Zeus büstü, solunda yine cepheden betimlenmiş, kısa saçlı bir erkek figürü işlenmiştir. Bu figür, uzun kolu bluz üzerine hymation giymiş ve sol elini göğüs hizasında tutmaktadır. Sol omuz kısmı, sol gözünün sol tarafı kırıktır. Zeus büstünün altında eyerlenmiş bir at figürü, sağa yönelmiş halde, profilden betimlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

352- Adak Steli

Lev. 99 Res. 2

Env. No : 27.19.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 16.2 cm

Gen: 16.7 cm

Kal: 5.4 cm

Durum : Stelin alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stelin üçgen olan kenarları çift profillidir. En üstte şematik olarak kazıma çizgilerle palmet motifi benzeri bir motif işlenmiştir. Kavisli iç bükey bir silmenin kenarlarında (aynı zamanda stelin sağ ve sol kenarlarında) pilasterler yerleştirilmiş, bu kavisli alanın altında ise, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde duran bir Zeus büstü işlenmiştir. Sağ tarafı aşınmıştır. Alt tarafı kırıktır. Ancak hemen altında kuyruk ve sırt bölümüne göre dört bacaklı bir hayvana ait olduğu düşünülen kabartma izleri görülür. Yazıt yoktur.

353- Adak Steli

Lev. 99 Res. 3

Env. No : 27.36.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 7.6 cm

Gen: 14.3 cm

Kal: 2.7 cm

Durum : Stelden küçük bir parça günümüze kalabilmiştir.

Tanım : Üst kısmının üçgen olduğu düşünülen stelin kenarları kazıma çizgiyle kabartma alanından ayrılmıştır. Kabartma alanı üzerinde alçak kabartma ile çift profilli bir niş içinde kabarık saçlı bir erkek figürü, cepheden betimlenmiştir. Çenesinden alt kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

354- Adak Steli

Lev. 99 Res. 4

Env. No : 27.31.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 18.5 cm

Gen: 14.9 cm

Kal: 4.7 cm

Durum : Üst kısmı üçgen olan stelin al tarafı ve sağ tarafı kırıktır.

Tanım : Üçgen olan üst tarafta dairesel tepe akroteri, sol tarafta da stilize bir palmet figürü işlenmiştir. Ortada ise, dairesel oyulmuş bir niş içinde kabarık saçlı bir erkek büstü (belki Zeus) kabartma olarak işlenmiştir. Yatay bir silmenin altında ortada kıvrıkcık saçlı bir erkek başı cepheden kabartma olarak işlenmiştir. Ancak çenesinden alt kısmı, sağ ve sol kısımları kırıktır. Yazıt yoktur.

355- Adak Steli

Lev. 99 Res. 5

Env. No : 27.38.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 13.5 cm

Gen: 15.8 cm

Kal: 3.7 cm

Durum : Üst kısmı üçgen olan stelin sol üst kısmı, ve diğer bütün kenarları kırıktır.

Tanım : Stelin üst kısmı, üçgenliğe paralel olarak yer yer aşınmış sarmaşık dalları ile sarılmıştır. Sarmaşık dallarının altında, iç bükey kavisli bir niş içerisinde uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Alt tarafı kırıktır. Yazıt yoktur.

356- Adak Steli

Lev. 100 Res. 1

Env. No : 27.40.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 12.9 cm

Gen: 10 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Stelin en üst kısmı dışındaki tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olduğu düşünülen stelin tepe noktasında bir tepe akroteri işlenmiştir. Altında üçgen stel alınlığı ve altında dairevi niş içinde uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, cepheden, Zeus figürü kabartma olarak işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stelin üzerinde yazıt yoktur.

357- Adak Steli

Lev. 100 Res. 2

Env. No : 27.126.70.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 14.9 cm

Gen: 14.6 cm

Kal: 3.8 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Üst kısmının piramidal olduğu düşünülen stel üzerinde üst kısmı dairesel bir niş içinde uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, cepheden betimlenmiş bir Zeus büstü işlenmiştir. Sağ tarafı kırıktır. Göğüs üzerinde el yoktur. Ayrıntılar kazıma çizgilerle işlenmiştir. Gözleri badem şeklinde aşağı doğru kaymış biçimde işlenmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

358- Adak Steli**Lev. 100 Res. 3**

Env. No : 27.11.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 19.1 cm

Gen: 20.2 cm

Kal: 6.6 cm

Durum : Stelin tepe kısmı dışında tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stelin üst kısmında kabartma olarak stilize palmet motifi ile tepe akroteri işlenmiştir. Kenarlarda da yarım palmetle kenar akroteri işlenmiş, sol kenar aşınmıştır. Alt kısımda dairevi bir silme oluşturulmuş, bu silmenin tepe merkezinde bir rozet motifi, yanlarına da kazıma çizgilerle dekoratif motifler kazıma çizgiler işlenmiştir. Bu silmenin altında kenarlarında pilasterler olan bir niş içerisinde, cepheden, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü işlenmiştir. Çenesinden alt kısım kırıktır. Yazıt yoktur.

359- Adak Steli**Lev. 100 Res. 4**

Env. No : 27.72.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 14.1 cm

Gen: 16.3 cm

Kal: 4.4 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde kabartma ile yapılmış bir Zeus büstü vardır. Sol tarafında kazıma çizgilerle zikzak motifi işlenmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

360- Adak Steli**Lev. 101 Res. 1**

Env. No : 27.69.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :
 Yük: 5 cm
 Gen: 6.5 cm
 Kal: 2.6 cm

Durum : Stelin sağ, sol ve alt tarafı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel parçası üzerinde uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, aşağı çekik badem gözlü Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Ayrıntılar kazıma çizgilerle oluşturulmuştur. Sakal kısmı keski darbeleri ile işlenmiştir. Yazıt yoktur.

361- Adak Steli

Lev. 101 Res. 2

Env. No : 53.7.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :
 Yük: 13.4 cm
 Gen: 12.3 cm
 Kal: 2.1 cm

Durum : Stelin üst kısmından küçük bir parça dışında tüm parçaları kırıktır.

Tanım : Üst kısmı piramidal olan stel üzerinde dalgalı kabarık saçlı, aşağı çekik badem gözlü bir erkek figürü işlenmiştir. Yanaklarından ve dudaklarından alt kısmı kırıktır.

362- Adak Steli

Lev. 101 Res. 3

Env. No : 27.35.66.
 Malzeme : Beyaz Mermer
 Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık
 Boyutlar :
 Yük: 10 cm

Gen: 14.5 cm

Kal: 4.3 cm

Durum : Stelin sol kısmı ve alt kısmı kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen şeklinde olan stel üzerinde ortada bir Zeus büstüne ait olduğu düşünülen omuz kısmı vardır. Bunun sağında, sağa dönük, profilden, bir buzağı figürü kabartma olarak işlenmiştir. Göz ve saç ayrıntısı kazıma çizgilerle işlenmiştir. Stelin kenarları bir kazıma çizgiyle ayrılmıştır. Stel üzerinde yazıt yoktur.

363- Adak Steli

Lev. 101 Res. 4

Env. No : 27.54.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 15.9 cm

Gen: 17.2 cm

Kal: 3.7 cm

Durum : Stelin üst kısmı ve sol kısmı kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde sola dönük, profilden betimlenmiş bir kısırak ve altında sağa dönük, annesini emer pozisyonda betimlenmiş bir tay, kabartma olarak işlenmiştir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

364- Adak Steli

Lev. 101 Res. 5

Env. No : 53.9.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 13.4 cm

Gen: 18.7 cm

Kal: 3.5 cm

Durum : Stelin her tarafı kırıktır.

Tanım : Şekli belli olmayan stel üzerinde sağa dönük, profilden,

eyerlenmiş bir at figürü, kabartma olarak işlenmiştir. Stel yüzeyi özenlice perdahlanmış, atın başının sağ tarafı aşınmıştır. Ayakları da kırık içerisindedir. Stel üzerinde yazıt yoktur.

365- Adak Steli

Lev. 101 Res. 6

Env. No : 27.26.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 13.5 cm

Gen: 15 cm

Kal: 5.3 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Stel yatay bir silmeyle ikiye ayrılmıştır. Üstte sola dönük bir öküz figürü, profilden, alçak kabartma olarak işlenmiş, başı kırıktır. Altta sağa dönük, vücutları profilden, başları cepheden iki öküz figürü alçak kabartma olarak işlenmiş, bacakları kırıktır. Stel üzerinde yazıt yoktur.

366- Adak Steli

Lev. 102 Res. 1

Env. No : 27.57.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 3.6 cm

Gen: 22.5 cm

Kal: 5 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stel üzerinde cepheden, uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Yazıt yoktur.

367- Adak Steli

Lev. 102 Res. 2

Env. No : 27.28.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 13.2 cm

Gen: 16.2 cm

Kal: 3.3 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde cepheden, uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, sağ eli göğüs üzerinde olan bir Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Zeus büstünün altında dört bacaklı bir hayvana ait olduğu düşünülen iki kulak ve tüyler işlenmiştir. Ancak alt tarafı kırıktır. Stel, aşınmış görünümlüdür. Yazıt yoktur.

368- Adak Steli

Lev. 102 Res. 3

Env. No : 27.66.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 7.2 cm

Gen: 12.2 cm

Kal: 4 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde cepheden, uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Başının sol kaşından üst tarafı ve sakal altı kırıktır. Yazıt yoktur.

369- Adak Steli

Lev. 102 Res. 4

Env. No : 27.63.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 7.3 cm

Gen: 13.3 cm

Kal: 3.2 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Stel parçası üzerinde cepheden, uzun, dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Göz bebeği, kaşları saç, bıyık ve sakal ayrıntıları kazıma çizgilerle işlenmiştir. Yazıt yoktur.

370- Adak Steli

Lev. 102 Res. 5

Env. No : 27.128.70.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 30.2cm

Gen: 20.4cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Stelin tüm çevreleri kırıktır.

Tanım : Üst kısmı üçgen olan stel üzerinde ortada omuz kalıntısı ve göğsüne koyduğu sağ elinin parmakları görünen, Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Altta sağa dönük, tamamen profilden, koşum takımları ile birlikte kısa boylu bir at ya da tay, sağında kısa saçlı, dizlere kadar uzun, düz kıvrımlı, uzun kollu bir elbise giymiş erkek figürü cepheden betimlenmiş; sol kolu, eller açık vaziyette vücuda paralel uzanmış, sağ kolu vücuda paralel aşağı uzanırken, açık olan eliyle solundaki atın koşum takımlarının ipinden tutar vaziyette betimlenmiştir. Stel yüzeyi özenlice prdahlanmıştır. Yazıt yoktur.

371- Adak Steli

Lev. 102 Res. 6

Env. No : 27.58.66

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 17.5 cm

Gen: 12.6 cm

Kal: 4.4 cm

Durum : Stelin tüm kenarları kırıktır.

Tanım : Stel üzerinde cepheden, uzun dalgalı saçlı, bıyıklı ve sakallı, giysi içinden uzanan sağ eli göğüs üzerinde olan, cepheden betimlenmiş bir Zeus büstü kabartma olarak işlenmiştir. Gözleri badem şeklinde, göz kapaklarıyla birlikte kaşları da incelikle işlenmiştir. Alından üst kısmı kırıktır. Yazıt yoktur.

HOSİOS DİKAİOS ADAĞI

372- Adak Steli (Hosios ve Dikaos)

Lev. 103 Res. 1

Env. No : 27.3.66.

Malzeme : Beyaz Mermer

Buluntu Yeri : Kütahya Pınarcık

Boyutlar :

Yük: 23.7 cm

Gen: 23.4 cm

Kal: 4.1 cm

Durum : Stelin alt kısmı kırıktır.

Tanım : Yuvarlak formlu stelin kenarları çift profillidir. Stel üzerinde Kuzeybatı Frigya'da tapınım gören ve birbirinin aynı, ayakta duran iki erkek şeklinde betimlenen Hosios ve Dikaos işlenmiştir. Sol taraftakinin sadece başı görünmekte, sağ taraftaki ise altta kıvrımlı bir elbise üzerine toga giymiş, sol elinde uzun bir sopa taşımaktadır. Sol eliyle bu sopayı tutar, sağ kolu vücuduna paralel uzanmıştır. Ancak dirsekten aşağısı kırıktır. Stel üzerinde yazıt yoktur.

SONUÇ

Hastalık, açlık gibi sorunlarla karşılaşan insanoğlu, bir çözüm bulamadığında, inandıkları tanrılardan yardım istemiş, yardım görmesi karşılığında tanrılarına minnettar olmuş, bu minnettarlığını kimi inançlarda ibadetlerini yaparak, kimi inançlarda ise tanrısına kalıcı bir eser sunarak göstermiştir. Bu sayede adak inancı ve adak sunumu ortaya çıkmış, tüm din ve inançlarda çeşitli şekillerde uygulanmıştır.

Ele alınan tezde, Anadolu Medeniyetleri Müzesine satın alma yoluyla kazandırılan, plaka, büst, sunak, tabula ansata ve stel şeklinde görülen adak eşyaları içerisinde sadece figürlü olan 372 adet adak steli incelenmiştir. Daha önce bir katalogta yayınlanan bu adak stelleri, semavi dinler adı verilen tek tanrılı dinlerde ve diğer çok tanrılı dinlerde uygulanan adak inancı ile birlikte değerlendirilmiştir.

İncelenen adak stellerinin M.S. 2. Ve 3. yüzyılda bir Roma yönetimi altında olan Phrygia bölgesinde, köylü insanlar tarafından yaptırıldığı; Zeus Alsenos, Zeus Petarenos, Zeus Ampelikos, Zeus Ampeleites, Zeus Thallos gibi yöresel tanrılara adandıkları görülmüştür. Bu adak stellerini yaptıran insanlar, tanrıdan sağlık, bereket ve şifa istemişlerdir.

Adak stellerinin, birbirine yakın bir coğrafi konuma sahip olan Afyon Kurudere ve Kütahya Pınarcık'tan geldiği görülmüştür. Afyon Kurudere'de üretilen adak stelleri ortalama 15 cm büyüklüğündedir. Yapılan tarihllemeye göre M.S. 160 – M.S 210 yılları arasında üretilmişlerdir. Başlangıçta daha ince işçilikle üretilen steller, zaman geçtikçe belki de artan taleple doğru orantılı olarak git gide özensizce işlenmiştir. Kurudere stelleri üzerinde anatomik figürler, tek kadın ve erkek figürleri, aile figürleri ve hayvan figürleri gibi çok çeşitli figürler betimlenmiştir. Bir dönem sonra da stel üretimi farklı bir bölge olan Kütahya Pınarcık bölgesine taşınmıştır. Bu bölgede üretilen steller, ortalama 20 cm boyutlarındadır ve stellerin işçiliklerinin daha iyi olduğu görülür. Steller üzerinde ise eyerlenmiş atlar, pulluk çiftleri, asma dalları, buğday başakları ve öküzler betimlenmiştir.

Tez konusunu oluşturan adak stelleri, yapıldıkları dönemde Anadolu platosunda köylülerin kullandığı giysileri, konuştukları dili, insanların geçim kaynaklarını, isimleri, bölge ve yer adlarını ve hatta ailelerine verdikleri önemi günümüze aktarması bakımından çok önemlidir. Hatta bir stelin hangi aşamalardan geçerek hazırlandığı bile izlenebilmektedir.

Görülüyor ki, Tanrı, insan için her zaman gizemli bir varlık olmuş ve onu hoş tutmak gerektiğine inanılmıştır. Tanrıyı hoş tutmak, ondan bir şeyler istemek, elde ettikleri karşısında minnetini göstermek, kendini güvende hissetmek, kötü davranışlarını affettirmek gibi amaçlar için uygulanan adak adama ritüelinin her inançta farklı uygulandığı görülmüştür.

Hangi amaç için adanmış olursa olsun, incelenen adak stelleri, yapıldıkları dönem hakkında çok önemli bilgiler vererek tarihe ışık tutmuşlardır. Stellerin ele geçtiği bölge adak steli konusunda oldukça zengindir. Kazı çalışmaları yapıldıkça bu steller ve yapıldıkları dönem hakkında daha geniş bilgiler elde edileceği açıktır.

KAYNAKÇA

- AKAR TANRIVER, Duygu Sevil (2009) : **Apollon Klarios Kültü Kehanet Pratikler ve Adaklar**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- AKYÜREK ŞAHİN, Nimet, Eda (2001) : **Büyük Çiftçi Tanrısı Zeus Bronton Arkeolojik ve Epigrafik Belgelerle Phrygia'da Bir Zeus Kültü**, OLBA IV, Mersin, 163 – 182.
- AKYÜREK ŞAHİN, Nimet, Eda (2002) : **On İki Tanrıya Adanmış Adak Stelleri**, Lykia İncelemeleri, Akdeniz Üniv. Akdeniz Dil Kültürlerini Araştırma Merkezi Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 103 – 113.
- AKYÜREK, ŞAHİN, Nimet, Eda (2004) : Nimet Eda, **Anadolu'da Hosios Kai Dikaos Kültü (Kutsal ve Adil Tanrı)**, Arkeoloji ve Sanat, Yıl 26, Sayı 118, 1 – 18.
- AKYÜREK ŞAHİN, Nimet, Eda (2005) : **Kütahya Müzesinden Bir Grup Adak**, OLBA XI, Mersin, 177 – 197.
- AKYÜREK, ŞAHİN, Nimet, Eda (2006) : **Phrygia'dan Yeni Zeus Bronton**

Adakları, Arkeoloji ve Sanat, Yıl 28, Sayı 122, 89 – 124.

AKYÜREK, ŞAHİN, Nimet Eda (2011) : **Kütahya Müzesinden Adaklar**, Arkeoloji ve Sanat, Yıl 33, Sayı 137, 115 – 146.

ALBUSTANLIOĞLU, Tulga (2002) : **Dokimeion Mermer Ocaklarının İşletme ve Organizasyonu**, Anadolu Medeniyetleri Müzesi Yıllığı, Ankara, 276-297.

ARMUTAK, ALTAN (2004), : **Eskiçağ Uygarlıklarında Kurban Edilen Hayvanlar Üzerine Bir İnceleme**, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 30, 169-180.

BOZKURT, NEBİ (2004) : **Mescid-i Aksa**, İslam Ansiklopedisi, TDV yayınları, Cilt 29, 268-271, Ankara.

BURKERT, W, (1987): : **Offerings in Perspective: Surrender, Distribution, Exchange”, Gifts To The Gods**, Proceedings of The Uppsala Symposium 1985, ed.T.Linders and G. Nordquist, 43-50, Uppsala.

CAN, Şefik (1997) : **Klasik Yunan Mitolojisi**, İnkılap Kitabevi, 6. Baskı, İstanbul.

DEDE, Münir (1999) : **Kapalı Toplum ve İlk İnanışlar**,

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Dergisi, Cilt 40 Sayı 1, 242-254,
Ankara.

DİNARLI, Gözde (2011),

: **Frigler**, Trakya Ün. Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek
Lisans Tezi, İstanbul.

DOĞANCI, Kamil (2007)

: **Roma Principatus Dönemi (M.Ö.
27-M.S. 284) Bithynia Eyaleti Valileri
(Prosopografik Bir İnceleme)**, Ankara
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

DREW – BEAR, Thomas (1993)

: **Dokimeion'dan Yeni Yazıtlar**, XI.
Araştırma Sonuçları Toplantısı, 111-
123, Ankara.

DREW-BEAR, Thomas (1998)

: **Phrygian Votive Steles In The
Museum Of Anatolian Civilizations**,
XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı,
T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları Yayın
No: 2199 I.Cilt, Tarsus, 391-403.

DREW-BEAR, Thomas, M. THOMAS, Christine, YILDIZTURAN Melek (1999),

**The Museum Of Anatolian
Civilizations Phrygian Votive Steles**,
Ankara, Turkish Republic Ministry of
Culture General Directorate of
Monuments and Museums Press,
Ankara.

- DREW – BEAR, Thomas (2001) : **Grek ve Roma Dönemlerinde Afyonkarahisar**, Afyonkarahisar Kütüğü, I, AKÜ Yayınları, 97 – 111, Afyon.
- DURUTÜRK BEGÜM (2010) : **İonia Bölgesinde Roma Dönemi Pagan Sembollü Kandiller**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- ERAYDIN, Necmettin (2002), : **Phrygia Bölgesindeki Zeus Epitetleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisans Tezi, Ankara.
- ERDENK, Yasin (2001) : **Isparta Yöresi Ziyaret ve Adak Yerleri**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- FREİ, Peter, (1981) : **Epigraphisch – Topographische Forschunge im Raum von Eskişehir**, TAD, Sayı XXV-2, 71 – 87, Ankara.
- HAKMAN, Meral (2013) : **Bir Anadolu Tanrısı Olarak Zeus'un Tabiat İle İlişkisi Üzerine Bir Gözlem**, Acta Turcica, Yıl V, Sayı 1.
- HESİODOS (1977) : **Hesiodos Eseri ve Kaynakları (Tanrıların Doğuşu; İşler ve Günler)**,

çev. Sabahattin Eyüboğlu - Azra Erhat,
TTK Yayınları, Ankara.

HOMEROS (1984)

: **İliada**, Çev. A. Erhat – A. Kadir,
İstanbul, II; 862 – 863; III; 184 – 190.

İLİASLI, Ahmet (2004)

: **İlk Yerleşimden Türk Egemenliğine
Kadar Afyon**, Anadolu'nun Kilidi
Afyon, Afyon Valiliği, 58-61.

İZNİK, Erkan (2006)

: **Roma İmparatorluğu Döneminde
Frigya Epiktetos Merkezlerinde
(Dorylaeum, Nacolea, Midaeum,
Cotiaeum, Aezani) Sosyopolitik,
Sosyoekonomik ve Sosyokültürel
Yapı**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yayınlanmamış Doktora Tezi,
Eskişehir.

KAYA, M. Ali (2005)

: **Anadolu'da Roma Eyaletleri:
Sınırlar ve Roma Yönetimi**, Tarih
Araştırmaları Dergisi, Sayı 38, 11-30.

[KAYA, M. Ali \(2003\)](#)

: [Anadolu'daki Roma Garnizonları](#),
TİD, XVIII / 2), 83 – 94.

KILIÇ – UNCU (2011)

: KILIÇ Yusuf, UNCU Ebru, **Eski
Mezopotamya İnanç Sisteminin
Yunanlılara Etkisi (İstar- Aphrodite
Örneği)**, History Studies, V. 3/1, 183 –
201.

- KOSCHAKER, Paul (1977) : **Modern Özel Hukuka Giriş Olarak Roma Özel Hukukunun Ana Hatları**, Çev. Kudret, AYİTER, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 414, Ankara.
- LE ROUX, Patrick (2005) : **Roma İmparatorluğu**, Çev. İsmail Yerguz, Dost Kitabevi Yay., 1. Baskı, Ankara.
- MALAY, H (1990) : **Batı Anadolu'da Yerel Tanrılar ve Tapım Merkezler**, TTK X, Ankara, 393.
- MALAY – SAYAR (2004) : MALAY Hasan, SAYAR Mustafa Hamdi, **A New Confession To Zeus "From Twin Oaks"**, EA, 37, 183-184.
- MANSEL, Arif Müfid (1999) : **Ege ve Yunan Tarihi**, TTK, Ankara.
- NİLSSON, Martin P. (1955) : **Geschichte der Griechischen Religion**, Verlag C.H. Beck, c.I, Berlin,
- ORHAN, Nilüfer, DELİORMAN, ORHAN, Didem, ERGUN, Fatma (2005) : **Anadolu Medeniyetlerinde Asma (Vitis Vinifera L.) Bitkisi**, VII. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı, 69-75, Ankara.
- OYMAK, İskender : **Gökçeada Hristiyanlarında Kurban Geleneği**, Dini Araştırmalar Dergisi, C.

- 4, Sayı. 12, 169 – 180, Ankara.
- ÖZEL, Ahmet (1988) : **Adak**, Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt 1, 338.
- ÖZLEM-AYTAÇLAR, Pınar (2009) : **Küçük Asya'nın Romanizasyonu**, Doğu Batı, 1/49, 286 - 296.
- PAUSANIAS, (2002) : **Pausanias'da Anadolu Seçmeler**, Çev. Bilge UMAR, Yeditepe Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- PİNCH – WARAKSA (2009) : Geraldine Pinch, Elizabeth Waraksa, **Votive Practices**, UCLA Encyclopedia of Egyptology, In Jacco Dieleman, Willeke Wendrich (eds.), Los Angeles.
- PLİNİUS (1947) : **Naturalis Historia**, ed. H.R. Rackham (Loeb), London.
- PORPHYRIUS TYRIUS (1868) : C.Müller, *Fragmenta Historicorum Graecorum.*, III, 694, I), Paris.
- PTOLEMAIOS Claudii Ptolemai (1988) : **Geographica**, çev. Carl. Friedrich August Nobbe, Hildesheim.
- RAMSAY, W.M (1897) : **The Cities and Bishoprics of Phrygia, Being an Essay of the Local History of Phrygia From the Earliest Times to the Turkish Conquest**, At The Clarendon Press, Oxford, s. 16.

- RİCHL, M (1991) : **Phrygian Votive Steles**, Epigraphica Anatolica 17, Bonn.
- RİCHL, M (2001) : **Phrygian Votive Steles**, Epigraphica Anatolica 33, Bonn.
- ROMANO, Lucia (2010) : **Near Eastern Archaeology in the Past, Present and Future Heritage and Identity**, Proceedings of the 6th International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East, Mayıs 5th-10th 2008, Sapienza - Università di Roma, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden.
- SALTUK, Secda (1997) : **Arkeoloji Sözlüğü**, İnkılâp Kitabevi, 1997.
- SEVİN, Veli (2001) : **Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I**, TTK Basımevi, Ankara.
- SİNA, Ayşe (2003) : **Karia Panamara'da Bulunan Saç Adakları Yazıtları**, TAD, Cilt XXII, Sayı 34, s. 125-134, Ankara.
- SMİTH, R.R.R (2002) : **Hellenistik Heykel**, Çev. Ayşin Yoltar Yıldırım, Homer Kitabevi Yayıncılık, İstanbul.
- STRABON : **Geographica**, Çev. A. Pekman (2000), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

- ŞAHİN, Mustafa (2000) : **Miletopolis Kökenli Figürlü Mezar Stelleri ve Adak Levhaları**, TTK Basımevi, Ankara.
- ŞAHİN, Nuran (2001) : **Zeus'un Anadolu Kültleri**, Suna-İnan Kıraç AKMED, İstanbul.
- TEK, A.Tolga (2012) : **Anadolu Uygarlıklar: Anadolu'da Roma Dönemi**, T.C. Anadolu Üniversitesi, 194 – 222.
- TEKİN, Oğuz (2008) : **Apameia Kentinin Tarihi Coğrafyası ve Sikkeleri**, Eskişehir Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- The Oxford Classical Dictionary (2005) : **Asia Roman Province**, Antony Spawforth, Simon Hornblower, 3. Rev. Ed., Oxford Universtiy Press, Londra.
- TITUS LIVIUS (1962) : **Ab Urbe Condita**, ed.E.T.Page, LOEB, London.
- TOSUNOĞLU Meliha, MELANLIOĞLU Deniz (2007) : **Bir Ermeni Efsanesinde Türk Edebiyatının İzleri**, Hoşgörü Toplumunda Ermeniler, Cilt III, 159-174.
- TUĞRUL, Abdullah Lütfi (1967) : **Emirdağ'da Bulunan Adak Stelleri**, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı, 13-

14, 40,50.

- TÜRKOĞLU, Sebahattin (2002) : **Tarih Boyunca Anadolu'da Giyim Kuşam**, İstanbul.
- UÇANKUŞ, Hasan Tahsin (2002) : **Ana Tanrıça Kybele'nin ve Kral Midas'ın Ülkesi FRİGYA**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- ÜRETEN, Hüseyin (2012) : **Menderes Magnesia'sı ve Artemis Neokoros Onuru**, JASSS, Volume 5 Issue 4, p. 271-291.
- ÜSKÜDAR, Rıza (2008) : **Antik Çağ'da Phrygia Bölgesi**, Milliyet Blog, Blog No: 131901.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.merakname.com/adak-nedir> (Gör. Tarihi 17/09/2013)

<http://www.enfal.de/sosyalbilimler> (Gör. Tar. 09/02/2014)

[http://www.manisahabergazetesi.com.tr / v2 / koseyazisi - 37 - TARIHSEL-BIR-GELENEK - OLARAK-KURBAN-VE-ADAK.html](http://www.manisahabergazetesi.com.tr/v2/koseyazisi-37-TARİHSEL-BIR-GELENEK-OLARAK-KURBAN-VE-ADAK.html) (Gör. Tar. 17/09/2013)

<http://pozitifyasam.biz/ansiklopedik-dinler-sozlugu-a.html>, (Gör. Tarihi 13/11/2013)

<http://www.birmingham.ac.uk/research/activity/connections/Essays/GHeffernan.aspx> (Gör. Tar. 11/02/2014)

http://www.vroma.org/images/raia_images/bodyvotives.jpg (Gör Tar. 12/02/2014)

[http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/\(12/02/2014\)](http://nemitonottingham.wordpress.com/2013/06/18/1053/(12/02/2014))

	ZZEUS	ALSENOS	AMPELEITES	ZZEUS PETARENOS	ZZEUS OROCHOREIT ES	ZZEUS THALLOS	YAZITLI KİME ADANDIĞI	YAZITSIZ
KADIN	3	8					2	33
ERKEK	4	13		6			7	43
ÇOCUK		1		2				3
K+E	1	6		1			1	25
K+Ç	2	3						1
K+K		1					1	
E+E							10	
AİLE		3	1				2	16
BACAK	1	9		1			5	12
KOL								2
GÖZ	1	12		2			2	2
EL		2						5
AYAK			1					1
HAYVAN		5	2			1	10	21
H+İ		1					1	5
ERKEK BÜST	1	4			1		1	
ZB	2	1					1	19
ZB+HAYV AN	1		1				1	13
ZB+İNSAN	1							1
KARTAL	1						1	
HOSİOS KAİ DİKAİOS								1
NİKE							2	
DANŞCI							1	
ORAK		1						

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Galatlar>, (Gör. Tar. 14/02/2014)

EK 1- BETİM ŞEMASI

Ç= Çocuk

E= Erkek
H= Hayvan
İ= İnsan
K= Kadın
ZB= Zeus Büstü

EK – 2 GRAFİK

Adakların Yöneltildiği Tanrılar

Zeus

Zeus Asenos

Zeus Alsenos

Zeus Anpelikos/Ampelikos

Zeus Ampeleites

Zeus Thallos

Zeus Orochoreites

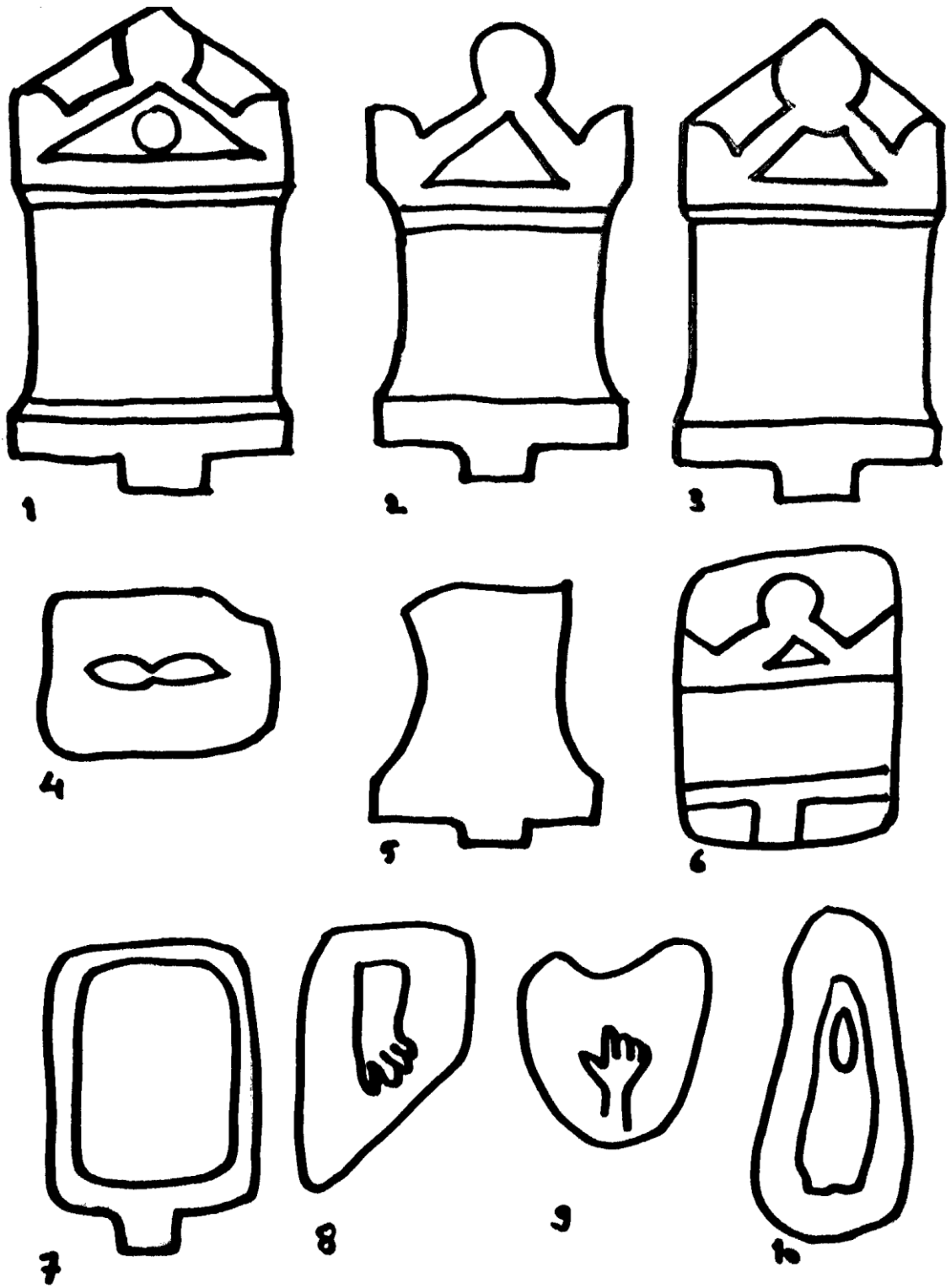
Zues Petarenos

Yazıtlı Olup Kime Adandığı
Belirsiz

Yazıtsız

Hosios Kai Dikaos

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Emine ARSLAN
Doğum Yeri:	İZMİR
Doğum Tarihi:	24/07/1980
Medeni Durumu:	EVLİ
Öğrenim Durumu	
Derece:	Okulun Adı:
İlköğretim:	MUSTAFA KEMAL PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
Ortaöğretim:	MUSTAFA KEMAL PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
Lise:	GAZİEMİR LİSESİ
Lisans.	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Yüksek Lisans.	
Becerileri:	ON PARMAK KLAVYE
İlgi Alanları:	TARİH, SANAT, DOĞA, FOTOĞRAF ÇEKMEK
İş Deneyimi	
Aldığı Ödüller:	
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim	

şahıslar:	
Tel:	0543 449 02 90
Adres:	Eryaman Mah. 2. Meşrutiyet Cad. Atakent Sitesi C-50 Blok No: 7/26 Etimesgut / ANKARA

İmza: